

**KSIĘGA ADRESOWA
ESPERANTYSTÓW POLSKI
i
„Praktyczny Informator Esperancki”**

**A D R E S L I B R O
de
POLLANDAJ ESPERANTISTOJ
kaj
„Praktika Informilo Pri-Esperanta”**

Opracował — Prilaboris
JAN ZAWADA

Nakładem autora — Eldono de l' aŭtoro.

W A R S Z A W A — 1 9 3 1

Przedruk i przekład poszczególnych ustępów lub rozdziałów tylko z Części I, — „Praktycznego Informatora Esp.“, — dozwolony pod warunkiem podania źródła i nadesłania 2 egz. okazowych na adres Redakcji.

Represo kaj traduko nur de la I-a parto de l'Libro — „Praktika Informilo Pri - Esp.“ (po-parta aŭ laŭ-ĉapitra) permesita kondiĉe de font-indiko kaj alsendo de 2 pruv-ekzempleroj al la Redakcio.

CENA — PREZO:

W kraju } 4 zł. Zagranicą } 3 sv. fr.
Enlande } Eksterlande }
(przesyłka — afranko 10%).

Konto P. K. O. Warszawa Nr. 20845.

A N T A Ŭ P A R O L O .

Al Tutmonda Esperantistaro

Estimataj Ge-samideanoj,

Jen ni estas feliĉaj—povante prezenti al vi la unuan en la postmilita periodo „Adreslibron de Pollandaj Esperantistoj“, kiu donos al vi eblecon interkonatigi senpere kun la samlandanoj de nia Majstro.

Kvankam la proverbo „Neniu estas profeto en patrujo sia“—ŝajnis esti dum sufiĉe multaj jaroj vera rilate al nia lando, tamen hodiaŭ ni povas diri, ke ĝi al ni ne plu estas ebla.

Ĉirkaŭ 3000 organizitaj esperantistoj en Pollando, aliaj ĉirkaŭ 3000 neorganizitaj, el kiuj ni sukcesis trovi adresojn de preskaŭ unu triono, prezentante kune en tiu-ĉi libro 4000 adresojn,—pli ol 350 membroj de UEA, po kelkcent membroj de aliaj internaciaj esperanto-organizaĵoj (IKUE, SAT, TAGE, TEKA, k. a. vidu paĝo 52), ĉirkaŭ 100 diversaj grupoj, rondoj kaj societoj esperantaj—ĉio-ĉi estas nombro ne malplej granda, kvankam por ni nature ne kontentiga—por povi libere ekinterrilatigi kun esperantistoj de ĉiuj klasoj, fakoj, tendencoj, inklinoj ktp. de Pollando.

Ni ne rakontos al vi ĉiujn detalojn pri la malfacilaĵoj kaj klopodoj, renkontataj ĉe la kolektado, verifiado kaj fine presado mem de la libro, aperanta kun pli ol tri-monata malfruigo—sufiĉas, se ni diros, ke:

Dank' al grava morala kaj parte ankaŭ materiala helpo de la Centra Organizo de Pollandaj Esperanto-organizaĵoj, t. e. de la „Pola Esperanto-Delegitaro“ kaj de la Redakcio de „Pola Esperantisto“ same kiel dank' al la redakcia kunhelpo de preskaŭ ĉiuj esperanto-grupoj kaj societoj de Pollando ni sukcesis ricevi por la adreslibro adresojn de ĉiuj organizitaj kaj ankaŭ preskaŭ 1 milion da neorganizitaj esperantistoj en Pollando, kiujn ni en tiu-ĉi libro presigis.

Dank' al la dissendita cirkulero ni sukcesis plue ricevi preskaŭ 1200 propramane subskribitajn „Deklaraciojn“ por la Adreslibro, el kiuj 800 antaŭpagis la libron, helpante per tio al financa bazigo de la tuta laboro. (Vidu „Klarigojn“ al la Adresaro—paĝo 59).

La supre menciita „Deklaracio“ estis dividita en du partojn: deviga—enhavanta la rubrikojn: Nomo, profesio kaj detala adreso, kaj nedeviga, enhavanta la rubrikojn: Nasko-jaro, studoj, nacieco, religio, stato de organiziteco esperanta kaj kono de la lingvo, mondrigardo, specialaj inklinoj kaj korespondemeco. La plejmulto plenigis ankaŭ la nedevigan parton, sed ne ĉiuj deziris publikigi ĝian enhavon. Pro tio ni povis presigi en la libro nur kelkcent specialajn indikojn kaj dezirojn de korespondemuloj, anstataŭ kelkmil. Tamen ankaŭ tiu materialo estas sufiĉa, por elekti korespondantojn el plej diversaj fakoj kaj inklinoj. La al la Adresaro aldonita laŭfaka kaj laŭ-inklina tabelo plifaciligos la elekton. En la dua eldono, se esperantistoj per multnombra aĉetado de la libro ebligos tion al ni finance, ni penos doni pli da personaj indikoj pri la apartaj personoj.

Dua celo de tiu-ĉi libro estas—helpi al koncentrigo kaj plivigligo de esperanta movado en Polujo kaj fine—la tria—informi ankaŭ neesperantan publikon pri la forto kaj disvastiĝo de nia movado en la tuta mondo. Tiucele ni presigis en ĝi la komence kiel aparta broŝuro intencitan „Praktikan Informilon pri Esperanto“, kiu enhavas plenajn indikojn por memlernantoj, adresaron de ĉiuj esperanto-gazetoj, sukcesojn de Esperanto en postmilita periodo kaj aliajn utilajn informojn por komencantoj kaj simpatiantoj de Esperanto. Pro tio tiu 1-a parto estas presata naci - lingve, dume la dua — pure adresenhava, estas presata en lingvo internacia.

La por la „Adreslibro“ kolektita materialo ekservis kiel bazo por la „**Centra Esperanta Sliparo de Pollando**“, funkcia ĉe la Redakcio. Por tiu sliparo ĉiu izola esperantisto, ĉiu societo, grupo kaj kursgvidanto sendu bonvole ĉiujn novajn adresojn kaj informojn laŭ la „Demandaro“, aldona al tiu-ĉi libro, por-ke la sekvontaj eldonoj de la „Adreslibro“ estu ĉiam pli perfektaj, pli informplenaj, pli fidindaj. La neperfektecojn de la unua eldono bonvolu ĉiuj pardoni—sed ni faris kio estis nur en la donitaj cirkonstancoj ebla.

Por ke ne nur la pluaj eldonoj de la „Adreslibro“ estu kolektiva produkto de kunlaborado de esperantistoj de la tuta lando, sed por-ke la pollanda Esperanto-movado komencu sisteman eldonadon de propagandiloj kaj lernolibroj kaj konigu al la tuta mondo ankaŭ la plej valorajn verkojn de pola belarta kaj scienca literaturo, estis per iniciato de nia Redakcio kreita en Varsovio la unua „**Esperanta Eldon-Kooperativo**“, kies proklamon kaj aliĝilon ni al tiu libro aldonas. Tiu eldon-kooperativo, en kies konsilantaron kaj estraron eniris membroj de plej diverstendencaj esperantogrupoj de Pollando, estas entrepreno pure neŭtrala, tut-esperanta, servonta al ĝeneralaj celoj de nia movado kaj al diskonigo de polaj kulturproduktaĵoj en eksterlando, kaj ni varme invitas al aliĝo al tiu kooperativo.

Dume ni kore dankas al ĉiuj, kiuj per sia ĉu morala, ĉu materiala kaj redakcia helpo ekpartoprenis en la eldono de tiu-ĉi libro, precipe al:

Estraroj de ĉiuj Esperanto-organizaĵoj en Pollando, kiuj alsendis la adresojn de siaj membroj—al la Redakcio de „Pola Esperantisto“ kaj „Pomończy Język Światowy“ (La Helpa Mondlingvo), kiuj per senpaga anoncado pri la aperota libro multege helpis al kolekto de materialo—al „Pola Esperanta Delegitaro“ kaj al la Estraro de la Laborista Esperantista Societo „Laboro“, kiuj per morala apogo de la unua pri-adreslibra alvoko, ankaŭ per si subskribita, kvazaŭ oficialigis la privatan iniciaton de la redakcio—fine—sed ne finvalore—al la nobla helpo de S-ro Prof-Dr. Odo Bujwid, la meritplena gvidanto kaj plej inda reprezentanto de esperanta movado en Polujo.

Destinita por senescepte ĉiuj esperantistoj de Pollando, sen diferenco de nacio, religio, sociaj aŭ politikaj konvinkoj, la „Adreslibro“ servu ankaŭ dece al la tutmonda esperanta-movado dank' al la pli intimaj interrilatoj kun nia lando, per ĝi ebligataj.

La Redakcio de la Adreslibro de Pollandaj Esperantistoj.

P. S. Depost la 1-a de Oktobro 1931 bonvolu ĉiun korespondadon, koncernantan la „Adreslibron“, direkti ne al la ĝisnuna Varsovia, sed al la adreso de la Redakcio de „Pola Esperantisto“, KRAKÓW, ul. Lubicz 34 kun noto: „Por la Adreslibro“.

P R Z E D M O W A.

Z uczuciem głębokiego wewnętrznego zadowolenia po dokonaniu żmudnej lecz pożytecznej pracy — oddajemy tę — oto pierwszą w okresie powojennym „Księgę Adresową Esperantystów Polski“ do rąk ogółu tychże esperantystów, oraz sympatyzującego z Esperantem społeczeństwa polskiego.

Cel książki: Celem tej pracy było — z okazji XXIII-go Międzynarodowego Kongresu Esperantystów w Krakowie — dać możliwie przybliżony do rzeczywistości obraz całokształtu ruchu esperanckiego w Polsce — i to dać go zarówno esperantystom Polski jak i całej zagranicy — tej zagranicy esperanckiej, która już liczy setki tysięcy członków i patrzy na Polskę zawsze z wyrazem szacunku jako na ziemię, skąd Esperanto rozeszło się po całym świecie i która niekiedy bardzo się dziwi, że nie każdy spotykany przez nią Polak zna pomocniczy język międzynarodowy...

Tak dobrze jeszcze niestety pod tym względem u nas nie jest, ale że jest lepiej, niżby ktoś obcy przypuszczał, o tem świadczy fakt, że na początkowo prywatną inicjatywę wydania niniejszej książki wszystkie bez wyjątku centralne organizacje esperanckie w Polsce pośpieszyły z moralną i redakcyjną pomocą w formie przysyłania wykazu swoich członków, że dzięki temu mogliśmy stwierdzić liczbę około 3000 esperantystów zorganizowanych i prawie drugie tyle niezorganizowanych, że na rozesłane jako podstawa do Księgi Adresowej „Deklaracje“ odpowiedziało osobiście około 1200 osób a 800 przedpłaciło książkę. — Wszystko to są cyfry, które już pozwalają na to, aby się za całość naszego ruchu w Polsce przed esperanckim światem zagranicą nie powstydzić, lecz przeciwnie — zachęcić tę-żę zagranicę do nawiązywania coraz ściślejszego zetknięcia kulturalnego z nami.

Drugim bowiem, niemniej zasadniczym celem każdej książki adresowej esperantystów — jest ułatwienie kontaktu kulturalnego z zagranicą zapomocą jednego już tylko, pomocniczego języka międzynarodowego. Toteż, niezależnie od ksiąg adresowych takich międzynarodowych organizacji esperanckich jak IKUE, SAT, TAGE, TEKA, UEA, i i. (znaczenie tych skrótów patrz Rozdz. IV „Praktycznego Informatora Esp.“ w tej książce str. 27 i dalsze)—wydali—nie mówiąc o przedwojennych—specjalne zbiory adresów esperantystów swoich krajów—Amerykanie, Anglicy, Holendrzy, Niemcy i osobno nauczyciele niemieccy, Rosjanie i Szwedzi (patrz „Bibliografię Ksiąg Adresowych esp.“ na str. XI).

Słuszmem więc jest, jeśli do tego szeregu dochodzi obecnie „Księga Adresowa Esperantystów Polski“, abyśmy nie pozostali na szarym końcu między narodami.

Trzecim, niemniej ważnym celem niniejszej książki, to chęć dopomożenia do większej niż dotychczas konsolidacji ruchu esperanckiego w Polsce, do zespolenia luzem kroczących esperantystów w zorganizowane kółka, kółek w stowarzyszenia, i skupienie wszystkich stowarzyszeń i kół wokół jednego ośrodka—centrali stowarzyszeń esperanckich w Polsce, którą jest „POLSKA DELEGACJA ESPERANCKA“ w Krakowie (PED),

abyśmy przedstawiali dla zewnętrznego świata świadomą siebie i swoich celów, zorganizowaną gromadę, a temsamem zyskali na siłach moralnych i materialnych, tak bardzo nam potrzebnych do rozwinięcia szerszej niż dotychczas akcji wśród społeczeństwa polskiego. Pod tym ostatnim względem mamy do odrobienia bardzo dużo (patrz Rozdz. VI „Informatora”), aby tylko wspomnieć o Esperancie w szkolnictwie, radjo i służbie turystycznej.

Cel „Praktycznego Informatora Esperanckiego“.

Aby „Książce Adresowej“ nadać dłuższą trwałość i użyteczność, dodaliśmy do niej—nie bacząc na znacznie powiększone koszty—część informacyjną, która—ufamy, znajdzie u nabywców „Księgi Adresowej“ życzliwe przyjęcie, bo odpowiada na prawie wszystkie najważniejsze pytania, jakie początkujący esperantyści lub sympatycy, chcący się z Esp. zaznajomić, stale stawiają m. in.:

Jak i z czego się nauczyć Esperanta, czy on trudny, z czego utworzony, czy i jakie istnieją książki, gazety esperanckie, jak się przedstawia nasz ruch w kraju, jak zagranicą, czy Esp. rozwija się, czy nie lepiej zrobić łącząc językiem międzynarodowym i t. d. i t. d. Na te i tym podobne pytania dają—sądzimy—dośćateczną odpowiedź—poszczególne rozdziały naszego „Informatora“.—Że w nim i zaawansowani esperantyści znajdują rzeczy dla siebie nieznanne i pożyteczne (wykaz kont PKO., księgarnie esp i i.), tego jesteśmy pewni i wyrażamy tylko życzenie, aby w ich rękach „Informator“ stał się narzędziem owocnej propagandy na rzecz pomocniczego języka międzynarodowego w tem środowisku, w jakim dany esperantysta się obraca, pracuje lub ma możność pracować.

A teraz kilka słów **Historji** tej książki:

Zacząło się od amatorskiego zbierania adresów polskich esperantystów, ogłaszających się licznie w latach powojennych w międzynarodowej prasie esperanckiej, jako chcących korespondować na różne tematy z zagranicą. (Okolo 500). Potem doszedł spis nazwisk esperantystów, wymienianych z różnych tytułów w powojennych rocznikach „Polskiego Esperantysty“ (lata 1922—1930). Następnie—adresy, uzyskane dzięki wydaniu odnośnej odezwy w załączniku do „Podstawowego Słownika Esper.-polskiego“, wydanego przez Stow. „Laboro“ i w końcu—blisko 1000 adresów, otrzymanych z archiwum adresowego po zgonie nieodżałowanej dla ruchu esperanckiego pamięci prof. Leopolda Kronenberga, a użyzonego nam łaskawie przez wdowę p. Michalinę Kronenbergową z Bydgoszczy. Tak zebrany blisko 3 tysięczny materiał adresowy pozwolił już na pomyślenie o akcji na rzecz marzonej „Księgi Adresowej“. Akcja ta—z braku funduszy, pomyślana była pierwotnie tylko jako książka adresowa tych, którzy przyślą abonament zgóry. Wkrótce jednak, za poradą czołowych działaczy esperanckich, zaryzykowaliśmy ogłoszenie, iż w „Księdze“ będą zamieszczeni w s z y s c y esperantyści bez względu na wpłacony abonament, którzy nadesłają „Deklarację“ lub których spis przyślą Stowarzyszenia—i to postawienie sprawy ruszyło powolną z początku akcją żywo naprzód. Przysłały wykazy swoich członków wszystkie większe ugrupowania esperanckie w Polsce, zaczęły napływać masowo indywidualne deklaracje, nierzadko z abonamentem i spisy znajomych esperantystów, dzięki czemu materiał adresowy urosł do przeszło 6000 nazwisk. Oczywiście był to materiał surowy, z którego trzeba było dopiero drogą bardzo mozolnej selekcji wydzielać tych, którzy przybliżenie zasługują na nazwę czynnego esperantysty, od tych, którzy dopiero zaczęli się uczyć języka Esp. lub

tylko z nim sympatyzują. Z braku finansów niepodobna było korespondencji na ten temat rozciągać w nieskończoność, i dlatego mimo wszelkiej ostrożności niewątpliwie w tej „Księdze“ znajdują się także słabsi esperantyci, którzy jeszcze języka nie opanowali zupełnie. Tych prosimy usilnie, aby w razie otrzymania listu z zagranicy uważali sobie za osobisty, esperancki i narodowy honor nie pozostawić takiego listu lub kartki bez odpowiedzi, lecz stanowczo zwrócić się do najbliższego z „Księgi“ sąsiada—esperantysty, już dobrze język znającego lub do Stowarzyszeń (spis ich parz str. 51—58), aby im odpowiedź na list ułatwili; a samemu pilnie douczać się języka.

Skład społeczny esperantystów w Polsce.

Przy uważnem czytaniu spisu adresów i „Indeksu“, czytelnik zauważy, że pospieszyli z nadesłaniem „Deklaracji“ do Księgi ludzie wszystkich stanów, zawodów i poglądów: robotnicy i przedsiębiorcy, inteligencja pracująca—nauczyciele, lekarze, urzędnicy i pracownicy biurowi—katolicy, marjawici, protestanci i izraelici, socjaliści, konserwatyści i demokraci, wolnomyśliciele i członkowie organizacyj religijnych, Polacy—Niemcy, Ukraińcy i Żydzi.—Nie brak wśród esperantystów w Polsce ludzi, stojących na najwyższych szczeblach hierarchji naukowej i społecznej—profesorów uniwersytetu i wyższych urzędników państwowych—a wspólnym mianownikiem, łączącym tych wszystkich—skądinąd często na biegunowo przeciwnych polach stojących osób jest—przekonanie o potrzebie i pożyteczności jednego pomocniczego języka międzynarodowego dla ludzkości i wiara w jego realizację—w przeciwieństwie do również różnokierunkowej reszty społeczeństwa, nie wiedzącej o tej doniosłej zdobyczy kulturalnej lub też—co gorsza—niechętniej temu pożytecznemu wynalazkowi. Podobne zjawisko spotykamy w dziejach przy wielu nowych wynalazkach: Kiedy Stephenson wynalazł lokomotywę, to uczeni Akademji paryskiej „uczenie“ dowodzili, że koła po szynach obracać się nie będą, a kiedy wprowadzono pierwsze mechaniczne warsztaty tkackie, to dotknięci niemi robotnicy je—niszczyli. Wobec nowych wynalazków psychika ludzka rozdziela się—bez względu na stanowisko społeczne—jakoby na dwa obozy: zachowawców i postępców. Esperantyci należą właśnie do postępców w odniesieniu do zagadnienia i praktycznego zastosowania pomocniczego języka międzynarodowego.

Naszym jedynym celem było zobrazowanie całości ruchu esperanckiego w Polsce i ułatwienie kontaktu kulturalnego zagranicy z nami. Dlatego też zawodowo poszukiwacze „ukrytych celów“ niech nie zadają sobie daremnego trudu doszukiwania się ich w tej książce.—Jeżeli natomiast—opierając się na bądź—co—bądź mozolnie zebranych materiałach informacyjnym tej książki—poszczególne zawodowe lub ideowe ugrupowania esperanckie w Polsce zechcą wydać spisy wyłącznie swych członków (nauczyciele, robotnicy, katolicy,—socjaliści, lekarze i t. p.), to ruch esp. jako całość tylko na tem zyska, i cel niniejszej książki będzie tem lepiej spełniony. W obecnym jednak, jeszcze słabym stanie rozwoju ruchu esp. w Polsce—uważaliśmy, iż nie czas na rozdrabianie ruchu, lecz na jego zcalanie, i dlatego wydajemy książkę, która ma służyć bez wyjątku wszystkim esperantystom w Polsce.

Centralna Kartoteka Esperancka.—Materiał, uzyskany dzięki akcji na rzecz „Księgi Adresowej“, posłużył do założenia rozumowanej „Centralnej Kartoteki Esperanckiej“ któraby zainteresowanym organizacjom i wydawcom esp. dawała każdej chwili potrzebny dla propagandy esperanckiej

materiał adresowy, podzielony na zawody, miejscowości, kierunki myślowe, zamilowania i t. p. i która ma służyć do następnego, udoskonalonego wydania „Księgi Adresowej”. Kartoteka ta, którą inicjator oddaje do rozporządzenia „Polskiej Delegacji Esperanckiej” w Krakowie, jako instytucji powołanej do koncentrowania całości ruchu esp. w Polsce, obejmuje dziś 4000 adresów, zamieszczonych w niniejszej książce, i dalsze blisko 2000 adresów, które z powodu swej niepewności — do „Księgi” nie weszły. Wszyscy nabywcy „Księgi” proszeni są o skierowanie nowych adresów i bliższych danych o sobie, jakoteż poprawek i uzupełnień do niniejszej książki, na podany na załącznej do „Księgi” nowej ankiecie, adres.

Finanse: Nadesłana przez abonentów gotówka posłużyła w połowie do pokrycia kosztów założenia wspomnianej wyżej „Centralnej kartoteki esperanckiej” i efektywnych kosztów administracyjnych „Księgi” w połowie zaś jako zadatek na druk „Księgi”. Materiał do „Księgi” rozrósł się jednak w ciągu pracy—w porównaniu z pierwotnie przewidywanym—o całe 100% i o tyleż zwiększyły się rozmiary książki. Z rozmiarami wzrosła również dwukrotnie obliczana pierwotnie cena druku książki i papieru. Mimo to, licząc na wypróbowaną już przy rozpoczynaniu pracy solidarność esperantystów—ani dla abonentów ani dla deklarantów w książce zaznaczonych zapowiedzianej poprzednio ceny nie podwyższamy, a mamy do nich jedną tylko, bardzo usilną prośbę: **Pomóżcie nam tylko książkę rozsprzedać.** Niech każdy prócz swego egzemplarza postara się zdobyć tylko jednego nowego nabywcę dla książki, a wówczas nasze kłopoty finansowe znikną i rychło będziemy mogli przystąpić do nowego, udoskonalonego jej wydania. Natomiast dla rynku zewnętrznego—owe wysokie koszty zmusiły nas do podniesienia ceny księgarskiej książki z 3.— na 4.— zł., co wobec jej rozmiarów i obfitej treści nie jest dużo, tembardziej, że w handlu księgarskim obowiązuje wysoki do 33 a nawet 40% dochodzący rabat.

Objaśnienia do części adresowej książki (str. 59 do końca adresów osobistych).

Wspomniane wyżej „Deklaracje” do Księgi dzieliły się na 2 części: obowiązkową, zawierającą: Imię, nazwisko, zawód i dokładny adres pocztowy, i te dane są zamieszczone dla wszystkich bezpłatnie; część druga—nadobowiązkowa, obejmowała ankietę z następującymi danymi: rok urodzenia, stopień wykształcenia ogólnego i fachowego, narodowość, wyznanie, stopień znajomości esperanta i przynależność organizacyjno-esperancką, światopogląd, zamilowania, chęć korespondencji i „inne dane dobrowolne o swej osobie”. Ponieważ opublikowanie odpowiedzi na nadobowiązkową część ankiety było połączone z kosztami (50 groszy od wiersza), przeto tylko część przysyłających ankietę wyraziła życzenie opublikowania tych nadobowiązkowych danych lub niektórych z nich—i te tylko ogłoszenia czytelnicy znajdują w części adresowej „Księgi” gęsto rozsiane za adresami poszczególnych esperantystów. Podana na końcu książki tablica orientacyjna według zawodów i skłonności do korespondencji z zagranicą ułatwi zagranicznym esperantystom nawiązywanie kontaktu kulturalnego z nami.

Podobny podział, tylko z wcieleniem organizacyjności esp. do działu obowiązkowego—uważaliśmy za stosowne pozostawić także dla przyszłego wydania II-go, i prosimy wszystkich o jaknajdokładniejsze podawanie danych także z działu nadobowiązkowego—dla celów czysto statystycznych, podkreślając w ostatnim punkcie, które z tych danych należy opublikować w książce. Jeżeli ogłaszających się będzie dużo, to będzie można wydać książkę prawie że za owe groszowe drobne ogłoszenia, które—pojedynczo

dla nikogo uszczerbku nie zrią, a razem—dadzą tysiące, potrzebne na wydanie książki. „W jednoŹi—siła“.

W części adresowej, drukowanej ze względu na zagranicę wyłacznie po esperancku, użyto następujących skrótów i znaków, zamieszczonych między numerem bieżącym a nazwiskiem:

1. Gwiazdka „*“ oznacza abonentów księgi, którym za ich zaufanie serdecznie na tem miejscu dziękujemy. Abonenci nadesłali oczywiście także „Deklarację“.

2. Małe „d“ oznacza tych, którzy nadesłali osobiŹcie „Deklarację“, w większoŹci zamawiając, lecz nie oplacając książki zgóry.

3. Litera „i“ oznacza płeć żeńską (po esperancku „ino“). Rozróżnienie to uczynione jest ze względu na zagranicę, która nie zawsze po imieniu poznaje, czy dany osobnik jest mężczyzną czy kobietą.

4. Duże „D“ oznacza delegata Powszechnego Związku Esperantystów (UEA) lub jego zastępcę (o roli „delegatów UEA“ patrz Rozdz. IV „Informatora“).

5. Litera „L“ oznacza „lernanto“—uczący się dopiero języka, którego to znaku nie należy mieszać z zawodem „lernanto“—uczeń, podawanym często za nazwiskiem przez uczniów przeważnie szkół średnich lub zawodowych, jak „studento“ oznacza słuchaczy szkół wyższych.

6. Litera „S“ oznacza wyraźnych sympatyków ruchu esp. którzy bądź nie władają jeszcze językiem Esp., bądź dopiero się go uczą.

Reszta, bez znaku, to adresy, uzyskane nie z osobistych Deklaracyj, lecz ze spisów członków poszczególnych grup lub stowarzyszeń esp. w Polsce (wykaz ich patrz str. 51—58), na odpowiedzialność tychże stowarzyszeń lub kółek co do stopnia znajomości Esperanta swych członków. Sporą liczbę adresów zebrała też redakcja „Księgi“ z własnej korespondencji niezależnie od deklaracyj. Jeśli każde stowarzyszenie z końcem roku przeprowadzi rewizję adresów swych członków i nadesłanie ich spis Redakcji „Księgi“ — to drugie wydanie będzie już 100%-wo pewne co do adresów.

Miejscowości z możliwie dokładniejszym podaniem poczty, powiatu i t. d. są drukowane zawsze nad nazwiskiem kursywą.

Imiona i nazwiska drukowane są czarnym — groteskiem.

Blizszy adres (ulica, Nr. domu i t. d.) oraz wszelkie dalsze ogłoszenia lub dane o swej osobie drukowane są zwykłym petitem.

Całość książki, celem pomieszczenia w niej jaknajwięcej materiału, który i tak musieliŹmy w trakcie druku poważnie obećniać, drukowana jest małemi literami (petitem), za którą—to niewygodę czytelników przepraszamy.

Powody opóźnienia w wydaniu Księgi: Pierwszy—to opóźnienie się z nadsyłaniem wykazów członków ze strony poszczególnych organizacyj esp., jakoteż pojedynczych deklarantów, które napływały do końca marca 1931 r., wówczas, kiedy w myśl zapowiedzianego planu książka już miała wyjść z druku. UważaliŹmy jednak, że lepiej z drukiem się opóźnić, niż dać materiał niekompletny. Ostateczne zamknięcie redakcyj, numerowanie adresów i t. d., można więc było rozpocząć dopiero w kwietniu. Potem doszła redakcja „Poradnika“, a w końcu jeszcze wielkie trudności tak techniczne, jak i finansowe. To wszystko, jakoteż fakt, że cała redakcja księgi mogła się odbywać tylko w godzinach wolnych od licznych zajęć zawodowych autora, wpłynęło na znaczne opóźnienie się w wydaniu książki, za co najmocniej wszystkich jej przedpłatników i deklarantów przepraszamy, ufając, że obszerna treść książki wynagrodzi im nieprzyjemność oczekiwa-

nia, dla wydawcy tylekroć przykrzejszą, ile ma przewidzianych odbiorców książki.

Wspomniane wyżej trudności finansowe wcale nie znikły z wydaniem książki — i tylko nie opuszczająca nas **nadzieja**, iż każdy abonent (*) pozyska nam bodaj **jednego** nowego odbiorcę za to, że otrzymuje książkę za połowę ceny, dała nam siły do wytrwania w przedsięwzięciu i w ryzyku...

Tak samo przepraszamy za wszelkie omyłki, jakie z naszej i nie naszej winy do Księgi wkraść się mogły. Praca była ponad siły jednostki. Prosimy więc wierzyć, że nie zła wola, lecz jedynie fizyczna lub finansowa niemożliwość dotarcia do źródła nie pozwoliła nam na 100-procentową dokładność, która — w drugim wydaniu, niewątpliwie się poprawi, jeśli tylko wszyscy jej odbiorcy zechcą wypełnić załączoną nową deklarację i nadesłać wszystkie poprawki i uwagi, zmiany adresów i t. p. możliwie tuż po przeglądnięciu książki — na adres redakcji. Być może, że bardziej zasadnicze zmiany, poprawki i uzupełnienia będziemy drukowali systematycznie w polskiej prasie esperanckiej.

„Esperancka Spółdzielnia Wydawnicza“.

Z inicjatywy Redakcji „Księgi Adresowej“ członkowie większości stowarzyszeń esperanckich w Warszawie przystąpili do zorganizowania placówki pod powyższym tytułem, której celem ma być planowe wydawanie literatury propagandystycznej polskiej jakoteż przyswajanie arcydzieł naszej literatury tak pięknej jak i naukowej całemu światu zapomocą pomocniczego języka międzynarodowego. Odezwe tej nowej placówki czytelnicy znajdą przy każdym egzemplarzu „Księgi“. My ze swej strony wszystkich nabywców „Księgi“ najgoręcej do należenia do tej spółdzielni zachęcamy, aby przysłały wydania „Księgi“ stały się już nie trudem, ryzykiem czy zyskiem jednej osoby, lecz ogółu zorganizowanych we własnej spółdzielni esperantystów Polski.

W końcu — dziękujemy najserdeczniej wszystkim tym, którzy swą moralną, redakcyjną czy materjalną pomocą dopomogli nam do wykończenia książki, zwłaszcza zaś: Redakcji „Polskiego Esperantysty“ i „Pomocniczego Języka Światowego“, prezesowi „Polskiej Delegacji Esperanckiej“ p. prof. Dr. Odo Bujwidowi, zarządowi „Laboro“ — oraz zarządowi wszystkich innych Stowarzyszeń, kół i grup esp. w Polsce, które nam wykazy swych członków nadesłały.

U W A G A: Wszelkie uwagi, dopełnienia, nowe wykazy adresów i t. d. prosimy do dnia 1 października 1931 r. skierowywać na dotychczasowy adres, po tym terminie zaś, — na adres Redakcji „Polskiego Esperantysty“ wzgl. „Polskiej Delegacji Esperanckiej“ w Krakowie, Lubicz 34, z dopiskiem: „dla Księgi Adresowej“.

REDAKCJA KSIĘGI ADRESOWEJ ESPERANTYSTÓW POLSKI
WARSZAWA, M. O. CZERNIAKÓW, ul. ZACISZNA 2, m. 5.

Warszawa, dnia 29 czerwca 1931 r.

D o d a t e k.

BIBLIOGRAFJA ESPERANCKICH KSIĄG ADRESOWYCH. Bibliografio de Esperantaj Adres-Libroj.

Grupa I: Książki adresowe esperantystów poszczególnych krajów:

1. Ameryka: „North American Esperanto - Almanach“. Adres: Fort Lee, 1591 Anderson Avenue, N. J.

2. Anglja: „The Esperanto Diary“ (wychodzi regularnie co rok ze spisem wszystkich grup, kół i stowarz. esp. w Anglii). Adres: „British Esperanto-Association“, — 142 High Holborn, London W. C. 1.

3. Holandia: „Membro - Listo de Nederlanda Societo Esperantista“. Adres: H. S. Donker, Ceintuurbaan 188, Amsterdam.

4. Niemcy: „Esperanto - Adresaro de Sudokcident - Germana Esperanto - Ligo“. Adres: Wiesbaden, Walkmühlstr. 25. Kurt Schönrich. (Ostatnie wydanie na rok 1931 - 32 wyszło w czasie druku niniejszej książki).

5. Niemcy - nauczyciele: „Statistik der Esperanto - Vereinigung sächsischer Lehrer“, Dresden 1923. Adres: R. Schreiber, Untere Hauptstrasse 2,, 1. Wurgwitz - Dresden.

6. Rosja: „Adresaro de Sovetlanda Esperanta Unuiĝo“. Adres Spiridonovka 15. Moskwa.

7. Szwecja: „Adresaro de Esperantistoj en Svedio“ 1930. Adres: „Sveda Laborista Esperanto-Asocio“ Box 73, Göteborg.

Grupa II. Księgi Adresowe międzynarodowych organizacji esperanckich:

1) „Oficiala Jarlibro de la Esperanto - Movado (UEA)“.

Księga adresowa delegatów i wice-delegatów UEA (Powszechnego Związku Esperantystów) w Genewie, z blisko 2000 adresów. Wokół każdego delegata grupują się dziesiątki a często i setki esperantystów. Zapomocą tych delegatów jest więc najłatwiej wejść w kontakt z zagranicą z ludźmi wszystkich zawodów czy kierunków myślowych. Zawiera ona też kompletny wykaz wszystkich organizacji, czasopism i inne dane z ruchu esperanckiego. Rocznik 1931 (19-ty z rzędu) zawiera 420 stron.

2. Drugą najobszerniejszą międzynarodową księgą adresową — to rocznik SAT-u. „Jarlibro de SAT“ (Robotników - esperantystów). Obejmuje on za rok 1930 przeszło 6000 adresów wszystkich członków, którzy opłacili składkę.

3. Trzecią — to Książka Adresowa nauczycieli - esperantystów wszystkich krajów. Ostatnie jej wydanie p. t. „Jarlibro de Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistaj (TAGE)“ wyszło w r. 1925 i obejmuje 2200 adresów nauczycieli. Nowe wydanie, znacznie powiększone, jest w chwili druku niniejszego w opracowaniu i ma niedługo wyjść z druku.

4. Czwartą — to książka Adresowa Katolików - esperantystów p. t. „Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista“ — Jarlibro 1928, Paris.

5. Książka Adresowa młodzieży esp.: Ostatnia z roku 1923.

6. Oficjalna Almanako de la Tutmonda Polica Ligo“ (Rocznik Międzynarodowy Związku Policjantów - Esperantystów). Budapeszt, 1924, str. 790 (wraz ze statutami Związku w kilku językach).

7. Książka adresowa kupców - esperantystów.

8. Rocznik Pocztovców - Esperantystów -- najnowszy na rok 1930—31 jest w druku i wkrótce wyjdzie.

(Adresy patrz w spisie odnośnych czasopism)

Wszystkie te roczniki są przeznaczone tylko dla członków danej organizacji esp., i dlatego w handlu księgarskim się nie znajdują. Natomiast dla ogółu esperantystów przeznaczona jest i wszędzie do nabycia:

9. Książka adresowa pragnących specjalnie korespondować z zagranicą na różne tematy, którą już 9-ty rok z rządu wydaje czeskie esp. Towarzystwo wydawnicze pod tytułem „BES-a Adresaro“ (BES znaczy „Bohema Esperanto-Servo“ — Czeska Służba Esperancka. Zawiera ten rocznik za rok 1931, 1256 adresów chętnych do korespondencji z 40 różnych krajów, -- wraz z indeksem według zawodów i zamiłowań, podobnym do naszego, zamieszczonego na końcu książki. Ogłoszenie się w tym Roczniku BES-a kosztuje 0,50 fr. szw., wraz z fotografią 1,50 fr. szw. Sama książka kosztuje 1 fr. szw. Przedstawicielstwo tej pokrewnej „Książki BES-a“ na Polskę objęła redakcja naszej Księgi A. E. P. i przez nas można ją otrzymać.

W końcu — czyż możemy być niewdzięczni i niepamiętni naszych poprzedników na gruncie polskim? Pierwsza i jedyna w okresie przedwojennym Książka Adresowa Esperantystów Polskich wyszła w roku 1909 pod redakcją ś. p. Aleksandra Bolesława Brzostowskiego p. t. „Adresaro de Polaj Esperantistoj“ (a nie w r. 1912, jak mylnie w Prospekcie do Księgi Adresowej podaliśmy), str. 64, nakładem redaktora i wydawcy przedwojennego „Polskiego Esperantysty“, p. Jana Günthera, który tak wiele dzieł literatury polskiej wydał swoim nakładem — z czego niektóre jeszcze znajdują się w składnicach esperanckich. Książka ta — po 22 latach — przedstawia już oczywiście wartość tylko archiwalną, temniej — poprzednikom naszym na tem polu — tak zgasłym jak i żyjącym dotąd, wyrażamy — głęboką cześć.

WAŻNIEJSZE OMYŁKI DRUKU,

sprostowania, oraz zmiany i uzupełnienia, zasłałe podczas druku.
(Przed użyciem książki prosimy poprawić względnie dopełnić na odpowiedniej stronie).

Część I, („Informator“).

- Str. 5: w. 7 zgóry: zamiast „standaryzacja“ ma być „standaryzacja“.
- Str. 7: Spis polskich podręczników: W czasie druku „Księgi“ wyszedł nowy oryginalny podręcznik do nauki Esp. na kursach (z nauczycielem) p. t. „500 Słów Esperanta,“ **Braci Fethke** w Bydgoszczy, następnie — Podręcznik Esp. dla szkół — pierwszy tego rodzaju w Polsce — **prof. Miecz. Sygnarskiego** w Bydgoszczy — oraz Słowniczek podręczny **Leo Turna** polsko-esp. i esp.-polski (4000 wyrazów) w Krakowie. O wszystkich tych nowych wydawnictwach — patrz szczegóły w Dziale ogłoszeniowym.
- Str. 10: Niemieccy esperantyści wydali swój samouczek w Polsce. Jest nim **Artura Pankratza** „Die Welthilfsprache Esperanto in zwei Wochen — Konversations — Grammatik, str. 40, Bydgoszcz 1930. Do nabycia w cenie 1.20, z przesyłką w Administr. czasop. „Volkszeitung“ w Bydgoszczy, ul. Dolina 2.
- Str. 11: Słownik Gutermana nakł. księg. Wajnera wkrótce ma wyjść z druku.
- Str. 11: dopisek: Księgarnia M. Areta tymczasem słowników Grabowskiego ponownie nie wydaje.
- Str. 12: w. 16 zdołu: ma być: Universalu Legolibro, nie Legalibro.
- Str. 19: p. 7: Do lekarskich dodać czasopismo: „La Eügeniko“, organ Japońskiego Tow. Eugenicznego. Adres: Koroen--Morigu 667, Hyogoken Mukogun, Japonja.
- Str. 19: punkt 10) ma być: „Esperanta - Junularo“, nie Junuralo.
- Str. 19: punkt 18) Nowy adres p. Vuk Echtnera: Praha VII. Jireczkova 4.
- Str. 20: punkt 23) Adres p. Majorkiewicza zmienił się z Wallgasse 16, na „Ludolf Königweg 6, Gdańsk.
- Str. 20: punkt 26: Adres „Interligilo“ zmienił się z rue Custine 54, na: rue Lecourbe, Paris XV. Składka członk. do Międzynar. Związku Pocztcowców — Esp. wraz z abonentem wynosi 4 fr. szw., dla wspierających 1 dolar rocznie.
- Str. 21: p. 38: Adres „La Nova Tago“ zmienił się na: „Bahaa - Esperanta Eldonajo“, Friedrich Vogler Str. 4, **Weinheim**, (Baden), Niemcy.
- Str. 21: punkt 40: Adres paryski „Oomoto Internacia“ zmienił się z rue de la Pompe na: 1, rue Felix Faure, Paris XV.
- Str. 21: p. 33: Adres „Brita Katoliko“ zmienił się z Teddington na: **London S. W. 11, Altenburg-Gardens 34.**

- Str. 21: p. 35: Adres „Kristana Revuo“ zmienić się na: F. H. Hanbury, „Antaŭen“, Slewins Lane, **Hornchurch**, Essex, Anglja, Ab. 1, 6.
- Str. 22: p. 57: Nowy adres „Antaŭen“: Nagydiófa ut. 3, Budapeŝt VII.
- Str. 23: p. 5: Do adresu „Suda Kruco“ dodać: Post Office, Box 731 F
- Str. 23: p. 6: Nowy adres „Aŭstria Esperantisto“: Wien I. Neue Burg. Heldenplatz.
- Str. 23: p. 9: Nowy adres „Bulgara Esperantisto“: Sofia, Poŝkeŝto-233.
- Str. 23: p. 8: Nowy adres „Brazila Esperantisto“: rua Marechal Floriano 212 — 1a, Rio de Janeiro.
- Str. 24: p. 27: Nowy adres „Hispana Esperantisto“ nie Madrid, lecz: **Jaca**. Huesca.
- Str. 24: p. 29: Nowy adres „Iberia Esp. Revuo“ nie Barcelona, lecz: **Provenza**, 99, 1—4a.
- Str. 24: p. 32: Nowy adres „Dortreĝta Esp.“: **Dordrecht**, Krisp. weg. 135.
- Str. 24: p. 33: Nowy adres: „Utreĝita Esp.“: Utrecht, Rietstr. 40.
- Str. 25: p. 53: Nowy adres p. Eugenji Morariu: Str. Bravilor 15, **Cluj**.
- Str. 25: p. 55: Nowy adres „Hungara Heroldo“: Dohány ut. 3, Budapeŝt VII.
- Str. 25: p. 52: „Pola Esp.“ i „Pom. Jęz. Świat. można też otrzymać stale w Białymstoku — Szapiro, w Paryżu — Grenkamp-Kornfeld, w Katowicach, Klos — (adresy patrz w Dziale adresowym) oraz w Redakcji naszej Księgi Adr.
- Str. 18 — 25: W czasie druku „Księgi“ pojawiły się następujące nowe czasopisma esperanckie:
- 1) „La Militrezistanto“, organ Międzynar. Zjedn. przeciwników wojny. Adres: 11 Abbey Road, **Enfield**, Middlessex, Anglja — abon. 2 pensy.
 - 2) „Flandra Esperantisto“, organ flandryjskiej Ligi Esp. Adres: Jan van Schoor, Julius de Geysterstraat 149. **Antwerpen**, abon. 4 belgi.
 - 3) „Gazet-Servo“ de la Internacia Antimilitarista Komisiono. Adres: Albert de Jong, Laurierstraat 127, Haag, Hollandja (hektogr.).
 - 4) „Informservo de la Anarkista Junulara Internacio“, Adres: J. Bakker, G. van Ledenberghstraat 13. II. Amsterdam, Holandja
- Do str. 28 w. 13 zdolu:
Prezes Akademji Esperanckiej w Paryżu, prof. Teofil Cart, zmarł w dniu 21 maja 1931 r.
- Str. 47: Do wykazu kont PKO. dodać konto Nr. 16992 Bolesław Głuchowski, kier. szkoły, Warszawa, ul. Św. Wincentego 80. — Sekretarz Sekeji nauczycieli - esp. przy Z. P. N. S. P.
- Str. 48: p. 21: Nr. konta P. K. O. p. Edwarda Wiesenfelda, Warszawa, Ogrodowa 3, zmienić z 3125 na **24736**.

PRESERAROJ,

kompletigoj kaj ĝustigoj por la II-a Parto (adresara).

(Bonvolu nepre korekti antaŭ la uzo de I' libro).

- Paĝo 58: inter punkto 24 k. 25 enmeti la novan Esperantan Rondon en Stolpce, ul. Dworcowa 37, m. 12, Gvidanto: Ryciak J.
- Paĝo 60: Nr. 10: Poŝtestro Dowgierd tranloĝiĝis dum la presado de la libro de Baranowicze al Łachwa, powiat Łuniniec, Polesie.
- Paĝo 68: Loko „Borszczów“ estas ne en vojevodujo „Tarnowskie“ sed „Tarnopolskie“.
- Paĝo 69: al loko „Budziślaw Kościelny“ estas poĉzta „Kleczew“, ne Kleszew.
- Paĝo 70: Nr. 442: devas esti „ul. Świętojańska“, ne Siętojońska.
- Paĝo 73: Nr. 556: d. e. dez. korespondi, ne korespondendi.
- Paĝo 74: Nr. 619: d. e. „liberpensaj“, ne libespensaj.
- Paĝo 75: Nr. 631: d. e. „Zaleski“, ne Zalewski.
- Paĝo 77: Loko „Czerwónka“ devas esti ĝuste: „Czerwionka“.
- Paĝo 77: Nr. 689. Sro Grygosiński ŝanĝis la dom- Nr. je 11 (ne 5a).
- Paĝo 77: Inter Nr. 689/70 aldoni la erare preterlasitan nomon k. adreson de: J. Jurysta, 1 Aleja 3.
- Paĝo 81: Loko „Filipowa“ ŝanĝi je „Filipów“.
- Paĝo 82: Loko „Giszowice“ ŝanĝi je „Giszowiec“.
- Paĝo 83 Nr. 865: d. e. profesio esperant-lingve „ingeniero“.
- Paĝo 84: ĉe Loko Gronów d. e. poĉzta „Złoczew“, ne Złoczów.
- Paĝo 84: Loko „Gurna Grupa“ ŝanĝi je „Górna Grupa“ kaj transporti laŭalfabete sur p. 83, post la Nr. 864.
- Paĝo 85: Nr. 915/3, d. e. „por forigo“, ne „for forigo“.
- Paĝo 87: ĉe Loko „Józefowiec“ d. e. „kolo Katowic“, ne „kolo oKatowic“.
- Paĝo 87: La ĝusta poŝtnomo de la loko „Kamienna — Skarżysko“ estas „Skarżysko — Kamienna“.
- Paĝo 91: Loko „Kosino“ d. e. ĝuste „Kosina“.
- Paĝo 92: Nr. 1145: d. e. Anisfeld, ne Ainsfeld.
- Paĝo 92: Nr. 1152: Dr. Bertig — d. e. ĝuste „juristo“, ne „kuracisto“.
- Paĝo 93: Nr. 1185: Dr. Janczalik — d. e. ĝuste „juristo“, ne „kuracisto“.
- Paĝo 93: Nr. 1200: Kowalski — d. e. ĝuste „profesoro“, ne „instruisto“.
- Paĝo 94: Nr. 1230: Dr. Rosentok — d. e. ĝuste „juristo“, ne „kuracisto“.
- Paĝo 94: Nr. 1231: Dr. Rosenthal Br. — d. e. ĝuste „Dr. de filozofio“, ne „kuracisto“.

- Paĝo 94: Nr. 1255: Dr. Weinberg — d. e. ĝuste „juristo“, ne „kuracisto“.
Vidu „Rimarkon“ en la laŭ-faka Indekso **paĝo 179/180.**
- Paĝo 98: Nr. 1350: d. e. ĝuste „Golachowski“, ne „Golachowski“.
- Paĝo 110: ĉe Loko „Majdan Śr.“ d. e. „poczta Ottynia“, ne „Otylnia“.
- Paĝo 111: ĉe Loko „Milanówek“, d. e. „poczta Blonie koło Leszna“.
- Paĝo 112: Loko „Kol. Mościca Górna“, ŝanĝi je „Mościce Górne“.
- Paĝo 113: ĉe Loko „Narojki“ d. e. „przez Drohiczyn“, ne „Drohobycz“.
- Paĝo 114: Loko „Nowo - Wilejka“ ŝanĝi je „Nowa Wilejka“.
- Paĝo 116: super Nr. 1992: d. e. Żubrzyca Górna na Orawie.
- Paĝo 118: ĉe Loko „Ożarów — koło Opatowa“ aldoni: woj. Kieleckie:
- Paĝo 121: Loko „Polanka Karolkowa“ ŝanĝi je „Polanka Karol.“.
- Paĝo 125: Loko „Radzianków“ ŝanĝi je „Radzionków“.
- Paĝo 126: al Loko „Rogoźno“ aldoni vorton „Wielkopolskie“.
- Paĝo 126: ĉe Loko „Romanów“ d. e. poczta „Bóbrka“, ne „Bóbka“.
- Paĝo 128: Nr. 2340/43: ĉe Familio Zmuda ŝanĝi la strat-nomon de „Prospektowa“ je: „Astanowicza“ (Nr 20 la sama).
- Paĝo 129: ĉe Loko „Slawentyń“, d. e. poczta Lipica Dolna, ne „Lipnica“.
- Paĝo 137: ripetigis nenecese duafoje la loko „Święciany, woj Wileńskie“.
- Paĝo 138: ĉe Loko „Tarczyn“ aldoni „k. Warszawy“, forstrekante „pow. Grójecki“.
- Paĝo 139: Nr. 2628: devas esti: Dr. Laüterbach — advokato, ne Lanterbach — kuracisto.
- Paĝo 141: Loko „Tuczyń“ ŝanĝi je „Tuczyn“.
- Paĝo 141: ĉe Loko „Waclawice“ d. e. poczta „Kosienice“, ne Kosienec.
- Paĝo 142: Nr. 2695 — Miller estas identa kun Nr. 2712 (Dr. Müller), la lasta loko la ĝusta.
- Paĝo 142: Nr. 2696: — prof. Płonka nun loĝas en Kraków, ul. Włóczków
- Paĝo 148: Loko „Zadziery“ ŝanĝi je „Zadzienny“.
- Paĝo 149: Nr. 2921: d. e. Rotblumowa, ne Rotblumówna.
- Paĝo 161: ĉe Nr. 3421 d. e. litero „d“ (eklarantino).
- Paĝo 175: Nr. 3993 d. e. „Sobolta Zygmunt“, ne „Sobota“.
- Paĝo 178: lasta linio malsupre: aldoni al indkso de „gazej-laborantoj“ la Nr. 4055.

Petante pardonon pro ĉiuj cititaj kaj event. ankoraŭ preterlasitaj pres aŭ faktaj eraroj, ni insiste petas ĉiujn en la Adreslibro presitajn sciigi al la Redakcio ĉiujn rimarkitajn erarojn, komuniki la adres-ŝanĝon k. t. p., por-ke la dua eldono de la libro estu kiel eble plej perfekta.

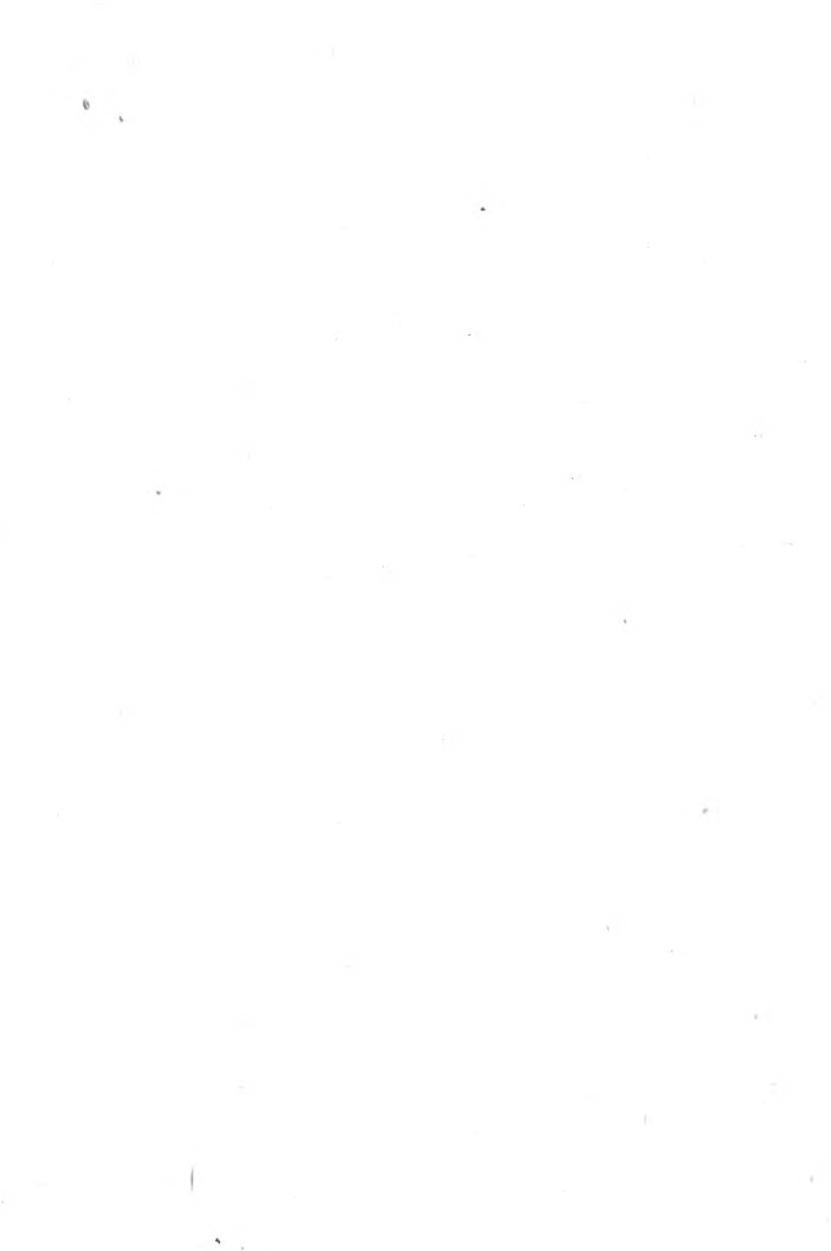
CZĘŚĆ I.

**PRAKTYCZNY INFORMATOR
ESPERANCKI**

UNUA PARTO.

**PRAKTIKA INFORMILO
PRI ESPERANTO**

(Pol-lingve — por komencantoj).

ROZDZIAŁ I.

15 GŁÓWNYCH ARGUMENTÓW ZA ESPERANTEM.

15 Ćefaj Argumentoj por Esperanto.

1. Język międzynarodowy Esperanto jest wyrazem odwiecznych społeczno-etycznych, religijnych i najnowszych socjalnych tęsknot i marzeń o powszechnem zjednoczeniu ludzkości, o „Królestwie bożem na ziemi“, o międzynarodowym braterstwie ludów.

2. Jak umysł ludzki bez ciała — taksamo najwyższe nawet idee przewodnie ludzkości nie mogą wcielić się w życie bez konkretnych materialnych, technicznych względnie ekonomicznych warunków potemu. Warunki te stworzyła i stwarza coraz bardziej cała nowoczesna cywilizacja — albowiem:

Cała kula ziemską powiązana jest już dziś tysiącami więzów współzależności gospodarczej (handlowej i przemysłowej), kulturalnej, naukowej, politycznej i moralnej, i w tem znaczeniu niemasz już państwa ani narodu „niezależnego“ taksamo, jak niema jednostki „niezależnej“ od swej gminy, powiatu od powiatu, państwa od państwa.

Według ostatniego spisu „Międzynarodowego Biura Pracy“ przy Lidze Narodów w Genewie istnieje na kuli ziemskiej już około 1000 organizacji, zrzeszeń i porozumień **międzynarodowych** (międzypaństwowych, naukowych, społecznych, zawodowych, politycznych, religijnych, artystycznych, sportowych i t. d. i t. d.) czyli organizacji, działających statutowo na terenie całej kuli ziemskiej jak np. Międzynarodowy Czerwony Krzyż, Międzypaństwowa Unja Poczta - Telegraficzna, Międzynarodowy Instytut Bibliograficzny i w. in. Dzienniki przynoszą codzien wieści o jakimś Kongresie, Zjeździe, Konferencji, porozumieniu lub umowie międzynarodowej. Brak tylko jeszcze porozumienia i umowy co do przyjęcia jednego pomocniczego języka międzynarodowego, dla wszystkich narodów jednakowo neutralnego, które jednak wobec konieczności życiowych przyjść musi i przyjdzie. Nad przyspieszeniem tego kroku pracują usilnie **esperantysty** i wszystkich krajów.

3. Zdobyć nowoczesnej techniki, jak: koleje, okręty, aeroplany, automobilizm, telegrafy i telefony, — poczta — kable, radio a niedługo może i telewizja — zbliżają ludzi wszystkich krajów coraz bardziej do siebie. Zbliżenie to rośnie — wobec rozwijającego się życia społecznego — z dnia na dzień i wprost woła o pomocniczy język międzynarodowy.

4. Zbliżeniu temu stoją — obok granic państwowych — na przeszkodzie przede wszystkim różnice językowe. Na kuli ziemskiej mamy około 800 języków „cywilizowanych“ t. j. posiadających już swoje alfabety i książki i około 2000 języków ludzi pierwotnych, niecywilizowanych, które jednak coraz bardziej do własnej kultury narodowej się rwą i do niej prędkiej czy później dojdą. Aby więc przy pomocy języków narodowych porozumieć się z całym światem, trzeba by nauczyć się 800 wzgl.

2800 języków, czyli żyć 800 do 2800 lat i nic innego nie robić, tylko uczyć się jedną i tę samą rzecz nazywać 2800 różnemi sposobami (np. człowiek, czelawiek, Mensch, man, l'homme, uomo, antropos, manniska, ihminen, inimene, dyn, jana i t. d. i t. d.). I poco ten trud? — czyż nie lepiej obrócić go na naukę pożyteczniejszych rzeczy jak matematyki, nauk technicznych, przyrodniczych — albo na sport, zabawy i sztukę lub też na pogłębienie znajomości własnego języka ojczystego?

Znajomość choćby 3 — 4 języków t. zw. „światowych“ (niemieckiego, angielskiego, francuskiego czy hiszpańskiego) — wobec coraz szybszego dochodzenia innych narodów do własnych kultur i poczucia samodzielności — jakoteż wobec coraz szybszego tempa umiędzynarodawiania się życia współczesnego — już dziś wcale nie wystarcza. Miljony lat czasu, tracone przez miljony młodzieży na naukę języków obcych i na tłumaczenia, zaoszczędziłoby ludzkości miljardy sum, czasu, sił i środków, mogących być użytymi na rzeczy pożyteczniejsze, dałoby też ludzkości w rezultacie setki nowych genjuszów i tysiące talentów, marnowanych dziś na „kuciu“ trudnych nadzwyczaj gramatyk i składni języków obcych.

5. Poczucie samodzielności i niezawisłości każdego narodu i ich wolna konkurencja kulturalna nie pozwalają absolutnie na to, iżby którykolwiek z istniejących języków narodowych (niem., franc., ang., polski, ros., chiński czy japoński) przyjąć za język międzynarodowy. A gdyby nawet na takie przyjęcie jakaś wielka językowa „Liga Narodów“ się zgodziła, to uniemożliwiłoby wprowadzenie tej uchwały w życie sam wybrany uprzywilejowany język, z powodu swoich odrębności dźwiękowych (fonetycznych), trudności gramatycznych, składniowych, stylistycznych i frazeologicznych, nie dających się nigdy opanować przez cały naród — cóż dopiero przez wszystkie narody świata.

Język międzynarodowy musi być pod względem gramatyki i składni wprost matematycznie najłatwiejszy, najprostszy a także najłatwiejszy w wymowie dla wszystkich narodów — a takim jest tylko na fonetyce łacińskiej oparty „sztuczny“ język międzynarodowy — Esperanto.

6. Przesądem jest, jakoby językiem „sztucznym“ nie można się było porozumieć. Każdy język — rozpatrywany ze stanowiska jego użyteczności społecznej — to tylko umowna grupa i kombinacja głosek i zgłosek, przeznaczona na oznaczenie danego przedmiotu lub pojęcia. U Niemców grupa ta składa się np. z g, u, t, razem „gut“, u nas z głosek d, o, b, r, y — dobry, u Francuzów z głosek b, o, n, — bon — nie więc nie stoi na przeszkodzie, aby na tosamo pojęcie „dobry“ ludzkość cała nie umówiła się na jedną jednakową grupę głosek — np. b, o, n, a — razem „bona“ — dobry, —a, —e, — jak to jest właśnie w Esperancie — tembardziej, że już dziś cywilizowana ludzkość używa dziesiątki i setki tysięcy słów jednakowych, t. zw. „międzynarodowych“ czyli „obcych“ (porównaj jakikolwiek „Słownik wyrazów obcych“ lub Encyklopedję), nie mówiąc o fakcie sztucznego zupełnie tworzenia nowych tysięcy słów na międzynarodowych kongresach naukowych różnych dziedzin wiedzy (medycyna, fizyka, chemja i in.).

7. W gruncie rzeczy Esperanto nie jest językiem sztucznym, lecz naukowo do ostatnich możliwości uproszczonym. Wszystko, co najłatwiejszego w słownictwie, gramatyce, słotwórstwie i składni głównych kilkudziesięciu języków nowożytnych i starożytnych, znalazło tu zastosowanie. A uproszczenie i ułatwienie tego, co może być uproszczone,

nie jest „sprostaczeniem“ języka. Regularność i bezwyjątkowość gramatyki i słowotwórstwa esp. czyni ten język równocześnie conajmniej 10-kroć łatwiejszym od najłatwiejszego z obcych języków i conajmniej 10-kroć bogatszym od najbogatszego z nowoczesnych i starożytnych języków świata.

Pod tym względem Esperanto jest doskonałym wyrazem nowoczesnych dążeń do naukowej organizacji pracy, racjonalizacji, standardyzacji i normalizacji.

8. Logicznie matematyczna budowa języka Esperanto jest najlepszym materiałem pomocniczym do przyswojenia młodzieży szkolnej pojęć lingwistycznych wogóle, do ułatwienia jej orjentacji w zawiłościach innych obcych języków — o ile-by się ich chciała uczyć jakoteż do lepszego poznania własnego języka ojczystego. Dowiodły tego przykłady w setkach szkół zagranicą a zwłaszcza specjalne, na ten temat przeprowadzane doświadczenia dydaktyczne „Pedagogicznego Instytutu im. J. J. Rousseau“ w Genewie, pozostającego pod kierownictwem światowej sławy pedagoga a zarazem esperantysty — prof. Piotra Bovet.

9. Esperanto jest jednym z najsilniejszych czynników myśli pacyfistycznych w wychowaniu, dążących do zbliżenia i zjednoczenia ludzkości, do jej odmilitaryzowania i podniesienia na wyższy stopień ogólnoludzkiej kultury, — bez nienawiści, bez wojen i krzywd wzajemnych między narodami.

10. Esperantyzm jest dziś już nietylko ideą i teorią, nietylko lingwistycznie najprostszym rozwiązaniem kwestji pomocniczego języka międzynarodowego; jest on już silnym, dobrze zorganizowanym i wspólną wielką ideą ożywionym ruchem społecznym, posiadającym setki tysięcy zwolenników, służących sobie chętnie nawzajem — praktykujących esperantystów we wszystkich zakątkach kuli ziemskiej, reprezentujących wszystkie bez wyjątku narodowości, stany, rasy, religje i kierunki społeczno - polityczne. Jako taki jest absolutnie neutralny i służy tym, którzy się nim posługują podobnie jak radio, telefon i inne wynalazki nowoczesne. (Patrz wykaz organizacji i czasopism esp. w dalszych rozdziałach tej książki).

11. Że Esperanto jest owem dziejowo koniecznym i najważniejszym, a pod względem językowym najlepszym rozwiązaniem sprawy pomocniczego języka międzynarodowego — o tem świadczy fakt, że blisko 200 prób języka międzynarodowego, czynione od czasów średniowiecza — przed Zamenhofem i około 50 takichże prób po Zamenhofie — nie dało żadnego pozytywnego rezultatu. Żadna z tych prób nie była łatwiejsza ani prostsza w użyciu, żadna nie przyjęła się masowo — ostał się system najprostszy — Esperanto.

12. Esperanto nie dąży do usunięcia istniejących języków narodowych, lecz do ich zupełnego równouprawnienia — w myśl zasady: język ojczysty dla własnego kraju, język międzynarodowy dla całej reszty świata. Pozwala ono każdemu, najmniejszemu nawet narodowi, wnieść do skarbcza ogólnoludzkiej kultury perły swojego dorobku kulturalnego i czuć się równym i równouprawnionym wśród wszystkich innych narodów świata, jak tego przykład dają esperantysty i co można zaobserwować praktycznie na corocznych międzynarodowych kongresach esperanckich.

W odniesieniu do Polski zwłaszcza — pamiętać należy, że jest ono płodem ziemi polskiej, rozsadnikiem tworców naszej kultury zagranicą a

temsamem najlepszem „biurem propagandy zagranicznej“; powinno więc być naszą chlubą narodową i powinniśmy jak najgorętszym jego poparciem zadać kłam twierdzeniu, iż „nie masz proroka w ojczyźnie jego“. Dzieło Dra Ludwika Łazarza Zamenhafa, w Warszawie zrodzone i przez cały cywilizowany świat za zbawienne uznane, nie może być przedmiotem obojętności w Polsce.

13. Jak nowoczesne wynalazki techniczne stanowią rozszerzenie działalności zmysłów i władz naturalnych człowieka (teleskop — oka, telefon i radjo — ucha — automobile — nóg i t. d.), taksamo „sztuczny“ język stanowi olbrzymie powiększenie możliwości wyrażeniowych myśli ludzkiej, nieistniejących w językach t. zw. naturalnych. „Tak zwanych“ dlatego, że — jak najnowsze zdobycze lingwistyki wykazały, nie masz wśród istniejących języków naturalnych ani jednego całkiem „czystego“, niezmiśzanego z pierwiastkami języków innych i nie pochodzącego od innych języków zamarych.

14. Próby wskrzeszenia łaciny, greckiego czy innych języków martwych jako „neutralnego“ języka międzynarodowego są bezcelowe dlatego że — niezależnie od olbrzymich a niepotrzebnych trudności gramatycznych i składniowych tych języków — trzeba-by i tak do ich słownictwa dobierać dziesiątki tysięcy nowych „sztucznych“ słów na oznaczenie przedmiotów, pojęć i stosunków nowoczesnej cywilizacji, nieistniejących w tamtych językach martwych. Po cóż więc ten nowy trud, kiedy zadanie to rozwiązał niezmiernie prostym sposobem już dawno twórca Esperanta swoją „15-tą Regułą“ gramatyki esperanckiej, dotyczącą użycia słów międzynarodowych.

15. Esperanto daje możność zwolennikom wszystkich kierunków myśli ludzkiej porozumiewać się swobodnie z towarzyszami swego zawodu, wyznawcami tychsamych czy innych poglądów społecznych, religijnych, filozoficznych czy-to drogą pisemną, czy też bezpośrednio w podróżach lub na międzynarodowych kongresach esperanckich — w myśl jednego z naczelných haseł esperanckich, które brzmi: Wprowadzajmy Esperanto do wszystkich kierunków — do Esperanta — żadnego.

(XXIII-ci z rzędu Międzynarodowy Kongres Esperantystów odbędzie się w dniach od 1 do 8 sierpnia 1931 r. w Krakowie i tam o prawdziwości powyższego twierdzenia uczestnicy będą mogli sami się przekonać). Adres dla zgłoszeń na Kongres: „Powszechny Kongres Esperantystów, Kraków, ul. Lubicz 34. (Konto P. K. O. 410.975).

UWAGA: Szersze rozwinięcie powyższych argumentów jakoteż najobszerniejsze informacje o historii, celach i drogach realizacji pomocniczego języka międzynarodowego znajdują czytelnicy w książce Dra Antoniego Czubryńskiego p. t. „Esperantyzm“ (wydanie II, nakładem księgarni M. Jasińskiego w Kaliszu 1927 r., ul. Kanonicka 3, cena zł. 3.—. Pierwsze wydanie tej książki p. t. „Esperanto i esperantyzm“ w cenie zł. 1.25 jest jeszcze w niektórych składach esperanckich do nabycia. — Patrz dalsze informacje — „Gdzie nabywać książki esp.“.

Argumenty powyższe — w miarę posiadanego przez prelegenta materiału naukowego lub informacyjnego — mogą być odpowiednio rozszerzane i stanowią — każdy dla siebie — temat do oddzielnego wykładu. Redakcja „Księgi“ — za zwrotem kosztów — chętnie służy bliższym materiałem informacyjnym wzgl. listownemi wyjaśnieniami.

ROZDZIAŁ II.

JAK, Z CZEGO I GDZIE SIĘ UCZYĆ ESPERANTA?

Konsilaro por lernantoj de Esperanto.

Jeżeli bodaj jedna z teź, zawartych w poprzednim rozdziale, trafiła Wam, Szan. Czytelnicy, do przekonania, to niewątpliwie zechcecie rozpocząć naukę języka Esperanto. Sposobności potemu jest wiele, albowiem:

— Od początku ruchu esper. wyszło w Polsce conajmniej 20 różnych samouczków i podręczników do nauki języka Esperanto, z czego przeszło 10 znajduje się dziś stale na rynku księgarskim.

— Istnieje w Polsce niemało stowarzyszeń, grup i kół esperanc-
kich, które prowadzą kursy ustne tego języka — a niektóre nawet —
kursy korespondencyjne.

Informacjom, jak i z czego się uczyć — służyć mają poniższe wiadomości.

SPIS POLSKICH PODRĘCZNIKÓW DO NAUKI JĘZYKA ESPERANTO.

a) Przedwojenne, w handlu księgarskim wyczerpane — do nabycia tylko w bibliotekach ewent. antykwarniach (wobec wyczerpania podajemy tytuły w skróceniu):

1. **Belmont Leo:** Najłatwiejsza metoda wierszem — nakł. księg. M. Arcta „Książki dla wszystkich“. 2. **Czarnowski Stanisław** — 2 różne podręczniki: w „Biblijotece Handlowej“ Dutlingera, Warszawa 1912, ze słowniczkiem i nakładem księg. M. Arcta, Warszawa, 1912, bez słowniczka. 3. **Kuhl Bronisław** — Gruntowny Podręcznik. — Kraków 1912 (b. dobry). 4. **Łazica Stanisław** — „W kilku dniach esperantystą“ w 2 częściach ze słowniczkiem. 5. **Marissiaux** — Kamiński: Kurs handlowy jęz. Esp. — nakł. ksiąg. M. Arcta, (bardzo gruntowny). 6. **prof. Skalski** — Podręcznik, Kraków. 7. **H. W. K.** — Samouczek — Lwów (wydanie powojenne wyczerpany). 8. **Rybczyński** — Podręcznik z rozmówkami, Warszawa. 9. **Teichfeld** — „Klucz do Esp.“, Warszawa. 10. **Zakrzewski Adam**, — Gramatyka — wyd. Arcta (wyczerpująca z porównaniami z jęz. polskim).

b) niewyczerpane — do nabycia obecnie w każdej księgarni lub wprost u nakładców według adresów podanych przy każdym podręczniku; publiczność jest proszona domagać się od swoich księgarzy, aby książki te trzymali stale na składzie a także wystawiali je w oknie.

1. **Prof. T. Cart i J. Borel:** Esperanto w dziesięciu lekcjach. Dokładny podręcznik z ćwiczeniami, opracował Emil Pfeffer. Nakładem „Biblijoteki Powszechnej“ księgarni Wilhelma Zukerkandla w Złoczowie, tomik Nr. 938 — 940, str. 166, cena 1,20 zł. do tego: „Klucz do Podręcznika: Esperanto w 10 lekcjach, w opracowaniu jak wyżej, nakład ten sam, str. 57,

cena 40 groszy (tomik Nr. 981), do tego: „Ĉu vi parolas esperante“ rozmówki esperancko - polskie, tych samych autorów, nakład tensam, str. 48, cena 80 gr. (tomik tej samej „Biblioteki Powszechnej“ Nr. 1033 — 34).

2. **S. Grenkamp - Kornfeld**, członek Wszechświatowego Komitetu Językowego dla Esperanta i Paryskiego Towarzystwa Lingwistycznego: Kompletny samouczek języka Esperanto, ze zbiorem wyrażen handlowych i radjowych, z przedmową prof. A. Cotton, członka Francuskiej Akademii Nauk. Wydanie pierwsze, 1930. Wydawnictwo „Esperantista Voĉo“. Jasło (Małopolska), PKO. 400.821, str. 71. Cena zł. 1,25.

3. **Leopold Kronenberg**, dyplom. profesor języka Esperanto: „Samouczek“ pomocniczego języka międzynarodowego Esperanto, w dwunastu lekcjach metodą własną. Wydanie czwarte, przejrzone i uzupełnione, z portretem Dra Zamenhofa. — Trzydziesty trzeci tysiąc. Nakładem księgarni M. Jasińskiego, Kalisz, ul. Kanonicka Nr. 3, str. 64, cena 1,20 zł.

4. **Leo Turno**: Kompletny podręcznik języka Esperanto dla początkujących. Wydanie trzecie, uzupełnione zbiorem radjowych wyrażen esperancko - polskich. Kraków 1928. Nakładem Towarzystwa Esperanto. Adres: Dr. Leopold Dreher, Kraków, Starowiślna 37. Cena zł. 1,25, str. 72. (Lekcyj 16) PKO. 405.716;

5. Tensam: **Dr. Leopold Dreher**, L. K. „Supera Kurso de Esperanto: kun antaaparolo de prof. Th. Cart. (Wyższy kurs Esperanta), str. 68, cena zł. 2.—. (Lekeyj 10). Adres i konto PKO., jak wyżej.

6. **Tichawski Jan**, ekzamen. instruisto de la Mondlingvo: „La Mondlingvo“, plena kurso kun gramatiko kaj vortaro por lernejoj, privata instruado kaj lecionoj per radio. Katowice, Mondlingvo - eldonejo, ul. Plebiscytowa 25, Lekeyj 32, plus słowniczek, gramatyka i wybór poezji i prozy, w języku polskim i niemieckim. Str. 162, cena zł. 5.—, PKO. 306.499, Katowice.

7. **Józef Wilder**: „Język Esperanto dla Polaka bez pomocy nauczyciela“. Wydawnictwo „Pomoc Szkolna“ H. Wajnera, Warszawa, Bielańska 5, str. 90, plus „Klucz do samouczka języka Esperanto“ na dalszych str. 12. Cena zł. 2.—.

8. **Dr. L. Zamenhof**: Język międzynarodowy Esperanto — gramatyka, ćwiczenia — Fundamento do Esperanto, gramatiko, ekzercaro. Wydanie szóste. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930 — Biblioteka „Książki dla wszystkich“ Nr. 771 — 774. Str. 131, cena zł. 3,20.

9. tensam: Oficjalne „Fundamento de Esperanto“ — gramatiko, ekzercaro, kaj vortaro kvinlingva (ze słowniczkiem podstawowym do roku 1919 w 5 językach, w tem i polski), nakładem Esperantista Centra Librejo, Paris 9, 51, rue de Clichy, Francja, Str. 182, cena 2,30. To samo co pod p. 8., tylko bez polskich ćwiczeń.

10. „Klucz“ do nauki Esperanta — większy — z bajką Andersena z upoważnienia Centralnego Komitetu Esperanckiego w Genewie, nakład G. Grenkamp-Kornfelda w Jasle, j. w. Cena 50 gr.

11. „Klucz“ do nauki Esperanta — mniejszy, wydanie oficjalne z upoważnienia Centralnego Komitetu Esperanckiego w Genewie, nakł. jak wyżej.

Z podanych wyżej danych, ilości stron i i. już częściowo można się zorientować, który z tych podręczników najbardziej komu odpowiada.

Uważamy jednak za konieczne pewne uzupełnienia informacyjne natury dydaktycznej — i tak:

— Jeżeli chodzi o obfitość podanego materiału, ilości słówek zawartych w podręczniku, ćwiczeń i konwersacji, to na pierwszym miejscu należy postawić podręcznik prof. Carta - Borela z pod Nr. 1. — biorąc „Klucz“ i Rozmówki łącznie pod uwagę. Ma on tę zaletę, że uczący się sam może kontrolować swe wypracowania zapomocą „Klucza“, w którym znajdzie rozwiązanie wszystkich ćwiczeń, podanych w samym podręczniku. Jeżeli przerobi się do tego trzeci tomik „Çu vi parolas Esp.“, to można być pewnym, że się język poznało gruntownie.

Samouczek ten posiada na końcu wyjątki z literatury esp. Te wszystkie zalety zaciemnia tylko jedna wada: — stara metoda ćwiczeń „à la Oliendorf“, suchy wykład gramatyczny.

Pod względem posiadanego również „Klucza“ z tłumaczeniem ćwiczeń konkuruje z tym podręcznikiem najnowszy — Wildera z pod p. 7-go, noszący bardziej nowoczesny charakter naukowy.

Pod względem nowoczesności metody wykładu (bardziej interesujące i powiązane z sobą wyobrazeniowo zdania i ćwiczenia, przeplatanie lekcji konwersacją, anegdotami, opowiadkami i t. p.), pierwszeństwo trzeba oddać podręcznikowi Leo Lu-na (p. 4.), który ma jeszcze tę cechę dodatnią, że posiada tom II., obejmujący „Kurs wyższy“ — pisany już wyłącznie po esp. a dający tym, którzy ukończyli tomik I-szy — możliwość gruntownego pogłębienia lingwistycznego Es-ta.

Zwięzłością i naukowością wykładu odznacza się też najnowszy „Kompletny samouczek“ S. Greunkamp-Kornfelda (p. 2.), — zaś popularnością i obfitością ćwiczeń tak esp. jak i polskich — Samouczek prof. Kronenberga (p. 3.), wskutek czego ten ostatni bywa najczęściej używany do nauki na kursach korespondencyjnych a także ustnych.

Tichawskiego „Mondlingvo“ — pisany wyłącznie po esp. z dodatkiem gramatyki i słowotwórstwa w języku polskim i niemieckim — jest przeznaczony dla kursów z **nauczycielem**, względnie nauki indywidualnej z nauzcicielem, na kursy przez radio, odznacza się metodycznością rozkładu nauki i już od pierwszej lekcji zmusza uczniów do myślenia w nowym języku.

A podręcznik samego twórcy języka Esperanto (p. 8.), który doczekał się już VI-go wydania w jednej z najzasłużniejszych firm wydawniczych polskich — czy ma pozostać na szarym końcu? Bynajmniej. — Wymaga on tylko osobnego omówienia, bo wartości jego są często niewspółmierne z innymi wyżej podanymi — a oto główne ich cechy:

Jest to przede wszystkim podręcznik **klasyczny** w całym tego słowa znaczeniu: pierwszy i jedyny, jaki autor napisał, dając nim inicjatywę dla setek i tysięcy innych autorów — we wszystkich prawie cywilizowanych językach świata. Jest to owoc owej długoletniej, z poświęceniem prowadzonej pracy nad znalezieniem najłatwiejszych form dla wyrażenia myśli ludzkiej -- i jako taki — mimo prostoty swej budowy a raczej dla tej właśnie prostoty i jasności metody powinien być znany każdemu esperantyście, nawet znajdującemu już skądinąd język. Dalszą jego cechą — to wielka systematyczność układu — a w końcu i to, że w nowym 6 wydaniu zostały doń dołączone przedtem osobno istniejące dwa małe słowniczki najbardziej zasadniczych słów esp. - polski, oraz polsko - esperancki.

„Klucze“ z pod p. 9. i 10. stanowią raczej repetytorja dla tych, którzy już na kursach ustnych lub inną drogą języka się nauczyli, głównie z powodu braku ćwiczeń i zbyt zwięzłego wykładu gramatyki. Jest w nich jednak wszystko potrzebne do gruntownego poznania języka — dodany jest nawet mały słowniczek esp. - pol. i dlatego ludziom z wyższym szkoleniem wykształceniem mogą one zupełnie wystarczyć — pod warunkiem posiadania obszerniejszego słownika. Zaznaczyć bowiem trzeba iż—im kto ma większe przygotowanie szkolne wogóle a językowe w szczególności, tem mniejszy samouczek mu wystarczy.

Wszystkie wymienione wyżej podręczniki wymagają — jeśli chodzi o samouków — poprzedniej znajomości gramatyki w zakresie conajmniej 5 lat szkoły powszechnej. Podręcznika dla niezających gramatyki, jak je mają inne narody (Francuzi, Rosjanie, Niemcy i t. d.) dotychczas w języku polskim nie posiadamy. Opracowuje taki obecnie zarząd Rob. Stow. Esp. „Laboro“ w Warszawie (patrz dział ogłoszeniowy). Nie mamy też — poza wyczerpanym podręcznikiem Marissaux — samouczków specjalnych (dla pocztowców, hotelarzy, sanitariuszy, kupców i t. p.) — jak je mają inne narody.

SPIS PODRĘCZNIKÓW W JĘZYKACH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W POLSCE.

1. **Orest Kuźma:** Miżnarodna mowa Esperanto — pownyj pidručnyk — (Lernolibro por Ukrainoj) Stanisławów — Kołomyja, Nakładem Tow. „Bystrycja“. (Adres dla zamówień: prof. Orest Kuźma, Kołomyja, ul. Nowa 4. — (Str. 132, cena zł. 2.—). Metoda wykładu bardzo dobra, interesujący Dodatek literacki. — Lekcyj 12.

2. **Lejzerowicz Izrael:** Lernbuch fun der internacjonaler szprach Esperanto — nakładem Filji „Laboro“ w Łodzi. Wykład gramatyczny z ćwiczeniami. Str. 96, zamawiać należy u autora: Łódź, ul. Skwerowa 20. P. K. O. Nr. 68.273.

3. **Szlissel Esperanto** („Klucz“), oficjalny jak polski pod Nr. 11, nakład J. Szapiro, Białystok, Lipowa 33, cena 35 gr.

W jęz. żydowskim wyszedł też w r. 1930 w Warszawie rzekomy podręcznik niejakiego „Dra Ludwika Zamenhäusera“, przed którym trzeba ostrzec czytelników, bo zawiera taką moc błędów i językowych i rzeczowych w samym wykładzie i to w obu językach, że musi być uważany albo za wytwór człowieka zupełnie nieodpowiedzialnego w sprawach publicystyki albo też za jakieś celowe szkodenie samemu językowi Esp. W każdym razie podszywanie się pod pseudonim, podobny do nazwiska twórcy języka, nie świadczy dobrze o autorze.

Esperantyści niemieccy w Polsce nie wydali osobnego podręcznika krajowego, bo mają do dyspozycji dziesiątki — ba — prawie setkę najrozmaitszych podręczników ogólnych i specjalnych (dostosowanych do poszczególnych zawodów) w literaturze esp. niemieckiej Rzeszy, Austrii, i Szwajcarii. Podręcznik Tichawskiego z pod p. 6, zastępuje ten brak, ma bowiem dodatek (gramatykę i słownik) po niemiecku.

Białoruskiego podręcznika również dotychczas brak, a Litwini posługują się podręcznikami, wydanymi na Litwie Kowieńskiej.

S Ł O W N I K I .

Po przerobieniu podręcznika zna się niewątpliwie język gruntownie, ale nie można pamiętać wszystkich słów, a odszukiwać je w sameuczku jest rzeczą uciążliwą, ponieważ nie są one tam ułożone w porządku alfabetycznym. Dlatego każdy początkujący esperantysta powinien sobie koniecznie nabyć — najpierw słownik **esperancko** - polski, aby móc zacząć czytać gazety i książki w tym języku, a potem **polsko** - **esperancki**, skoro już zacznie sam pisywać listy czy tłumaczyć z jęz. polskiego na esperanto.

Podczas gdy sameuczki mamy na rynku księgarskim aż za dużo, to ze słownikami jest odwrotnie: — Przed wojną wyszły słowniki: Dr. Zamenhofa, St. Łazicy, St. Czarnowskiego — i najobszerniejsze — Antoniego Grabowskiego, w dwóch edycjach — mniejszej i większej, (te ostatnie nakładem M. Arcta). Niestety są one wszystkie już zupełnie wyczerpane, a zwłaszcza część polsko - **esperancka** — i obecnie, w chwili oddawania książki tej do druku — jedynym na rynku księgarskim słownikiem **esperancko** - **polskim** jest:

„Pełny podstawowy słownik języka międzynarodowego Esperanto — według uchwał Akademii Esp. w Paryżu z r. 1929 — z gramatyką i objaśnieniami opracował Jan Zawada, nakładem Robotn. Stowarzyszenia Esperantystów „Praca — Laboro“ w Polsce, (adres dla zamówień **tensam** co dla niniejszej „Książki Adresowej“). Cena księgarska zł. 4.—, dla zamawiających bezpośrednio u nakładców — zł. 3.—.

Zawiera on wszystkie oficjalne, t. zn. wszystkich esperantystów obowiązujące słowa jęz. Esperanto aż do r. 1929 z dokładnym tłumaczeniem na język polski (t. zw. „wyrazy obce“ objaśnione wyrazami polskimi), a dodana do niego kompletna gramatyka zastępuje zupełnie „Klucze“ (repetytoria). Końcowe „Objaśnienia i dopisy“ wprowadzają czytelnika w głębsze zrozumienie budowy języka Esperanto. W porównaniu z oficjalnym słownikiem „Fundamento“ z r. 1905 posiada on o przeszło 2000 słów podstawowych więcej, obejmuje bowiem wszystkie cztery oficjalne dodatki Akademii do słownika Podstawowego i dlatego powinien się znajdować w rękę każdego esperantysty.

Dotkliwie daje się odczuwać wyczerpanie słowników **polsko** - **esperanckich**. Brakowi temu ma zaradzić drukujący się obecnie podręczny Słownik polsko-esp., jaki ma wyjść niedługo nakładem księgarni H. Wajnera w Warszawie (adres **tensam** co przy podręczniku Wildera), Redakcja „Polskiego Esperantysty“ drukuje od dłuższego czasu „Dodatki do Słownika Grabowskiego“ — i, jak tylko finanse na to pozwolą — wyda ten naprawdę klasyczny słownik w powiększonym drugim wydaniu, na co czekają tysiące esperantystów w Polsce*).

W językach mniejszości narodowych słowników w wydaniach krajowych niema. O wydaniach zagranicznych — patrz niżej dział: „Bibliografja“.

*) Już w czasie druku dowiadujemy się, że Księgarnia M. Arcta przygotowuje nowe niezmienione wydanie Słowników Grabowskiego. Wyjdą one niedługo po „Książce Adresowej“.

CZYTAŃKI — LEGOLIBROJ.

Po sumiennem przestudjowaniu samouczka i nabyciu słownika esp.-polskiego polecamy bardzo — dla nabycia wprawy w rozumieniu tekstów i oswojenia się z językiem we wszystkich jego dziedzinach (literatura, nauka, sztuka, poszczególne fache, sport i t. p.) — nabyć sobie koniecznie obszerniejszą Czytankę w języku Esperanto. Najbardziej polecenia godną — ba — dla swojej klasyczności wprost niezbędną dla każdego stojącego się esperantysty jest Czytanka, ułożona przez samego twórcę języka Esp., — Dra Ludwika Ł. Zamenhafa a nosząca tytuł:

„Fundamenta Krestomatio de la Lingvo Esperanto“.

Czytanka ta, ułożona bardzo systematycznie — od ćwiczeń najłatwiejszych, poprzez bajki, anegdoty, krótkie i dłuższe opowiadki, wyjątki z literatury, przemyśle naukowe i językoznawcze, aż do wyboru najcenniejszych poezji z literatury europejskiej — jest najlepszym źródłem do kompletnego opanowania języka a także przyswojenia sobie klasycznego, czystego stylu esperanckiego, jaki obowiązuje esperantystów całego świata.

Została ona wydana — już w kilkunastu nakładach — przez Centralną Księgarnię Esperancką w Paryżu. (Adres: Esperantista Centra Libroj, Paris IX., rue de Clichy 51), i kosztuje tylko zł. 5.60 (bez przesyłki). Do nabycia w Administracji „Polskiego Esperantysty“, Kraków, Lubicz 34, — PKO Nr. 406.660 (lub innych ksiadnicach i księgarniach esp., wskazanych poniżej. Katalog bezpłatnie.

Drugą bardzo dobrą Czytanką jest Dra Kazimierza Beina (Kabe) „Una Legolibro“ — cena mk. n 1,30 a dla zaawansowanych poleca się tegoż autora „Internacia Krestomatio“ z wyborem najcenniejszych prozaików literatury europejskiej. Cena zł. 2,50 — patrz dział ogłoszeniowy.

Bardzo dobrze — bo z uwzględnieniem nowszych słów, jakie weszły w ostatnich lat dziesiątkach do jęz. Esp. — są opracowane zagraniczne Czytanki esperanckie a m.:

Benemann: „Tra la mondo“ — Internacia legolibro, Cz. I. dla początkujących, Cz. II. dla zaawansowanych (cena 1,50 i 2,20 mk. n.).

Fricke: **Universala Legolibro** — cena 1,40 m k.n. i inne.

Brunulo: Ni legu (wydawnictwo SAT-u, specjalnie dla kół proletarjackich), żądać obszerniejszego katalogu książek esp. z zagranicznych firm esp., podanych niżej.

Najnowszą zaś Czytanką, która wychodzi równocześnie z niniejszą „Książką Adresową“ — jest krajowego nakładu Czytanka Leo Turna, autora znanych nam już z pod p. 4 i 5 podręczników p. t.:

„Czytanki Esperanckie“ (Anekdotaro).

Cena zł. 1,50, do nabycia w księgarniach lub u autora (adres jak przy podręcznikach). Bliższe szczegóły, patrz dział ogłoszeniowy.

KURSY KORESPONDENCYJNE.

Kto nie ufa własnym zdolnościom samouczym, a więc przedewszystkiem osoby ze słabszem przygotowaniem szkolnem, samoucy, — a także ci, którzy potrzebują bodźca z zewnątrz, aby w nauce wytrwali, a nie mają możności lub czasu uczyć się na kursach ustnych — powinni zapisać się na kursy korespondencyjne. Polegają one na tem, że uczeń otrzymuje do do-

mu podręcznik wzgl. wykład pocztą — przerabia wszystkie zlecone sobie ćwiczenia, stawia nauczycielowi pytania co do wszystkich punktów sobie niejasnych lub niezrozumiałych — i to wszystko odsyła pocztą wykładowcy. Nauczyciel wszystkie błędy w ćwiczeniach poprawia, odpowiada na postawione sobie pytania, robi uwagi, poucza, wyjaśnia — i w ten sposób przechodzi się w ciągu 12 do 20 lekcyj cały kurs aż do zupełnego opanowania języka. System ten ma tę bardzo dobrą stronę, że nauka może się odbywać nawet w najbardziej odległym zakatku wiejskim, że uczeń nie jest skrepowany godzinami i odrabia lekcje kiedy ma czas i w końcu — że nauka postępuje w takim tempie, jakie sobie nada sam uczący się, stosownie do tego, jak prędko przerobi daną lekcję. Na kursach ustnych często z tego powodu są tarcia, że jedni nie mogą nadażyć za drugimi a inni znowu się niecierpliwią, że nauka tak powoli postępuje naprzód.

Instytucje, prowadzące obecnie takie kursy w języku polskim, są trzy, a mianowicie:

1. Polskie Akademickie Towarzystwo Esperantystów — („Pola Studenta Esperantista Societo“), Warszawa, ul. Leszno 99, m. 5, tel. 798-37.

2. Robotnicze Stowarzyszenie Esperantystów „Praca — Laboro“, Warszawa, (adres Sekretarjatu: Miasto - Ogród Czerniaków, ul. Zaciszna 2, m. 5).

3. dla zaawansowanych: Międzynarodowy Instytut dla nauczania Esperanta drogą korespondencyjną — t. zw. w skróceniu „ISOSEK“. (Adres: Esperanta Instituto „Isosek“, Nieuwstraat 62, Hoensbroek, Nederlando — Holandia. Ten ostatni prowadzi m. in. także kursy w języku polskim w 24 lekcjach — na poziomie wyższym. Przedstawicielem jego na Polskę jest p. Edward Wiesenfeld, Warszawa, ul. Ogrodowa 3, do którego należy się zwracać o szczegółowe prospekty i warunki. Cena na kursach wskazanych pod Nr. 1. i 2. — 15 zł. za całość.

KURSY USTNE.

Jakkolwiek z samouczka i słownika można poznać dokładnie język i pisać nim a nawet mówić niezgorzej, to jednak nic nie zastąpi — jeśli chodzi o żywą rozmowę i wprawę w mówieniu — żywego nauczyciela. Dlatego też każdy, który tylko mieszka w miejscowości, gdzie istnieje Stowarzyszenie lub grupa esperancka, powinien do niej przystąpić i zapisać się na organizowane przez tę grupę kursy. Jeśli grupy nie ma a jest choć jeden biegły esperantysta w sąsiedztwie, to starać się o jego towarzystwo, o rozmowę z nim i zachęcić go do utworzenia kursu i w zorganizowaniu tego kursu mu pomagać.

Adresy wszystkich Stowarzyszeń, grup i kół esp. w Polsce znajdują Czytelnicy w drugiej części niniejszej książki. Większość tych ugrupowań prowadzi bądź stale bądź kilka razy do roku kursy ustne, ma swoje godziny otwarcia, w których można spotkać się z biegłymi już esperantystami i z nimi nabierać wprawy w języku. O ile nauka samego języka Esp. jest bardzo łatwa, to dla wprawy w mówieniu trzeba poświęcić trochę więcej czasu.

KURSY METODĄ KS. ANDRZEJA CE.

Na specjalną uwagę zasługują ustne kursy języka Esperanto, prowadzone t. zw. metodą „CE“. Twórcą tej metody jest rumuński ksiądz Andrzej Cseh (czyt. Cze), który po wieloletniej pracy nad metodyką Espe-

ranta doszedł do odtworzenia naturalnej drogi przyswajania sobie języka ojczystego przez dzieci, przenosząc tę drogę na dorosłych, uczących się Esp. Jest to — innymi słowy — niejako niepomiaralnie udoskonalona metoda Berlitz'a (bezpośrednia rozmowa z uczniami tylko w nowym języku), usystematyzowana i dostosowana do bezwyjątkowości esperanckiej. Ks. Cseh objechał już ze swemi kursami prawie połowę Europy, budząc wszędzie zachwyt dla swej metody i zyskując setki a nawet tysiące uczniów w różnych miastach Europy. Z okazji 23-go Międzynarodowego Kongresu Esp. przybędzie on w lipcu 1931 r. do Krakowa i poprowadzi także u nas taki kurs wzorowy. Dla nauczycieli jego metoda obliczona jest na 11 dni, po których już słuchacze swobodnie prowadzą konwersację na wszystkie tematy dnia bieżącego. Zachęcamy sfery pedagogiczne do zaznajomienia się z tą metodą i zapisania się na ów Kurs. Zgłoszenia do Komitetu 23-go Kongresu Esperantystów, **Kraków, ul. Lubicz 34.** Opłata za cały kurs — tylko 20 zł.

Kursy metodą „Ce“ przeszli i posiadają prawo nauczania pod tą nazwą tymczasem następujący esperantyści polscy:

- 1) prof. Tadeusz Hołakowski, Kraków, ul. Jabłonowskich 10/12.
- 2) Rozmarynowski Henryk, Toruń — Teatr Miejski.
- 3) Weinstein Halina, Warszawa, Leszno 99, m. 5.
- 4) Zamenhof Lidja, Warszawa, Królewska 41.

Nie wątpimy, że po Kursie krakowskim w lipcu 1931 r. szereg ten powiększy się poważnie. W Holandji zawiązał się „Międzynarodowy Instytut dla nauczania Esperanta metodą „Ce“, który czuwa nad organizacją kursów tą metodą i wydaje dyplomy i upoważnienia do nauczania według niej.

Adres: **Internacia Cseh - Instituto de Esperanto, den Haag (Nederland), Oostduinlaan 32.**

LINGUAFON.

Ci, którzy mają w domu fonograf, mogą — nie chodząc na kursy ustne — nauczyć się jęz. Esp. z płyt gramofonowych „Linguafon“, które można nabyć za pośrednictwem każdej większej firmy z aparatami gramofonowymi, lub najlepiej wprost w „Linguafon Institut“, Warszawa, ul. Kredytowa-4, lub też u przedstawiciela Związku Kupców - Esperantystów na Polskę — p. Juliana Zysa w Łodzi ul. Radwańska 6. — Płyt jest 15, całość kosztuje około 250 zł. — Wobec tej ceny ma tę zaletę, że ani kursu korespondencyjnego, ani ustnego nie potrzeba, żaden nauczyciel nad głową nie stoi, uczeń „nastawia sobie“ sam nauczyciela wówczas, kiedy ma czas i ochotę ku temu...

R A D J O.

Cały szereg zagranicznych stacyj radiowych jak: Akwizgran, Kolonia, Monastyr, Tallin, Odessa, Lille, Leningrad, Wiedeń, Graz, Le Havre; Bratysława; Paryż, Moskwa, Lyon, Bern, Wrocław, Huizen i t. d. — nadaje także m. i. bądź lekcje bądź komunikaty w języku Esperanto. W Polsce niestety dotychczas żadna — względnie tylko bardzo nieregularnie — raz do roku w rocznicę urodzin Zamenhofa. Wkrótce jednak ten smutny stan rzeczy ma się zmienić na lepsze — jak nas w ostatniej chwili informują ze sfer kompetentnych. Miejmy więc nadzieję, że nie tylko z zagranicy, ale i w ojczyźnie Esperanta będziemy mogli uczyć się języka międzynarodowego.

wego z fal radiowych. Żądania szerszej publiczności esperanckiej i sympatyzującej z Esperantem, skierowywane do Dyrekcji odnośnych stacyj nadawczych, powinny i mogą zrobić w tym kierunku najwięcej.

Z jakich stacyj nadawczych i kiedy można słyszeć lekcje względnie przemówienia esperanckie — publikują większe gazety esp., zwłaszcza „Heroldo“ i „Esperanto“ — i podawanie obecnego stanu rzeczy na tem miejscu byłoby niecelowe, ponieważ programy często się zmieniają. Kto interesuje się bliżej sprawą Esperanta w radio ten niech się zwróci wprost do „Internacia Komisiono por Radio - Statistiko“, Adres: Johann Jungfer, Lindenstrasse 10. Lübben (Spreewald), Niemcy, po bliższe dane statystyczne i informacje bieżące.

KSIEGARNIE ESPERANCKIE.

Po przestudjowaniu podręcznika i czytanki — trzeba zabrać się do korzystania z olbrzymiej już, a z dniem każdym coraz bardziej rosnącej literatury esperanckiej — i w tym celu zacząć kupować książki esperanckie lub też wypożyczać je w bibliotekach przy Stowarzyszeniach esperanckich. Esp. firm wydawniczych jest zagranicą bardzo dużo i adresy najważniejszych z nich poniżej podajemy. Każda z nich na żądanie przśle katalog swoich i komisowych wydawnictw. Każda księgarnia krajowa powinna znać te największe zagraniczne esperanckie firmy wydawnicze i posiadać bodaj najważniejsze książki esp. na składzie. Tego publiczność esp. niech się od swoich księgarzy domaga. Tymczasem tylko b. niewiele firm posiada książki esp., choć francuskimi, niemieckimi, angielskimi są wystawy przeladowane — i dlatego sprzedają książek esp. zajmują się większe organizacje esperanckie w Polsce a mianowicie:

1. Administracja „Polskiego Esperantysty“ w Krakowie, ul. Lubicz 34. Katalog w każdym numerze tego czasopisma, na żądanie bezpłatnie. Konto PKO. 406.660.

2. Sekretariat „Laboro“, ul. Zacisza 2, m. 5. Warszawa, Konto PKO. 20.845.

3. Białostockie Tow. Esperantystów w Białymstoku, ul. Nowa 4, a mniejsze składziki podręczników i najważniejszych czytanek esp. ma każde większe stowarzyszenie esp. (adresy patrz „Część II“ książki.

4. Sekcja Wydawn. Polskiego Akad. Tow. Esperantystów, Warszawa, Leszno 99, m. 5.

Pisząc do nich o książki, należy nie zapominać o przysłaniu á conta wzgl. znaczka lub karty z odpowiedzią, nie wpłacać przekazem pocztowym lecz blankietami PKO., wpłacać drobniejsze sumy zgóry aby nie płacić o 1 zł. drożej za pobranie i dodawać do sumy zamówionej 10% na koszty przesyłki i opakowania.

Jedyną w Polsce nakładową księgarnią esperancką jest Księgarnia S. Grenkamp - Kornfelda w Jaśle — Małopolska, która wydała już sporo książek esp. i od której można otrzymać obszerniejsze spisy posiadanych na składzie książek. Bliższe szczegóły — patrz Dział ogłoszeniowy.

Największe składnice książek esp. są jednak zagranicą, i dlatego podajemy tu także adresy najważniejszych z nich — a mianowicie:

1. „Esperantista Centra Librejo“, Paris IX, 51 rue de Clichy. Wydaje ona stale „Fundamenta Krestomatio“, dzieła Dra Zamenhofs i inne z literatury wszechświatowej.

2. „Libroservo de Universala Esperanto - Asocio“, Genève, 1, Tour de l'Ile, Szwajcaria. Konto PKO. Warszawa Nr. 190.576. Wydała m. in. epokową „Bibliografję Języka Międzynarodowego“, str. 560 dużego formatu, książkę o językach świata, dokumenty kongresów esp. i inne, zasadnicze dla ruchu esperanckiego.

3. Administracja „Heroldo de Esperanto“, Köln a/Rh., Brüseler Str. 94., prowadzi najobszerniejszy skład książek esp. swoich i obcych nakładów. Wydała m. in. Remarque'a „Na zachodzie bez zmian“ po esp. Historję Świata, Bibliotekę literatury światowej i wiele in.

4. Księgarnia nakładowa „Hirt et Sohn, Leipzig C 1, Salomonstrasse 15. Wydała m. in. największy encyklopedyczny słownik esp. - niem., Życie Dra Zamenhofa, Historję Esp. w dwóch tomach, Bibliotekę Literatury Światowej i wiele innych.

5. Księg. wyd. „Friedrich Ellersiek G. m. b. H., Berlin SW. 61, Wilmstr. 5. Wydała dużo podręczników, Bibliotekę literacką, wydaje gazetę „Esperanta - Praktiko“ i i i.

6. Kooperatywa Wydawnicza Wszechświatowego Związku Robotników - Esperantystów (SAT) Leipzig, O 27. Colmstr. 1 R. Lerchner, wydała już około 50 książek i broszur treści ogólnie - socjalistycznej, a obecnie wydawnictwo „Ekrelo“, Leipzig N 24, Löbauerstr. 35, prawie tyleż treści komunistycznej.

7. Redakcja „Espero Katolika“ w Paryżu (Adres: 22 rue Albert Premier), wydała wiele dzieł religijnych i dostarcza literaturę religijną esp. w innych krajach wydaną.

8. Księgarnia Japońskiego Instytutu Naukowego (Adres patrz w czasopismach pod „Japonja“) dostarczy Wam katalogów wielu wydawnictw japońskiej literatury w przekładach esp. oraz dzieł naukowych, zwłaszcza medycznych, tamże w ostatnich latach wydanych. Księgarnia włoska A. Paolet, S. Vito al Tagliamenti, Italia, wydała sporo książek z literatury włoskiej po esp., Centrala wyd. szwedzka — takichże szwedzkich, m. in. najnowsze wielkie dzieło o Wyprawie Anró'ego na Biegum Północny. W każdym kraju są specjalne księgarnie esp., ale powyższe wystarczą dla początkujących.

Najważniejsze jednak — „popierajcie wyrób krajowy“ — i zamawiajcie — nawet zagraniczne książki przez polskie składnice esperanckie wyżej wskazane.

Kto nie chce lub nie może kupować książek, może je sobie wypożyczyć w „Wędrownęj Bibliotece Esp.“, prowadzonej przez Stow. „Laboro“ (wysyłka na prowincję). Bliższe szczegóły patrz dział ogłoszeniowy.

Kto w jeden z podanych wyżej sposobów nauczył się już języka Esperanto, powinien wiedzę tę praktycznie spożytkować, a to da się skutecznie najlepiej przez zaabonowanie **gazety esperanckiej** a w następstwie przez nawiązanie bezpośredniego kontaktu z esperantystami zagranicznymi. Każda gazeta esp. ogłasza całe kolumny chcących korespondować z zagranicą na najrozmaitsze tematy, o wybór więc korespondenta, któryby odpowiadał upodobaniom, zawodowi, wiekowi, poglądom i t. p. petenta — jest nietrudno.

Przez zaabonowanie gazety popiera się też czynnie ruch esperancki, a nikt wydanego na to grosza nie pożałuje, bo czasopisma esperanckie mają korespondentów z całego świata, przynoszą więc artykuły bardzo interesujące, jakie w innych pismach niełatwo spotkać.

Sprawie tej poświęcamy następny rozdział.

ROZDZIAŁ III.
CZASOPISMIENICTWO ESPERANCKIE.
Esperanta gazetaro.

Gazet i czasopism esperanckich wychodzi obecnie przeszło 100 — a dzielą się one na 2 główne grupy:

I. **Ogólnoesperanckie**, t. zn. przeznaczone głównie dla propagandy języka Esperanto jako takiego oraz do nawiązywania kontaktu między esperantystami całego świata bez różnicy na zawód, poglądy i t. p., a więc z natury rzeczy neutralne. W terminologii esp. noszą one nazwę „gazetoj por-esperantaj“ — t. zn. gazety dla Esperanta.

II. **Fachowe i ideowe**, służące głównie do nawiązania kontaktu między esperantystami danego zawodu lub kierunku myślowego, a więc np. gazety dla nauczycieli, lekarskie, katolickie, socjalistyczne, filatelistyczne i t. p. Noszą one nazwę „per - esperantaj“ — t. zn. propagujące dany kierunek czy wiadomości fachowe za pośrednictwem Esperanta.

Grupa I-sza dzieli się znowu na 2 gatunki:

1. Gazety **międzynarodowe**, pisane wyłącznie po esperancku dla już znających język i dla całego świata — i te są najważniejsze (adresy patrz niżej pod „Grupa I-sza“).

2. Gazety **narodowe** czyli krajowe, pisane przeważnie w 2 językach — krajowym i międzynarodowym — dla propagandy Esp. wśród członków tylko danej narodowości np. tylko dla Polaków, Niemców, Rosjan, Japończyków i t. p. (p. niżej Grupa III.).

Gazety fachowe — (patrz niżej pod „Grupa II“) pisane są w większości po esperancku i noszą charakter międzynarodowy, jakkolwiek z poniższego spisu adresów Czytelnicy zauważają, że istnieją też pisma ideowe, przeznaczone dla esperantystów tylko danego kraju, jak np. dla niewidomych na Węgrzech albo dla katolików w Holandji, socjalistów w Austrii i t. p.

Organy krajowe (patrz niżej pod „Grupa III“) zawierają obok artykułów propagandystycznych zawsze artykuły, dotyczące życia i kultury, literatury czy sztuki danego kraju, i dlatego każdy, kto się interesuje specjalnie jakimś obcym krajem (np. tylko Japonją, Szwecją czy Hiszpanją), ma możliwość poznania tego kraju najłatwiej przy pomocy esperantystów tegoż kraju — a to przez zaprenumerowanie pisma esp. danej narodowości i ogłoszenia w niem swoich zainteresowań.

Czasopisma krajowe są z reguły organami Centralnych Krajowych organizacyj esperanckich, które mają swe Filje po całym kraju — dlatego — dla oszczędności miejsca podajemy tylko adresy ich organów, zwykle identyczne z adresami tychże organizacyj.

Naogół poleca się następującą regułę:

Każdy esperantysta powinien abonować conajmniej **jedno** pismo międzynarodowe i **jedno** własne krajowe, wzgl. jedno ogólnoesperanckie i jedno fachowe wzgl. ideowe swojego kierunku myślowego.

A oto adresy w tym celu:

WYKAZ CZASOPISM ESPERANCKICH.

Grupa I.

Czasopisma ogólnoesperanckie.

1. „**ESPERANTO**“ — Oficjalny organ Powszechnego Związku Esperantystów (Universala Esperanto - Asocio) w Genewie, miesięcznik. Adres: 1, Tour de l'Île Genève, Svislando — Szwajcaria. Abonament 10 fr. szw. rocznie, dla Polski (wraz z „Rocznikiem“) zł. 15. — Wpłacać można także na konto P. K. O. Nr. 190.576 w Warszawie.

2. „**HEROLDO DE ESPERANTO**“, ilustrowany niezależny tygodnik ruchu esp., Adr.: Köln a/Rh., Brüsseler Str. 94., Germanlando (Niemcy), Abon. 12. —, mk. n. (26 zł.) rocznie, płatne także na konto PKO. Nr. 191.094, Warszawa.

UWAGA: Dalsze ceny abonamentu tylko rocznie.

3. „**ESPERANTO - PRAKTIKO**“, miesięcznik literacko-naukowy i rozrywkowy dla studujących język Esp. i chcących się w nim wydoskonalić. Adr.: Friedrich Ellersiek, G. m. b. H. Berlin SW, 6 I. Wilmstr. 5. Abon.: 3.20 mk. n., lub 4 fr. szw.

4. „**OFICIALA BULTENO DE LA ESPERANTISTA AKADEMIO**“, (Oficjalny Biuletyn Akademii Esp. w Paryżu). Adres: Prof. Théophil Cart, 12, rue Soufflot, Paris V., (charakter naukowo - lingwistyczny).

5. „**INTERNACIA ESPERANTO SERVO**“, dwumies. informacja prasowa UEA. Adres jak „Esperanto“ pod 1.).

Grupa II.

Czasopisma specjalne,

(w porządku alfabetycznym zawodów wzgl. kierunków ideowych).

1) Filatelistyczne: „**TUTMONDA KOLEKTANTO**“, adr.: A. Pražak v Jablonne nad Orlici, Czechosłowacja.

2) Handlowe: „**LA KOMERCO**“ („Handel“), oficjalny Biuletyn Związku kupców - esperantystów. Adres: Dresden - Radebeul, Friedrich - Auguststr. 4. Niemcy. Abon. dla nieczłonków 0,25 mk. n. za numer. Filje i agencje w 16 krajach.

3) Harcerskie: „**SKOLTA HEROLDO**“, oficjalny organ Ligi Harcerzy - Esper., Adr. red.: Pastro G. Ramboux, 22, Cours Albert I-er Paris VIII. Ab.: 12 fr. fr. Adres Sekretarza: „Skolta Esperantista Ligo“: Norman Booth, Netherton, Huddersfield, Yorkshire, England (Anglja), Adres Sekcji węgierskiej: Hungara Skolta Ligo, Budapest V., Hajnal ut. 6.

4) Jarskie, abstynenckie i pokrewne: „**VEGETARANO**“ — kwartalnik, organ Międzynar. Ligi Jaroszków - Esp. — Adr.: Oscar Büemann, Hamburg 34, Papenhuderstr. 32., II. Ab.: 4 fr. szw.

Adres Esp. Związku Przeciwników Tytoniu (bez własnego czasopisma): Walter Mudrak, Strozsigasse 19 — 18, Wien VIII. Austrja.

5) Kolejarszy: „**LA FERVOJISTO**“, organ Międzynar. Związku Kolejarszy - Esp., mies. Adr.: Ilija Puhalo, Zagreb, Strojarska cesta, Jugosławja. Abon. wraz z członkowstwem 5 fr. szw. (chwilowo nie wychodzi).

6) „**BULTENO DE INTERNACIA TRANSPORTLABORISTA FEDERACIO**“ (Biuletyn Międzyn. Federacji Robotn. Transportowych), mies. Adr.: Amsterdam, W., Vondelstraat 61. Holando.

Adresy krajowych organizacji kolejarzy esp.: Finlandja: Esperanto - Societo de Finlandaj Fervojistoj, H. Salokannel, Salminen; b) Szwajcaria: Svisa Asocio de Esperanto Fervojistoj, Jules Perlet, Postfach 560, Bern; c) Itala Fervojista Asocio, Via Nizza 12., Torino.

7) **Lekarzy**: „**INTERNACIA MEDICINA REVUO**“ (Międzynar. Przegląd Medyczny), miesięcznik ofic. organ Międzynar. Związku Lekarzy-Esperantystów. Adr.: Dr. Paul Kempeneers, 20 rue aux Laine, Bruxelles, Belgja. Abon. 1 dolar.

Przedstawicielstwo na Polskę: Dr. Wilhelm Róbin, Warszawa, Marszałkowska 113, kasjer Związku: Dr. Stanisław Wysokiński, Warszawa, Ma. szalkowska 81-A, m. 8, Konto PKO. 16.352.

8) **Literacko - artystyczne**, „**LITERATURA MONDO**“ („Świat Literacki“), ilustr. mies. lit.-artyst. Adr. Bleier Vilmos, Budapest IX., Boráros - Tér 6. IV.11, Konto Pocz. Kasy Oszcz. w Budapeszcie Nr. 25.168. Abon. 15 zł. Przedstaw. na Polskę: Halina Weinstein, Warszawa, Leszno 99, m. 5, i Izrael Lejzerowicz, Łódź, ul. Skwerowa 20. PKO. 68.273.

9) „**LITERATURA INFORMILO**“ — czasopismo bibliograficzne firmy wyd. Ferdinand Hirt u. Sohn, Leipzig, C. 1. Salomonstrasse 15. Na żądanie bezpłatnie.

10) **Młodzież**: „**ESPERANTO - JUNURALO**“, (Młodzież Esperancka), mies. Adr.: Leipzig N. 22. Wedellstr. 17. Abon. z członk. 3 fr. szw.

11) **L'ESPERANTA STUDENTO**, dodatek do chińskiego organu studentów „The Student“. Adr.: Sanhaja Esperanto-Asocio, P. O. Box 1332, Shanghai, Czinujo.

12) „**LA ETULO**“, („Malaństwo“) — czasopismo dla dzieci do lat 10. Adr.: Georges Othon, 6 rue de la Smala, Paris XV. Abon. 10 fr. f.

13) „**LA JUNA BATALANTO**“, („Młody Bojownik“), organ Światowego Związku Młodzieży katolickiej. Adr.: Wilhelm Solzbacher, Dagobstrasse 28, Köln a/Rh. Niemcy.

14) „**JUNALARA LIGO DE NAGASAKI**“, mies. japońsko - esp. ilustr. Adr.: S-ro Tošio Hata, 149 Jamazoto-mači, Nagasaki, Japonja.

15) **Naukowe**: „**BULTENO DE INTERNACIA SCIENCA ASOCIO ESPERANTISTA**“, mies. Adr.: S-no Rollet de l'Isle, 35 rue du Sommerard Paris V. Ab. 0.50 dolara. Adres Sekretarjatu Międzynar. Służby Informacyjnej dla spraw naukowych: H. C. Spiegel, Berlin, N. 65. Müllerstrasse 158 -- 59.

Adres Francuskiej Uniwersyteckiej Federacji Esp. (dla wprowadzenia Esp. na wyższe uczelnie): Sinjoro Despeyroux, 15 Quai Claude Bernard, Lyon, Francja.

16. **Niewidomych**: „**ESPERANTA LIGILO**“, („Łącznik Esp.“, mies. drukowany pismem Braillo wskim (wypukłem). Adr.: W. P. Merrick, Penso, Shepperton, Anglja. Ab. 3 fr. szw.

17. „**LIGILO POR VIDANTOJ**“ (Łącznik dla widzących), Adres jak wyżej, Ab. 4 fr. szw. (pismem zwykłym).

18. „**AURORO**“, (Jutrzenka), organ czeskich niewidomych esp. Adr.: Vuk Echtner, c/o YMCA, Praha I. Czechosłowacja. Ab. 10 k. cz.

19. „**BLINDA ESPERANTISTO**“ (Niewidomy Esp.), organ ligi niem. niew. esp., pismem Brailła, kwartalnie. Adres: Joseph Kreitz, Herkulesstrasse 97, Köln - Ehrenfeld, Niemcy. Ab. 2 mk. n.

Adres Stow. finlanzkich niewidomych esp.: „La Steleto“ („Gwiazdka“), p. Adr. Anna Friman, Pengerkatu 11, **Helsinki, Finnlando**.

Adres Stow. Wegierskich Niewid. Esp.: Dr. Bano Mikloš, Erssebet Körut 16, **Budapest VI**, Hungarlando. (Posiada własną drukarnię brailłowską i wydaje książki i broszury tem pismem. Służy także niewidomym, nieznanym jeszcze Esperanta).

20) **Pacyfistyczne i pokrewne**: „**LA UNUIGITA TUTHOMARO**“, mies., esp. - niem. Adr.: Weddigenstr. 1, **Hamburg**, Blankenese.

21) **USE—ЕНО**, paneuropejski, Adr.: „Libro“. Strada Lonovici 1, **Timișoara** 1. Rumunja. (wychodzi nieregularnie).

22) **BRATSTWO - FRATECO**, niereg. Adr.: Sava Kalimenov, **Sevlievo**, Bułgarja.

23) **Pedagogiczne**: „**INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO**“ (Międzynarodowy Przegląd Pedagogiczny). organ Wszechświatowego Związku Nauczycieli - Esperantystów. Mies., Adr.: Karl Kröber, Weststr. 4, **Riesa**. (Sa.). Niemcy, Ab. 4 fr. szw. — zł. 6.—.

Przedstawiciel na Polskę: Kazimierz Majorkiewicz, naucz. **Gdańsk**, Walgasse 16. Konto PKO. Poznań Nr. 202.100.

24) „**INFORMILO DE TUTMONDA ESPERANTISTA PEDAGOGIA SERVO**“ (Informator Światowej Ped. Służby Esp.), mies. hektografowany zawodowy o kierunku socjalist. Adr.: Marcel Boubou, 96 rue Saint Marceau, **Orleans**, (Loiret), Francja.

25) „**LA VOJO DE KLERIGO**“ (Droga Oświaty), mies. dodatek (Resumé), ukraińsk. mies. pedag. „Szlach Oświty“, Adres: **Charków**, ul. Karola Liebknechta 31. Ukraina Sowiecka.

Adres Związku Niemieckich Naucz. - Esp.: Esperanto - Vereinigung deutscher Lehrer. p. Adr.: Hermann Schneller, Rückmasdorferstrasse 1, **Leipzig W.**, 35. Niemcy.

Adres Związku Naucz. - Esp. Finlandji: „Esperanta Ligo de Finnlandaj Instruistoj“, p. Adr.: Esperanto - Instituto de Finnlando, Kluuvikatu 7, **Helsinki**, Finlandja.

26) **Pocztowców**: „**LA INTERLIGILO DE L'P. T. T.**“ (Łącznik pocztowca, telegrafisty i telefonisty), ofic. organ Międzynarodowego Związku Poczt. - Esp., mies. Adres: Petro Filliâtre, 54, rue Custine, **Paris XVIII**. Ab.: 4 fr. szw.

27) „**LA INFORMANTA BULTENO DE LA INTERLIGILO DE L'P. T. T.**“ (Biuletyn hektografowany, wychodzi w miarę potrzeby. Adres jak wyżej).

28) **LE LIEN DE P. T. T.** (po francusku z dod. esp.). Adr.: M. Arger, 46, Rue Lamanine, **Paris IX**. Abon. 5 fr. fr.

29) „**ĤINA TELEGRAFISTO**“ — esp. dodatek do chińskiego organu pocztowców. Adr.: Iëio - Sun, 804 A. Loh - An - L. Kwenming Road, **Shanghai**, Chiny, Ab. 1 dolar.

30) **Policjantów**: „**LA POLICISTO**“, (chwilowo przestał wychodzić, wkrótce zacznie). Nowy adres: „Internacia Polica Ligo“ p. Adr. A. Gräfe, Polizeipräsidium, **Chemnitz**, Germanujo — Niemcy.

31) Religijne: a) katolickie: „**ESPERO KATOLIKA**“, (Nadzieja Katol.), mies. ofic. organ Międzynarodowego Związku Katolików-Esp. Adr.: Pastro Ramboux 22 Cours Albert I-er, **Paris VIII.**, ab. 30 fr. fr.

32) „**KATOLIKA VIVO**“, (Życie Katol.), dwutygodnik, adres jak „Espero Katolika“, abonam. 40 fr. fr.

Przedstawiciel obu powyższych pism na Polskę: M. Janik, **Świerklany Dolne ad Rybnik** (Górny Śląsk), Konto PKO. Katowice Nr. 303.779.

Przedstawiciel redakcyjny na Polskę: Ks. Antoni Troszyński, Plac Tumski 4, **Pelplin**, Pomorze.

(Potrz także wyżej w „Młodzieży“ — „Juna Batalanto“.

33) „**BRITA KATOLIKO**“, organ Angielskiej Ligi Katol. Esp. Adr.: J. E. Hookham, 45, Holmesdale Road, **Teddington**, Middlesex, — Anglja. Ab. i człon. 7 sz. 6 p.

34) „**NEDERLANDA KATOLIKO**“, organ Holend. Ligi Katol. Esp. Adr.: Schoolpad 21, **Laren N. H.**, Nederlando, Ab.: 1,50 guld. hol. z członk.

35) b) protestanckie: „**KRISTANA REVUO**“ (Przegląd Chrześcijański), adr.: Herbert Sewell, College Press, **Deal**, Anglja. Ab. 1 szyl. 3 p.

36) c) innych sekt chrześcijańskich: „**LA ORA EPOKO**“ (Złota Epoka) Adr.: Alfred Egg, Postfach 100, **Baden**, Argowio, Szwajcarja. Konto czekowe P.K.O. Warszawa 191481. Ab. 5 fr. szw.

37) „**INTER NI**“, dwumies., gazeta dla szerzenia idei powszechnego pokoju i braterstwo, organ kwakrów, Adr.: Th. Teich, Wilhelmstr. 43, **Gladbach** — Reydt. Niemcy.

38) d) bahaistyczne (relig. sekta perska): „**LA NOVA TAGO**“, (Nowy Dzień), Adr.: Bahaa Esperanta Eldonejo, Postfach 8. **Wandsbek**, Niemcy. Ab. 1,50 mk n.

39) e) oomoto (relig. sekta japońska): „**OOMOTO INTERNACIA**“, ofic. organ Powszechnego Związku Miłości Ludzkiej. Adr.: K. Nišimura, **Paris 16**, rue de la Pompe 124. Ab. 3 fr. szw.

40) „**OOMOTO**“, mies. esperancki. Adres: Oomoto Propaganda Oficejo, **Kameoka Kioto-Fu**, Japonja — Nippon. Ab. 4,80 fr. szw. (abonować można przez Paryż jak wyżej).

41) Socjalistyczne (wszystkich kierunków): „**SENNACIULO**“, tygodnik, organ Międzynar. Związku Robotników Esperantystów (SAT) międzypartyjny, polityczno-społeczno-naukowy. Adr.: R. Lerchner, **Leipzig** 0,27, Colmstrasse 1. Niemcy. Ab. 12 fr. szw., (15 zł.). Konto P.K.O. Warszawa 191.335.

Przedstawiciel na Polskę: adw. Józef Litauer, Marszałkowska 81, Warszawa.

42) „**LA NOVA EPOKO**“, miesięcznik literacko-naukowy, organ SAT-u jak wyżej, adres jak wyżej, abon. 7 zł.

43) „**LA LERNANTO**“, mies. dla młodzieży i początkujących, organ SAT-u j. w., adres j. w., abon. 1,50 mk n. (dla abon. „Sennaciulo“ bezpłatnie). tygodnik, organ Międzynar. Związku Robotników Esperantystów (SAT.) adres jak wyżej.

45) „**INTERNACIISTO**“, dwutygodnik, (komun). Adres: J. Bata, **Berlin C 25**, Poštřfako Nr. 2. Niemcy. Abon. 5 zł.

46) „**LIBERA LABORISTO**“, mies. (anarch.), adr.: Mr. Merigot, 13 rue Clovis flugues, **Paris XIX.**, ab. 15 fr. fr.

47) „ISK“, kwartalnik, organ Międzynarodówki wspólnej walki socjalistycznej, (kier. niezal.-inteligencki). Adr.: „Esperanto - ISK“, Servette 79, **Genève**, Svisujo — Szwajcarja.

48) „BULTENOJ DE INTERNACIA ASOCIO DE LABORISTOJ“, mies. biuletyn Syndykalist. - Międzynar. Robotn. - hektogr. Adr.: Aug. Souchy (II), Augustastr. 62, **Berlin** - Wilmersdorf.

49) „LA SOCIALISTO“, mies. organ Austrjackiej Ligi Robotn. - Esp. (soc. dem.). Adr.: Wien XXI. Angererstrasse 14,—Arbeiterheim. Ab. 0,50 dol.

50) „LABORISTA ESPERANTISTO“, organ Holenderskiej Federacji Rob. - Esp. Adr.: J. M. Bersma, Ploegstraat 86, **Amsterdam O.** Niderlando.

51) „ARBEITER - ESPERANTIST“, mies., ofic. organ Związku rob.-esp. krajów niemieckich. Adr.: **Berlin C 25**, Dirksenstr. 42. Niemcy. Ab. 2,50. mk. n.

52) „PROLETA ESPERANTO-KORESPONDANTO“, (hektogr. biuletyn prasowy). Adr.: K-do Richter, **Berlin C. 25**, Dirksenstrasse 42.

53) **LA ANARKIISTO**, kwart. esp.-japoński. Adr.: 10 Kobikicho, 2-chome, Kiobashi, **Tokio**, Japonja.

54) **BALKANA LABORISTO**, kwart. Shar Planina 56. **Sofja**, Bułgarja.

55) „ARBEIDER-ESPERANTISTEN“, mies. organ Zw. norweskich rob. esp. Adr.: „Agado“. Esperanta Librejo, poštkesto 407. **Oslo**, Norwe-gja, Ab.: 3 kor. norw.

56) **SVENSKA ARBETAR - ESPERANTISTEN**, Szwedzki Robotnik - Esp.). Adr.: Linnegatan 49, **Göteborg**, Svedlando. Ab. 0,20 fr. szw. za egz.

57) „ANTAŬEN“, (Naprzód), mies. organ Stow. węgierskich robotn. -esp. Adr.: **Budapest VIII.**, Muzeum körut 10.

58) „BULLETIN DE FEDERATION ESPERANTISTE OUVRIÈRE“, kwart., organ Federacji Francuskich Rob. Esp. Adr.: 177 rue de Bagnolet, **Paris XX.**

59) „BULTENO de CK de SEU“, (Biuletyny Centr. Komitetu Związku Esperantystów Republik Sowieckich), mies. Adr.: Spiridonovka 15. Moskwa — Poštkesto 630.

60) „MIEŻDUNARODNYJ JAZYK“, dwumies., naukowy organ powyższego Związku, Adr. j. w. Abon. 2,50 rubla.

S p o ł e c z n o - e k o n o m i c z n e i p r a w o d a w s t w a p r a c y :

61) „BULTENO DE INTERNACIA LABOR - OFICEJO“, (Biuletyn Międzynarodowego Biura Pracy przy Lidze Narodów), dwumies., streszczenie tygodn. francusk. „Information Sociales“, ostatnia strona poświęcona kooperacji. Nakład 10.000 egz. Adres: Bureau Internationale du Travail, **Genève**, Szwajcarja.

62) Stenograficzne: „INTERNACIA STENOGRAFISTO“, kwart. hektogr. Adr.: R. J. Haillez, 95 rue Van der Elst, Watermael — **Bruxelles**.

63) „FLUGANTA SKRIBILO“, dwumies. (system Flageula). Adr.: P. Flageul, 9 Bd. Voltaire, Issy - les - Moulinaux, Seine. Ab. 2,50 fr. szw.

64) „TUTMONDA INTERSTENO“, (system F. J. Kunowskiego — międzynarod. dla wszystkich języków). Adr.: Instituto de Internacional-Stenografia, (ISTO), **Duisburg**, Friedenstrasse 79, Niemcy.

65) Teozoficzne i pokrewne: „**ESPERO TEOZOFIA**“, kwart. organ Ligi Teozof. - Esp. Adr.: V. Cimr. Praha. — Spořilov 45—22. Ab. 22 kor. cz.

66) „**EVANGELIOJ DE BELISMO**“, — Ewangelje Piękna), — serjowe wyd. japońskie. Adr.: Okamoto-Rikiči, Tomioka - mura, Suntoo-gun, Sizuoka-ken, Japonja.

Grupa III.

Czasopisma krajowe,

(przeważnie dwujęzyczne), dla propagandy Esperanta w danym kraju oraz szerzenia znajomości kultury tegoż kraju zagranicą. W porządku alfabetycznym krajów.

1) **AMERYKA PÓLN.**: „**Amerika Esperantisto**“, dwumies. Adr.: 1591 Anderson-Ave, Esperanto-Association of North-America, **Fort-Lee. N. Y.** Abon. 1 dolar rocznie.

2) **ANGLJA**: „**The British Esperantist**“, mies. Adr.: 142, High Holborn, **London, W. C. 1.**

3) „**International Language**“, mies. naukowo - lingwist. Brytyjskiego Tow. Esp. Adres jak wyżej. Ab. 2 szyl. 6 p.

4) **ARGENTYNA**: „**Argentina Esperantisto**“, mies. Adr.: **Buenos Aires**, Carlos Pellegrini 238, Ab. 1 dol.

5) **AUSTRALJA**: „**La Suda Kruco**“, (Krzyż Południowy), mies., Adr.: **Melbourne**, Box 731, Elisabeth - Street. Ab. 3 szyl. 6 p.

6) **AUSTRJA**: „**Austria Esperantisto**“, mies. Adr.: Hugo Steiner, Postfach 26, **Korneuburg b. Wien.** Ab. 4,25 fr. szw.

7) **BELGJA**: „**Belga Esperantisto**“, mies., Adr. M. Jaumotte; 254-14; **Hoboken—Antwerpen.**

8) **BRAZYLJA**: „**Brazila Esperantisto**“, dwumies., Adr.: Praça Quinze de Novembro 101, **Rio de Janeiro.** Ab. 4 fr. szw.

9) **BULGARJA**: „**Bulgara Esperantisto**“, mies., Adr.: Kapitano St. Radew, „**Bulgara Esperantista Asocio**“ — **Ruse**, Bułgarja.

10) „**BALKANA KONKORDO**“, (Zgoda bałkańska), mies. bałkańskich esperantystów. Adr.: Poštenska kutija 233, **Soija.**

11) **CHINY**: „**La Verda Lumo**“, (Zielone Światło), mies., Adr. Sanghaja Esperanto-Asocio, P. O. 1332. **Shanghai.** Ab. 2,30 fr. szw.

12) „**La Esperanta Studento**“, — mies. dodatek do chińskiej stud. gazety „**The Student**“, Adres jak wyżej.

13) „**LA ESPERO**“, Organ Honkongskiego Tow. Esp., Adr. P. O. Box 54, **Hankou**, China.

14) **CZECHOSŁOWACJA**: „**La Progreso**“, mies., Adr.: Sochařska 333, **Praha VII.** Ab. 3 fr. szw. (20 k. cz.).

15) „**La Marto**“, organ niemieckich esp. w Czechosłowacji, Adr.: J. Taubmann, **Habakladrau** bei Marienbad. Ab. 20 k. cz.

16) „**Teritoria Tribuno**“ — nieperjod. organ członków UEA w Czechosłowacji, Adr.: **Hřádec Králové** 628-a. Ab. 10 k. cz.

17) „**Kalejdoskopo de Ivivo**“, (Kalejdoskop życia) — dwumies. „**Księgi Adresowej Czeskiej Służby Esperanckiej (BES)**“, Adr.: Bohema Esperanto-Servo. **Potštein**, Czechosłowacja.

- 18) „Ligiiio“, organ esp. dla Czechosłowacji, Adr.: Masarykovo nam. 33. **Prostějov**, Morawy, Czechosłowacja.
- 19) **DANJA**: „Dansk Esperanto-Blad“, Adr.: **Odense**, Kastanievej 32.
- 20) **ESTONJA**: „Informoj de Esperanto - Asocio de Estonio“, mies. Adr.: **Tallin**, Poškast 6. Ab. 3,50 fr. szw.
- 21) **FINLANDJA**: „Esperanto - uutiset“, Adr.: Kluuvikatu 7, **Hel-sinki**. Ab. 1,50 fr. szw.
- 22) **FRANCJA**: „La Movado“, mies. Adr.: 104, rue de Richelieu. **Paris I**; Ab. 30 fr. fr.
- 23) „Paris-Esperanto“, organ grup paryskich., Adr.: René Dubois, 58 rue de la Tombe Issoire, **Paris 14-e**.
- 24) „La Tribune Espérantiste“ z dod. „La Rejna Stelo“, kwart. Adr.: 4 rue Stimmer, **Strasbourg**.
- 25) „L'INFORMATION ESPERANTISTE“, biuletyn prasowy franc. Adr.: 10 rue Engelhardt, **Strasbourg** — **Meinau**
- 26) **GRECJA**: „Lingvo Internacia“, „He diethnes glossa“. Adr.: Dr. A. Stamatiadis, Rodou, 1, **Athenai**.
- 27) **HISZPANJA**: „Hispana Esperantisto“, mies. Adr.: Glorieta de Bilbao 5, **Madrid**, red. Julio Mangada Rosenörn. Ab. 5 fr. szw.
- 28) „Barcelona Stelo“, — biul. inform. Adr.: Strato Borrel 253, **Barcelona**.
- 29) „Iberia Esperantista Revuo“, dawniej „Kataluna Espe-rantisto“, dwumies. hiszp. - esp. zamierza wydawać dodatki portugalsko-katalońsko-baskijskie. Adr.: S-ro Jaume Grau Casas, Diputació 56, **Barce-lona**.
- 30) „Esperanto“, biuletyn Asturyjskiego Tow. Esp., kwart. Adr.: Calle Gil de Jaz, 8. **Oviedo**, Hiszpanja.
- 31) **HOLANDJA**: „Holanda Esperantisto“, dwutygodnik, Adr.: Brin-kstraat 7; **Amsterdam**, **Qost**. Ab. 4 guld. hol.
- 32) „La Dortrehta Esperantisto“, mies. Adr.: P. J. Kromeich, **Krom-hout 27 r**.
- 33) „Utrehtita Esperantisto“, mies. Adr.: F-ino J. W. Woutersen, 2 e At-jenstraat 11, **Utrecht**. Ab. 1,50 guld.
- 34) **INDJE**: „Hinda Esperantisto“, dwumies., Adr.: Karangturie 66; **Semarang**; Java. Ab. 2 fr. szw.
- 35) **IRLANDJA**: „Irish Esperantist“, mies., Adr. 5 Mount Eden Road, **Dublin**, S. E. I. Ab. 1 szyl.
- 36) **JAPONJA**: „La Revuo Orienta“, (Przegląd Wschodni), mies-Adr.: Japana Esperanto Instituto, Sin-Ogaüa-Maçi, III-15. Ušigomecu, **Tokio**, Ab. 2,80 jen.
- 37) „La Esperantisto“, mies., oficjalny organ Japońskiego Tow. Esp. Adr.: Sanbanêo, Kojimaçi, **Tokio**.
- 38) „Juna Azio“, (Młoda Azja), org. Japońskiego Tow. Esp.; Adr.: Sanbanêo, Kojimaçi, **Tokio**.
- 39) „Esperanto“, mies., Adr.: Kokusaigo Kenkju-ŝa, Motozono-êo; Kooŝimaçi **Tokio**, Ab. 1,50 jen.
- 40) „Verda Mondo“, (Zielony Świat), mies. Adr.: Esperanto-Propa-ganda - Associo Kameoka - **Kioto hu**, Japanlando, Ab. 3 fr. szw.

- 41) „La Tagiĝo“, (Brzask), mies., Adr.: Juna Esperanto - Asocio; **Nagoja, Japan.**
- 42) „Libero“, (Wolność), 3 razy do roku, Adr.: Sanko Esperanto Grupo; **Kioto.**
- 43) **JUGOSŁAWJA:** „Konkordo“, (Zgoda), mies. Adr.: „Konkordo“; **Maribor;** Jugoslavujo.
- 44) **LITWA:** „Litova, Esperanto - Revuo“, mies., Adr.: Mediŝauskas, Darbininku 9-ve 16. **Kaunas.**
- 45) **ŁOTWA:** „Ondo de Daugava“, mies., Adr.: Pasta Kaste 844, **Riga.**
- 46) **NIEMCY:** „Germana Esperantisto“, mies. Adr.: Friedrich Ellersiek, G. m. b. H. Wilmsstr. 5. **Berlin SW 61.** Ab. 3,60 mk. n.
- 47) „Sciigoj“ (Wiadomości), mies. Drezedeńskich Esp., Adr.: Königsbrückerstr. 93, **Dresden N. 6.**
- 48) „Esperanto Presse - Dienst“, mies. biuletyn prasowy niem., Adr.: Johaniterstr. 9. **Berlin S. W. 61,** Niemcy.
- 49) „Der Esperantist“, mies. Organ Ligi Esp. berlińskich. Adr.: Sinjoro Dauge, Johanna Stegenstr. 14. **Berlin—Steglitz.**
- 50) **NORWEGJA:** „Norvega Esperantisto“, mies., Adr.: H. Bonnevie, Bergsliens gt. 11. **Oslo.** Ab. 4 kor. norw.
- 51) **POLSKA:** „Pola Esperantisto“, (Esperantysta Polski“), miesięcznik; Adres: Kraków ul. Lubicz 34, Ab. 8 zł. rocznie.
- 52) „Pomocniczy Język Światowy“, mies., (wyłącznie po polsku — dla propag.), adres jak wyżej, Ab. 2,40 zł. rocznie. Obydwa te pisma można też prenumerować za pośrednictwem Sekcji Wydawn. Polsk. Akad. Tow. Esp., Warszawa Leszno 99, m. 5, (tel. 798-37) i nabywać tam pojedyncze Nry.
- 53) **RUMUNJA:** „Informa Bulteno“, nieperjod., organ Esperanto-Instituto Rumana. Adr.: F-no Eugenia Morariu, Str. Gl. Grigorescu 55—57, **Cluj.**
- 54) **SZWECJA:** „Svenska Esperanto-Tidningen“, mies. Adr.: Socio-to-Esperanto, **Stockholm I.** Fack 698. Ab. 2,50 kor. szw.
- 55) **WĘGRY:** „Hungara Heroldo“, Adr.: Pongrac-ut. 17, K. 6. **Budapest X.** Ab. 5 peng.
- 56) **WŁOCHY:** „Rivista Italiana di Esperanto“, mies. Adr.: Franco Bodini, Via Pelicerie 2, **Udine.** Ab. 15 lir.
- 57) **ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD:** „Bulteno“ i „Mieźdunarodnyj Jazyk“ — patrz w grupie II, pod „Socjalistyczne“.
- Blizsze dane o organizacjach esperanckich tak krajowych jak i mieźdzynarodowych, ich stanie rozwoju, działalnoŝci i t. d. znajdują sie w „Jarlibro de UEA“, („Roczniku Powszechnego Związku Esperanckiego), skąd wikszoŝci powyższych danych zacierpneliŝmy. Inne dane z wykazu gazet esp. w N-rze 8 „Herolda“ z dnia 20 lutego 1931.

UWAGA: Jak adresować listy zagranicę: U góry koperty z lewego brzegu pisze się po polsku (dla naszej poczty) nazwę kraju, do którego list jest przeznaczony. Resztę pisze się po esperancku lub w języku tegoż kraju do którego list idzie, a nazwę miasta i ulicy **tylko** w języku odnośnego kraju. Przykład: Chcemy zaabonować np. organ esperantystów francuskich Adresujemy więc na kopercie:

Francja

Al Administracio de

„LA MOVADO“

104, rue de Richelieu

Paris I-e

Francujo

a nie: „Paryż“ ulica Riszelięgo (w spolszczeniu), bo listonosz francuski w Paryżu po polsku nie rozumie, taksamo jak i nasz nie jest obowiązany rozumieć po francusku.

Obowiązkiem każdego polskiego esperantysty jest
zaabonować czasopisma:

„POLA ESPERANTISTO“

oraz

„POMOCNICZY JĘZYK ŚWIATOWY“

K r a k ó w,

ul. Lubicz 34.

Patrz Nr. 51/52 powyższego wyказu.

ROZDZIAŁ IV.

BUDOWA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO RUCHU ESPERANCKIEGO.

Organiza strukturo de internacia esperanto - movado.

„W jedności siła“! — By nie stać na uboczu, aby nie tylko dla siebie korzystać ze znajomości języka międzynarodowego, lecz dopomóc swojemu społeczeństwu a przez to samo i całej ludzkości do przyjęcia pomocniczego języka międzynarodowego jako jedyne**go drugiego** języka obok języka ojczystego — do szkół, urzędów i instytucyj — w stosunkach z zagranicą — trzeba przystąpić na członka jednego z licznych a w rozdziale poprzednim podanych Stowarzyszeń esperanckich **międzynarodowych** — z jednej — a w „Części II“ niniejszej książki podanych organizacyj **krajowych** z drugiej strony.

To jest obowiązkiem każdego prawdziwego esperantysty. — Nie jest celem niniejszej pracy czysto informacyjnej namawianie Czytelników do tej a nie innej organizacyi — bo potrafią ją sobie wybrać sami według własnych upodobań i zainteresowań. Z obowiązku informacyjnego wskazujemy tutaj na organizacje **liczebnie** najsilniejsze, które każdy, zajmujący się ruchem esperanckim, choćby z nazwy znać powinien.

Organizacyjami temi są: **Universala Esperanto - Asocio**, (Powszechny Związek Esperancki), w skróceniu U. E. A. Genève (Genewa) 1, Tour de l'Île, Szwajcaria, założony w r. 1908, liczący blisko 10.000 członków, politycznie, narodowo i religijnie ściśle neutralny, mający na celu: „ułatwienie wszelkiego rodzaju moralnych i materialnych stosunków między ludźmi różnych krajów. Związek ten posiada około 2000 t. zw. delegatów („Delegitoj de UEA“) we wszystkich częściach świata. Obowiązkiem organizacyjnym delegatów jest odpowiadać na wszystkie pytania do nich skierowane w sprawach podróży, turystyki, handlu, urzędzeń społeczno - kulturalnych danego kraju i t. d. i t. d. Adresy tych delegatów mieszczą się w co roku wydawanym Roczniku UEA „Oficiala Jarlibro de la Esperanto-Movado“ (do r. 1930 wyszło ich 18) zawierającym również adresy wszystkich organizacyj, czasopism i firm esperanckich. Większość adresów, organizacyj i czasopism esperanckich pomieszczonych w niniejszym „Informatorze“, czerpiemy właśnie z tego „Jarlibro UEA“ — oraz z Roczników innych międzynarodowych organizacyj — pisanych oczywiście wyłącznie po esperancku, przysyłanych **tylko** członkom — czyli nie będących w publicznej sprzedaży — i dlatego szerszej nieesperanckiej publiczności niedostępnych. (Ostatni Rocznik za r. 1930 ma 406 stronic!). Członkostwo do UEA. kosztuje tylko zł. 6.—, (otrzymuje się legitymację członkowską i „Jarlibro“), wraz z abonementem „Esperanto“ (miesięcznik) zł. 15.—, a kto zaabonuje u delegata UEA, w Polsce równocześnie „Polskiego Esperantystę“, ten płaci za to ostatnie pismo tylko zł. 5.—, zamiast 8.—, rocznie, czyli razem członkostwem UEA. i abonamentem obu pism kosztuje zł. 20.—, na pod-

stawie specjalnej umowy o wzajemnych świadczeniach między Krakowem a Genewą.

Delegaci UEA w Polsce oznaczeni są w niniejszej Księdze Adresowej literą „D” przed nazwiskiem. Adres Głównego Delegata na Polskę: Jakób Szapiro, Białystok, ul. Lipowa 33, (PKO. 60.047).

2) Drugą najliczniejszą organizacją esperancką na świecie — to robotniczy **S. A. T. („Sennacieca Asocio Tutmonda“)**, grupujący w sobie robotników esperantystów socjalistycznych wszystkich odcieni. Liczy obecnie około 7000 członków i wydaje Rocznik z adresami **wszystkich** swoich członków. Adres — patrz pod „Sennaciulo” — w wykazie czasopism socjalistycznych. Przedstawicielem SAT-u na Polskę jest adw. Józef Litauer, Warszawa, ul. Marszałkowska 81, m. 33.

3) Trzecią najliczniejszą organizacją — to Międzynarodowy Związek Katolików - Esperantystów (Internacia Katolika Unuiĝo Esperanta) czyli w skrócie IKUE, wraz z organizacją Młodzieży Katolickiej (około 5000 członków). Adres patrz pod: „Czasopisma religijne”. Przedstawiciele na Polskę również tam.

4) Czwartą — to **Nauczyciele** — również około 5000 zarejestrowanych nauczycieli - esperantystów wszystkich krajów.

Skrót nazwy Związku: „TAGE”, (Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esp.).

5. Piątą — **lekarze** (przeszło 2000 członków) i t. d., adresy — patrz pod odpowiednimi gazetami w rozdziale III. Inne grupy zawodowe — patrz adresy pod odpowiednimi pismami w Rozdz. poprzednim.

Skrót nazwy Związku: „TEKA”, (Tutmonda Esp. Kuracista Asocio).

A teraz kilka słów o **wewnętrznej** strukturze ruchu esperanckiego. Jest on — mimo swej różnorodności i różnokierunkowości w pewien sposób z sobą spojony i zcalony — boć przecież celem **wszystkich** esperantystów jest przede wszystkim wprowadzenie Esperanta do szkół i stosunków międzynarodowych i pod tym względem wszyscy esperantysty mają jeden **wspólny** cel, bez względu na inne dzielące ich różnice.

Nad jednolitością wymowy, czystością i prawidłowością języka, nie naruszalnością jego zasad gramatycznych oraz nad naturalnym przyrostem nowych słów esperanckich czuwa Międzynarodowy Komitet Językowy — **Internacia Lingva Komitato** — składający się z najlepszych esperantystów wszystkich krajów — liczący obecnie 129 osób. Komitet ten wyłania z siebie Akademię Esperancką **ESPERANTISTA AKADEMIO** z 18 czł. która pełni w ruchu esperanckim tę samą rolę, co np. Polska Akademia Umiejętności, (Seksja języka polskiego) w Krakowie odnośnie do języka polskiego. Adres przewodniczącego Akademii: Prof. Théophile Cart, 12 rue Soufflot, Paris V.

Wszystkie przy „gazetach narodowych” wymienione **krajowe** organizacje esperanckie zorganizowane są w t. zw. „**Konstanta Reprezentaro de la Naciaj Societoj**”, (Stała Reprezentacja Towarzystw Narodowych), w skrócie „KR”. Adres przewodniczącego: Henri Petiau, 60 Bd. St. Lievin, Gent, Belgja, a owa „KR” wraz z UEA w Genewie, jako największą reprezentantką międzynarodowego powszechnego ruchu esperanckiego tworzą naczelną „**Międzynarodowy Centralny Komitet Ruchu Esperanckiego**”, (Internacia Centra Komitato de la Esperanto - Movado), w skrócie I. C. K. którego prezesem jest John Merchant, 13 Hartington Road, Millhouses, Sheffield (Anglja), lecz którego biura i sekretariat generalny mieszczą się przy biurach UEA w Genewie 1, Tour de l'Île.

Komitet ten ma na celu kontrolowanie ruchu esperanckiego w skali ogólnościwiatowej, wszczynanie akcji za wprowadzeniem Esperanta w skali międzynarodowej, a więc głównie akcji u przedstawicieli państw, wielkich niesperanckich organizacyj międzynarodowych i t. d.

Obecnie np. z ramienia I. C. K. objeżdża całą kulę ziemską jego delegat Józef R. Scherer z odczytami na tematy związane z zagadnieniem języka międzynarodowego. Odczyty jego cieszyły się w Japonji—skąd obecnie wraca — olbrzymiem powodzeniem. Po drodze p. Scherer zawita w sierpniu — wrzeźniu do nas. (W chwili wyjścia tej książki z druku przebywa w Polsce przedstawiciel prastarej kultury hinduskiej — p. Lakshmiswar Sinha — uczeń ze szkoły Rabindranath Tagorego — z różnemi odczytami o Indjach po esperancku).

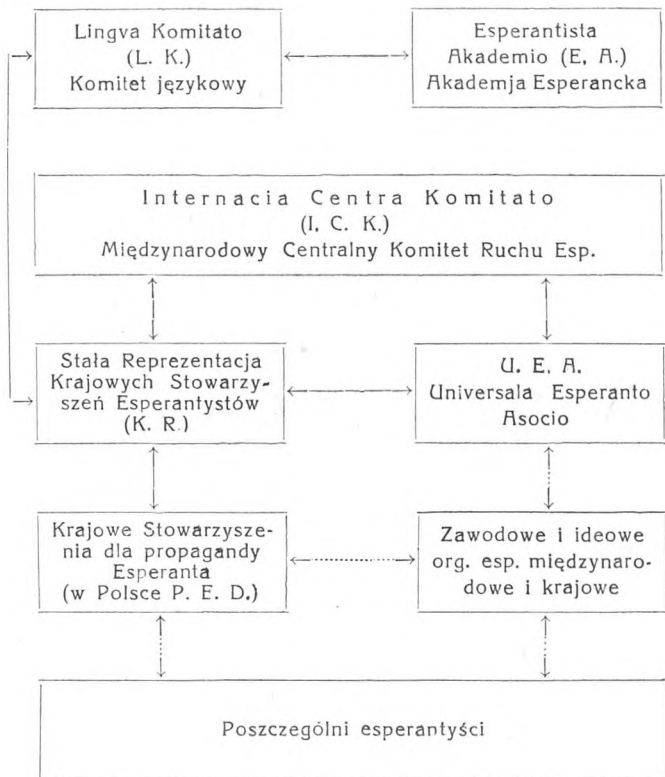
Organizacje fachowe i ideowe (patrz odnośne czasopisma w Rozdziale III) przyłączają się stopniowo do I. C. K., dla wzmoczenia swych i ogólnie - esper. sił — ale jeszcze nie wszystkie. Już współpracują ściśle z I. C. K. — pocztowcy, nauczyciele neutralni, kolejarze, radjoamatorzy i inne.

Wymogi samego życia zmuszają często przeciwne sobie skądinąd kierunki w ruchu esperanckim do jednolitości w działaniu — choćby do różnym — i tak np.: Kiedy w r. 1929 „SAT“ przystępował do wydania największego dotychczas słownika esperancko - esperanckiego (książka na wzór naszego „Słownika Języka Polskiego“ M. Arcta, tylko bez ilustracji) powołał do współpracy członków Akademii Esperanckiej a nawet redaktora „Espero Katolika“. Akademia znowu powołała do swego grona najlepszego znawcę historii i teorii języków międzynarodowych — E. Drezena, reprezentanta esperantystów sowieckich — do swego grona. W pracy propagatorskiej sprzeczne sobie ideowo kierunki robią sobie nawzajem reklamę, pisząc: „patrzcie -- tak silny jest ruch esperancki socjalistów -- robią to a to, a my katolicy co robimy?“ lub odwrotnie: „patrzcie — przeciwnicy nasi używają Esperanta do swoich celów — a my dlaczego nie używamy go do swoich?“ i t. p. Zjawisko to świadczy właśnie o wspomnianym wyżej „wspólnym mianowniku“ **wszystkich** esperantystów, który będzie trwał aż do momentu ostatecznego zwycięstwa Esperanta, to jest do chwili oficjalnego przyjęcia go przez większość państw do szkół i wszelkich stosunków międzynarodowych. Ów „wspólny mianownik Esperancki“ jest tem bardziej potrzebny, w im słabszym stadium rozwoju ruch esperancki w danym kraju się znajduje. U nas — w Polsce — jest on nakazem chwili.

Dlatego też wszystkie stowarzyszenia i grupy esp. w Polsce powinny przystępować na członków i skupiać swe wysiłki przy Centrali Stowarzyszeń Esp. w Polsce, którą jest:

„Polska Delegacja Esperancka“ (Pollanda - Esperanto - Delegitaro“ z siedzibą w Krakowie, pod przewodn. prof. Dra Odo Bujwida (Adres: ul. Lubicz 34, Kraków). Bliższe szczegóły o P. E. D. w części II tej książki.

Reasumując — można graficznie całość struktury międzynarod. ruchu esperanckiego przedstawić jak następuje: (Linje łącznikowe stałe = związek ścisły, linje przerywane = związki nieściśle, dobrowolne, lub jeszcze nieuregulowane.)

ROZDZIAŁ V.

WSKAZÓWKI BIBLIJOGRAFICZNE.

Bibliografiją indikoj.

W roku 1929 Powszechny Związek Esperantystów (UEA) w Genewie wydał najobszerniejszą dotychczas biblijografię, dotyczącą języka międzynarodowego p. t.:

„Bibliografio de Internacia Lingvo“:

w opracowaniu prof. Piotra Stojana, przy pomocy 60 współpracowników z 12 różnych krajów. Jest to systematyczny, na 500 stronach dużego formatu, bardzo starannie opracowany przegląd nie tylko najważniejszej literatury esperanckiej (omówionych 4000 dzieł), lecz i literatury o próbach języków międzynarodowych w ogóle (dalsze 3000 tytułów) — począwszy od starożytności aż do początku roku 1929.

Do tego więc dzieła muszą sięgnąć wszyscy ci, którzy się z całą siłą literatury esperanckiej chcą zaznajomić. (Cena 10 fr. szw. — 23 złote).

Życie jednak w miejscu nie stoi. Każdy numer oficjalnego organu UEA („Esperanto“) oraz tygodnika „Heroldo“ i każdego innego większego czasopisma esp. przynosi recenzje z całego szeregu nowych i najnowszych broszur, książek, podręczników esp., których wychodzi tygodniowo przeciętnie od 5 do 10 egz. Literatura esperancka rośnie w ostatnich zwłaszcza latach niepomiaralnie szybko i wzbogaca się w coraz to cenniejsze dzieła o wartości kulturalnej ogólnie ludzkiej. Nie sposób więc przedrukowywać tu owe setki i tysiące książek i broszur esp., bo na to i miejsca niema i wykraczałoby to poza ramy niniejszej pracy.

Nadmieniamy tylko, że już dziś reprezentowane są w naukowej literaturze esp. następujące dziedziny wiedzy: Filozofja, etyka, socjologja; handel, przemysł, komunikacja; geografja, krajoznawstwo, podróże, etnografja; językoznawstwo, ekonomja, socjalizm, anarchizm, komunizm, solidaryzm, faszyzm; historja; matematyka, fizyka i chemja; nauki przyrodnicze, medycyna popularna i specjalna, farmakologja, higiena; pedagogika; dzieła religijne, sekty i religjoznawstwo; spirytyzm, teozofja, wolna myśl i wolnomularstwo; różne nauki stosowane, nie mówiąc o bardzo bogatej literaturze pięknej tak tłumaczonej jak i oryginalnej.

Brak miejsca i inne trudności nie pozwalają nam niestety na pomieszczenie w tej książce obszernego, kilkaset tytułów obejmującego i pierwszego w języku polskim

Rozumowanego Katalogu książek esperanckich,

jakie mieliśmy pierwotnie zamiar tu pomieścić. Wyjdzie on w osobnym broszurowem wydaniu zaraz po wyjściu z druku niniejszej książki. Podane są w nim tylko książki niewyczerpane, znajdujące się na rynku księgarskim,

wraz z cenami i innymi praktycznymi informacjami, z podziałem na wszystkie wymienione wyżej dziedziny wiedzy tak, aby każdy zależnie od swych zainteresowań i zamiarów mógł sobie według niego kompletować swoją prywatną biblioteczkę esperancką.

Zwykle katalogi wysyłają na żądanie bezpłatnie wskazane w Rozdz. II Księgarnie esperanckie. Wspomiany wyżej katalog rozumowany jest wyciągiem najlepszych książek ze wszystkich istniejących katalogów esp. Można też z powodzeniem zwracać się o informacje o specjalnej literaturze fachowej do redakcyj pism fachowych, wskazanych w Rozdz. III.

My tu dla przypomnienia podajemy tylko małą biblioteczkę książek, jakie każdy esperantysta z tytułu swego esperantyzmu obowiązkowo u siebie mieć powinien. Otóż:

Każdy esperantysta powinien mieć u siebie:

1. Bodaj jeden z podanych w Rozdz. II. **samouczków** esperanckich.
2. „**Fundamento de Esperanto**“ Dra Zamenhofs wzgl. polskie jego opracowanie w wydaniu M. Areta.

3. „**Podstawowy Słownik esperancko - polski**“ (wydanie „Laboro“), jako uzupełnienie do „Fundamento“, oraz słownik polsko - esperancki (Grabowskiego wzgl. Gutermana).

4. Czytanekę Dra Zamenhofs „**Fundamenta Krestomatio**“.

5. Historję Esperanta w dziełku Dra Edmunda Privat'a p. t. „**Historio de la Lingvo Esperanto**“, wyd. księg. Hirt und Sohn w Lipsku, 2 tomy. Cena cz. I. brosz. mk. 1.60, opr. 2.50, cz. II. opr. mk. 6.—.

Polska historia Esp. Zakrzewskiego jest niestety wyczerpana.

6. Życiorys Dra L. Zamenhofs pióra tegoż Dra Privat p. t. „**Vivo de Zamenhof**“, nakład tensam j. w. Cena brosz. 2.50 mk. opr. 3.50. (Polski przekład gotowy do druku — szukamy nakładcy).

7. Bodaj jedno z tłumaczeń dzieł literatury wszechświatowej w klasycznym przekładzie samego twórcy Esperanta a mianowicie:

Andersena „Fabeloj“, (Bajki), 2 części po zł. 4.40 — **Goethego** „Iffigenio en Taurido“ zł. 3.30, — **Gogola** „Revizoro“, zł. 3.30, — **Heinego** „La Rabeno de Baĥarali“ i in., zł. 2.30, — **Molièra**, „Georgo Dandin“, zł. 1.75, **Elizy Orzeszkowej**, „Marta“, zł. 5.50, — **Schillera**, „La Rabistoj“, (Zbójcy), zł. 3.30, — **Szekspira**, „Hamlet“, zł. 2.75, — oraz **Zamenhofs**, „Proverbaro Esperanta“, (Zbiór przysłów polsko - ros. - niem. - franc. ang. w tłumacz esp.), zł. 2.70. Dla lingwistycznie przygotowanych poleca się też Dra Zamenhofs „Lingvaj Respondoj“, (Odpowiedzi na wątpliwe kwestje językowe w Esp.), cena zł. 2.80.

8. Dr. Antoni Czubryński: **Esperantyzm** patrz Uwaga str. 6.

9. Słownik esperancko - esperancki (encyklopedyczny) albo przedwojenny Kabego p. t. „**Vortaro de Esperanto**“, cena mk. 2.—, — lub lepiej najnowszy powojenny z r. 1930, wyd. SAT-u p. t. „**Plena Vortaro de Esperanto**“, — cena broszury 9.—, mk., opr. 10.—, mk n.

10. Najnowsze kompletne wydanie oryginalnych dzieł D-ra Zamenhofs p. t. „**Originala Verkaro**“, (przedmowy, artykuły, rozprawy, przemówienia kongresowe, listy i poezje), w opracowaniu Prof. Dra J. Dietterlego, str. 605, nakł. księg. Hirt u. Sohn, Leipzig 1929, cena w luksusowej oprawie mk. n. 15.—, a także wspomniana na początku niniejszego rozdz. „**Bibliografio**“.

ROZDZIAŁ VI.

NAJWAŻNIEJSZE ZDOBYCZE ESPERANTA W OKRESIE POWOJENNYM.

Plej ĉefaj sukcesoj de Esperanto en post-milita periodo.

Temat to tak obszerny, i tak bogaty w materiał dowodowy, że nie sposób go bodaj w najważniejszych zarysach na tem miejscu wyczerpać. — Kto chce nabrać prawdziwego wyobrażenia o rozwoju ruchu esperanckiego, ten musi z konieczności zaprenumerować sobie bądź genewskie „*Esperanto*“ de UEA, bądź ilustr. tygodnik „*Heroldo de Esp.*“, w których rubryka: „*Kronika ruchu esperanckiego*“ aż roi się, od ciągle nowych wiadomości o nowych kursach, odczytach, kółkach, stowarzyszeniach, grupach, w tysiącach miejscowości na całej kuli ziemskiej. Nie mniejsza od niej rubryka „*pragnących korespondować z zagranicą*“ daje każdemu możność wybrać sobie z pośród setek i tysięcy nazwisk — najstosowniejszego „*partnera*“ — tak co do wieku, płci, zawodu, zainteresowań naukowych, zawodowych, artystycznych, sportu, przekonań i dążeń ideowych i t. d. Zaś czasopisma krajowe (p. Rozdz. III grupa 3), a więc jak u nas „*Esperantysta Polski*“ podają w każdym numerze dokładną kronikę ruchu esp. we własnych krajach a często i zagranicą.

Nie wszystkie, ale prawie wszystkie ważniejsze pozycje esp., stracone podczas wojny światowej, zostały z powrotem odzyskane, a do nich doszły nowe, bardzo poważne.

Sto nowych lub odnowionych czasopism, dziesiątki nowych związków międzynarodowych i krajowych, tysiące stowarzyszeń, dziesiątki tysięcy uczniów na kursach we wszystkich krajach, usprawniona działalność centralnych organizacyj esperanckich dzięki instytucji „*delegatów*“ (UEA) lub „*perantów*“, (pośredników w innych międzynarodowych organizacjach esp. (SAT, IKUE, TAGE i in.) — tysiące nowych książek i broszur, podręczników i przewodników — oto z lotu ptaka po imieniu tylko nazwany przegląd postępów Esp. **jako takiego** po wojnie.

Temat ten wymaga osobnego książkowego opracowania i książka taka prędzej czy później w języku polskim wyjść musi, aby zapłacić poważną lukę w naszej literaturze informacyjnej o prądach kulturalnych ogólnoludzkich z jednej strony, a z drugiej aby choć w części naprawić tę krzywdę, jaka dla Esp. powstała wskutek nad wyraz skąpych informacji naszej prasy o postępach Esperanta w ostatnich latach.

My tu z konieczności opuszczamy prawie zupełnie dane co do rozwoju Esp. **jako takiego** (odsyłamy do wspomnianej na początku książki Dra Czubyńskiego) oraz do Roczników UEA i innych organiz. i czasopism esp., a ograniczymy się do podania najogólniejszego zarysu zdobyczy Esp. **poza** sferami czysto esperanckimi, bo te zdobycze są ze stanowiska ostatecznego celu esperantyzmu — najważniejsze. Esperanto ma zdobyć świat. — W jakiej formie go zdobywa i w jakiej mierze już pewne placówki zdobyło — o tem mówi nam poniższy przegląd. Wzięty on jest prawie dosłownie z N-ru 1. miesięcznika „*Germana Esperantisto*“ z

mies. stycznia 1931 r. z artykułu G. Habelloka, gener. sekretarza niem. Związku Esperantystów p. t. „Stan ruchu esp. na kuli ziemskiej pod koniec roku 1930 — według sprawozdań urzędowych i nowszych danych statystycznych opracował G. H.“. Niektóre tylko dane (Katedry esp. i Ulice Zamenhofa) zaczerpnęliśmy z Rocznika UEA za rok 1930.

I. ZDOBYCZE ESPERANTA NA TERENIE MIĘDZYNARODOWYM.

Liga Narodów. Liga Narodów na pełnym swem posiedzeniu w dniu 21 września 1922 uznała naskutek przyjęcia sprawozdania sekretariatu w sprawie jęz. międzynar. — jako jedyny język międzynarodowy — język Esperanto (26 głosami przeciwko 2). Na 16. swem posiedzeniu w dniu 20 września 1924 poleciła państwom do Ligi należącym, by w komunikacji telegraficznej i radiotelegraficznej przyznały Esperantu taryfę języka równouprawnionego z innymi żyjącymi językami. Naskutek tego polecenia Międzypaństwowy Związek Telegraficzny uznał Esp. na posiedzeniu swem w dniu 29 października 1925 r. w Paryżu — jako język „jasny“ z normalną jak dla innych światowych języków taryfą.

Międzynarodowe Biuro Pracy. W r. 1922 wprowadziło M. B. P. w Genewie Esp. jako jeden ze swych języków urzędowych. Wydaje od kilku lat biuletyn esp. „Bulteno de la Internacia Labor - Oficejo“ (patrz spis czasopism esp. w Rozdz. III), a na temat użyteczności Esp. dla swych celów pisze w sprawozdaniu z XII swojej Konferencji w Genewie z roku 1929 co następuje: „W roku bieżącym Esp. umożliwiło nam wejść w styczność z osobami i biurami informacyjnymi, której innym sposobem niełatwo by było uzyskać“.

Organizacje Międzynarodowe. Międzyn. Instytut Bibliograficzny w Brukseli posiada specjalny dział esp., a system klasyfikacji dziesiątnej pojawił się także w jęz. Esp.

Międzynarodowy Kongres Radioamatorów przyjął — naskutek wniosku „American Radio Relay League“ w dniu 19 kwietnia 1925 r. w Paryżu — Esp. jako język pomocniczy do stosunków z radioamatorami wszystkich krajów. **Międzynar. Związek Radjofoniczny.** poleca na swem rocznym zebraniu w dniu 12 maja 1927 r. w Lozannie Esp. do służby radjofonicznej. Uchwałę tę zatwierdza następnie na drugim zebraniu w dniu 29 września 1927 w Como (Italia). Główne zebranie tegoż Związku, odbyte w Lozannie w dniu 31 maja 1928 r. potwierdza wszystkie poprzednie uchwały co do Esp. i zaleca poszczególnym stacjom radjofonicznym, by zechciały wejść w bezpośredni kontakt z Międzyn. Cenralnym Komitetem Esperanckim w Genewie w sprawie audycyj esp.

3-ci Międzynar. Kongres Aeronautyczny w Brukseli (październik 1925) uchwalił powołanie komisji, której zadaniem ma być zbadanie dróg i środków celem wprowadzenia Esp. jako języka technicznego w stosunkach lotniczych.

Międzynar. Kongres Prasy Technicznej, odbyty w Paryżu w r. 1925 przyjął Esp. jako jeden ze swych oficjalnych języków i zaleca pismom technicznym, aby wyciągi i streszczenia dzieł technicznych, przeznaczone dla zagranicy, drukowały po esp.

25-ty Międzynar. Kongres Pokoju w Genewie (rok 1926) zaleca Światowemu Zrzeszeniu Związków Pacyfistycznych, aby — począwszy od roku 1931 — na Kongresach tegoż Zrzeszenia wszystkie przemówienia były

tłumaczone tylko na Esp. Naskutek tego Niemiecki Związek Pacyfistyczny na kongresie swym w dniu 28. września 1929 r. w Brunświku przyjął rezolucję, zrywającą wszystkich członków N. Z. P. do nauczania się i używania Esp. w stosunkach międzynarodowych.

Na Międzynar. Kongresie „Pokój przez Szkołę“, zwołanym przez Międzynar. Instytut Wychowania w Genewie do Pragi (Wielkanoc 1927 r.), wszystkie przemówienia i referaty tłumaczono już na Esp.

Na Kongresie Międzynar. Związku Towarzystw Wychowawczych, odbytym w dniach od 25 lipca do 4 sierpnia 1929 w Genewie, używano przy niektórych referatach Esperanta jako jedynego języka tłumaczeniowego.

4-ty Kongres Nowoczesnego Wychowania (wrzesień 1927 w Locarno) postanowił, począwszy od następnego swego kongresu, tłumaczyć wszystkie przemówienia różnojęzycznych referentów tylko na Esp. Na posiedzeniu swym w Helsingör (8 do 21 sierpnia 1929) zrobiono już pierwsze próby w tym kierunku.

Międzynar. Instytut Współpracy Intelktualnej (dzieło Ligi Narodów) używa dla swych komunikatów -- począwszy od r. 1926 -- między innymi językami także Esp.

Międzynar. Kongres Abstynentów - Kolejarzy (30 czerwca do 2 lipca 1927 w Sztokholmie) przyjął rezolucję, nader przychylną dla Esp.

Na 15-tym Międzynar. Kongresie Stenografów w Budapeszcie (1—6 września 1928) przyjęto rezolucję, która wypowiada się za stanowczym powiązaniem idei stenografji międzynarodowej z ideą języka międzynarod. Obydwa te prądy mają służyć temu samemu celowi: ułatwieniu stosunków między narodami i zbliżeniu wszystkich ludów.

Europejska Konferencja Łoż Związku „Old Fellow“ (odmiana Zw. Wolnomularzy), odbyta w dniach 25 — 26 lipca 1929 w Amsterdamie przyjęła decyzję przychylną dla Esp.

Międzynarodowe Konferencje Stowarzyszeń i Związków nieesperanczkich, które obradowały bądź już tylko po esp. lub też wyłącznie w sprawie Esperanta:

a) Pierwsza taka Konferencja — to Konferencja odbyta w lokalach Sekretariatu Ligi Narodów w r. 1922, zwołana przez Instytut Pedagogiczny im. Jana Jakóba Rousseau w Genewie. Uczestniczyło w niej 96 delegatów z 28 krajów a po wszechstronnej dyskusji i rozpatrzeniu przedmiotu wydała ona specjalną odezwę, (która wyszła w swoim czasie także w języku polskim), aby wprowadzono Esp. do szkół we wszystkich państwach cywilizowanych.

b) Konferencja techniczno - kupiecka w Wenecji w roku 1923, zwołana przez Włoską Izbę Handlową w Szwajcarii. Obecnych było 150 przedstawicieli z 27 krajów wszystkich 5 części świata. Zaleciła ona Esp. jako międzynarodowy język dla handlu i komunikacji.

c) Przygotowawcza konferencja dla Międzynar. Konfer. Radjofonicznej, odbyta w Genewie w 1924 r., zwołana przez „Societe Radio-Electrique“. Obecnych było 35 przedstawicieli Towarzystw radjowych z 29 krajów i wszyscy jednogłośnie wypowiedzieli się za Esp. w radjo.

d) Pierwsza Międzynar. Konferencja w sprawie Esp. dla sfer naukowych, odbyta w r. 1925 w Paryżu. Obecnych 230 przedstawicieli wielkich Naukowych organizacyj i towarzystw z 36 krajów, którzy jednomyślnie domagali się wprowadzenia Esp. do międzynarod. stosunków naukowych tak w dziedzinie nauk ścisłych jak i stosowanych.

e) Konferencja dla Handlu i Przemysłu, odbyta w r. 1925 w Paryżu, druga z rzędu tego rodzaju, zwołana przez Targi i Izbę Handlową Paryską. Reprezentowanych było 11 ministerstw, 123 Izby handlowe, 43 korporacje handlowe i komunikacyjne, 14 Targów międzynarodowych i 193 wielkie przedsiębiorstwa handlowe. Zatwierdzono jednogłośnie Esp. jako najstosowniejsze do handlu i komunikacji i ustalono wytyczne dla jego zastosowania w praktyce.

Większość fachowych międzynarodowych organizacji esp., których czasopisma znajdują się w Rozdz. III, grupa II., powstały lub też zreorganizowały się w okresie powojennym i liczą dziś po kilkanaście lub kilka tysięcy członków -- szczegóły patrz w „Jariibro de UEA“.

II. R A D J O.

Największe zastosowanie żywego słowa w stosunkach międzynarodowych zachodzi przy radjofonji. Iskra radjowa okrąża w jednej sekundzie kulę ziemską 8 razy. Jakaż korzyść - by z tego wynikała, gdyby powierzona falam wiadomość **wszyscy** słuchacze równocześnie rozumieli! Ale wiadomości tej nie można podawać w kilkuset czy choćby w kilkudziesięciu językach -- trzeba się umówić na **jeden**. Prawdę tę uznało już bardzo wiele stacyj nadawczych -- i **Międzynar. Związek Stacyj Radjofon-Nadawczych** na posiedzeniu swem w dniu 12 Maja 1927 r. zalecił stacjom nadawczym, aby -- tymczasem tytułem próby -- wprowadziły do swego programu przynajmniej raz na tydzień 10 -- do 15 minutowe przemówienia wzgl. komunikaty o swoich programach w jęz. Esp. Uchwałę tę zatwierdził Zarząd Związku na posiedzeniu swem w dniu 29 września 1927 r. w Como (Włochy). Zaleca on stacjom radjofonicznym, aby zwłaszcza lekcje języka Esp. w swoich programach nadal pozostawiły. Główne zebranie tegoż Związku, odbyte w dniu 31 maja 1928 w Lozannie, potwierdza obydwie uchwały.

Według zapisków Komisji dla Statystyki Radjowej, zebranych przez Centralny Komitet Esp. w Genewie, odbyło się do końca roku 1929--10.000 przemówień, lekcyj, komunikatów, referatów i t. p. w jęz. Esp., wysłanych z 212 różnych stacyj w 34 państwach.

Do tych statystycznie uchwyconych wysyłek do końca r. 1929 dochodzi w r. 1930 dalszych 1500 wysyłek z 61 stacyj w 17 państwach Europy. Danych statystycznych z innych państw pozaeuropejskich za rok 1930 tymczasem jeszcze brak -- zbiera je jednak i opublikuje niedługo wspomniane wyżej Biuro Statystyki Radjowej. Wiadomo tylko, że takie audycje w Japonji, Chinach, Ameryce i Australji się odbywają. W lecie przeważają lekcje, w zimie odczyty i komunikaty. Pod koniec 1930 roku nie było ani jednego dnia, iżby z którejsz ze stacyj europejskich nie można było słyszeć czy-to lekcji, czy komunikatu czy odczytu esperancckiego. Także liczba czasopism radjowych, które drukują programy audycji esperancskich, znacznie się powiększyła, i tak drukują dziś programy esp. czasopisma:

„Der deutsche Rundfunk“, „Funk“, „Arbeiter - Funk“ (Niemcy), R. E. S. E. F. (Bejgja), „Ugens - Radio“ (Danja), „World - Radio“ (Anglja), „Radio-Magazine“ (Francja), „Radio Corriere“ (Włochy), „Radio“ (Holandja), „Radjo“ (Polska), „Deutscher Rundfunk der Tschechoslovakei“ (Czechy), „Stockholms - Tidningen“, „Arbetaren“, „Upplanningen“ i „Eskilstuna-Kuriren“ (Szwecja) i inne.

III. ESPERANTO W SZKOLNICTWIE.

Według ostatniej statystyki — udzielano nauki Esperanta w 926 szkołach w 38 krajach. Nową szczegółową statystykę stanu nauczania Esp. w szkolnictwie przeprowadza w okresie druku niniejszej książki Związek Nauczycieli Esp. pod przewodnictwem prof. Dr. Dietterlego w Lipsku a wyniki jej będą ogłoszone niedługo w prasie esp. W Związku tym zarejestrowanych jest 6262 nauczycieli, władających Esp. i zdolnych udzielać nauki tegoż języka.

Specjalne Instytuty Esp. z prawami egzaminów państwowych istnieją w Niemczech, Czechosłowacji, Finlandji, Austrii, Japonji, Estonji i na Węgrzech, — anaiogiczny niedawno stworzony Polski Instytut Esp. w Krakowie jest w stadjum starania się o prawa egzaminacyjne narówni z egzaminami państwowemi.

Katedry Jęz. Esp. istnieją obecnie przy następujących wyższych uczelniach:

Uniwersytet w Genewie (od 22.3.1927) przy Fakultecie filozoficznym. Lektor — Dr. Edmond Privat, raz w tygodniu w semestrze wiosennym.

Czeska Politechnika w Pradze, od 1922, przy VI Fakultecie dla nauk specjalnych: Gramatyka, ćwiczenia, teksty, prelekcje. Lektor: Dr. fil. Aug. Pitlik.

Niemiecka Politechnika w Pradze Czeskiej, od 1929. Lektor: Dr. fil. Emil Michal.

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie -- od 1930 r. Lektor: Prof. Tadeusz Hodakowski.

Wyższa Szkoła Techniczna w Wiedniu, od 1917, lektor Dr. Franz Wollmann.

IV. ESPERANTO W HANDLU.

Związek Kupców - Esperantystów w Dreźnie posiada już obecnie swoje agentury w Etyopji, Bułgarii, Chinach, Anglii, Francji, Holandji, Włoszech, na Jawie, w Palestynie, Persji, Rumunji, Szwajcarii, Hiszpanji, Czechach i osiągnął już jedynie za pośrednictwem Esp., poważne obroty. Służy on wszystkim firmom i przedsiębiorstwom handlowym w nawiązywaniu kontaktu z zagranicą, przeprowadza tłumaczenia prospektów, katalogów i t. p.

O decyzjach Międzynar. Konferencyj Izb Handlowych była mowa już powyżej. Warto tylko dodać, co pisze na ten temat „Biuletyn“ Izby Handlowej Francuskiej w Londynie w numerze z czerwca 1929 r.: „Nasza Izba, jakoteż wiele Izb Handlowych francuskich wielokroć polecała przyjęcie Esperanta jako międzynarodowego języka pomocniczego z powodu jego neutralności, która nie obraża niczyich uczuć. Aby naszej przychylności dla tej sprawy dać konkretny wyraz, kierownictwo naszej Izby postanowiło odtąd zamieszczać w swoim piśmie artykuły w jęz. Esp. na tematy nowoczesnego handlu i przemysłu, interesujące kupiectwo angielsko - francuskie. W ten sposób chcemy wykazać prostotę, jasność i zdatność Esperanta“.

V. KOMUNIKACJA I TURYSTYKA.

W tych sferach szerzy się coraz bardziej zrozumienie potrzeby jednego języka porozumiewawczego. Towarzystwa dla turystyki zagranicznej, Związki hotelarzy, Biura Podróży i inne używają już często Esp. dla

propagandy swoich przedsięwzięciach. Na 5-tym Międzynar. Kongresie dla Turystyki zagranicznej w Warszawie 1929 r. zalecono używanie Esp. Japońskie Ministerstwo Kolei wydało w r. 1927 duży, na przeszło 100 stronnicach, ilustrowany Przewodnik po Japonji. O uchwałach Międzyzpaństw. Unji Poczta-Telegr. patrz wyżej. Rząd rosyjski wydał już 2 serje znaczków listowych z napisami po Esp. Księstwo Lichtenstein również wydało serję kart pocztowych z napisami esp.

Francuski „Aero - Club“ wydał niektóre swoje druki obok franc., ang. i niem., także po esp.

Międzynar. Umowa co do przewozu osób, towarów i paczek została przełożona także na Esp. Dyrekcja kolei w Dreźnie wydała przewodnik dla podróżnych, zawierający także część esp. Rozkład jazdy kolei państwowych w Finlandji zawiera objaśnienia także w jęz. Esp. Cały szereg Wystaw międzynarodowych, jak: Hygieniczna w Dreźnie, kolonialna w Antwerpji, Sztokholmie i in., wydały swoje prospekty także w języku Esperanto.

VI. ESP. W SFERACH NAUKOWYCH.

Literatura esp. liczy już cały szereg dysertacyj doktorskich w jęz. Esp. Zwłaszcza celuje w tym wypadku Japonja. Prof. Dr. Osada z Tokio studjował w 1927 w Europie różne metody medycyny sądowej i postugiwał się w swej podróży i pracach naukowych tylko Esperantem.

Obserwatorium meteorologiczne na górze Tatena pod Tokio od 4 lat wydaje swoje obszernie roczniki sprawozdawcze także po esp. Od 1927 r. wychodzi w Hatagaya obok Tokio czasopismo „Psikiatrio“ pod kier. Dra Junko Sibata przy szpitalu Imura - Bion w języku japońskim i Esp. — Światowy Kongres inżynierów w Tokio, odbyty w dniach od 28 października do 7 listopada 1929 r. przyjął esperancki referat referenta ministerjalnego Ossaki na temat: „Nowe wagony kolejowe w Japonji“ z krótkim streszczeniem w jęz. angielskim. Ze sprawozdania, złożonego na tymże Kongresie, ogłoszono do tego czasu (rok 1927) 22 rozprawy medyczne i 19 prawniczych, technicznych i innych. — Prof. Uniwersytetu Mahomet Ismail w Lahore, naczelny rewident dla przekładu hindustańskiego Bibliji, nauczył się specjalnie po esp., aby przekład ten porównać z doskonałym przekładem esp. Dr. Wüster w Niemczech pracuje od szeregu lat nad encyklopedycznym słownikiem jęz. Esp., największym z dotychczas istniejących, bo uwzględniającym wszystkie dziedziny wiedzy i słownictwa naukowego (esp. niem.). Cały szereg słowników fachowych już istnieje w Esp., dalsze są w przygotowaniu.

VII. ULICE DRA ZAMENHOFA W RÓŻNYCH MIASTACH ŚWIATA.

Białystok: „Ulica Zamenhofs“ — w myśl decyzji Rady Miejskiej z roku 1919.

Drahowice, (Czechosłowacja): „Esperantostrasse“ — w myśl uchwały Rady Miejskiej z roku 1925.

Drezno (Saksonja): „Zamenhofstrasse“.

Gdańsk: „Esperantoweg“ i „Esperantogrunder“ — otwarta podczas 17 Kongresu Międzynar. w r. 1927.

Łódź: „Ulica Zamenhofs“ od r. 1920.

Medjolan (Włochy): „Via Lud. Lazz. Zamenhof“ — od r. 1921.

Rio de Janeiro (Brazylja): „Rua Zamenhof“ — od 1917 r. W Rea-
lengo pod Rio de Janeiro „Rua Esperanto“ od 1913 r.

San Feliu de Guixols (Katalonja): „Strato Dro Zamenhof“—od 1914.

Sotteville - les - Rouen (Francja): „Rue Docteur Zamenhof“ —
od 1914 r.

Terassa (Meksyk): „Plaseo de Dr. Zamenhof“, — od 1912 r.

Warszawa: „Ulica Dra Ludwika Zamenhofa“ — w myśl uchwały
Rady Miejskiej 1930 r.

Wiedeń (Austria): „Zamenhofgasse“ — od r. 1929. Prócz tego ist-
nieją ulice lub place z nazwą „Dra Zamenhofa“ lub „Esperanto“ w nastę-
pujących miastach, co do których jedynie dosłownego tekstu nazwy ulic
z braku źródeł pod ręką podać nie możemy:

Sabadell, Vinaroc, Matadespera, Nowe Zamky, Castellon de la Plana,
Barnauf i inne.

Na tem kończymy bardzo krótki i z natury rzeczy niekompletny
przeгляд zdobyczy Esperanta poza sferą ruchu esperanckiego jako takie-
go, pozostawiając resztę do oddzielnej pracy p. t. „Zdobycze i rozwój Espe-
ranta w okresie powojennym“, na którą już obecnie redakcja „Księgi“
przyjmuje zamówienia.

VIII. MIĘDZYNARODOWE KONGRESY ESPERANCKIE.

Po 10 przedwojennych kongresach esp., na których esperantyści
wszystkich krajów stwierdzają zawsze swoją niezachwianą wolę i wiarę
w urzeczywistnienie idei braterstwa narodów a także dają praktycznie
świadczenie dojrzałości Esperanta do wszystkich celów mowy ludzkiej,
nastąpiły — zaraz po wojnie, bo już od r. 1920 dalsze Międzynar. Kon-
gresy Esp. i tak:

W 1920 r. 12-ty w Hadze -- Holandja — 408 uczestników z 27 kra-
jów, 17 przedstawicieli państw.

W 1921 r. 13-ty w Pradze Czeskiej -- 2561 uczestników z 35 kra-
jów, 30 przedst. państw.

W 1922 r. 14-ty w Helsingforsie — Finlandja — 850 uczestn. z 30
krajów, 14 przedst. państw.

W 1923 r. 15-ty w Norymberdze — Niemcy, 4963 uczestn. z 38 kra-
jów i 12 przedst. państw.

W 1924 r. w Wiedniu — Austria, 3400 uczestn. z 43 krajów i 8
przedst. państw.

W 1925 r. 17-ty w Genewie — Szwajcarja, 953 uczestn. z 35 kra-
jów i 38 przedst. państw.

W 1926 r. 18-ty w Edynburgu — Anglja, 960 uczestn. z 36 krajów
i 34 przedstaw. państw.

W 1927 r. 19-ty w Gdańsku, 905 uczestn. z 34 krajów i 34 przed-
stawicieli państwowych.

W 1928 r. 20-ty w Antwerpji— Belgja, 1494 uczestn. z 36 krajów
i 34 przedst. państw.

W 1929 r. 21-szy w Budapeszcie — Węgry, 1256 uczestn. z 33 kra-
jów i 11 przedst. państw.

1930 r. 22-gi w Oxfordzie—Anglja, 1211 uczestn. z 29 krajów i 12
przedst. państw.

A XXIII - ci:

odbędzie się w tym roku 1931 w dniach od 1 do 8 sierpnia w Krakowie (Polska!) i od Szan. Czytelników i posiadaczy niniejszej „Książki Adresowej“ zależy w wielkiej mierze, aby wszystkie powyższe cyfry pobić rekordowo...

Zgłoszenia na adres: Powszechny Kongres Esperancki, Kraków, Lubicz 34.

Prócz tych powszechnych Kongresów odbywają co rok swoje specjalne kongresy międzynarodowe: Katolicy - esperantyści, socjaliści - esperantyści, kolejarze, pocztowcy, lekarze, nauczyciele, (ci ostatni zwykle razem z Powszechnym). Wszystkie one służą zbliżeniu etycznemu, zawodowemu a także praktyce języka i wymowy esp., która na kongresach tych doznaje ujednostajnienia.

ROZDZIAŁ VII.

INFORMACJE O JĘZYKU ESPERANTO.

Pri-lingvaj Informoj.

Dla zainteresowanych, pragnących się nauczyć Esperanta, lecz nie posiadających jeszcze podręcznika, podajemy poniżej najważniejsze informacje o języku Esperanto jako takim. Informacje te nie mogą oczywiście ani nie chcą zastępować podręcznika, służą one tylko jako główne punkty orientacyjne dla rozpoczynających naukę.

a) **ALFABET:** W jęz. Esp. jest tylko 6 liter, które się pisze nieco inaczej niż w języku polskim, a m.:

- polskie **sz** pisze się w Esp. **ŝ** (s z daszkiem)
- polskie **cz** pisze się w Esp. **ĉ** (c z daszkiem)
- polskie **dż** pisze się w Esp. **ĝ** (g z daszkiem)
- polskie **ź** pisze się w Esp. **ĵ** (j z daszkiem)
- polskie **ch** pisze się w Esp. **ĥ** (h z daszkiem)
- polskie **w** pisze się w Esp. **v** (francuskie w).

Poza tem wszystkie inne litery czyta się tak jak w alfabecie polskim, z tem zaznaczeniem, że każda litera odpowiada jednej głosce, nie ma więc w Esp. ani liter niemych, które się pisze lecz ich się nie czyta, ani podwójnych, ani miękczących, ani innych wyjątkowych, gdyż w Esperancie: wszystko się tak czyta jak się pisze (zasada pisowni ściśle fonetycznej). Wobec tego zgłoska „ci“ czyta się jak c-i, a nie jak polskie ci (bez miękczenia). Zasada „jedna litera—jedna głoska“ powołała w Esp. potrzebę dwóch liter „u“. Jedno u zwykle, które się czyta oddzielnie, np. bala-u—zamiataj, oraz ŭ (krótkie), które się zlewa z poprzedzającą samogłoską w jedną zgłoskę, np. Eŭropo, aŭtoro,—Europa, autor.

b) **GRAMATYKA:** Cała gramatyka esp. mieści się w 16 nigdy niezmiennych, nie znających żadnych wyjątków reguł, które możnaby pomieścić na 1—2 stron niniejszej książki. Reguły te polegają przedewszystkiem na tem, że każda główna część mowy ma swoje stałe końcówki gramatyczne, które się dodaje do niezmiennych nigdy w swej osnowie **pierwiastków** (radikoj) jęz. Esperanto. Oto najważniejsze z tych końcówek:

- każdy **rzeczownik** kończy się na **o** (bono—dobro)
- każdy **przymiotnik** kończy się na **a** (bona—dobry)
- każdy **przysłówek** kończy się na **e** (bone—dobrze)
- każdy **bezokolicznik** kończy się na **i** (iri—iść).

Liczba mnoga rzeczowników i przymiotników przyjmuje dodatkowo końcówkę **j** (bonaj patroj—dobrzy ojcowie).

Czwarty przypadek (biernik), przyjmuje dodatkową końcówkę **n** (bonan patrinon—dobrą matkę).

Czas teraźniejszy kończy się zawsze na **as** (mi iras—idę).

Czas przeszły kończy się zawsze na **is** (mi iris—szedłem).

Czas przyszły kończy się zawsze na **os** (mi iros—pójde).

Tryb warunkowy kończy się zawsze na **us** (mi irus — szedłbym).

Tryb rozkazujący i życzący kończy się zawsze na **u** (iru—idź).

Imiesłowy czasu teraźniejszego, przeszłego i przyszłego kończą się— w stronie czynnej na: **ant, int, ont,** —w stronie biernej **at, it, ot,** (amanta—kochający, amata—kochany, amota—mający być kochanym i t. d.).

Liczebniki główne nie odmieniają się wcale, porządkowe przyjmują końcówkę przymiotnikową **a.** (Unu=1, unua=pierwszy).

Przymyki rządzą zawsze przypadkiem pierwszym (mianownikiem) i mają zawsze tylko jedno, ściślej określone znaczenie (w przeciwieństwie do wieloznaczności niektórych przymyków w innych językach).

c) **AKCENT:** Akcent pada w Esp. zawsze na zgłoskę przed ostatnią, podobnie jak w języku polskim. Należy tu tylko uwaga, iż —ponieważ w myśl 16 reguły Gramatyki esp. w poezji wolno opuszczać końcówkę rzeczownikową „o“, więc akcent w tych wypadkach **pozornie** (fonetycznie) przesuwają się na koniec, gdyż uważa się, że opuszczone „o“ znajduje się na swoim miejscu. Przykład: Zamiast „mondo“ świat, pisze się wówczas **mond**; zamiast „frataro“—ogół braci—bracia—pisze się **fratar** a akcentuje **fratar** (patrz niżej wzorek poezji esp.).

d) **SŁOWNICTWO:** Słownik esp. składa się w około 75% z pierwiastków grecko-romańskich (łacina i francuski), w około 20% z pierwiastków germańskich (niemiecki i angielski), reszta przypada na pierwiastki słowiańskie i inne. Przykład: metro—metr—pochodzenia greckiego; akwo—woda—z łaciny; birdo—ptak—z angielskiego; lorgesi—zapominać—z niemieckiego; krom—oprócz—z jęz. słowiańskich. Dobór tych słów uskuteczony został na zasadzie ich największej międzynarodowości, t. j. proporcjonalnie do tego, ilu ludzi na świecie używa danego pierwiastka w swym języku, a także na zasadzie dostosowania wszystkich słów do fonetyki języka włoskiego.

Słowa już przed pojawieniem się Esperanta używane jako międzynarodowe (przeważnie naukowe, łacińsko-greckiego pochodzenia), wchodzi także do Esp. bez zmiany, przyjmując tylko końcówki gramatyczne i pisownię esperancką (por. 15 Reguła Gramat. esp.). Przykład Geografio—geografja, elektra lampo—elektryczna lampa i t. p.). Biorąc więc także owe t. zw. „obce“ słowa pod rachubę, zwiększa się stosunek pierwiastków łacińsko-greckich w Esp. do 90 i więcej procent; słusznie więc jeden z pionierów Esp. nazwał język ten zdemokratyzowaną łaciną.

Słowniki esp. dzielą się na 2 zasadnicze rodzaje: a) słowniki podstawowe (Fundamenta Vortaro), t. j. zawierające tylko wszystkie oficjalnie zatwierdzone pierwiastki słów (bez końcówek gramatycznych o, a, e, i, i t. d.), oraz— b) słowniki zwykłe, z pełnymi końcówkami gramatycznymi, słowami pochodnymi, złożonymi i t. d. Te ostatnie dzielą się znowu na słowniki ogólne i słowniki fachowe (dla poszczególnych zawodów), podobnie jak we wszystkich innych językach.

Oficjalnie zatwierdzonych słów pierwiastkowych w jęz. Esp. mamy obecnie 4302, z czego blisko połowa, jako już międzynarodowe, a więc każdemu bez nauki znane, odpada z rachuby przy uczeniu się Esp.

e) **SŁOWOTWÓRSTWO:** Rewolucję w lingwistyce wogóle, a najcenniejszą cechą struktury pomocniczego języka międzynarodowego stanowi jego słowotwórstwo. Jest to sztuka tworzenia z jednego pierwiastka słownego szeregu słów (pojęć) nowych, pochodnych. Tworzy się nowe słowa w Esp. na 3 różne sposoby:

1) przez dodawanie do pierwiastków słownych—końcówek gramatycznych (patr—o, ojciec; patr—a, ojcowski; patr—e, po ojcowsku);

2) przez dodawanie do pierwiastków t. zw. przedrostków i przyrostków słowotwórczych czyli prefiksów i sufixów, zwanych razem afiksami, z których każdy służy do oznaczenia innej kategorii pojęć (słowotwórstwo we właściwym tego słowa znaczeniu); Przykład: patro—ojciec bo-patro—teść; bopatrino—teściowa; przyczem „bo“ jest przedrostkiem a „in“ przyrostkiem.

UWAGA: W wypadku 2) i 3) dochodzą oczywiście jeszcze odpowiednie końcówki gramatyczne.

Kilka najważniejszych prefiksów (przedrostków):

1) Prefiks „re“ oznacza zwrot lub powtórzenie czynności, np. doni—dać, redoni — oddać, viziti — odwiedzać, wizytować, reviziti — składać rewizytę.

2) Prefiks „mal“ oznacza przeciwieństwo danego pojęcia, np.: sana—zdrow, malsana—chory, ami—kochać, malami—nienawidzieć.

3) Prefiks „ek“ oznacza krótkotrwałość, natychmiastowość, początek jakiejś czynności: sisi—siedzieć, eksidi—usiąść, kanti—śpiewać, ekkanti—zaśpiewać.

Prócz tych 3 jest jeszcze w Esp. 6 innych prefiksów.

Kilka najważniejszych sufixów (przyrostków):

1) Sufiks „ad“ oznacza częstotliwość, ciągłość czynności—np.: iri—iść, iradi—chadzać, paŕi—strzelac, paŕado— strzelanina.

2) Sufiks „et“ oznacza zdrobienie rzeczy lub czynności: tablo—stół, tableto—stolek, ridi—śmiać się, rideti—uśmiechać się. Przeciwieństwem „et“ jest „eg“, które oznacza zgrubienie: pordo—drzwi, pordego—brama, peti—prosić, petegi—błagać i t. p.

3) Sufiks „ej“ oznacza miejsce danej czynności lub rzeczy z danym miejscem pojęciowo związanej: labori—pracować, laborejo—pracownia, bovino—krowa, bovinejo—obora, halti—zatrzymywać się, haltejo—przystanek.

4) Sufiks „ist“ oznacza zawód, fach: boto—but, botisto—szewc, dento ząb, dentisto—dentysta.

5) Sufiks „in“ oznacza rodzaj żeński: patro—ojciec, patrino—matka. Pozostałych sufixów jest jeszcze w Esp. 20. Razem wszystkich afiksów jest w Esp. 34 (patrz którykolwiek samouczek lub słownik podstawowy).

Dzięki regularności słowotwórstwa esperanckiego, t. j. dzięki zasadzie, że każdy afiks można łączyć z każdym pierwiastkiem, o ile tylko na to logika pozwala, otrzymujemy możliwość tworzenia dziesiątek i setek tysięcy nowych słów, przy zasadniczo niewielkim słowniku podstawowym. Dlatego Esp. przewyższa pod względem bogactwa słowotwórstwa i możliwości najrozmaitszych odcieni i kombinacji wyrażeniowych każdy z istniejących języków narodowych.

f) WYJĄTEK ZE SŁOWNIKA PODSTAWOWEGO (PIERWIASTKOWEGO):

akv' — woda

akvaŕfort' — akwaforta, trawionka

akvarel' — akwarela, rysunek farbami wodnymi

akvari' — akwarjum

akvilegi' — orlik (roślina)
al — do, ku (przyimek)
rab' — rabować, łupić, grabić
rabarb' — rabarbar (roślina)
rabat' — rabat, ustępstwo z ceny
raben' — rabin
rabi' — wściekliczna
rabot' — heblować, strugać.

g) WYJĄTEK ZE SŁOWNIKA ZWYKŁEGO

(Grabowskiego, wyd. większe):

a k v o — woda (czcionkami rozstrzelonemi drukowane są tam słowa pierwiastkowe)

akva — wodny
akvajo — wodzianka, rozczyzn wodny,
akvero — kropla wody,
akvujo — zbiornik do wody,
akvoĉalo — wodospad (słowo złożone),
akvokonduko — wodociąg (słowo złożone),
akvometlono — arbuź (słowo złożone),
akvoturniĝo — wir, odmęt,
akvoveturi — jechać wodą, żeglować,
akvaforto — akwaforta,
akvarelo — akwarela,
r a b i — rabować, łupić, grabić,
rabo — rabunek, grabież,
raba — rabunkowy, drapieżny,
rabado — rabowanie, grabienie,
rabajo, **rabakiro** — zdobycz, pochodząca z rabunku,
rabema — drapieżny,
rabemo — drapieżność,
rabisto — rabuś, rozbójnik,
rabmortigo — zabójstwo przy rabunku,
rabebesto — zwierzę drapieżne,
rabobirdo — ptak drapieżny,
r a b a r b o — rabarbar (botanika) i t. d.

Z powyższych dwóch przykładów każdy jasno widzi różnicę między słownikiem pierwiastków podstawowych a słownikiem zwykłym.

h) WZÓR PROZY ESPERANCKIEJ,

(z początkowym podziałem na części składowe (pierwiastki, końcówki gramatyczne i afiksy):

„Simpl-a, fleks-eb-l-a, bel-son-a, ver-e inter-naci-a en si-a-j element-o-j, la lingvo Esperanto prezentas al la mondo civilizata la sole veran solvon de lingvo internacia, ĉar tre facila por homoj nemulte instruitaj, Esperanto estas komprenata sen peno de la personoj bone edukitaj. Mil faktoj atestas la meriton praktikan de la nomita lingvo“.

Po polsku:

„Prosty, giętki, dźwięczny, prawdziwie międzynarodowy w swych pierwiastkach, język Esperanto przedstawia (stanowi) dla świata cywilizowanego jedynie prawdziwe rozwiązanie języka międzynarodowego; ponieważ — bardzo łatwy dla ludzi z niewielkim wykształceniem, jest rozumiany bez trudu przez ludzi z dobrem wykształceniem. Tysiąc faktów świadczy o praktycznych zasługach wspomnianego języka“.

i) WZÓR POEZJI ESPERANCKIEJ:

Pierwsza zwrotka „Marsza Esperanckiego“ p. n. „LA TAGIGO“, („Świt“), napisanego przez Antoniego Grabowskiego, śpiewanego na nutę „Marsza Sokołów“ — z zaznaczeniem akcentów na odpowiednich zgłoskach):

„Agordu la brustojn, ho nia fratar‘,
Por nova, pli vigla jam kanto;
Ĝi sonu potence de montoj al mar‘,
Anoncu al ĉiu dormantoj:

Tagiĝo! tagiĝo! radias en rond‘,
La ombroj de nokto forkuras el mond‘!

Wolny przekład polski Leo Belmonta:

Niech piersi zestroi braterski nasz chór,
Dla nowej, weselszej piosenki...
Niech śpiących pobudzi od morza do gór,
Potężna zapowiedź jutrzeńki...

Już świta, już świta, już rodzi się dzień
I noc już poblada i pierzcha jej cień!

j) JAK DŁUGO TRZEBA SIĘ UCZYĆ ESPERANTA.

Na to bardzo częste pytanie trudno dać jedną, dla wszystkich stosowną odpowiedź. Zależy to bowiem od: uprzedniego szkolnego, zwłaszcza lingwistycznego przygotowania, od ewentualnej znajomości tych języków, z których Esperanto swoje pierwiastki pobrało, od indywidualnych zdolności poszczególnych osób — i w końcu — od czasu — jaki dla nauki możemy poświęcić.

Jedno tylko twierdzenie będzie bezspeczne: Do kompletnego opanowania Esperanta trzeba conajmniej 10 razy mniej czasu, niż do takiegoż opanowania każdego innego obcego języka krajowego.

Cheąc jednak w przybliżeniu odpowiedzieć konkretnie na pytanie postawione w tytule, możemy podać następujące cyfry:

1) Do zapamiętania całej **Gramatyki** esp. wystarczy 2 do 3 godzin czasu.

2) Do zapamiętania znaczenia wszystkich **przedrostków** i **przyrostków** słowotwórczych trzeba 5 do 6 godzin nauki.

3) Do nauczenia się około 2500 słówek słownika podstawowego, nieznanym osobom z elementarnym wykształceniem i nie znającym żadnych innych języków oprócz polskiego (wzgl. innego ojczystego prócz romańskich), trzeba — licząc tylko po 20 słówek dziennie, wraz z ćwiczeniami gramatycznymi z samouczka lub na kursach—**125 dni czyli 4 miesiące**. Jest to maximum dla ludzi, umiejących tylko pisać i czytać, oczywiście z wrodzonym zmysłem orientacyjnym.

4) Dodawszy 1 miesiąc na ćwiczenie się w lekturze i rozumieniu trudniejszych tekstów prozy i poezji esperanckiej, otrzymamy czas 5-ciu miesięcy, w ciągu których każdy z zupełnie początkowym wykształceniem przy systematycznej nauce i pilności może poznać język Esperanto **gruntownie**.

Czas ten skraca się — proporcjonalnie do uprzedniego szkolnego przygotowania i innych sprzyjających okoliczności do 3, 2 a nawet 1 miesiąca, gdyż wśród esperantystów spotykamy na każdym kroku niemało

takich, z wyższem lub średniem wykształceniem, którzy już po tygodniu nauki Esperanta rozumieli całkowicie każdy czytany tekst esperancki. Istniejące podręczniki dzielą całość materiału do nauki na 10, 12, 20 do najwyżej 30 lekcyj. Kursy ustne trwają zwykle 2 — 3 miesięcy po 2 — 3 godzin tygodniowo.

Na jedno tylko tym przygotowanym chcemy zwrócić uwagę: Gramatyki, a zwłaszcza słowotwórstwa i swobodnego operowania afiksami przez logiczne łączenie ich z pierwiastkami — musi się uczyć każdy, i to gruntownie, bez względu na stopień przygotowania szkolnego. Na to owych 8 godzin czasu nikt nie może żałować.

Dla wprawy w konwersacji trzeba trochę dłuższego czasu niż do samego rozumienia języka, i tu zalecamy przedewszystkiem obcowanie z dobrymi esperantystami lub należenie do Stowarzyszeń esp.

Bliższe informacje — patrz „Objaśnienia i dopisy“ w „Słowniku Podstawowym“ autora niniejszego (p. str. 11).

ROZDZIAŁ VIII.

KONTA CZEKOWE ORGANIZACYJ, FIRM I PRZEDSTAWICIELI
ESPERANCKICH W P. K. O. (Pocztowej Kasie Oszczędności).

Poŝt-ĉek-kontoj de esperantaj organizajoj, firmoj kaj reprezentantoj en la
Pola Poŝtparkaso.

WŁAŚCICIEL KONTA	Charakter konta	Miejscowość i adres	Nr konta w P.K.O.
1) Arct M., księgarnia	Wyd. podręczn. Dra Zamenhofa i Słowników Grabowskiego	Warszawa, ul. Nowy Świat 35	196 Warszawa
2) Białostockie Tow. Esperantystów im. Dr. Zamenhofa	Wyd. „Klucza esper.”	Białystok, ul. Polna 4	64.621 Warszawa
3) Dreher Leopold (Leo Turno)	Wyd. samouczków	Kraków, ul. Starowiŝna 37	405.716 Kraków
4) Fethke Jan	Wyd. podręcz. esp.	Bydgoszcz, ul. Petersona 11	412.091 Kraków
5) Günther Jan		Warszawa, ul. Czackiego 8 m. 6	25.465 Warszawa
6) „Heroldo de Espe- ranto“	Neutralny Ilustr. Tygodnik	Köln a/Rh.	191.094 Warszawa
7) Janik M, majster krawiecki	Przedst. Katolików Esper.	Świerkany Dolne ad Rybnik, Śląsk G.	303.779 Katowice
8) Kornfeld S. Gren- kamp	Księg. i wyd. „Es- perantista Voco“	Jasło, Małopolska	400.821 Kraków
9) „La Ora Epoko“	Babtyŝci	Baden, Postfach 110 (Szwajcaria)	191.481 Warszawa
10) Lejzerowicz Izrael	Przedstw. „Litera- tura Mondo“ (mies. literacko-art.)	Łódź ul. Skwerowa 20	68.273 Łódź
11) Lerchner Richard	Administracja SAT-u (Międzynar. Związek Robotni- ków Esper.)	Leipzig, 0.27, Colmstr. 1	191.335 Warszawa
12) Lindnerówna D.	Sekr. Akadem. Koła Esperant. przy Ż. S. A.	Warszawa ul. Nowy Świat 21	25.353 Warszawa
13) Litauer Józef, adwokat	Postkongreso Varsovia 1931	Warszawa, Marszałkowska 81	25.390 Warszawa

WŁAŚCICIEL KONTA	Charakter konta	Miejscowość i adres	Nr konta w P.K.O.
14) Majorkiewicz Kazimierz	Przedstaw. nauzczyieli esper.	Gdańsk. Wallgasse 16 A	202.100 Poznań
15) „Pola Esperantisto“ i „Pomocniczy Język Światowy“	Polskie Miesięczniki Esperanckie	Kraków, ul. Lubicz 34	406.660 Kraków
16) Polskie Towarzystwo Esperantystów	Centralna Krajowa Organizacja Esp.	Warszawa, Marszałkowska 113 m. 6	3874 Warszawa
17) Szapiro Jakób	Przedstaw. UEA na Polskę	Białystok, ul. Lipowa 33	60.047 Warszawa
18) Tichawski Jan	Wyd. „Mondlingvo“ (podręczn.)	Katowice, ul. Plebiscytowa 25	306.499 Katowice
19) „Universala Esperanto - Asocio“ (UEA), i miesięcznik „Esperanto“	Powszechny Związek Esperancki	Genève, 1 Tour de l' Ile	190.576 Warszawa
20) Wajner H. „Pomoc Szkolna“	Wyd. samouczka i słownika	Warszawa, ul. Bielanska 5	1573 Warszawa
21) Wiesenfeld Edward	Przedst. ISOSEK	Warszawa, ul. Ogrodowa 3	3125 Warszawa
22) Dr. med. Wysocki Stanisław	Kasjer Zw. Lekarzy Esperant.	Warszawa, ul. Marszałkowska 81a m. 8	16.352 Warszawa
23) Zawada Jan	Sekr. „Laboro“ Wyd. Słownika esp. pol. i Księgi adresowej	Warszawa, ul. Zaciszna 2 M.O. Czerniaków	20.845 Warszawa
24) Zys Julian	Przedstaw. kupców esp.	Łódź, ul. Radwańska 6	67.941 Łódź
25) 23-ci Powszechny Kongres Esper. w Krakowie		Kraków, ul. Lubicz 34	410.975 Kraków

U W A G A: Bliższe szczegóły co do charakteru poszczególnych kont — patrz Rozdz. II, III i IV niniejszego Informatora.

D U A P A R T O

A D R E S L I B R O

**DE POLLANDAJ ESPERANTISTOJ
KAJ ESPERANTO-ORGANIZAĴOJ**

(Esperant-lingve)

C z ę ś ć II.

**KSIĘGA ADRESOWA ESPERANTYSTÓW,
STOWARZYSZEŃ I GRUP ESP. W POLSCE**

(W języku Esp.—dla zagranicy)

Capitro I.

STATO DE L'ESPERANTA MOVADO EN POLUJO.

(Asocioj, societoj, grupoj kaj kursoj, laŭ enketo farita dum monatoj Februaro — Marto 1931 kaj la „Pollanda Kroniko“ de „Pola Esperantisto“ de 1.I.1930 ĝis 1.V.1931. Rimarko: La oficialaj pollingvaj titoloj de la apartaj organizaĵoj estas metataj en krampoj).

E n h a v o:

1. Centrejo (PED). 2. Departamentaj Centrejoj. 3. Esp. Grupiĝoj de Internaciaj Soc. Esp. 4. Esp. Societoj kun agadrajto sur la teritorio de l'tuta Respubliko. 5. Lokaj Esp. Societoj. 6. Malpli grandaj grupoj kaj kursoj. 7. Eksterlando.

I.

LA CENTREJO DE POLLANDAJ ESPERANTO - ORGANIZAJOJ

sub la titolo:

„POLLANDA ESPERANTO - DELEGITARO“

(„POLSKA DELEGACJA ESPERANCKA“)

troviĝas en Kraków, ul. Lubicz 34, sub la prezidanteco de Prof. Dr. Odo Bujwid, sekretario T. Hodakowski.

Al ĝi apartenas la plejmulto de la sube cititaj esp. - societoj en Polujo. Per ĝia helpo aperadas la ambaŭ organoj de pola esperantistaro — la monatreuoj „Pola Esperantisto“, presata esperant-lingve kaj „Pomocniczy Język Światowy“ („La Helpa Mondlingvo“), presata pollingve. Adreso de ambaŭ organoj: Kraków, ul. Lubicz 34. Abono al unua 8 zł. jare, al la dua 2.40 jare, pagotaj al la Poŝtĉekkonto Nr. 406.660 de Poŝtŝparkaso en Kraków.

Per ĝi estas ankaŭ en la jaro 1930 kreita la

„POLLANDA ESPERANTO - INSTITUTO“,

gvidanto: Ing. Edward Kostecki, Direktoro de la Industria Lernejo, sekr. T. Hodakowski, kies celo estas organizi la instruadon de Esperanto en lernejoj, donadi atestejn pri la lingvo - kapableco, eldonadi lernilojn ktp. Adreso la sama.

II.

LAND — DISTRIKTAJ ESPERANTO ASOCIOJ.

1. Esperanta Delegitaro por la „Zagłębie“ (Esperancka Delegacja Zagłębia Dąbrowskiego), sub la prezidanteco de Dr. Ingster, Sosnowiec, ul. Przejazd 1, sekr. Bol. Czechowski, ul. Prezyd. Mościckiego 9, kunliganta la diversajn esp. - grupojn de la tuta karbomineja distrikto de Sosnowiec, Będzin k. a.

2. Ligo Esperantista por la Vojevodujo Silezio (Liga Esperancka województwa śląskiego), sub la prezidanteco de E. Kołodziej, Król. Huta, Mickiewicza 76. Adreso: Katowice, ul. Dworcowa 2, Elibor, sekr. B. Gerlich, kunligas ĉiujn esp. - grupojn de Silezio.

III.

SEKCIOJ AŬ GRUPOJ DE INTERNACIAJ ESPERANTO - ASOCIOJ EN POLUJO.

1. **Universala Esperanto - Asocio (UEA)**, nombras en Polujo pli ol 350 membrojn. Ĉef-delegito: Jakób Šapiro, Białystok, ul. Lipowa 33, nun alinomita je „ul. Marszałka Piłsudskiego“ konto P. K. O. 60.047; delegitoj en ĉ. 120 lokoj, ĉiuj signitaj en la sekvanta individua adresaro per granda „D“ antaŭ la nomo. Generalkunvenoj de UEA-anoj de Polujo okazas ĉiam dum la Tutpollanda Esp. Kongreso.

2. **Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio (TEKA)**, prezid. Dr. W. Róbin, ul. Marszałkowska 113, ĉefkasisto Dr. St. Wysokiński, ul. Marszałkowska 81a, Konto P. K. O. 16352 nombras en P. ĉ. 200 membrojn en la tuta lando. Same kiel ĉiuj UEA-noj, ankaŭ ĉiuj TEKAnoj kaj membroj de la sekvantaj Intern. Esp. Asocioj eniris memkompreneble en tiun-ĉi „Adresaron“.

3. **Tutmonda Asocio de Geinstruistoj - Esperantistoj (TAGE)** kune kun la Esperanta Sekcio ĉe la tutlanda Sindikato de Geinstruistaro de Popolernejoj en Polujo nombras ĉ. 200 membrojn. Reprezentanto de TAGE kaj IPR por P.: Kazimierz Majorkiewicz, instruisto, Gdańsk, Wallgasse 16. Sekretario de la supre nomita Sekcio de Sindikato: Bolesław Głuchowski, lernejestro (kierownik Szkoły), ul. Św. Wincentego 80, Warszawa-Praga, telefon 10-03-27.

4. **Sennacieca Asocio Tutmonda (SAT)**, nombras en P. ĉ. 100 membrojn; ĉef-peranto por Polujo: adv. Józef Litauer, ul. Marszałkowska 81, m. 33, (telef. 224-74).

5. **Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista (IKUE)** kune kun la enlanda Pola Katolika Unuiĝo Esp. kalkulas ĉ. 100 membrojn. Reprezentantoj: por redakcio de „Esp. Katol.“ — Ks. Antoni Troszyński, Plac Tumski 4, Pelplin, Pomorze, por administr. kaj kaso: M. Janik, Świerklany Dolne, Supera Silezio; prezid. de Pola K. U. E.: ks. Paweł Janik ankaŭ en Świerklany Dolne.

6. **Internacia Ligo de Esp. Poŝt — k. Telegraf Oficistaro (ILEPTO)** kune kun la membroj de la Esperantaj Sekcioj ĉe la ambaŭ Sindikatoj de Polaj Poŝtistoj en P. nombras ĉ. 50 membrojn. Reprezentanto de ILEPTO por P.: Paweł Prabucki, poŝtestro en Miłosław ad Poznań. Adre-soj de la enlandaj Sindikatoj — (Esp. Sekcio):

a) de la Superaj Oficistoj: Związek Pracowników Poczt, Telegrafów i Telefonów Rzeczypospolitej Polskiej, ul. Bednarska 25, Warszawa. Prezidanto I. Stangreciak, sekretario J. Hałas. Ĝia organo „Poczta“ enpresadas Esp. lecionojn, kaj por - esp. artikolojn.

b) de la malsuperaj funkciuloj: Związek Niższych Pracowników Poczt, Telegr. i Telef., Aleja 3 Maja 11, Warszawa. Kursgvidanto: Stanisław Dmochowski, telegrafej-oficisto, ul. Krasieńskiego 18, m. 43, Żoliborz, Warszawa. Ĝia organo „Nasza Poczta“ enhavas per kaj pri - esp. artikolojn.

7. **Internacia Asocio de Esp. Fervojistoj** ne havas ankoraŭ oficiale organizitan membro — retaron en Polujo, sed pri ĝia kreigo klopodas nun: La Kulturkleriga Fako ĉe la Tutlanda Sindikato de Fervojistoj (Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych Rz. P.), ul. Czerwonego Krzyża 20, kaj la fervoj-oficisto Kucharz Józef, ul. Na Błonie 51a, Lwów.

Ankaŭ la Laborista Esp. Societo „Laboro“ nombras inter sia membraro tre agemajn esp. fervojistojn. En Lublin funkcias Rondo de Esp. Fervojistoj (adreso ĉe staci-estro Bieńkowski) kaj la „Pola Esp. Asocio“ troviĝas nun en ejo de Nacia Sindikato Fervojista en Warszawa, Marszałkowska 113, m. 6, tel. 23260.

8. **Internacia Societo de Esperantistaj Juristoj:** Prezid. adv. Józef Litauer, ul. Marszałkowska 81, m. 33, Warszawa.

9. **Komercista Esperanto - Unio:** repr. por. Polujo: Juljan Zys, ul. Radwańska 6. Łódź.

10. **Internacia Sciencia Asocio Esperantista:** Prezid. Prof. Dr. Odo Bujwid, ul. Lubicz 34, Kraków, repr. por. P.: Prof. Mieczysław Kaus, ul. Namieśnikowska 4, m. 5, Warszawa, entute ĉ. 30 membroj.

11. **Skoŭta Esp. Ligo** estas reprezentata per la sekretario de la Skoltina Esp. Grupo en Kraków, Adreso: Marja Kazanowiczówna, ul. Lubomirskich 43, Kraków.

IV.

ESPERANTO SOCIETOJ KUN LAŬ - STATUTA AGADRAJTO SUR LA TERITORIO DE L'UTA RESPUBLIKO.

1. „**Pola Esperanto - Asocio**“, ((Polskie Towarzystwo Esperantystów), la plej malnova Soc. Esp. en P., Nova konstanta adreso kaj ejo de l'Centra Estraro kune kun la Filio Varsovia: ul. Marszałkowska 113, m. 6, (ĉe la Asocio de Fervojistoj), telef. 232-60, kunvenoj ĉiuvendrede de la 20 horo, biblioteko ĉ. 400 volumoj. Prezid. Prof. Czubryński A., sekr. Burkhatówna J. Provincaj Filioj en: **Lublin**, adreso: Czesław Pruski del. de UEA, ul. Konopnicka 8, m. 7, ejo: ul. Krakowskie Przedmieście 60 ĉiumarde kaj merkrede deponit la 20 horo vesp. en Kafejo „Warszawska“.

Kalisz (adreso ĉe Lasiński — redaktoro, vidu Adresparton).

Radom (adreso ĉe Wojtas Jan, vidu Adresparton).

Poznań: (adreso ĉe prof. Nowakowski, Universitato).

Wilno (adreso ĉe sekr. J. Bacewicz, ul. Mickiewicza 33, m. 4).

Kursoj, prelegoj. Entute ĉ. 200 membroj.

2. „**Laborista Esperantista Societo „Laboro**“, („Robotnicze Stowarzyszenie Esperantystów „Praca“), kun la sidejo en Warszawa, prezid. adv. Józef Litauer, ul. Marszałkowska 81, m. 33, tel. 224-74, ĝener. sekretario: Jan Zawada, ul. Zaciszna 2, Miasto-Ogród Czerniaków, Warszawa.

Filioj en:

a) **Błaszki**, adr. ĉe G. Chajmowicz, ul. Górny Rynek 2.

b) **Katowice**, adreso ĉe Gustav Augsburg, ul. Joŕdana 12, ejo en la lernejo ĉe ul. Szkolna.

c) **Łódź**, ul. Zachodnia 66, (nuna letera adreso: A. Traube, Aleja 1 Maja 52, tel. 73-39).

d) **Sosnowiec**, adr. ĉe Gustawa Lewenhof, ul. Czysta 1, ejo ul. Wspólna 4.

e) **Warszawa**, a) „**Nordo**“, ul. Zamenhofska 8, m. 21, ĉiutage krom vendredoj, biblioteko ĉ. 100 volumoj, gazeteleĝejo, Sekcioj studenta, dramarta, muzikista, turisma k. a., konstantaj kursoj; b) „**Sudo**“, ul. Chocimska 23 ĉe la Sindikato de suburbaj Fervojistoj (Związek Kolejarzy Kolejek Dojazdowych), ĉiumarde kaj sabate, kursoj. Telef. 8-93-83.

Filioj en: Piotrków, Rawa Ruska, Staszów, k. a. estas en stato de fondiĝo. Entute ĉ. 400 membroj. Kursoj, prelegoj, eldono de Esp. pola Vortaro k. a.

3. Esperantista Rondo „Konkordo“ en Varsovio (Kolo Esperantystów „Konkordo“ w Warszawie), ul. Marszałkowska 141, telef. 794-01. Ciumarde de 20, biblioteko 430 vol., konstantaj kursoj, prelegoj. Stato: 50 aktivaj membroj. Prezid. Dr. Weinthal, sekr. F-ino Lidja Zamenhof.

V.

LOKAJ ESPERANTO - SOCIETOJ

kaj pli grandaj Grupoj esperantaj.

Będzin: „Esperanta Societo en Będzin“, ul. Modrzejowska 44. Prezid. Kozłowski I, ul. Kollątaja 55, sekr. Zauberman Jak., ul. Modrzejowska 11. Kursoj, biblioteko. Stato ĉ. 100 membroj.

Białystok: „Zamenhofa Esperanta Societo en Białystok“, Towarzystwo Esperantystów im. Zamenhofa w Białymstoku), ul. Polna 4, skrz. poczt. 120. Funkcias ĉiutage de 20 — 23 vesp., biblioteko kun ĉ. 500 libroj, funkcias lunde, marde, vendrede; — legejo, viva gazeto, teatro — prezentadoj, konstantaj kursoj. Prezid. J. Sapiro, ĉefdelegito de UEA., sekr. Jak. Dubinski. Stato ĉ. 300 membroj.

Organizas la starigon de Zamenhofa Monumento post la XXIII Esp. Kongreso en Kraków.

Filio de tiu Societo ekzistas en Łomża, sub la prezidanteco de Dr. M. Perelman, ul. Długa 7, sekr. R. Markiewicz. Stato ĉ. 100 membroj.

Bielsk (Silezio) Esp. Grupo, adr. ĉe delegito de UEA.

Bydgoszcz: Societo - Esperanto, Bydgoszcz, Prezid. Dr. med. Lewiński, ul. Cieszkowskiego 17., sekr. Wypijewski. Renkontejo en Kafejo „Promień“, ul. Śniadeckich 9, ĉiulunde depost la 20a, Kursgvidanto Pregel F.

Kursgvidantoj de aliaj grupigoj: gimnazia profesoro M. Sygnarski, ul. Kordeckiego 19, fratoj Fethke, ul. Petersona 11 kaj Ks. Kukułka, ul. Cieszkowskiego 6 (en ŝtataj gimnazioj kaj komerca lernejo). Stato: ĉ. 50 aktivaj membroj, ne enkalkulante la ĉiam preskaŭ 100 - nombra kursanaro en la diversaj lernejoj.

Dąbrowa Górnicza: a) Pola Esperanto - Asocio „Cieluŝo“, ul. Kr. Sobieskiego 19, ĉiujare kaj dimanĉe de 19 — 21. Biblioteko kun 40 vol. Kursoj, ankaŭ en gimnazio. Gvidantoj: Jan Durnaś kaj Czesław Rabenda, del. de UEA. Stato: ĉ. 40 membroj.

b) Esperanta Societo „Tagiĝo“, ul. Kościuszki 31, fond. 1927, konstantaj kursoj, sabato de 17 — 19, biblioteko dimanĉe de 19 — 20. Gvidantoj: Weissale Abram kaj A. Fisz. Stato ĉ. 100 membroj.

Katowice: „Societo de Esperanto - Amikoj“, ul. Wawelska 3, II. Fondita en 1923, biblioteko kun 200 volumoj. Kursgvidanto Jan Tichawski, ul. Plebiscytowa 25. Stato ĉ. 120 membroj.

Knurów, Górny Śląsk: Esperanta Grupo „Verda Stelo“, fond. 1928, Prezid. Antoni Pierchała, ul. Rybnicka 33, sekretarino F-ino Habówna, ul. Rybnicka 24. Aliajn membrojn vidu en la individua Adresparto.

Kołomyja: Societo de Ukrainaj Esperantistoj „Progreso“, ul. Nowa 4. Ekzistas depost 1912. Biblioteko ĉ. 50 volumoj. Kursgvidanto: gimnaz. profesoro Orest Kuźma, del. de UEA., gvidas ĉiujare kurson en tiea ukraina gimnazio, kie ekzistas Rondo: „Ukraina Gimnazia Esperantistaro en Kolomeo“.

K r a k ó w: a) „Societo Esperanto“, ul. Smoleńska 9, en Industria Muzeo (Muzeum Przemysłowe). Kunvenoj ĉiulunde je la 8-a vesp. Kursoj, biblioteko kun ĉ. 280 volumoj. Prezid.: Prof. Dr. Bujwid, sekr.-kasisto Ludwik Kutscher, admin. de „Pola Esperantisto“, ul. Grodzka 9. Stato ĉ. 80 membroj.

b) „Pola Esperantista Klubo“, ul. Smoleńska 9, en Industria Muzeo. Kunvenoj ĉiulunde je la 8-a vesp. Prezid.: Dir. Inĝ. Eugenjusz Tor, sekr. J. Kostecki.

Konstantaj Kursgvidantoj: Dr. L. Dreher kaj T. Hodakowski.

c) „Studenta Esperantista Rondo“, Universitato. Prezid.: Łomnicki Jerzy, sekr. Ligęza.

d) Skoltina Grupo — vidu sekvonta sub-ĉapitro Nr. 10.

K r ó ł. H u t a: „Rondo Esperantista Król. Huta“, ul. Mickiewicza 76, ekz. depost 1925. Kunvenoj ĉiujauĉe de 19 — 21 en Lernejo Nr. 12, ul. Katowicka 14. Gvidantoj: Dr. H. Broder, sekr. Emil Kołodziej. Kursoj en div. sociaj organizoj.

L w ó w: Esperanta Societo Lwów — ul. Bourlarda 4. Izba Handlowa (Komerca Cambro). Prezid. Dr. I. Fels, Słoneczna 1, Kursgvid. F-ino Nadel. Stato ĉ. 50 membroj.

Ł ó d ź: Lodza Esperanto - Societo, (Łódzkie Towarzystwo Esperanckie), ul. Południowa 3, telef. 157-66, ekz. depost 1913, reorganizita 1929. Funkcias ĉiulunde, merkrede, ĵaude de 20 — 22. Biblioteko 500 volumoj, legejo, dram. rondo, prelegoj. Ĉe la Societo ekzistas „Scienc-Politika Sekcio“ gvidata de Dr. J. Mędrkiewicz kaj prof. Loth.

M y ś ł o w i c e (Supera Silezio): „Rondo de Esperanto - Amikoj“ adr. Walenty Jamroz, ul. Oderskiego 3. II.

N o w a W i e ś ad Katowice: Rondo Esperantista „Konkordo“ ul. Dąbrowskiego 1. Ĉiumerkrede depost la 18; dimanĉe depost la 10. Gvid. Józef Hallek, ul. Kochłowska 3.

N o w y B y t o m, pow. Świętochłowice, G. Śląsk.: „Pola Esperantista Rondo“, ul. Niedurnego 39. Fond. 4.I.1931. Ĉiumerkrede de 17 — 20, dimanĉe de 10 — 12. Konstantaj kursoj. Prezid. Emil Klima, ul. Niedurnego 46a, sekr. Rzepka Wilhelm, ul. Damrota 1, Stato: 40 membroj.

P ł o c k: Mariavitana Unio Esperantista. Prezid. Episkopo maria-vita Filip Feldman, ul. Dobrzyńska 27, sekr. Pastro Adam Furmanik, Leszno k. Błonia, parafja Marjawicka. La diversaj membroj de tiu eklezio deziras korespondandi pri temoj: religio, filozofio, arto, muziko, lingvoj, folkloro, vilaĝa manstrumado, fruktĝardenoj, abel - kulturo. Detalojn petu ĉe la sekretario.

R o z d z i e ń - S z o p i e n i c e, G. Śląsk.: Esperanta Grupo „Espero“ en Rozdzień, kunligita kun la najbarloka Grupo „Zamenhof“ en Szopienice. Prezid. Tomasz Niedźwiedz, del. de UEA., ul. Marsz. Piłsudskiego 18, sekr. Bosiek Aug., fornisto, Rozdzień, ul. Janowska 1. Stato pli ol 50 membroj.

S o s n o w i e c: „Esperantista Klubo“ (nun transformiginta je Filio de „Laboro“). Ejo: ul. Wspólna 4, ĉe la Sindikato de Oficistoj de Malsanul - Kasoj, ĉiujande kaj sabate de 19 — 12. Biblioteko 100 vol. (Lunde, merkrede, vendrede), legejo. Kursoj laŭ Ĉe - metodo. Gvid.: Bol. Czechowski, ul. Prezyd. Mościckiego 9. „La Ornamo“. Gustawa Lewenhofówna, ul. Czysta 1.

Staszów, woj. Kieleckie: **Zamenhofs Esperanta Societo**, (Towarzystwo Esperantystów im. Dra L. Zamenhofs). Ejo: Hotel „Czajkowski“, ul. Krakowska 6. Pošta adreso: Skrz. poczt. Nr. 58. Ciutage de 19 — 22. Biblioteko 40 vol. ĉiuvendrede. Gvidantoj: M. Rizenberg - Czajkowski kaj Sz. Rozenbaum. Stato 20 membroj.

Tarnowskie Góry, G. Śląsk: **Rondo Esperantista „Konkordo“**. Gvid. Ryszard Ryba, Spółka Bracka.

Warszawa: 1) „**Pola Esperanto Asocio**“, 2) „**Laboro**“ kaj, 3) „**Konkordo**“ vidu subĉapitro IV (paĝo 53).

4) „**Pola Studenta Esperantista Societo**“, (Polskie Akademickie Towarzystwo Esperantystów), ul. Leszno 99, m. 5, telef. 798-37. Fondita 1924. Kursoj, koresponda kurso, prelegoj en akademij rondoj, biblioteko 150 vol., Eldon Sekcio kaj Librostoko. Katalogoj senpage. Gvidantoj: Halina Weinstein, Leszno 99, m. 5, kaj Edward Kotlicki.

5. **Akademia Esperantista Rondo ĉe Juda Akademia Hejmo**, (Akademickie Koło Esperantystów przy Z. S. A.), ul. Nowy Świat 21 — II pordego, telef. 404-29. Ĉiudimanĉe kaj ĵaude de 20 — 22. Ekz. depost 1923, konstantaj kursoj, prelegoj, propagandsemajnoj 1-foje en la jaro, biblioteko 400 volumoj, multaj novaj eldonadoj, gazeteleĝejo. En 1929 „AERO“ iniciatis kaj sukcesis la intersocietan agadon por alinomigo de la strato „Dzika“ je Strato Zamenhofs. Prezid. Dratwer Izaj, sekr. Guterman. Stato 200 membroj.

Ĉe „Aero“ ekz. Rondeto de Mezlerneja Junularo sub nomo: „Junulara Espero“ — 30 membroj eldonanta gazeteton „Verdaj Fajreroj“.

6. **Esperantista Rondo Tramvojistista**, nun ĉe la Sindikato de Tramvojistoj, ul. Leszno 27, Kursoj.

7. **Esperantista Rondo en Juda Landkonema Societo** (Ż. T. K.), ul. Ogrodowa 8a, tel. 342-55. Gvidanto: Redaktoro Oskar Berman, ul. Muranowska 18. Stato ĉ. 100 membroj.

8. **Esperantista Sekcio ĉe la Intersindikata Kultur Artista Komisiono**, (Sekeja Esperanca przy Komisji Międzyzwiązkowej Kulturalno-Artystycznej — „KMKA“, ul. Chmielna 49, tel. 673-42.

Kursoj, prelegoj. Gvidanto: Stanisław Czubek, prezid. de KMKA, adreso kaj telefono kiel supre.

9. kaj 10. Esp. Sekcio ĉe la Sindikatoj de Instruistoj kaj Poŝtistoj — vidu en subĉapitro III, punkto 3 kaj 6.

11. **Esperantista Rondo en la Stata Voj - Konstrua Lernejo**, (Koło Esp. przy Bratniej Pomocy Państwowej Szkoły Drogowej), ul. Wspólna 81. Ĉiusabate de 12 — 13 en la Lernejo, krom ferioj. Biblioteko esp. en la ĝenerala lerneja libropruntejo. Stato 20 membroj. Gvidanto: Pleskaczyński Tadeusz, ul. Chłodna 34, m. 21.

12. **Esperantaj Kursoj** en la Popollernejo Nr. 83, ul. Grzybowska 61, Instruisto: Guterman Miecz. ul. Nowolipki 36, — 30 lernantoj.

Wilno: 1) **Vilna Esperantista Societo „Universo“**, ul. Zawalna 15, m. 7, ĉe la prezid. Dr. med. A. Gurwicz. Sekretario D. Fajnsztejn, ul. Zawalna 15, m. 11. Kursoj propraj kaj ĉe la Komerca Lernejo de S. Gesundheit en Wilno. Stato ĉ. 30 membroj.

2. **Vilna Esperantista Rondo Akademia** ĉe la Universitato de Wilno, (Wileńskie Akademickie Koło Esperantystów przy Uniwersytecie St. Batorego). Pošta adreso: M. London, Wilno, ul. Ad. Mickiewicza 24, m. 1. Kursoj, prelegoj. Stato ĉ. 50 membroj.

IZOLAJ ESPERANTO - GRUPOJ, RONDETOJ KAJ KURSOJ.

1. Bielsk Podlaski: Esperanta Kurso gvidata de H. Wajner el Białystok.
2. Bolechów, star. Dolina, woj. Stanisławów: Esperantista Rondo ĉe la Laborista Societo de Goldfaden. Kursgvidanto: Arie Hoszowski, del. de UEA. Stato 10 membroj.
3. Bydgoszcz: a) Rondo de Esperantistoj ĉe la Societo de Kooperativa Banko „Bank Związku Spółek Zarobkowych i Gospodarczych“. Gvidanto Fr. Fethke, ul. Petersona 11. Stato ĉ. 25 membroj.
b) Esperanta Grupo „Verda Stelo“ (de germanaj gimnazianoj). Gvidantoj: Heinz Reinhold, ul. Ks. Skorupki 61 kaj Bragula Werner, ul. Cieszkowskiego 5, Stato ĉ. 20 membroj.
c) „Scienca Esperanta Rondo“, (Naukowe Koło Esperanckie), Plac Wolności 4, en la ejo de ŝtata Pola Gimnazio. Fondita 24.3.1931. Prezid. prof. Sygnarski, sekr. Krzysztofowicz Włodz. adresojn vidu en individua Adresparto.
4. Chorzów: Esp. Grupo „Espero“. Prezid. K. Czaja, sekr. W. Staniek kaj de Martin. Stato 27 membroj.
5. Chełmno, Pomorze: Esperanto Kursoj en la Militista Kadeta Lernejo Nr. 2. (Szkola Korpusu Kadetów Nr. 2), kaj en la Komerca Lernejo. Gvidantoj: Prof. Radzimiński Bronisław kaj Malinowski Stanisław. Stato: ĉ. 50 lernantoj.
6. Ciechanowiec ad Białystok: Kursoj gvidataj per la Białystoka Esp. Societo.
7. Gdynia - Grabówek: „Klub Esperantystów „Balta Stelo“, Hotel Miejski.
8. Grodno: Esperanta Sekcio ĉe la Laborista Sporta Klubo „Słońce“ (La Suno). Sekr.: Piotr Augustynowicz, ul. Howera 9, m. 18; gvid. Konst. Bieńko, Zaulek Obozowy 18.
9. Katowice: „Fajrujo de Esperanta Junularo ĉe Profesia Komerca Lernejo. Prezid. Antoni Siwiec, Plac Dra J. Rostka 2, sekr. L. Brzóska, Ligota, ul. Grzycki 3. Ekz. depost. 1930. Konstantaj kursoj, ekspozicio, ekskursoj ktp.
10. Kraków: Skoltina Grupo Esperantista (Harcerskie Koło Esperantystek). Prezid. M. Kazanowiczówna, ul. Lubomirskich 43, sekr. Janina Ignaszówna. Propagando kaj kursoj inter Skoltinoj. Stato: 15 m.
11. Krzemieniec na Wołyniu: Esp. Kursoj en Ukraina Gimnazio. Kursgvidanto Bazyl Doroszenko, del. de UEA., ul. Pocztowa 28.
12. Lublin: „Ligo de Esperanto - Amikoj“ ĉe Pola Esperanto-Asocio Filio Lublin. Stato ĉ. 20 membroj. Gvidantoj: Czesław Pruski, del. de UEA kaj A. Zorkraut.
13. Łuck: Esperanto - Kursoj en Ukraina Gimnazio. Kursgvidanto Anatol Koch, del. de UEA.
14. Łaziska Górne ad Katowice: Laborista Esp. Grupo. Prezid. Loska Karol, Wieś 41., sekr. Ryguła Bruno, Wieś 31, Stato 15 m.
15. Mińsk Mazowiecki: Laborista Esp. Grupo en M. Maz. Prezid.: Abram Węgiel, ul. Piłsudskiego 3, sekr. Pola Trojna, ul. Warszawska 40.
16. Nieśwież, woj. Nowogródek, Gimnazia Esperanta Rondo, (Koło Esperanckie w Gimnazjum Państwowem w Nieświeżu). Kursgvidanto W. Kuczarow.
17. Nowe Miasto nad Drwęcą. Grupo Esperantista. Gvidantoj: Ks. Lewańczyk Aleks., ul. Kościelna kaj Marjan Kroplewski, poŝtoficisto, ul. Wierzbowa 4. Stato: 16 membroj.

18. Nowogródek: Esperantaĵ Kursoj, gvidataj per ing. M. Chmieliński, del. de UEA.

19. Nowy Sącz: Esp. Rondo kaj Kursoj ĉe la Laborista Kle-
riga Societo „TUR“, (Kolo i Kursy Esp. przy TURze — Kolo Młodzie-
ży). Adreso: Śt. Szczęsny, Warsztaty Kolejowe, Nowy Sącz.

20. Ostrołęka: Esperanta Grupo „La Espero“. Prezid. Dr. Gut-
man, ul. Kościuszki 50. Kursgvidanto: J. Bieżuner, Ciulunde kaj jaude de
20 — 22. Stato 24 membroj.

21. Pelplin, Pomorze: „Katolika Grupo Esperantista“, Semina-
rjum Duchowne (Pastra Seminario). Lkz. depost 1929. Gvid.: Ks. Antoni
Troszyński, konsulo de IKUE., Plac Tumski 4. En Seminaria Legejo esp.
gazetoj. Stato ĉ. 20 membroj.

22. Piaski pod Lublinem: Kurso gvidata per Florjan Kotliński,
del. de UEA.

23. Przedbórz: „Esperanta Klubo en Przedbórz“. Kursgvid.:
Wajnman D., Pocztowa 4.

24. Równe Wołyńskie: a) Kursoj por absolventoj de Komerca
Lernejo, gvid. per Ickezon, del. de UEA.

b) Esperantista Sekcio ĉe la Juda Turisma Asocio, ul. 13 Dywizji
23. Gvid. Zafranski, del. de UEA.

25. Stryj: „Esperanta Rondo“, ul. Trybunalska ĉe Dr. Domb-
czewski, advokato, ul. Trybunalska 3, I. Sekr. E. Ziemand. Ĉiusabate en
Sukerajejo „Corso“, Esp. Kursoj en Klasika Gimnazio, gvid. prof. Resport.

26. Świecie nad Wisłą: Esp. Kursoj, gvid. per prof. Żołnierek
Józef, Tomaszów Lub.

27. Tomaszów Lubelski: Esp. kursoj privataj kaj en ler-
nejoj, gvid. per prof. Józef Żolnierek.

28. Toruń: Konstantaj Esp. Kursoj en la Komerca Lernejo
Kursy Handlowe i języków Dyr. Leona Bergera, ul. Żeglarska 25, II p.
Kursgvidanto laŭ Ĉe metodo: Henryk Rozmarynowski, Teatr Miejski.

29. Wielkie Hajduki, Sup. Silezio (G. Śląsk): Esp. Kursoj,
gvid. per Kołodziej el Król. Huta.

30. Włocławek: Esperanta Rondo ĉe Juda Skolta Asocio.
Kursgvid.: Lesiński Adam, Plac Wolności 12.

31. Zawiercie: Esp. Kursoj, gvid. per instruisto M. Sikorski.
Rimarko: Tiu-ĉi lasta sub-ĉapitro pri Kursoj kaj malpli
grandaj rondetoj certe estas nekompleta, ĉar ekzistas multaj izolaj grupoj,
kiuj nia anoncado ne atingis. Ili ĉiuj estas petataj, sendi por la dua
eldono de la Adreslibro detalajn sciigojn pri sia agado.

VII.

POLAJ ESPERANTO - GRUPOJ EKSTERLANDE.

Ceĥoslovakio (Silezio de Cieszyn).

1. Cieszyn Czeski: Regiona Esperantista Ligo por Silezio.
Adreso: Ludwik Krysta, del. de UEA., ul. Śiroka 2, II.

2. Nydek ad Bystrzyca: Esperantista Grupo ĉe la „Pola Teozofia
Societo“ (Polskie Towarzystwo Teozoficzne). Adreso: Andrzej Kajfosz,
Nydek, poŝto Bystrzyca Nr. 154. Stato ĉ. 20 membroj. Konstanta Esp.
angulo en la societa organo „Teozofja“.

3. Stonawa: Laborista Esperantista Sekcio (LES) ĉe la Labo-
rista Sport - kultura Unuiĝo „Sila“ (la Forto), Dom Robotniczy (Lab.
Hejmo) Gvidanto: Balicki Józef, magazzenisto ĉe Konsum - kooperativo,
Nr. 198. Kursoj, propagand - vesperoj. Stato ĉ. 30 membroj.

Capitro II.

ADRESARO DE POLLANDAJ ESPERANTISTOJ

(laŭ - loke kaj laŭ - nome en alfabeto ordo).

K L A R I G O J :

1. La **loĝ-lokoj** kun event. plia indiko de poŝto (pole „poczta“) land-distrikto (pole „powiat“), departamento (pole „województwo“) estas ĉiam presataj super la nomo resp. nomaro per prestipoj

kursivaj.

2. La **nomoj kaj antaŭnomoj** de esperantistoj estas presataj - sub la koncerna loĝ-loko — ĉiam per prestipoj

groteskaj.

3. La **profesio** kune kun pli detala indiko de l'adreso, nome: strat—dom — aŭ loĝej — Nr. estas presataj per normalaj prestipoj „petitaj“. Same — la **pliaj indikoj** pri la persono, deziroj k. a., kiujn la deklaran—toj speciale mendis por anoncigo en la „Adreslibro“.

4. Per **steleto (*)** antaŭ la nomo estas signitaj la abonintoj de la „Adreslibro“, kiuj per antaŭa alsendo de la mono tre helpis al. la aperigo de l'libro. Ili ĉiuj alsendis nature ankaŭ „Deklaraciojn“.

5. Per **maigranda litero „d“** antaŭ la nomo estas signitaj la alsendintoj de la oficiala „Deklaracio“, — plejparte antaŭ - mendinte sed ne antaŭpagante la libron.

6. Per litero „i“ antaŭ la nomo estas signitaj Sinjorinoj kaj Fraŭlinoj.

7. Per granda „D“ estas signitaj la delegitoj kaj vicdelegitoj (sendiference) de UEA laŭ stato de la 31-a de marto 1931.

8. Per „L“ estas signitaj **lernantoj** de la lingvo, ne ankoraŭ bone ĝin posedantaj, kiuj tion sur sia Deklaracio indikis.

9. Per „S“ estas signitaj **simpatiuloj**, plejparte nekonantaj ankoraŭ la lingvon aŭ komencantoj — laŭ propra indiko sur la Deklaracio.

10. La resto — sensigna — estas nomaro, alsendita por la Adreslibro de la apartaj Esp. - Societoj aŭ grupoj esp., je la respondeco de tiuj grupoj pri ilia esperantisteco.

Aleksandrów koło Łodzi.

1. i. Betcherówna Władysława, studentino.

Aleksandrów Kujawski, pow. Nieszawski.

2. i. Markiewiczowa Irena, instruistino, ul. Okrzei 5.

Andrychów.

3. D. Monderer S., dentisto.

Anielin, poczta Łask, woj. Łódzkie.

4. Wajs Zygmunt, lernejestro, Szkoła powszechna 1.

Augustów.

5. *Klejmanówna Altko, ul. Szkolna 1.

6. *Kodź Henryk, instruisto, ul. 11 Listopada 3.

Deziras korespondi pri pedagogio, sociaj movadoj, evoluo de belartoj.

7. D. *Sztejn Moseo, ul. Piłsudskiego 3, Spółka Rybacka.

8. D. Warhaftig Natan, industriisto, ul. 29 Listopada 3.

Bałki, gmina Sabnie, poczta Sokołów Podlaski.

9. Wrzaszcz Stanisław, studento de Universitato.

Baranowicze.

10. *Dowgierd Antoni, poŝtisto, ul. Złobińska 7.
11. *) Leonieni Jan, poŝtisto, ul. Szosowa 151.
12. Małachowski Iser, ul. Kolejowa 41.
13. *) Skiba Wojciech, poŝtisto, Zamek Kopernika 5.
14. d. Żerko Antoni, instruisto, ul. Złobińska 7.

Baranów nad Wieprzem, pow. Puławy.

15. i. *) Hawryluk Anna, instruistino, (nauczycielka).
16. D. *) Józwicki Bolesław, instruisto (nauczyciel).

Berezno, na Wołyniu.

17. Szpetryk Max, dent-technikisto, ul. Lipki 29.

Będków, woj. Łódzkie.

18. *Gernand Emil, instruisto (nauczyciel).

Będzin.

19. i. Abramowicz Regina, ul. Małachowskiego 48.
20. i. Adlerfligel Czesława, ul. Bóźniczna 10.
21. i. Baumwolcwajg Helena, ul. Czeladzka 5.
22. Borczuch Bolesław, ul. Ksawerowska 28.
23. d. *Borensztajn Moszek, tajloro, ul. Zaulek 1.
24. i. Bryn Regina, ul. Modrzejowska 57.
25. Chudera J., barelisto, ul. Cynkowa 32.
26. Chudzik Władysław, ul. Ksawerowska 1.
27. i. Cukierman Marja, ul. Modrzejowska 48.
28. i. Cukierman Regina, ul. Modrzejowska 48.
29. i. Cwajgenbaum Jadwiga, v.-prezid. de esp. Soc., ul. Modrzejowska 53.
30. i. d. Dreksler Mila, tajlorino, ul. Modrzejowska 48.
31. i. Epsztajn Adela, Stary Rynek 25.
32. Fajner Mordche, Stary Rynek 20.
33. i. Feldman Hanka, ul. Przeczna 15.
34. i. *Firstenberg Stefanja, instruistino, ul. Kołłątaja 38.
35. i. Fiszer Helena, ul. Rybna 8.
36. i. Fiszer Lola, ul. Rybna 8.
37. i. Fontak Fela, ul. Modrzejowska 55.
38. D. *Freiberger Jakób, oficisto, ul. Browarna 3.
39. Fuksbrauner Moszek, ul. Kołłątaja 40.
40. i. Gerlic Felicja, ul. Modrzejowska 61.
41. Gold Samuel, ul. Małachowskiego 12.
42. i. Goldfeld Rozalja, ul. Targowa 4.
43. i. *Gorzelana Zofja, ul. Modrzejowska 37.
44. i. Grauer Kalma, ul. Czeladzka 23.
45. Grundman Izaak, ul. Kołłątaja 24.
46. Grzesiciak Mieczysław, ul. Ksawerowska 15.
47. i. Gutman Bluma, ul. Czeladzka 12.
48. i. Gutman Genowefa, ul. Plebańska 8.
49. Helfant Roman, Fiaski.

50. i. **Heliszewicz Lola**, ul. Rybna 8.
51. **Herszlikowicz Gustaw**, ul. Zawale 26.
52. **Hofman Izaak**, ul. Gróbla 2.
53. **Inwałd Jeremjasz**, ul. Kościuszki 10.
54. i. **Jastrzębska Binia**, ul. Modrzejowska 78.
55. i. **Joskowicz Franciszka**, ul. Kollątaja 12.
56. i. ***Kahan Helena**, kudristino, ul. Modrzejowska 11.
57. **Kaner Mendel**, privat-oficisto, ul. Modrzejowska 89.
Nask. 1898, esp. depost 1915, membro de „Esp. Soc.“, Będzin interesiĝas pri muziko, dramataro kaj juro (gvidas oficejon por pet - skriboj).
58. i. **Kornfeld Anna**, ul. Kollątaja 19.
59. ***Kozłowski Izaak**, prezid. de Esp. Soc., ul. Kollątaja 55.
60. **Kusiński Jan**, studento, ul. Mydlice 19.
61. **Landau Nachman**, oficisto, ul. Modrzejowska 53.
62. i. **Landkart Marja**, ul. Kollątaja 50.
63. i. **Landkart Chaja**, ul. Kollątaja 50.
64. **Lauberman Jakób**, tajloro, ul. Modrzejowska 11.
65. i. **Lustiger Chaja**, ul. Kollątaja 34.
66. i. **Magier Sala**, ul. Podwale 18.
67. i. d. **Melcer Edzia**, ul. Targowa 6.
68. i. **Meryn Regina**, ul. Zawale 14.
69. **Mirowski Hirs**, ul. Góra Zamkowa 5.
70. d. **Mirowski Izaak**, tajloro, ul. 3 Maja 9.
71. **Nunberger Józef**, ul. Kollątaja 6.
72. i. ***Oppenheim Helena**, Sekret. de Esp. Soc., ul. Modrzejowska 39.
73. **Opczyński Arja**, ul. Modrzejowska 47.
74. **Opczyński Lajb Ber**, ul. Modrzejowska 47.
75. i. **Opczyńska Zofja**, ul. Modrzejowska 47.
76. i. **Orensztajn Sala**, ul. Czeladzka 7.
77. i. **Piotrkowska Marja**, ul. Bóźniczna 10.
78. i. ***Przyrowska Mala**, komercist-edzino, ul. Kollątaja 24.
Esp. depost 20 jaroj, deziras koresp. pri diversaj temoj.
79. i. **Rendel Frania**, ul. Modrzejowska 48.
80. **Rogowski Abram**, ul. 3 Maja 2.
81. **Romanek Józef**, ul. Szkolna 11.
82. i. **Rotner Ida**, ul. Bóźniczna 2.
83. i. ***Rozen Irena**, stenotipistino, ul. Potockiego 15.
Esp. depost 1927, dez. koresp. pri diversaj temoj.
84. ***Rozen Abram Mozes**, komerca - agento, ul. Potockiego 15.
Esp. depost. 1924, dez. koresp. pri diversaj temoj,
85. D. **Rozen M.**, komercisto, ul. Potockiego 1.
86. i. **Rozenblum Andzia**, ul. Czeladzka 18.
87. i. **Rozenblum Szaja**, ul. Kollątaja 30.
88. **Rozenwajg Mojżesz**, ul. Sielecka 27.
89. d. **Rozenes Abram Hersz**, tajloro, ul. Modrzejowska 77.
Nask. 1909, hebreo, membro de UEA, kaj Esp. Rondo en Będzin deziras korespondi pri ĉiuj temoj.
90. **Rozenes Ezel**, ul. Kollątaja 16.
91. **Rozenes Pinkus**, ul. Kollątaja 16.
92. i. **Rubin Anna**, ul. Targowa 16.
93. **Sercarz Moryc**, ul. Kościuszki 10.
94. **Siwek Chil**, ul. Piaski 3.
95. **Skoczylas Aham**, Rynek 15.

96. Sobkowski Szmuł, ul. Modrzejowska 45.
 97. Sochaczewski Leon, ul. Zawale 24.
 98. i. Sperczyńska Leokadja, ul. Ksawerowska 16.
 99. i. Szajnerman Blima, ul. Kollataja 32.
 100. *Szpigler Hirs, bakisto, ul. Piłsudskiego 3.
 101. i. Sztark Regina, ul. Podwale 9.
 102. i. Sztark Sala, ul. Małachowskiego 42.
 103. i. Szwajcer Felicja, ul. Podzamcze 18.
 104. i. Słiwowska Helena, ul. Modrzejowska 48.
 105. *Tenenbaum Henoch, ul. 3 Maja 5.
 106. Wierzba Izrael, ul. Kollataja 30.
 107. i. Wierzba Zofja, ul. Kollataja 30.
 108. d. Wilkom Leon, komercisto, ul. Zawale 22.
 109. i. Wilkom Rozalja, ul. Targowa 18.
 110. Wilkom Zanwel, ul. Targowa 18.
 111. i. Zajac Lola, Rybny Rynek 4.
 112. Zalberg Chaskiel, ul. Modrzejowska 53.
 113. i. Zauberman Regina, ul. Modrzejowska 35.
 114. Zauberman Jakób, sekretario de Esp. Soc. ul. Modrzejowska 11.
 115. i. Zelinger Szamsza, ul. Podwale 11.
 116. *Zielonedrzewo Szaja, tajloro, ul. Podwale 9.
 117. Ziętara Stanisław, ul. Ksawerowska 12.
 118. i. Zylberberg Lena, oficistino, Plac 3 Maja.
 119. Zylberberg Majer, ul. 3 Maja 5.
 120. Zylberberg Moszek, ul. Gzichowska 60.

Biała (Małopolska).

121. Freyhub Erwin, Rynek 9.

Biała Podlaska.

122. d. Bilicz Daniel, automobilisto, ul. Narutowicza 37.
 123. D. *Kiewczyński Tymoteusz, kuracisto, ul. Brzeska 32.
 Nask. 1867, Universitataj studoj; polo, kristano; deziras koresp. pri pacifismo kaj interfratiĝo de popoloj sur ekon. kaj morala bazo.
 124. D. *Rozmaryn Nachman - Chaim, dentist-teknikisto, ul. Janowska 17.
 Esp. depost 10 jaroj, perfektulo; mondrigardo anarĥio-individualista; deziras korespondi pri esp. movado en diversaj landoj.
 125. i. Szmigielska Eugenia, instruistino, ul. Stacyjna 4.

Białobrzegi nad Pilicą.

126. Zlamal M. lernejestro, Stromiecka Wola, Szkoła Powsz.

Białystok.

127. i. Ajzensztadt Fania, ul. Zamenhofska 13.
 128. i. Amiel Roza, ul. Zamenhofska 24.
 129. Apfelbaum Salamon, ul. Nowy Świat 11.
 130. Baranowski Henryk, ul. Kozłowa 7.
 131. Baranowski Henryk, ul. Sitaraska 3 m. 3.
 132. i. Barenbaum Henryka, ul. Białostoczańska 17.
 133. i. Ber Fruma, ul. Polna 29.
 134. Berlinbaum Abram, ul. Sosnowska 24.
 135. Bernacki Izrael, ul. Odeska 17.
 136. i. Beryk Genowefa, ul. Jurowiecka 11.
 137. Biterman Dawid, ul. Sienkiewicza 10.

138. Boruchowicz Mojżesz, ul. Kałuszyńska 2.
 139. Bonder Samuel, ul. Stolarska 10.
 140. Broer Kaszyel, Rybny Rynek 5.
 141. i. Chasin Luba, ul. Ciepła 24.
 142. Chesin Zelik, ul. Kupiecka 21-d.
 143. i. Chomicka Mońka, ul. Suraż.
 144. *Cudowski Franciszek, ferovoja tornisto, ul. Ogrodniczki 19.
 Esperantisto depost. 10 jaroj, membro de Białystoka Esp. Socie-
 to, deziras korespondi pri metiaj kaj industriaĵ temoj.
 145. i. Cukiert Róża, ul. Polna 25.
 146. Cwas Menachem, ul. Zalewna 3.
 147. Cygiel Pejsach, ul. Malinowskiego 1.
 148. i. Cytryn Henrjetta, ul. Lipowa 24.
 149. Czermiński Jakób, ul. Zamenhofska 14.
 150. i. Darguzańska Monia, ul. Lipowa 17.
 151. Dr. Datner Szymon, instruisto, ul. Kraszewskiego 28.
 152. i. Dimetsztajn Raja, ul. Legjonowa 16.
 153. Dines Józef, ul. Kilińskiego 21.
 154. i. Dines Sonia, ul. Młynowa 10.
 155. Domuracki Izaak, ul. Krakowska 13.
 156. Doroszko Mejer, ul. Kupiecka 15.
 157. Dryl Antoni, ul. Prowiantowa 12.
 158. Drzymala Edward, ul. Marjampolska 5—5.
 159. Dubiński Jakób, ul. Lipowa 5.
 160. i. Dunlicka Marja, ul. Wiktorja 3.
 161. *Ederman Bencion, gamaŝisto, ul. Nowy Świat 3.
 162. d. Eliasberg Jonatan, librotenisto, ul. Kowieńska 2.
 163. *Elkind Aba, lernanto, ul. Sienkiewicza 68—3.
 164. i. Epszajn Szarlotta, ul. Sienkiewicza 51.
 165. Fedorczyk Kiejstut, ul. Wiatrowa 9.
 166. Figler Lejb, ul. Cygańska 10.
 167. Fizman Mojżesz, ul. Jurowiecka 22.
 168. Frelek Franciszek, policano, ul. Warszawska 62.
 169. Frydman Lejb, ul. Mińska 3.
 170. Furie Izrael, ul. Brukowa 21.
 171. i. Furje Luba, ul. Sosnowa 26.
 172. i. Galpern Miriam, ul. Kupiecka 28.
 173. Giliot Abram, ul. Surażska 13.
 174. i. Giljot Estera, ul. Surażska 13.
 175. i. Glezer Rywa, ul. Czackiego 2.
 176. Goldberg Leon, ul. Łódzka 2.
 177. Goldberg Michał, ul. Sienkiewicza 88.
 178. i. Goldberg Sara, ul. Legjonowa 26.
 179. i. Gorfinkiel Inda, ul. Polna 26.
 180. Gotlib Dawid, Rynek Kościuszki 26.
 181. i. *Grondowska Marja, dentistino, ul. Sienkiewicza 34, tel. 5-32.
 Deziras koresp. pri dentistiko.
 182. *Grynberg Chone, ekspedisto, ul. Berdyczowska 7.
 183. i. Gurwicz Fryda, ul. Polna 28.
 184. Gusiacki Izrael, ul. Polna 41.
 185. i. Gutman Grysa, ul. Lipowa 41.
 186. i. Gwiazda Estera, ul. Lipowa 19.
 187. Halpern Borys, ul. Kupiecka 28.

188. i. **Hepner Rebeka**, ul. Białostoczańska 7.
 189. **Hiller Mowsza**, ul. Sosnowa 20.
 190. d. **Hilerowicz Ajzyk**, profesoro, ul. Słonimska 38.
 191. i. **Jabłonowicz Gitel**, ul. Kałuszyńska 12.
 192. **Jabłoński Abram**, Rynek Kościuszki 26.
 193. **Jabłoński Eljasz**, ul. Rybny Rynek 5.
 194. d. **Janowicz Benjamin**, lernanto, ul. Grochowa 5.
 195. **Janowicz Ele**, ul. Polna 5.
 196. d. **Janowicz Wolf**, lernanto, ul. Berdyczowska 1-a, m. 1.
 197. ***Jawin N.** — adreso ĉe la Societo.
 198. **Jaworski Antoni**, ul. Artyleryjska 15.
 199. **Jelin Mozes**, ul. Giełdowa 8.
 200. i. **Jerozolimska Chasia**, ul. Białostoczańska 22.
 201. d. **Jowin Wigdor**, tajloro, ul. Żelazna 28.
 202. ***Juchnowiecki Grzegorz**, studento, Rynek Kościuszki 16.
 203. **Juchnowiecki Jakób**, ul. Sucha 4.
 204. i. **Jurecka Marja**, ul. Lipowa 46.
 205. **Kaflowicz Gdal**, ul. Lipowa 17.
 206. d. **Kamieniecki Izrael**, lernanto, ul. Fabryczna 7.
 207. i. **Kantor Masza**, ul. Botaniczna 2.
 208. **Kapłan Mozes**, ul. Polna 19.
 209. **Kaufman Izaak**, ul. Zasławska 2.
 210. i. **Kawikówna Jadwiga**, Szkoła Powszechna Nr. 1.
 211. **Klaz Berel**, ul. Legjonowa 14.
 212. i. **Kogut Rywa**, ul. Nowy Świat 29—9.
 213. i. **Kogut Szejma**, ul. Lubecka 11.
 214. **Koliński Mojżesz**, ul. Jurowiecka 10.
 215. **Kołodko Józef**, ul. Czysta 12.
 216. **Korniański Mojżesz**, Rynek Kościuszki 42.
 217. **Kon Mejer**, ul. Kowieńska 2.
 218. **Koniak Isochor**, ul. Lipowa 17.
 219. **Kosakowski Stanisław**, ul. Szopena 9.
 220. i. **Kozłowska Stanisława**, ul. Sienkiewicza 40.
 221. **Kramnik Mejer**, ul. Młynowa 24.
 222. i. **Kulesz Genowefa**, ul. Nowy Świat 28.
 223. **Kurjański Filip**, ul. Sosnowa 1.
 224. **Kurjański Simion**, ul. Sosnowa 1.
 225. i. **Kustin Rywa**, ul. Berdyczowska 1.
 226. i. **Lach Mirjam**, ul. Warszawska 43.
 227. **Lew Chaim**, ul. Ciemna 2.
 228. **Lew Natoli**, ul. Sienkiewicza 88.
 229. **Lewenbuk Aron**, ul. Sienkiewicza 41.
 230. **Lewin Dawid**, ul. Mostowa 23.
 231. **Lewin Gdal**, ul. Lipowa 19.
 232. **Lewin Mejer**, ul. Kilińskiego 19.
 233. **Lewiński Wolf**, ul. Śledziowa 5.
 234. **Lewizon Borys**, ul. Sucha 9.
 235. **Lewkowski Gerszon**, ul. Nowy Świat 24.
 236. **Liberman Salomon**, ul. Czysta 5.
 237. i. **Linczewska Sonia**, ul. Siedlecka 7.
 238. **Lipkies Efraim**, ul. Zalewna 7.
 239. **Łapinicki Arnold**, ul. Kościelna 7.
 240. i. **Łapszyn Helena**, ul. Nowy Świat 15.

241. i. **Lopata Anna**, ul. Waszyngtońska 1.
 242. **Lopjan Ichok**, ul. Szońska 3.
 243. i. **Lozańska Gina**, ul. Fabryczna 7.
 244. d. **Luński Hirsz**, leinanto, ul. Szpitalna 14.
 245. **Machaj Naum**, ul. Polna 10.
 246. d. **Malaczyński Stanisław**, oficisto de Poŝtsparkaso, ul. Konduk-
 torska 7.
 247. i. **Margolis Anna**, ul. Jurowiecka 32.
 248. **Margolis Boruch**, ul. Branickiego 3.
 249. i. **Mazelówna Chana**, ul. Polna 41.
 250. **Mazowiec Johan**, ul. Młynowa 16.
 251. **Mazur Izrael**, ul. Warszawska 53.
 252. i. **Mejlach Berta**, ul. Zamenhofska 14-a.
 253. i. **Mekler Berta**, ul. Mińska 11.
 254. ***Messer Wolf**, laboristo, ul. Supraślńska 6.
 255. i. **Miller Genia**, ul. Goniądzka 1.
 256. i. **Miłow Chana**, ul. Zamenhofska 26.
 257. **Dr. Minc**, Docento de Universitato.
 258. i. **Mines Fania**, ul. Częstochowska 25.
 259. **Myszkowski Chaskiel**, ul. Szpitalna 5.
 260. **Nachimowicz Maks**, ul. Kilińskiego 14.
 261. i. **Najman Zyna**, ul. Sobieskiego 3.
 262. **Naszelski Izrael**, ul. Żydowska 6.
 263. i. **Ninedik Krefina**, ul. Zamenhofska 9.
 264. i. **Nowakowska Weronika**, ul. Surażska.
 265. ***Nowodworski Salomon**, kompostisto, ul. Kałuszyńska 13.
 266. **Nowokołski Josel**, ul. Polna 19.
 267. **Oljan Ajzyk**, ul. Ciepła 2.
 268. **Oljan Hirsz**, ul. Surażska 7.
 269. **Oljan Judel**, ul. Mazowiecka 27.
 270. **Osowicki Szymon**, ul. Żytnia 4.
 271. ***Osowicki Wolf**, librotenisto, ul. Żytnia 4.
 272. **Parusz Benjamin**, ul. Artyleryjska 4.
 273. i. **Peltinowicz Dina**, ul. Nowy Świat 16.
 274. i. **Peltinowicz Berta**, ul. Nowy Świat 16.
 275. i. **Perlis Tania**, ul. Białostoczańska 22.
 276. i. **Pianko Sore**, ul. Surażska 11.
 277. i. **Piernikarz Sala**, ul. Giełdowa 1.
 278. i. **Pomeranc Chawa**, ul. Polna 28.
 279. i. **Porozowska Roza**, ul. Fabryczna 7.
 280. i. **Poznańska Sonia**, ul. Dąbrowskiego 26.
 281. i. **Puryc Sore**, ul. Sienkiewicza 41.
 282. **Rubinowicz Efraim**, ul. Polna 4.
 283. i. **Rafałowska Karolina**, ul. Fabryczna 7.
 284. i. **Rak Genia**, ul. Zamenhofska 5.
 285. **Raszkes Mojżesz**, ul. Lipowa 23.
 286. i. **Rester Eliza**, Szkoła Powszechna Nr. 2.
 287. **Rozenbaum Dawid**, ul. Wojskowa 18.
 288. **Rubin Berel**, ul. Kilińskiego 17.
 289. i. **Rudy Berta**, ul. Giełdowa 11.
 290. i. **Sacyler Anna**, ul. Mińska 8.
 291. i. **Sacyler Dina**, Rynek Kościuszki 33.
 292. i. **Salman Chaja**, ul. Białostoczańska 15.

293. i. **Salman Rozalja**, ul. Zamenhofska 15.
 294. i. **Salman Sonia**, ul. Zamenhofska 15.
 295. i. **Sapir Sora**, ul. Sosnowa 8.
 296. i. **Sapiro Ewa**, ul. Lipowa 33.
 297. **Segalowicz Chaim**, ul. Berdyczowska 11.
 298. **Serejski Mojżesz**, ul. Sienkiewicza 75.
 299. **Serlin Mozes**, ul. Kraszewskiego 9.
 300. ***Slapak Aron**, fotografisto, ul. Sienkiewicza 13.
 301. **Slonimeczyk Salomon**, ul. Polna 21.
 302. i. **Skarbnik Hanka**, ul. Kościelna 8.
 303. **Sokolowski Czesław**, ul. Wiktorja 3.
 304. i. **Surazska Rachela**, ul. Kijowska 8.
 305. **Szacman Berel**, ul. Mickiewicza 25.
 306. **Szacman Mozes**, ul. Odeska 14.
 307. **Szałmuk Mojżesz**, ul. Botaniczna 2.
 308. i. **Szapiro Dina**, ul. Lipowa 17.
 309. i. **Szapiro Genia**, ul. Lipowa 17.
 310. D. ***Szapiro Jakób**, jurnalista, ul. Lipowa 33.
 Nask. 1897, ĉef-delegito de UEA, krome membro de Esp. Literat. Asocio kaj Intern. Asoc. de Esp. Stenografistoj, aŭtoro de „Babiladoj de bonhumora Zamenhofano“, prezid. de „Zamenh. Esp. Societo“ en Białystok; esp. depost. 1910.
 311. **Sznajder Mozes**, ul. Nowy Swiat 2.
 312. i. **Szostak Chana**, ul. Berdyczowska 7.
 313. i. **Szpak Julja**, ul. Lipowa 48.
 314. **Szturmakiewicz Natan**, ul. Biała 4.
 315. i. **Szulcowa Łucja**, ul. Lipowa 54, P. K. U.
 316. **Tokar Manjo**, ul. Kacza 4.
 317. i. **Trywaks Estera**, ul. Legjonowa 13.
 318. i. **Twarkowska Henryka**, ul. Sienkiewicza 88.
 319. **Tynowicki Ichiel**, ul. Kraszewskiego 6.
 320. **Wajner Hirsz**, ul. Dąbrowskiego 26.
 321. **Wajner Szymon**, Rynek Kościuszki 20.
 322. i. **Wajnsztejn Ksenia**, ul. Sienkiewicza 52.
 323. i. **Wajnsztejn Rachela**, ul. Sienkiewicza 52.
 324. i. **Wajntraub Franciszka**, ul. Polna 36.
 325. **Walański Zalman**, ul. Sosnowa 21.
 326. i. **Waniewska Luba**, ul. Kupiecka 33.
 327. **Wasersztejn Mojżesz**, ul. Wersalska 6.
 328. i. **Waszkiewicz Janina**, ul. Gdańska 11.
 329. i. **Wawrykowa Marja**, ul. Koszykowa 18.
 330. i. **Wejksman Rachela**, ul. Jurowiecka 32.
 331. **Wejcman Izaak**, ul. Fabryczna 33.
 332. **Wilbuszewicz Eugenjusz**, farmaciisto, Rynek Kościelny 17.
 333. **Wilczyk Jenta**, ul. Odeska 13.
 334. i. **Wodkowska Irena**, ul. Nowo-Warszawska 8.
 335. **Wysocki Aron**, ul. Piwna 7.
 336. i. **Zabludowska Ada**, ul. Kupiecka 38.
 337. **Zabludowski Morduch**, ul. Grochowa 2.
 338. i. **Zacharjasz Szprynca**, ul. Mazowiecka 22.
 339. i. **Zadworzańska Masza**, ul. Sienkiewicza 73.
 340. i. **Zak Krasza**, ul. Grajewska, 3.
 341. i. **Zalewska Dominika**, ul. Traugutta 10.

342. Zebin Henryk, Rynek Kościuszki 15.
 343. i. Zlates Rywa, Rynek Kościuszki 30.
 344. i. Zonszajn Anna, ul. Zamenhofska 29.
 345. Zonszajn Zacharjasz, ul. Zamenhofska 29.
 346. i. Zubacz Mina, ul. Sucha 5.
 347. Zubacz Zalman, ul. Sucha 5.
 348. Zuskowicz Abram, ul. Dąbrowskiego 16.
 349. Zuskowicz Izaak, ul. Dąbrowskiego 16.
 350. Żukowski Abram, ul. Fastowska 6.

Bielsk Podlaski, wojew. Białostockie.

351. i. Farber Chiwka, ul. Jagiellońska 34.

Bielsko na Śląsku.

352. D. Dr. Haas J., dentkuracisto, Kolejowa 11.
 353. D. Fränkel S., fabrikanto, ul. Starobielska 1.
 354. Keszler Ludwig, ul. Zamkowa 2.
 355. Kubaczka Adam, sekretario, Związek Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych, „Ognisko“.
 356. Stencel Juljusz, policisto, ul. Blichowa 19.
 357. Zajączek E. ul. Głowackiego 5.

Bielszowice, G. Śląsk.

358. Folkert Rudolf, ul. Główna 214.
 359. Skripiec Alfons, ul. Szopena 1.
 360. Tiel Paweł, ul. Wysoka 14.

Bierniki, poczta Nowy Dwór k-Grodna.

361. Gryga Stanisław, instruisto (nauczyciel).

Biskupiczki, pow. Kostopol nad Słuczem.

362. Hardasiewicz Leonid., lernanto (uczeń).

Błaszki, pow. Kalisz.

363. Ajzner Nuta, tajloro, ul. Dolny Rynek 22.
 364. i. Blibaum Chana, ul. Dolny Rynek 1.
 365. Blibaum Szmul, I., tajloro, ul. Dolny Rynek 1.
 366. Chajmowicz Gerszon-Fiszel, tajloro, ul. Górny Rynek 2.
 367. i. Dawidowicz Chane-Rachel, ul. Bóźniczka 4.
 368. Jakubowicz Benjamin, ul. Dobrska 7.
 369. i. Jakubowicz Lola, ul. Górny Rynek 23.
 370. i. Keferman Gołda, ul. Kaliska 6.
 371. Landau Mojżesz, tajloro, ul. Dolny Rynek 4.
 372. Szpotner Jakób, tajloro, ul. Dolny Rynek 1.

Bobrek, ad Cieszyn, Śląsk.

373. *Zajonc Wincenty, instruisto, Szkoła Powszechna Nr. 252.
 Interesiĝas pri ĉiuj progresemaj movadoj internac., pacifismo;
 Paneuropo: deziras korespondadon pri diversaj temoj; kolektas
 PI kun vidaĵoj, fotojn, flugfoliojn, broŝurojn; korespondas krom
 esp. ankaŭ pole kaj germane.

Bochnia.

374. Zarychta Jan, ministro (górník).
Bohorodczany Stare, poczta Bohorodczany.
375. i. *Zukowska Anna, instruistino. Szkoła Powszechna.

Bolechów, pow. Dolina, wojew. Stanisławów.

376. Biliński N., forgiŝto, adresó ĉe del. U. E. A.
377. Fischer N., oficisto.
378. i. Geller Roza,
379. i. Hozowska Dora,
380. i. Hozowska Lidja,
381. i. Hozowska Marja,
382. D. *Hozowski Arjel, ligno-industriisto.
383. Prezes N., tajloro.
384. Surkes Dawid, privatoficisto.

Borek Fałęcki, via Kraków.

385. Meiselman Maksymiljan.

Borek Nowy, poczta Tyczyn, pow. Rzeszów.

386. Mikoś Łukasz, lernejestro (kierownik szkoły).

Borszczów, wojew. Tarnowskie.

387. Mechłowicz Mojżesz,
388. *Taubenkibel Dawid, komerca-laboranto.

Borszczówka, poczta Borsuki, pow. Krzemieniec.

389. Siruk Iwan, gimnaziano.

Borysław, Małopolska.

390. Dr. Rosenschein Zygmunt, kuracisto.

Brodnica, Pomorze.

391. Ks. Troszyński Józef, katolika pastro.

Brody, Małopolska.

392. Spielman Oskar, poŝt-kontrolisto. (Urząd Pocztowy).

Bronisławy, poczta Sochaczew.

393. d. Nowicki Marjan, instruisto (nauczyciel).

Broszków - pałac, poczta Kotuń ad Siedlce.

394. *Jastrzębowski Stanisław, literaturisto, dom Starców, nask. 1870, universitat studoj; aŭtoro del' verko „For la Viand - mangadon!“, vegetarano, liberp. teozofó, deziras koresp. pri spirita renovigo de Polujo.
395. Zambrzycki Alojzy, eks.-farmaciŝto, dom Starców.

Brwinów, pow. Błoński, wojew. Warszawskie.

396. *Kropielnicki Felicjan, oficisto, ul. Kraszewskiego 12, Willa „Feld - Ola“.
Interesiĝas kaj deziras korespondi pri radiotekniko kaj ĝardenkulturo.
397. Śmigiełski Manswet, instruisto, Szkoła Powszechna.

Brześć nad Bugiem.

398. d. Biedź - Bielawski Michał, poŝt-oficisto, Urząd Pocztwo-Telegraficzny; deziras korespondi pri vivo religia kaj socia, pri interfratigo de l'homaro.
399. D. *Demidowicz Michał, pensiulo, ul. Sienkiewicza 10.
400. *Deptuch Józef, poŝt-oficisto, Urząd Pocztowy.
401. D. *Vonago Rajnold, juĝisto, ul. Białostocka 35.
Deziras korespondi pri muziko kaj pacifismaj temoj (iama prezid. de Esp.-Societo en Vladivostok 1913—1923).

Brzezinka, pow. Katowice.

402. *Kostorz Piotr, poŝt-oficisto.

Brzeziny Łódzkie.

403. d. i. Mizesówna Bela, abiturientino, ul. Mickiewicza 22.
404. d. i. Mizesówna Rachela, ul. Mickiewicza 22.
405. i. Mizes-Sułkowicz Estera, bank-oficistino, Sienkiewicza 1.

Brzeżany, wojew. Tarnopolskie.

406. *Świstun Jerzy, revizoro de Kooperativoj — Okręg. Sojuz Kooperatyw.

Brzuchowice ad Lwów.

407. d. Schnützer Henryk, ĵurnalisto, willa „Matylda“, universitataj studoj, deziras korespondi pri folkloro, literaturo, muziko.

Budzisław Kościelny, poczta Kleszew, wojew. Łódzkie.

408. *Ks. Rawicki Franciszek, katolika pastro.

Bukowie, poczta Kunów, pow. Opatów.

409. *Kobłański Teodor, instruisto, Szkoła Powszechna.

Bydgoszcz, Pomorze.

410. Adrjan Florjan, lernanto, ul. Poniatowskiego 12.
411. d. Barzkowski Florjan, lernanto, ul. Św. Jańska 17.
412. i. Beyerówna Rut, ul. Golańska 75-e I p.
413. i. Białoniówna Marta, ul. Chocimska 6.
414. Biecki Jan, lernanto, ul. Garbary 19.
415. d. Bochiński Karol, lernanto, ul. Sniadeckich 55.
416. Bogusławski Franciszek, lernanto, ul. Błonia 20.
417. Bohdanowicz Stanisław, ul. Zduny 9.

418. Bölter Bruno, gimnaziano, ul. Biedaszkowo 3.
 419. Bress Edmund, lernanto, ul. Grunwaldzka 17.
 420. i. Brodzka Joanna, lernantino, ul. Siemiradzkiego 10.
 421. Budnik Bernard, lernanto, ul. Cieszkowskiego 14.
 422. i. Ceglarska Bronisława, ul. Gdańska 88. II.
 423. Chart Alojzy, ul. Hermana Frankego 1.
 424. Cieśla Jan, ul. Gimnazjalna 3.
 425. Chmielewski Konstanty, librejsto, ul. Śniadeckich 41.
 426. d. Cyprys Albin, lernanto, ul. Jezuicka 6.
 427. *Czajkowski Władysław, teknologo, ul. Ugory 30.
 Deziras koresp. pri diversaj temoj, precipe tekniko, teknologio kaj esp. movado.
 428. Dachtera Leon, lernanto, ul. Zduny 7.
 429. Dąbrowski Paweł, ul. Kościuszki 37.
 430. d. Dittmar Jan, lernanto, Plac Wolności 3.
 431. Domińczak St., lernanto, ul. Cieszkowska 2.
 433. Dostatni Feliks, ul. Kościuszki 34.
 434. Ebert Brunon, ul. Włocławska 6.
 435. i. Ezopówna Helut, ul. Siemiradzkiego 10.
 436. i. Feldgras Natalja, ul. Śniadeckich 48-b.
 437. Fener Roman, lernanto, ul. Cieszkowskiego 15.
 438. *Fethke Edmund, oficisto, ul. Persona 11.
 439. *Fethke Stefan, banoficisto, ul. Persona 11, I p.
 440. Fojut Alfred, ul. Kościuszki 34.
 441. *Forge-Fethke Jan, aŭtoro, ul. Persona 11.
 442. i. Formańska Ludomila, ul. Siętojońska 13, III.
 443. i. Gebertowa Zofja, Plac Wolności 1, III p.
 444. Głowczyński Stanisław, instruisto, ul. Siemiradzkiego 2.
 445. Głowiński Wiktor, ul. Sienkiewicza 30.
 446. i. Godowska Eugenja, ul. 3 Maja 14.
 447. d. Gordon Franciszek, gimnazia lernanto, ul. Grunwaldzka 70.
 Deziras korespondi pri diversaj temoj.
 448. Grajek Franciszek, lernanto, ul. Bocianowa 8.
 Deziras koresp. pri filatelio.
 449. Grochowski Bernard, lernanto, ul. Bocianowa 8.
 450. *Grześniński Edmund, gimnaziano, ul. 3 Maja 16.
 451. Gwiazdowski St., lernanto, ul. Siemiradzkiego 5.
 452. Hedtke Georg, gimnaziano, ul. Zamojskiego 6.
 453. Helmrich Johannes, gimnaziano, ul. Sienkiewicza 16.
 454. d. Herbutowski Marjan, gimnazia lernanto, ul. Śniadeckich 26.
 Deziras korespondi pri filatelio.
 455. Hernet Adam, lernanto, ul. Cieszkowskiego 14.
 456. i. Huszcówna Anna, ul. Ossolińskich 10.
 457. d. Janicki Florjan, instruisto, ul. Hetmańska 23, I p.
 Interesiĝas pri belartoj kaj deziras korespondi pri moderna pentrado.
 458. Jankowski Stefan, lernanto, ul. Śląska 14.
 459. Jaworski Adam, lernanto, ul. Bocianowa 26 (u p. Bociek).
 460. Josse Andrzej, lernanto, ul. Rupienica 18.
 461. *Juszkiewicz Ryszard, ŭrba konstruisto, ul. Chodkiewicza 44.
 462. i. Kazyaka Franciszka, ul. Gdańska 55.
 463. Kazyaka Stanisław, fervoj-oficisto, ul. Gdańska 55.
 464. i. Kiedrowska Jadwiga, ul. Gamma 6.

465. i. **Klajnowna Iza**, lernantino, ul. Rycerska 24.
466. d. **Klappa Henryk**, lernanto, ul. Farna 3.
467. **Kocon Waclaw**, lernanto, ul. Grunwaldzka 124.
468. **Kościełak Aleksander**, pentristo, Na Wzgórzu 6.
469. **Krajewski Alfons**, bankoficisto, ul. 3 Maja 16.
470. **Krogulski Tadeusz**, ul. Cieszkowskiego 2.
471. i. ***Kronenbergowa Michalina**, ul. Ossolińskich 19.
 Vidvino post prof. Leopold Kronenberg, aŭtoro de la plej populara esp. lernolibro „Samouczek pomocn. języka międzynarodowego Esperanto w 12 lekcjach“, havebla ankaŭ ĉe ŝi.
472. **Krzemkowski Jan—Paweł**, ul. Sienkiewicza 31.
473. ***Krzysztofowicz Włodzimierz**, bankoficisto, ul. Unji Lubelskiej 14a, I p.
474. d. **Kugacz Brunon**, muntisto, ul. Żuławy 10.
475. **Kugler Maksymiljan**, ul. Kollataja 8/9.
476. **Ks. Kukułka Lucjan**, gimn. profesoro, ul. Cieszkowskiego 6.
477. **Kulok Józef**, ul. Chojnicka 6.
478. i. **Lempartowa Franciszka**, ul. 3 Maja 14, III.
479. **Dr. Lewiński Kazimierz**, kuracisto, ul. Cieszkowskiego 17.
480. i. **Lissy Surelja**, lernantino, ul. Jasna 29.
481. **Marcinowski Marjan**, ul. Mazowiecka 10.
482. **Marcinowski Stefan**, ul. Mazowiecka 10.
483. **Mechewski Stefan**, ul. Śniadeckich 6.
484. **Meissner Hermann—Felix**, gimnaziano, ul. Toruńska 185.
485. i. **Michalakówna Izabella**, vic-sekretario de Scienca Esp. Rondo. ul. Św. Trójcy 29.
486. d. **Michalski Hieronim**, lernanto, ul. Toruńska 96.
487. ***Mieduniecki Kazimierz**, fervoja teknikisto, ul. Św. Trójcy 19.
 Interesiĝas pri agrikulturo, filatelio, deziras interŝanĝi poŝtmarkojn.
488. **Mikołajczyk Edmund**, lernanto, ul. Toruńska 22.
489. **Modrzewski Ignacy**, Pens. Lernej-Inspektoro, ul. Cieszkowskiego 4.
490. **Morawski Józef**, ul. Gdańska 76a, I.
491. **Nalaszek Edmund**, ul. Chelmińska 19.
492. **Nowak Wincenty**, pentristo, ul. Warszawska 4.
493. i. **Nowakowska Franciszka**, ul. Gamma 7.
494. **Olkiewicz Alfons**, lernanto, ul. Łokietka 8a.
495. **Oźmiński Leon**, pentristo, ul. Choloniowskiego 2.
496. d. **Pankowski Bernard**, lernanto, ul. Pomorska 20.
497. D. **Pankratz Antoni**, parlam.-deputito, ul. Matejki 7, II p.
498. **Papierkowski Jerzy**, gimnaziano, ul. Zacisze 4.
499. d. **Patalong Janusz**, gimnaziano, ul. Kościuszki 41.
 Deziras interŝanĝi poŝtmarkojn kaj koresp. pri sciencaj temoj.
500. **Peliński Stanisław**, Plac Wolności, Gimnazjum Klasyczne.
501. **Pepliński Józef**, ul. Chwytowo 17.
502. **Pfefferkorn Władysław**, ul. Kraszewskiego 1.
503. i. **Podemska Izabella**, ul. Matejki 7, I p.
504. i. **Policka Izabella**, ul. Pomorska 20, I p.
505. d. **Popek Edmund**, lernanto, ul. Łokietka 4.
506. d. **Potocki Edmund**, lernanto, ul. Pomorska 60.
 Deziras interŝanĝi poŝtmarkojn.
507. **Potocki Franciszek**, lernanto, ul. Pomorska 60.

508. Potocki Paweł, lernanto, ul. Pomorska 60.
509. D. *Pregel Franciszek Augustyn, astrologo, ul. Kościelna 1, II p. Eldonanto de „Pola Astrologia Almanako“ — deziras koresp. pri scienca astrologio kaj kosmaj influoj ĝenerale.
510. Proch Józef, lernanto, ul. Śniadeckich 54. (Dom Św. Józefa).
511. Puczyński Franciszek, lernanto, ul. Biedaskowo 17.
512. Radke Bronisław, ul. Paderewskiego 12.
513. d. Radziński Jan Jerzy, teknik-grafik, ul. Zygmunta Augusta 10.
514. Rapp Arthur, dentistlernanto, ul. ks. Skorupki 14.
515. *Reinhold Heinz, lernanto, ul. ks. Skorupki 61.
516. Reissmüller Artur, oficisto, ul. Hermana Frankego.
517. Reszczyńska Ludmiła, bankoficistino, ul. Nowogrodzka 9.
518. Rosner Bruner, ul. Reja 4.
519. Rzepka Henryk, lernanto, ul. Bocianowo 5.
520. Sachs Alfred, ul. Sienkiewicza 20, I p.
521. d. Schröder Bolesław, poŝtisto, ul. Czarneckiego 11.
522. i. Schröder Bronisława, ul. Focha.
523. Serajski Michał, ul. Matejki 7.
524. i. Śliwińska Małgorzata, lernantino, ul. Św.-Jańska 13.
525. Słomiński Franciszek, lernanto, ul. 3 Maja 22.
526. d. Sobota Stefan, lernanto, ul. Koziatulskiego 3.
527. d. Stachera Antoni, lernanto, ul. Grunwaldzka 30.
Deziras korespondi pri geografio.
528. *Stalewski Ludwik, ŝtat-oficisto, ul. Orla 42.
Deziras koresp. pri historio de urboj, kasteloj,—interŝanĝi poŝtkartojn ilustr. kun popol-tipoj kaj kostumoj.
529. d. Stepczyński Józef, lernanto, ul. Dworcowa 30.
530. d. Stepczyński Kazimierz, lernanto, ul. Dworcowa 30.
531. i. Stróżewska Bronisława, ul. Krasińskiego 14, I p.
532. Stróżewski Stanisław, Plac Wolności, Gimnazjum Klasyczne.
533. d. Susała Mieczysław, lernanto, ul. Błonia 23.
534. *Sygnarski Mieczysław, profesoro de gimnazio, ul. Kordeckiego 19. Nask. 1889, 5-jara universitata studo; pola-rom.-katol.; deziras interŝanĝon de belaj P. I. bildflanke.
535. d. Sygnarski Władysław, lernanto, ul. Kordeckiego 19.
536. Szairafski Romuald, ul. Gdańska 53, II p.
537. Szczepiński A., lernanto, ul. Śniadeckich 11, III p.
538. Szmelter Franciszek, lernanto, ul. Grodzka 20.
539. Szuchter Jan, lernanto, ul. Poznańska 16.
540. *Szulc Samuel, komercisto, ul. Dworcowa 63.
541. Szwarzenzer Tadeusz, lernanto, ul. Dworcowa 49.
542. Szymczak Stanisław, lernanto, ul. Śniadeckich 54.
543. i. Taljańska, ul. Kanałowa 7.
544. i. Waciakówna Janina, lernantino, ul. Rycerska 24.
545. Wardęski Stanisław, ul. Szczecińska 11, I.
546. Wardęski Władysław, ul. Paderewskiego 13, I.
547. i. Wierzejewska Marja, ul. Kościuszki 51.
548. Wille Teodor, ul. Gdańska 90, I.
549. Wnuk Bernard, ul. Dworcowa 31-a.
550. Wnuk Klemens, lernanto, ul. Bielicka 4.
551. Wnuk Teobald, lernanto, ul. Bielicka 4.
552. Wojciechowski Alfred, ul. Promenada 28.

553. d. **Wojciechowski Franciszek**, profesoro, Państw. Gimnazjum Humanistyczne.
554. **Wojtczak Alfons**, lernanto, ul. Mazowiecka 29-a.
555. **Wollman Franciszek**, lernanto, ul. Długosza 12.
556. d. **Wozniewski Zbigniew**, lernanto, ul. 20 stycznia 28.
Deziras korespondendi pri skoltismo.
557. d. **Wypijewski Alojzy**, seruristo, ul. Grunwaldzka 139.
Deziras koresp. pri monismo kaj moderna korpo-kulturo.
558. d. **Wypijewski Feliks**, laboristo, ul. Czarneckiego 11.
559. i. **Zgodzińska N.**, ul. 3 Maja 13.
560. **Zimny Henryk**, lernanto, ul. Rycerska 15.
561. **Zwoźński Witold**, lernanto, ul. Graniczna 11-a.
562. i. **Żorulewicz Ludmiła**, Plac Wolności 1, III p.

Byszów, poczta Tartaków, pow. Sokal, wojew. Lwowskie.

563. **Osiniecki Marcin**, distrikta sekretario (sekretarz okręg.).

Cegłów, k/Mińska Mazow.

564. **Ks. Miazga Franciszek-Anioł**, pastro mariavita (Parafja Marjawicka).
565. ***Ks. Żmudzki Cyryl**, pastro mariavita.

Chełm, wojew. Lubelskie.

566. d. **Bocheński Jan**, lernanto, ul. Kolejowa 60, m. 37.
567. ***Jasiński Jan**, fervoja seruristo, ul. Kolejowa 106.
568. d. **Juszczak Mieczysław**, poŝt-oficisto, Urząd Pocztowy.
569. **Lewczuk Michał**, ul. Reformacka 13.
570. i. ***Małyszówna Joanna**, lernantino, ul. 1 Maja 26.
571. ***Małysz Łukasz**, fervoja seruristo, ul. 1 Maja 26.
Nask. 1881, popollernejo, polo, senkonfesia.
572. L. ***Mroczkowski Paweł**, seruristo, Ruda-Opalin, kol. Gdola.
Interesiĝas pri artoj kaj scienco, deziras korespondi pri sciencaj temoj.
573. ***Nieroda Franciszek**, helpa maŝinisto, ul. Okszowska 36.

Chełmno, wojew. Pomorskie.

574. i. **Bieniecka**, ul. 3 Maja.
575. **Borkowski Hadrjan**, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
576. **Buczyński Stanisław**, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
577. **Burczyk Franciszek**, lernanto, Państw. Gimnazjum Klasyczne.
578. ***Chojnowski Lech**, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
579. d. **Ciemnoczołowski Kazimierz**, kompostisto, ul. Biskupia 15.
Polo, rom.-katoliko, ano de societo de Pola Katolika Junularo
deziras korespondi pri ĉiuj temoj.
580. d. **Dobrzański Kazimierz**, kompostisto, ul. Marsz. Focha 2.
Deziras korespondi pri ĉiuj temoj.
581. **Dziarnowski L.**, lernanto, Państw. Gimnazjum Klasyczne.
582. **Foltarz Eugenjusz**, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
583. i. **Gasparowicz Eliza**, instruistino, adreso ĉe prof. Radziwiński.
584. **Gasron Stefan**, adreso ĉe prof. Radziwiński.
585. i. **Kliszberg E.**, instruistino, Klasztor.

586. Kozera Stefan, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 587. i. Krasowska Mirosława, ul. Wodna 6.
 588. Kruze Marjan, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 589. Krywko Józef, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 590. i. Krzankowska Irena, ul. Kościelna 6.
 591. Malewicz Jan, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 592. *Malinowski Stanisław, kompostisto, ul. Biskupia 15.
 Dezir. koresp. pri ĝeneralaj temoj.
 593. Mulart Aleksander, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 594. Pietrzykowski Alojzy, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 595. i. Poćwiardowska Janina, instruistino, ul. Szkolna 2.
 596. i. Poćwiardowska Teresa, ul. Szkolna 2.
 597. Zaremba Stefan, Zygmun, lernanto, Państwowe Gimnazjum Klas.
 598. D. *Radzimiński Bronisław, profesoro de muziko en Kadetlernejo
 kursgvidanto, ul. Dworcowa 38, m. 1.
 599. Reiss Günther, gimnaziano, adreso ĉe prof. Radzimiński.
 600. *Schrejer Kamil, farmaciisto, Rynek.
 601. *Tujakowski Czesław, profesoro, skr. pocht. 25.
 602. Zaremba Stefan, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 603. Zołoteńki Zbigniew, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 604. Zozuliński Bolesław, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.
 605. Zwoliński Józef, kadeto, Korpus Kadetów Nr. 2.

Chel̄m̄za, wojew. Pomorskie.

- 606 i. Bartel Edita, studentino, ul. 3 Maja.
 607. i. Bruskiewiczówna Łucja, studentino, ul. Szewska.
 608. Ks. Klementowski Bolesław, katolika pastro.
 609. i. Müller Annemari, studentino, ul. Chel̄mińska 7.

Chęciny, wojew. Kieleckie.

610. Braun Abram, ul. Kielecka Duża.
 611. i. Gebrowicz Chaja, ul. Kielecka Duża.
 612. i. Glat Tobcia, ul. Kielecka Mała.
 613. i. Goldwaser Lodzia, ul. Kielecka Mała.
 614. Leszkiewicz Chil, tajloro, Rynek.
 615. i. Miodownik Fredka, ul. Kielecka Duża.
 616. d. Piłotno Maks, tajloro, ul. Jędrzejowska 293.
 Deziras korespondi pri politikaj temoj.
 617. d. i. Różycka Czarna, vendistino, Rynek 120.
 Nask. 1912, 7 klasoj P. L. izraelitino liberpensa, abon. de „Sennac.“
 deziras koresp. pri ĉiuj temoj.
 618. i. *Różycka Sala, kudristino, Rynek 120.
 Nask. 1910, 7 klasoj P. L., izraelit-liberpensa, interesigas kaj de-
 ziras koresp. pri scienc. k. politikaj temoj.
 619. i. *Strawczyńska Mania, Rynek 122.
 Interesigas pri sciencoj, deziras koresp. pri liberspensaj temoj.
 620. i. *Sztroberg Fredka, kudristino, Rynek 124.
 621. d. i. Sztroberg Dyna, tajlorino, Rynek 124.
 Ambaŭ superaj deziras korespond. pri liberspensaj kaj filozofiaj
 problemoj.
 622. Włoch Majer, ul. Kielecka Duża.

Chmielnik, wojew. Kieleckie.

623. Kasperowicz W., skrz. pocz. 27.
624. i. Soborska Bronisława, farmaceutino, Skład Apteczny.

Chmielów, koło Tarnobrzega.

625. *Panek Franciszek, komercisto (kupiec).

Chodzież Wielkopolski.

626. *Maniewski Mateusz, apotekisto, (telefono 33).
627. Nowicki St., komercisto (kupiec).
628. Klein A. asesoro.
629. Maron B., urbestro (burmistrz).
630. Pawiński L., direktoro.
631. *Zalewski Kazimierz, artist-pentristo, ul. Grudzińskich 4.

Chorząyze, poczta Proszowice koło Krakowa.

632. d. Guzik Tadeusz, agrikulturisto; dez. koresp. pri agrikult. temoj.

Choroszcz, wojew. Białostockie.

633. Ebersztejn Mojżesz.
634. Grzędziński Zygmunt.

Chorzów, wojew. Śląskie.

635. i. Bargiel Marja, ul. Słowackiego 2.
636. D. *Bywaletz Tomasz, gardisto, ul. Szkolna 20.
637. D. *Czaja Konstanty, mašinisto, ul. Sobieskiego 3.
638. Korzus Franciszek, Plac Piastowski 14.
639. Kopała Wincenty, ul. Słowackiego 2.
640. Kulik Jan, Plac Piastowski 17.
641. Lorenz Herman, Plac Św. Jana 15.
642. Sollorz Nikodem, ul. Szkolna 16.
643. Staniek Walter, ul. Kalusa 5.
644. *Wieczorek Karol, laboristo, ul. Szkołna 20.

Chropaczów, pow. Świętochłowice, G.-Śląsk.

645. *Paruch Michał, komunuma inspektoro, ul. Powstańców 1.
Nask. 1890, polo, rom. katol., membro de Esp. Rondo en Król.
Huta, abon. de „Esp.“, k. „Pola Esp.“, esp. de post 1912, sufiĉe
bone parolanta.

Chrzanów, Małopolska.

646. Dr. Wojnarowski, kuracisto.

Chyrów, Małopolska.

647. *Hanaczek Józef, instruisto (nauczyciel).

Os. Ciechanowiec, pow. Wysoko-Mazowiecki, woj. Białostockie.

648. *Bakunowicz Józef, policisto, Posterunek Pol. Państw.
649. i. Krząciakówna Michalina, instruistino.

650. *Stolarczyk Marjan, instruisto, Szkoła Powszechna.
Deziras koresp. pri diversaj, prefere liberpensaj temoj.
- 651 d. i. Stolarczykowa Natalja, eks-instruistino, nun instr.edzino.
- 652 *Szapiro Natan, laboristo (robotnik).
653. i. *Wronowa Sonia, akuŝistino (akuszerka).

Ciechocinek.

654. i. Deruszewska Marja, studentino.
655. Elenberg Leon, studento.
656. Kornblum Natan, studento.
657. i. Manassonówna, studentino.

Cieleńnica, poczta Janów Podlaski.

658. d. Pykacz Paweł, instruisto (nauczyciel).

Cieszyn.

659. Bigda Antoni, ul. Strażacka 3.
660. i. Dyrtil Marta, edukistino, Wyższa Brama 13.
661. D. *Krysta Ludwik, oficisto, ul. Niemiecka 1.
Deziras koresp. pri prononcado de Esperanto.
662. *Kuhn Leopold, bibliotekisto, ul. Szersznika 5.
663. Molak Adolf, Plac Kościuszki 1.
664. Wojnar Karol, tajloro, ul. Frysztacka 36.

Ćmielów, pow. Opatów Kielecki.

665. *Bocian Czesław, sekretario de labor. sindikato., Związek Robotników Przem. Chem.
666. i. Boćkowa Rozalja, laborist-edzino, ul. Browarna 5, kaj
- 667 *Bociek Józef, fabriklaboristo, ul. Browarna 5.
Familio katolika, anoj de MOKA, abon. de „Pola Esperantisto“ kaj „Juna Batalanto“.
668. d. i. Erbengerówna Jadwiga, lernantino, ul. Ożarowska 34.
669. *Granat Kazimierz, gimnazia lernanto, Esperantisto depost 1928, bone parolanta, deziras koresp. pri diversaj temoj.
670. *Jakubowski Wincenty, komunuma laboranto, Urząd Gminny.
671. i. *Kawecka Aniela, ul. Ożarowska 45.
672. d. Niedbała Jan, oficisto.
673. *Pietrzykowski Ferdynand, ceramika majstro.
674. L. d. Rutkowski Stanisław, oficisto de ceramika fabriko, ul. Kozią 10.

Czarna koło Pilzna, Małopolska.

675. *Niedziocha Stanisław, fervojisto (kolejarz).

Czarna Huta 95, poczta Tarnowskie Góry.

676. Baŭta Antoni, instruisto (nauczyciel).
677. *Morawietz Hubert, fervojisto (kolejarz).

Czarna-Mała, gm. Kobyłka, poczta Wołomin.

678. Białoszewski Henryk, meblisto (stolarz).

Czarny Dunajec, Małopolska.

679. D. *Pęksa Stanisław, notario.
680. *Rysiakiewicz Józef, pens. stat.-oficisto.

Czarny Las, poczta Nowa-Wieś, pow. Świętochłowice.

681. *Strusz Ryszard, fabrik-laboranto, ul. Sienkiewicza 9.

Czechowice, IV, Śląsk.

682. D. Bigaj St., instruisto, Szkoła Powszechna.

Czeladź, pow. Będzin, wojew. Kieleckie.

683. *Jakubowicz Chemio, tajloro, Rynek 18.
Sportulo, deziras koresp. kun Usonanoj pri diversaj temoj, certe respondas.
684. *Zarychta Józef, oficisto, ul. Milowiecka 33.
Nask. 1892, 4 gimn. klas., polo TUR-ano, esperant. depost 1928, aktiva membro de P. P. S. kooperativo kaj kleriga movado; dez. koresp. pri soci-politikaj temoj.

Czerchowa, koło Sambora.

685. i. *Ankiewicz Michalina, poŝta agentino.
Deziras korespondi pri ĉiuj temoj por ekzercadi en Esperanto.

Czerwonka, wojew. Śląskie.

686. Mgr. Szulc Franciszek, apotekisto.

Częstochowa.

687. Dr. Asz L., kuracisto, skrz. poczt. 246.
688. Brandiewicz, II Aleja 21.
689. Grygosiński Józef, stat.-oficisto, ul. Dąbrowskiego 5a.
690. D. Karmioł Abraham, komercisto, Nowy Rynek 5.
691. *Labocha Juljan, poŝt-oficisto, Urząd Pocztowy 1.
Interesiĝas pri pentr-arto, kolektas kaj deziras interŝanĝi artist. poŝtkartojn el diversaj landoj.
692. i. d. Łagodzińska - Śliwińska Kamilla, oficistino, ul. Fabryczna 3, m. 3.
693. Majtliś S., ul. Senatorska 22.
694. Nieznanowski Roman, ul. Kościuszki 41.
695. Nowak Aleksander, skulptisto, ul. Jasna 5.
696. Szumacher, Dąbrowskiego 5-a.

Czortków, Małopolska.

697. D. d. Oberländer H., vel Sternberg, bibliotekisto, ul. Główna 95.

Czudec, pow. Strzyżów, wojew. Lwowskie.

698. *Król Stanisław, instruisto, Szkoła Powszechna.
Polo, rom.-katol. interesiĝas kaj deziras korespondi pri pedagogiaj, sciencaj kaj soci-politikaj temoj.

Dąbrowa Chełmińska, Pomorze.

697. Duwe Albrecht, gimnaziano.

Dąbrowa Górnicza.

698. Bagiński Władysław, ul. Konopnicka 38.
699. i. Balicka Blima, ul. Łukasieńskiego 22.
700. Baldys Bolesław, ul. Batorego 2.
701. Bednarski Henryk, ul. Sienkiewicza 4.
702. i. Beitnerówna R., ul. Kr. Jadwigi 40.
703. Białas Stanisław, ul. Sienkiewicza 27.
704. Binsztok Moryc, ul. Konopnicka 16.
705. Borensztejn C., ul. Kościuszki 44.
706. Czernek Czesław, ul. Szopena 52.
707. Durnaś Jan, ul. Narutowicza 36.
708. i. Dybałówna Alfreda, ul. Staro-Będzińska 8.
709. i. Elbaum Lola, ul. Kr. Jadwigi 28.
710. i. Felberg Hela, ul. Okrzei 11.
711. d. i. Ferensówna Frania kaj Józia, oficistinoj, ul. Szopena 70.
Deziras koresp. pri diversaj temoj (moroj, kutimoj, soci-polit.
kaj sciencaj).
712. Gadacz J., ul. Żeromskiego 26.
713. i. Gądkówna Anna, ul. Łukasieńskiego 19.
714. i. Gilówna Józefa, ul. Limanowskiego 24.
715. Górecki Jan, ul. Okrzei 62.
716. i. Grabajerówna Franciszka, ul. Okrzei 22.
717. i. Grosfeldówna Helena, ul. Kr. Jadwigi 16.
718. Gruchała, J., teknikisto, ul. 3 Maja 38.
719. Gruchała M., ul. 3 Maja 38.
720. Gruszka Chaim, ul. Wiejska 16.
721. Gruszka Dawid, ul. Wiejska 16.
722. i. Gumfeldówna Halina, ul. Kr. Sobieskiego 4.
723. i. Gutwald Różia, ul. Szopena 5.
724. i. Herskowieczówna Rena, ul. Kr. Sobieskiego 11.
725. Hyla Stanisław, ul. Ksawera Cynkowa 38.
726. i. Izraelewicz Adela, ul. Kr. Jadwigi 32.
727. i. Izraelewicz Anna, ul. Kr. Jadwigi 32.
728. D. Izraelewicz Józef, gamaŝisto, ul. Kr. Jadwigi 32.
729. Jańczur Tadeusz, ul. Staszica 6.
730. Juszczyk Józef, kolonja Mydlice 7. B7
731. Kasprzyk Bolesław, ul. Jaworowa 15.
732. i. Klajmanówna Cesia, ul. Kr. Jadwigi 37.
733. i. Klajmanówna Lola, ul. Kr. Jadwigi 37.
734. i. Klechniewska Bronisława, ul. Szopena 52.
735. Klejman Salomon, ul. Kr. Sobieskiego 7.
736. i. Knoblówna Regina, ul. Kościuszki 22.
737. i. *Konchówna Estera, ul. Kr. Jadwigi 28.
738. i. *Kornfeldówna Helena, frizistino, ul. Kr. Jana Sobieskiego 4.
739. Kopiński Stanisław, ul. 3 Maja 16.
740. d. i. Koźuchówna Estera, tajlorino, ul. Kr. Jadwigi 28.
741. i. Krauz Cela, ul. Kr. Sobieskiego 11.
742. Krauz Leon, ul. Kr. Sobieskiego 11.
743. i. Krempel Salomea, ul. Kr. Jadwigi 30.

744. Krochmal E., barelisto, ul. Limanowskiego 10.
 745. i. Krymołowska Rozalja, ul. Konopnicka 4.
 746. Krzeptyniak Stefan, ul. Kollątaja 18.
 747. Kucharczyk Leopold, Państw. Szkoła Górnicza.
 748. Kupenberg Henryk, ul. 3 Maja 9.
 749. Kupenberg Józef, ul. 3 Maja 9.
 750. Kwiecień A., laboranto, ul. Sienkiewicza 17.
 751. i. Lemkowiczówna Blima, ul. Kr. Jadwigi 39.
 752. Lis Berek, ul. Szopena 70.
 753. Lis Tomek, ul. Szopena, 70.
 754. i. Lustmanówna Lola, ul. Szopena 24.
 755. Machtinger X., ul. Limanowskiego 33.
 756. Majcherczyk Piotr, ul. Piłsudskiego 29.
 757. Mazur Mieczysław, Państw. Szkoła Górnicza.
 758. Michalski J., teknikisto, ul. Limanowskiego 20.
 759. Miskiewicz Antoni, ul. Batorego 4.
 760. Moszkowicz Henryk, ul. Sienkiewicza 12.
 761. *Musioł Stefan, laboristo, ul. Batorego 27.
 762. *Nowak Jan, librotenisto, ul. Mydlice 7.
 Deziras koresp. pri geogr. - etnografio, lingvistiko kaj religi-
 scienco.
763. Nurkowski J., lernanto, ul. Dąbrowskiego 31.
 764. i. Nusbaum Frania, ul. Kr. Sobieskiego 12.
 765. i. Oksówna Estera, ul. Kr. Jadwigi 32.
 766. i. Osjasz Fela, ul. Narutowicza 3.
 767. i. Osjasz Rózia, ul. Narutowicza 3.
 768. Pec Franciszek, ul. Reymonta 20.
 769. i. Pec Sabina, ul. Reymonta 20.
 770. i. Piszczykówna Marja, ul. Narutowicza 3.
 771. i. Prejzerowicz Hadesa, ul. 3 Maja 24.
 772. D. *Rabenda Czesław, laboristo, ul. Kr. Jadwigi 32.
 773. Rezak Stanisław, ul. Dębowa 8.
 774. i. d. Rozenblum Tola, ul. Kr. Jadwigi 32.
 Membro de UEA, abonas „Pola Esp.“, esp-ino depost 1927, bo-
 ne parolanta.
775. i. Rozenberżanka Marja, ul. Narutowicza 35.
 776. i. *Rozenblum Bela, ul. Kr. Jadwigi 38.
 777. i. Rozenblum Frania, ul. Narutowicza 29.
 778. Rusinek Saul, ul. Narutowicza 25.
 779. Rzepecki K., ĵurnalisto, ul. Sienkiewicza 17.
 780. i. Samborska Władysława, ul. Szopena 60.
 781. Sekuła Ignacy, ul. Staszica 4.
 782. Skiba Teodor, ul. Szopena 52.
 783. i. Skibówna Irena, ul. Szopena 52.
 784. i. Skibówna Jadwiga, ul. Szopena 52.
 785. Skowron Paweł, ul. Staszica 35.
 786. d. i. Śliwkówna Genowefa, ul. Kr. Jadwigi 38.
 787. i. Słupowska Zofja, ul. Narutowicza 39.
 788. Słupski Tomasz, ul. Konopnicka 23.
 789. d. Smalec Jan, elektroteknikisto, ul. Staro-Będzińska 16.
 790. i. Smalcówna A., ul. Staro-Będzińska 16.
 791. Strzelecki Józef, ul. Wiejska 8.
 792. Synowski T., ul. Szopena 13.

793. i. Szpilberżanka Mania, ul. Kr. Jadwigi 45.
 794. i. Szymonowiczówna Adela, ul. Kr. Jadwigi 10.
 795. Szwimmer Zygmunt, tajloro, ul. Kr. Jadwigi 42.
 796. Świątek Władysław, tornisto, ul. Żeromskiego 20.
 797. Topór Mieczysław, ul. Narutowicza 50.
 798. Trębacz Alojzy, ul. Dąbrowskiego 25.
 799. Trębacz Franciszek, ul. Dąbrowskiego 25.
 800. i. Wajnszel Różia, ul. 3 Maja 26.
 801. Wajssalc Abram, ul. Sienkiewicza 1.
 802. Wajssalc Jakób, ul. Sienkiewicza 1.
 803. i. Weinerówna Mania, ul. Szopena 24.
 804. D. i. *Weisbeker Leonja, oficistino, ul. Kr. Jadwigi 32.
 805. i. Welnerówna Teofila, ul. Okrzei.
 806. Wojtachła Wacław, ul. Wiejska 18.
 807. Wolnicki J., ul. Sienkiewicza 13.
 808. Wrona Roman, ul. Żeromskiego 28.
 809. *Wygodzki Mieczysław, instruisto, ul. Kościuszki 39.
 Deziras korespondi pri psilologio de l'infanoj, laika edukado kaj ĝen.-pedagogiaj temoj.
 810. Wykurz Władysław, Przy Hucie Paulina 4.
 811. Ząbek Bogusław, ul. Żeromskiego 28.
 812. i. *Zającówna Anna, kudristino, ul. Łukasińskiego 19.
 Nask. 1912, moŝea, membro de Esp. Grupo „Cielruĝo“ en Dąbrowa Górnicza, kaj „Pola Esp. Asoc.“, Esp. depost 1930, intere siĝas pri sporto, deziras koresp. pri lauvolaĵ temoj.
 813. i. Zającówna Hela, ul. Kościuszki 22.
 814. i. Zauberman Stefanja, ul. Narutowicza 39.
 815. *Zbrozczyk Józef, presisto, ul. Łabęcka 27-a.
 816. i. Zilberżanówna Natalja, ul. Żeromskiego 25.
 817. Zonabend Pinkus, ul. Miraszewskiego 28.

Dembowiec, pow. Jasło.

818. *Trzeciak Władysław, instruisto, (napczyciel).

Dębnie, poczta Kurów Lubelski.

819. i. Mikosiówna Krystyna, instruistino, Szkoła Powszechna.

Dęblin.

820. *Grodzki Marjan, leŭtenanto, Lotnisko 35, m. 4.
 Filatelisto, deziras korespondi pri interŝanĝo de poŝtmarkoj, ĉiam respondas; posedas kolekton de 7000 PM., interŝanĝas PM. aŭ laŭ Katalogo de Yvert et Tellier.
 821. Dr. Sochacki, kuracisto.

Dobra, poczta Stryków Łódzki.

822. *Ks. Bołłoczko Serafin, pastro mariavita.

Dobra koło Turka.

823. Ks. Kmiecik Roman, katol. pastro.

Drogajówka, poczta Mołodiatycze, pow. Hrubieszów.

824. Gierczak Stanisław, instruisto, Szkoła Powszechna.

Drohobycz.

825. D. Altman Joachim, oficisto, ul. Garbarska 3.
826. d. Geletniuk Aleksander, gimnaziano, Zakład karny.
827. d. Raczyński Józef, oficisto, Zakład karny.
828. d. Tarasiewicz Franciszek, kampanano, Zakład Karny.
829. d. Żebielow Paweł, voj-technikisto, Więzienie.
Nask. 1894, ruso-senkonfesia, simpat. de SAT., abon. de „Nova Epoko“, nun malliberulo politika, deziras simplan korespondadon kiel komencanto.

Dubiecko.

830. Ks. Czubek Adam, katol. pastro.

Duszczycze, poczta Mir, pow. Stołpce.

831. S. d. Borkowski Walerjan, lernejestro, (Kier. Szkoły),
Interesiĝas pri pedagogio, matematiko kaj man-laboroj, deziras koresp. pri soci - kleriga movado.

Działdowo, Pomorze.

832. d. Kołakowski Wawrzyniec, oficisto, ul. Św. Katarzyny 10.

Działoszyce.

833. d. i. Borensztajnowna Mirjam, ul. Kielecka 13, u Bładego.
834. *Moszenberg Lejzor, ul. Kościelna 49.

Dziedzice.

835. Kuboszek Ludwik, ul. Narutowicza 317.

Dziewierzki, wojew. Wileńskie.

836. Ks. Gostyński Roman, M. Augustyn, pastro mariavita.

Felicjanów, poczta Bodzanów Płocki.

837. Ks. Przysiecki Waclaw Bartłomiej, mariavita episkopo.

Filipów, pow. Suwałki, wojew. Białystok.

838. d. Ks. Hryniewicz Józef, pastro mariavita, ul. Rynek 36.
Deziras koresp. pri religiaj temoj en lingvoj: pola, litova, rusa kaj esperanta.

Filipowa koło Suwałk.

839. Ks. Hryniewicz Józef Antoni, pastro mariavita.

Fordon, pow. Bydgoszcz.

840. Ks. Małachowski Paweł, katolika pastro.

Garwolin, wojew. Lubelskie.

841. D. *Dr. Czubryński Antoni, gimn.- profesoro, Gimnazjum Państwowe.

Gdańsk.

842. *Binnebesel Bernard, poŝt-oficisto, Hindersinstrasse 1, — 2.
843. D. *Majorkiewicz Kazimierz, instruisto, Wallg. 16.
Reprezentanto de I. P. R. por Polujo.

Gdynia.

844. d. Nawrot Franciszek, poŝt-oficisto, Urząd Pocztowy.
Gieraltowice ad Knurów, Górny Śląsk.
845. Rajca Ludwik.

Giszowice.

846. Górnik Stefan, ministo, ul. Mickiewicza 23.
847. Nowak Alojzy, masonisto, ul. Agaty 30.

Głębokie, wojew. Wileńskie.

848. *Madej Ignacy, gimnazia instruisto.

Gniazdów, poczta Koziegłowy.

849. Ks. Skrzypiciel Hieronim, pastro mariavita.

Gnidawa, pow. Krzemieniec.

850. Szkolar Timofiej, lernanto.

Gniew, Pomorze.

851. *Jakubiczka Edmund, advokato kaj notario, ul. Piłsudskiego 11.
852. Jahnke Erhard, ul. Dybowa 6—7.

Gniewkowo, Pomorze.

853. Wieck Irgard, studento.

Gnieszno.

854. d. Ciemnoczołowski Dominik, gimnazia lernanto, ul. Dąbrówki 1.
Polo, rom.-katoliko, deziras koresp. pri ĉiuj temoj.
855. Erdmann Gero, gimnaziano, ul. Łubieńskiego 1.

Goleszów, Śląsk Cieszyński.

856. d. Niedoba Karol, bakista laboristo, Nr. 239.
857. d. Zajonc Wincenty, instruisto, Szkoła Powszechna.
858. *Żlik Paweł, laboristo-ŝtonisto, Nr. 266.
Deziras interkonatiĝi kun esperantistoj de diversaj landoj.

Goreńka, pow. Krzemieniec.

859. Udanowicz Andrij.

Gorzkowice.

860. Wajnman Bernard, Przedbórz Pocztowy 4.
861. Ks. Prawda Jan, pastro katolika.

Goworowo, pow. Ostrołęka, wojew. Białostockie.

862. Świątecki W., instruisto, (nauczyciel).
863. L. *Krawczyk Michał, instruisto, Szkoła Powszechna.
Nask. 1898, filoz. studoj; polo-rom.-katol.; esp. izolulo, depost.
1926, abon. de „Pola Esp.“ — Piłsudski-ano; interesigas pri mot-
ocikla sporto, deziras enkonduki Esperanton en lernejojn.

Gozd, poczta Okrzeja.

864. *Ks. Zasadziński Roman Szczepan, pastro mariavita.

Grajewo.

865. *Ajzensztadt Chaim, inżynier, ul. Powiatowa 21.
866. Ajzensztadt Józef, ul. Kolejowa 3.
867. *Gede Karol, instruisto (nauczyciel).
868. *Metelski Aleksander, gimnazja direktoro, ul. Kolejowa 15.
869. Dr. Sienkiewicz Bolesław, kuracisto, ul. Kolejowa 4.
870. *Wasset Eljasz, dentisto, ul. Kolejowa 3.

Grębów.

871. i. Kisielówna Bronisława, instruistino (nauczycielka).

Grobice, poczta Góra Kalwarja, pow. Grójec ad Warszawa.

872. *Kawiński Antoni, agronomo.
Nask. 1884, superaj agrikult. studoj, polo, rom.-katolika, abonan-
to de „Pola Esp.“, esp-isto depost 1913; interesigas pri filozo-
fio, sporto, ski-sporto, deziras koresp. pri agrikulturaj kaj geo-
grafi-etnogr. temoj.

Grodno.

873. Bieńko Konstanty, laboristo, ul. Obozowa 18.
874. D. d. Frydman Natan, instruisto, ul. Bonifratska 11, — 6.
875. *Dr. Krzywiec Jerzy Stanisław, kuracisto, ul. Piaskowa 12.
876. Krzywiec Michał, ul. Piaskowa 12.
877. Mencyński Aleksander, instruisto, ul. Zamkowa 7-a, m. 4.
878. *Oszmiar Antoni, leterportisto, ul. Pocztowa 4 — 6.
879. Piestrak Filip, Więzienie.
880. Smirnow Mikołaj, ul. Rzeźnicka 40.

Grodziec, pow. Będzin.

881. Imiołczyk Bronisław, ul. Okrzei.

Grodzisk Mazowiecki.

882. *Krasnobroder Sruł, studento, ul. Krańcicza 16.
Membro de Varsovia „Akad. Esp. Rondo“, Poalej cionisto.
883. d. Lajbcygier Benjamin, tajloro, Plac Piłsudskiego 39.
884. i. *Nettówna Irena, dramat.-artistino, ul. 3 Maja 4.
Deziras koresp. pri artistaj kaj pacifistaj temoj.

Gronów, poczta Złoczów, koło Sieradza.

885. *Walicki Stanisław, instruisto, Szkoła Powszechna.
Deziras koresp. pri historio, geografio kaj pedagogio.

Gródek Jagielloński koło Lwowa.

886. i. *Bernakiewiczowa Zofja, instruistino, ul. 3 Maja 52.
887. d. Sternberg Berisch, komercisto.

Gródek koło Mołodeczna.

888. Deptuch Józef, pošt-estro, Urząd Pocztowy.

Grudziądz, Pomorze.

889. Kamiński, vice-prokuroro.
890. Kozłowski Józef, majoro, ul. Kwiatowa P. K. U.
891. D. d. Neumeuer Ferdynand, instruisto, ul. Toruńska 22.
Redaktoro kaj eldonisto de „Express Pomorski“, Tuszewska
Grobła 46b.

Grzybów, poczta Mława.

893. i. Kabarowska Ludmiła, instruistino (nauczycielka).

Gurna Grupa pod Grudziądzem.

894. Br. Błaszkowski Władysław, katol. misisto, Dom Misyjny Św.
Józefa.
895. Br. Sagan Wincenty, katol. misisto, Dom Misyjny Św. Józefa.

Hajduki Wielkie, wojew. Śląskie.

896. *Fleischer Waldy Ewald, lernanto, ul. Kościelna 7.
Interesiĝas pri ĉio precipe okultismo, deziras ekkoni la tutan
mondon.
897. *Gruszka Hans, Kolonja Hutnicza 15.
898. Janas Maksymiljan, ul. Krakowska 131.
899. Kempa Alojzy, ul. Moniuszki 4.
900. *Kocek Jan, tajloro, ul. Leśna 21.
901. *Kostorz Alfons, ul. Poniatowskiego 8.
902. Larisch Gerhard, ul. Leśna 22.
903. Ledwon Wiktor, ul. Kalina 49.
904. *Loch Alojzy, registristo, ul. Leśna 5, skrz. poczt. 16.
Deziras korespondi pri diversaj temoj kaj interŝanĝi poŝtkartojn.
905. Osiewicz Bernard, Kolonja Hutnicza 13.
906. d. Thomanek Jan, laboristo, ul. Leśna 26.

Halicz.

907. Zając Michał, instruisto (nauczyciel).

Horochów, woj. Wołyńskie.

908. Bregman S., Zakład Fotograficzny.
909. d. Mesz Lejb, lernanto, Rynek 14.
910. Urban Wacław, instruisto (nauczyciel), skrz. poczt. 31.

Horodło, pow. Hrubieszów.

911. i. Trzaskowska Marja, instruistino (nauczycielka).

Horodyszcze, wojew. Nowogródzkie.

912. i. Fryc Karolina, instruistino, skrz. poczt. 8.
913. Górecki S.

Horożanna, poczta Mikołajów, n-Dr. pow. Rudzki.

914. d. Łucki Mikołaj, instruisto (nauczyciel).

Horyniew, tutor „Górka“, poczta Berezno na Polesiu.

915. *Nieupokojew Georgij, arbar - inżyniero, abs. de Supera Petersburga Arbar-Instituto; esp. de post 1903; deziras koresp. pri rimedo por forigo de malriĉeco.

Hoszcza.

916. Tylewski Marjan, 5 Baon Ochrony Pogranicza.

Idzikowice, poczta Opoczno, wojew. Kieleckie.

917. i. Paczkowska Marja, instruistino (nauczycielka) u pani Sobolewskiej.

Iłża, wojew. Kieleckie.

918. d. Zoberman Abram, lernanto,
Deziras koresp. pri la temo: „Socialismo kaj Esperanto“.

Indura, pow. Grodno, wojew. Białostockie.

919. i. Alkon Liza, ul. Średnia 2.
920. i. Margolis Mina, ul. Grodzińska 3.
921. i. Pocowska Helena, ul. Cerkiewna 15.
922. Winograd Izrael, ul. Kryńska 16.

Inowłódz, pow. Rawa Mazowiecka.

923. d. Kotecki Józef, instruisto (nauczyciel).

Inowrocław.

924. *Bajszczak Stanisław, botisto, ul. Toruńska 5.
925. d. Obarski Tadeusz, instruisto, ul. Kr. Jadwigi 24.

Izbica Kujawska.

926. d. Gajzierski Józef, instruisto (nauczyciel).

Janów, ad Pińsk.

927. i. Daszkiewiczówna Janina, instruistino, Nadleśnic. Drohiczyńskie.

Janów, Górny Śląsk.

928. *Denkowski Franciszek, ul. Planty 4.
929. *Dziadek Florjan, oficisto, ul. Leśna 4.

930. D. **Krystek Karol**, elektro-mekanikisto, ul. Zamkowa 2.
 931. ***Lubecki Maksymiljan**, studento, ul. Wolności 25.
 932. D. ***Mrochem P.**, maŝinisto, ul. Mikołowska 4.

Jaremcze.

933. i. **Sobotnicka Helena**, bibliotekistino, Tow. „Ruch“.
 934. i. **Zimand Erna**, dom-mastrino.

Jarosław.

935. **Cerkavskij Ivan**, Domy Kolejowe.
 936. d. **Ehrlich Józef**, komerca korespondanto, ul. Kraszewskiego 20.
 937. **Gluck Bernard**, ul. Sobieskiego 7.
 938. **Ks. Makara Jakób**, katol. pastro, ul. Kraszewskiego 14.
 939. d.i. **Sacherówna Ika**, komercistino, ul. Opolska 3.
 940. d.i. **Scheinerówna Fryda**, stenotipistino, ul. Sobieskiego 6.
 941. i. **Szapirówna Fryderyka**, ul. Sobieskiego.
 942. D. **Wachułka Antoni**, instruisto, Szkoła S. Konarskiego.
 943. ***Wasserman Zygfryd**, inĝ. elektroteknika, Rynek 28.
 944. **Ks. Zdrzałek Wiktor**, pastro katolika,

Jasło, Małopolska.

945. **Kornfeld-Grenkamp Salo**, eld. de „Esper. Voĉo“ vidu ankaŭ sub Parizo -- eksterlanda parto.

Jaworzno, Małopolska,

946. **Dr. Feldman Gvido**, kuracisto.

Jędrzejów, wojew. Kieleckie.

947. ***Ferens Mojżesz**, komerc-laboranto, Rynek 8.
 Sak-ludemulo, deziras korespondi pri politiko kaj ŝakludo.
 948. i. ***Ferensówna Mania**, ĉe la gepatroj, Rynek 6.
 949. **Róg Grzegorz**, instruisto, Szkoła Powszechna.
 950. ***Słedzik Mordchaj**, ul. Lysakowska 4.
 Interesiĝas pri pentrarto kaj muziko, deziras koresp. pri io-ajn.

Jejkowice, pow. Rybnik, wojew. Śląskie.

951. d. **Sobczyk Paweł**, arbaristo.

Jelenie, poczta Kraszewice, pow. Wieluń.

952. S. ***Przybył Marceli**, laboristo.
 Interesiĝas pri natursciencoj, deziras korespondi precipe kun Usonanoj pri: agrikulturo, popolaj moroj, filozofio.
 953. S. ***Tyszkiewicz Marjan**, instruisto, Szkoła Powszechna.
 Interesiĝas pri vojaĝoj, sporto, radio, fotografado, naturo-observoj; deziras korespondi je temoj sciencaj, pedagogiaj, vojaĝoj kaj astronomio.

Jelna, poczta Leżajsk.

954. i. **Lencznar Marja**.

Jesionka, poczta Kramsk, pow. Konin.

955. i. ***Lisówna Anna**, instruistino (nauczycielka).

Józefowiec, poczta Wełnowiec, koł oKatowic.

956. Ks. Dr. Michatz, pastro.

Kalisz.

960. Charitonenko Mikołaj, gimnazja instruisto., Stannica Ukraińska.
961. *Kukla Jan, instruisto, ul. Staszica 3, Domy Miejskie.
962. d. D. Lasiński Leszek Aleksy, jurnalista, ul. Dobrzecka 11 — 5, skrz. pocztowa 149.
Deziras koresp. pri: pacifismo, jurnalismo, literaturo.
963. d. Lewi A. S., mekan.-botisto, ul. Nowa 13.
Deziras koresp. pri la temo: platonaj kaj korpa amo.
964. i. Maroko Irena, abiturientino, ul. Piekarska 8.
965. i. Maroko Marja, studentino, ul. Piekarska 8.
966. *Maroko Paweł, mag. de juro, ul. Piekarska 8.

Kąkolewnica, pow. Radzyń Podlaski.

967. Pucek Józef, instruisto, Szkoła Powszechna.

Kamienica, poczta Poraj koło Częstochowy.

968. D. Piltz Antoni, instruisto, Szkoła Powszechna Nr. 87.

Kamienna, Skarżysko.

969. *Krasucki Michał, fervojoisto, Biuro Parowozowni.
970. *Nowakowski Leon, fervoja oficisto, Biuro Parowozowni.

Kamieńczyk nad Bugiem.

971. Fazan Czesław, instruisto (nauczyciel).

Kańczuga ad Przeworsk.

972. Chudzicki Roman, instruisto (nauczyciel).

Kartuzy (Pomorze).

973. D. *Sielke Franciszek, instruisto, ul. Gdańska 23.

Katowice, G. Śląsk.

974. Ałanowski Franciszek, ul. Bartosza Głowackiego koło Szk. Pol.
975. *Augsburg Gustaw, estro de konsum-kooperativo, ul. Jordana 12.
976. Augsburg Gustaw, ul. Kościuszki 49.
977. Bacia Franciszek, ul. Piłsudskiego 60.
978. Barański Jerzy, Plac Wolności 10.
979. Bernstock Aleksander, ul. Stawowa 3, II.
980. Biernacka Aleksandra, ul. Podgórna 3.
981. Bożek Stanisław, ul. Kordeckiego 1-a.
982. i. Broda Matilda, ul. Markiewki 18.
983. Brzezinka Franciszek, ul. Król-Hucka 23. Dąb.
984. *Dr. Broder Henryk, kuracisto, skrz. poczt. 258.
985. *Brzózka L., oficisto, ul. Grzybski 3.

986. Chmiel Jan, ul. Szkolna 5.
 989. Prof. Chrzanowski Wacław, profesoro de komerca lernejo, Szkoła Handiowa.
990. Cichy Jan, ul. Piłsudskiego 36.
 991. Czudaj Karol, ul. Gliwicka 51.
- i. 992. Danziger Małgorzata, ul. Stawowa, 3, II.
 993. Długaj Georg, ul. Mickiewicza 17.
 994. Dziadek Florjan, II. Katomasz.
 995. Ehrlich Herbert, ul. Kościuszki 17.
 996. *Faruga Franciszek, komercisto, ul. Krakowska 7.
 997. *Fiedler Winem, kontornisto, ul. Wolności 21.
- i. 998. Figiel Marta, ul. Piłsudskiego 13.
 999. Filak Emanuel, ul. Lisa 10.
 1000. Fluhr Maks, ul. Mickiewicza 14, I p.
 1001. Gallus Roch, ul. Kościuszki 37.
 1002. Gałuszka Jan, ul. Hetmańska 23. — Ligota.
 1003. Gnypp Wincenty, ul. Powstańców 12, III.
 1004. Goepfert Henryk, ul. Reymonta 6.
 1005. *Golańb Józef, oficisto, ul. Dębowa 47.
 1006. Grünwald Stefan, laborista sportisto, ul. Piaskowa 5.
 1007. Grzonka Paweł, ul. Wandy 9.
 1008. Himpel Alfred, ul. Mickiewicza 17.
 1009. Hirsberg Zygmunt, ul. Kochanowskiego 6/IV.
- d. 1010. Hołman Teodor, elektromekanikisto, ul. Gliwicka 12a.
 1011. Huppert Helmut, ul. Andrzeja 3.
 1012. Janoschka Józef, ul. Kochanowskiego 4.
 1013. d. Jęczmionka Władysław, oficisto, ul. Marjačka 24.
 1014. Josch Albert, ul. Moniuszki 4.
 1015. Juraszek Walter, ul. Kościuszki 22.
 1016. *Kania Franciszek, oficisto, ul. Zaleska, Dom Sp. Budowl.
- i. 1017. Kapica Olga, ul. Dąbrowskiego 1.
 1018. Kimont Jan, ul. Gliwicka 18.
 1019. Klima Paweł, ul. Walerjana 10.
- D. 1020. *Kloss Maks, privat-oficisto, ul. Dworcowa 13.
 1021. Kos Edward, ul. Dębowa, Katow. - Dąb.
 1022. Kostka Stefan, ul. Mikołajewska 33b.
 1023. Kucharczyk E., adreso ĉe Siwiec.
 1024. Kulczyński Edward, privat-oficisto, ul. Jagiellońska 16.
- i. 1025. *Kupszówna Marja, oficistino, ul. Wojewódzka 15, IV p.
 1026. i. Lamparska Ludwika, ul. Kochanowskiego 12a.
 1027. Lamparski Gabrjel, ul. Kochanowskiego 12a.
 1028. i. Langfusówna Anna, ul. Piłsudskiego 17. „Oszczędność“.
 1029. Leuschner Fryderyk, ul. Kościuszki 11.
 1030. Lubecki Michał, ul. Dębowa 24, Katow.-Dąb.
- i. 1031. Majcherczyk Emilja, ul. 3 Maja 21.
 1032. Inż. Maske Artur, labor-inspektoro, ul. Powstańców 2.
 1033. Melek Mieczysław, ul. Młyńska 44.
 1034. Micke Władysław, Br. Stawowy 2.
 1035. Mikołajczyk Ignacy, ul. Młyńska 35/II.
- i. 1036. Milchmanówna Dora, ul. Dębowa 54, Dąb.
 1037. Mrzyk Józef, ul. Mielęckiego 8.
 1038. Musioł Józef, ul. Król.-Hucka 18.
- i. 1039. Nebel Frida, ul. 3 Maja 32.

1040. i. Nebel Rut, ul. 3 Maja 82.
 1041. i. Nierodziński Jan, ul. Raciborska 24.
 1042. i. Niesłańczykówna Zofja, ul. Hetmańska 29.
 1043. i. Oczkowska Zofja, ul. Krakowska 41.
 1044. i. Ogórkówna Elżbieta, ul. Beka 10.
 1045. Operskalski Teofil, ul. Św. Jana 8.
 1046. Orszulik Rufin, ul. Gliwicka 31.
 1047. Ostroga Józef, ul. Krasińskiego 2.
 1048. Pasięka Urban, Br. Stawowy 1.
 1049. i. Patrzek Gertruda, ul. Mikołowska 33.
 1050. Pilc Józef, ul. Walerjana 5.
 1051. i. Prawerówna B., farmaceutino, Ligota, Apteka.
 1052. *Przewoźnik Juljusz, ferojisto, ul. Kościuszki 8, IV p.
 1053. *Przygoda Karol, oficisto, ul. Wojewódzka 7.
 1054. Przyłucki Roman, ul. Paderewskiego 5.
 1055. Puczką Antoni, ul. Teatralna 7.
 1056. Putek Albin, ul. Wodna 4.
 1057. Radziszewski Otto, ul. Szafrńska 9.
 1058. Reguła Teodor, ul. 3 Gr. Nowa Wieś.
 1059. Saternus Alfons, ul. Opolska 46.
 1060. Schreiberówna Marja, ul. Hetmańska 29. Katow. Ligota.
 1061. Sianożęcka Elza, ul. 3 Maja 33. Kat. I.
 1062. Sikora Hipolit, tajloro, ul. Piłsudskiego 36. Kat. I.
 1063.
 1064. d. Siwiec Antoni, komercisto, Plac Dr. Rostka 2.
 1065. d. i. Sobolewska Amalja, ul. Teatralna 8. Kat. I.
 1066. i. Sobota Marta, ul. Kozielska 10.
 1067. Solisz Georg, ul. Kraszewskiego 3.
 1068. Soltysek Wilhelm, ul. Młyńska 16.
 1069. i. Sornowska Anna, ul. Raciborska 33a.
 1070. Spendel Józef, poštuficisto, Urząd Pocztowy.
 1071. Stiebel Leon, ul. 3 Maja 17.
 1072. Talik Stanisław, ul. Szafrńska 9.
 1073. d. D. Tichawski Jan, supera oficisto, ul. Plebiscytowa 25/III.
 Eldonisto de la lernolibro „La Mondlingvo“.
 1074. Tinschert Jan, ul. Poprzeczna 19.
 1075. d. Tychaniuk Michał, tajloro, ul. Wojewódzka 40/II. Kat. I.
 1076. i. Vogel Bronisława, ul. Krakowska 37.
 1077. Wieczorek Paweł, ul. Mikołowska 49.
 1078. Wiener Albert, vel Alter Nuchym, komercisto, Plebiscytowa 13.
 1079. i. Wojzik Gertrud, ul. Kozielska 1.
 1080. Wollek Feliks, ul. Nad Potokiem 2.
 1081. Wolmarek Józef, ul. Gliwicka 37.
 1082. Wolny Teodor, ul. Ligocka 33.
 1083. Wosiński Stanisław, ul. Gliwicka 5.
 1084. Zug Rajmund, ul. Kościuszki 46.

Kazanów, via Radom-Zwoleń.

1085. *Góra Jan.

Kazimierz, koło Strzemieszyc.

1086. *Surnikowski Aleksander, feroja stacji-estrowej — (Stacja).

Kcynia, - Wójtostwo.

1087. Borowski Wacław, lernanto,
1088. Lindemann Henryk, lernanto, ul. Cmentarna 1.

Kielce.

1089. D. *Frischmann Dawid, vojevodeja ŝtat-oficisto, ul. Focha 31.
1090. Dr. Generowicz, kuracisto, ul. Leonarda 13.
1091. *Kaufman Markus, oficisto, ul. Nowy Świat 6.
1092. Dr. Krauze H., kuracisto, ul. Wesola 43.
1093. d. Litewka Henryk, lernanto, Zakład Salezjański.
Polo, rom.-katolika.
1094. Pukacz A., ul. Kozia 2.
1095. Dr. Sikorski Jan, kuracisto, ul. Mickiewicza 2.
1096. Świątek Roman, komercisto, ul. Śniadeckich 17.
1097. Szternfeld Szija, fotografisto, ul. Czarnowska 5, m. 11.
1098. Wajcfeld Moric, ul. Staro - Warszawskie Przedm. 8.
1099. Wiązecki Wojciech, abeleja inspektoro, ul. Sienkiewicza 20.
1100. d. Wilczyński Stefan, lernanto, Zakład Salezjański.
1101. Dr. Żurkowski, kuracisto, ul. Wesola 27.

Kiwerce, pow. Łuck.

1102. *Konderak Józef, arbaristo, Nadleśnictwo Państw.

Klewań.

1103. Rotenberg Mojżesz, ul. 3 Maja 14.

Kłobuczyn, pow. Kartuzy, Pomorze.

1104. Szalewski Bolesław, instruisto, (nauczyciel).
Deziras korespondi kun gekolegoj de l'tuta mondo.

Kniaże, wojew. Tarnopolskie.

1105. Warczak Grzegorz, instruisto (nauczyciel).

Knurów, Górny Śląsk.

1106. Czogalik Franciszek, ul. Kościuszki 4.
1107. *Gilner Rufin, pentristo, ul. Poniatowskiego 5.
Deziras korespondi pri fakaj k. artistaj temoj.
1108. D. *Grzegorzycza Wiktor, maŝinisto, ul. Florjana 3.
1109. i. Habówna N., ul. Rybnicka 24.
1110. *Labud Konrad, oficisto, ul. Piłsudskiego 14.
Nask. 1914; komerca lernejo; poio-rom.-katol., membro de Esp.
Soc. „Verda Stelo“ en Knurów, apartenas al „Asocio de Pola
Skoltaro“.
1111. Nocoń Ludwik, ul. Rybnicka 35.
1112. -D. Pierchała Antoni, destilisto, ul. Rybnicka 33.
1113. Staniczek Emil, ul. Kr. Jadwigi 2.
1114. i. Zapartówna Adela, ul. Wilsona 7.

Kobryń, woj. Lubelskie.

1115. Zakrzewski Aleksander, Hurtownia Monopolu Spiryt.

Kochłowice, Górny Śląsk.

1116. Cat Berro Józef, kol. Hugona 16.
1117. *De Martin Fortunato, laboristo, ul. 3 Maja 14.
1118. Garus Leon, ul. Nowowiejska 48.

Koluszki, wojew. Łódzkie.

1119. *Sudelik Stanisław, fervoja oficisto -- Stacja Kolejowa.
Deziras koresp. pri agrabla, utila temo.

Kołomyja.

1120. D. Karatnyćkyj A., ul. Jagiellońska 40.
1121. D. *Kuźma Orest, gimnazia profesoro, ul. Nowa 4.

Konin, wojew. Łódzkie.

1122. d. Przedecki Adam, juristo, ul. Słupecka 16.

Koronowo, pow. Bydgoszcz.

1123. d. Würman Mojżesz, tajloro, nun politika malliberulo, Więzienie.

Korzec na Wołyniu.

1124. *Wasilewski Maksymiljan, policeja oficisto.
1125. D. i. Zawodnik Fela, instruistino, ul. Szkolna 10.

Kościan Wielkopolski.

1126. Klusak Wincenty, Zakłady Tkackie „Korda“.
1127. Maske O., Gimnazjum.

Kościelisko, poczta Zakopane.

1128. Kaciczak Tadeusz, komercisto.

Kościerzyna, Pomorze.

1129. *Ks. Gronowski Stanisław, katol. pastro, ul. Kościelna 4.

Kosino, poczta Rogoźno, ad Łañcut.

1130. Heil Rudolf.

Kowal, woj. Warszawskie.

1131. d. Milewski Eugenjusz, studento de Politekniko Varsovia ul.
Kopernika 9.
1132. Milewski St., ul. Kopernika 9.
1133. d. Ziółkowski Roman, ul. Zamkowa 10.

Kowalewo, Pomorze.

1134. i. Modniewska Małgorzata, studentino.
1135. i. Nowaczykówna Eufanja, studentino.

Kowel, wojew. Wołyńskie.

1136. d. Aleksiejew Teodor, librotenisto, ul. Kolejowa 79.

Kozienice, wojew. Kieleckie.

1137. Kolm M., ul. 11 Listopada 33.

1138. i. *Wajnberg Dora, ul. 3 Maja.

Kozłowo, poczta Orawa, pow. Skole.

1139. i. Węgrzynowa Urszula, instruistino.

Kozłówka, poczta Łagiszyn, k. Pińska.

1140. L. *Rubanowicz Konstanty, laboristo.
Nask. 1906; marksisto, deziras koresp. pri sociaj kaj ekonomiaj temoj.

Kraczkowa, pow. Łańcut, wojew. Lwowskie.

1141. *Ks. Pięta Piotr, pastro katolika.

Kraków.

1142. Dr. Abend Józef, kuracisto, ul. Zamojskiego 34.

1143. *Abramowicz Dawid, komercisto, ul. Miodowa 17.

1144. Alfus J., ul. Słoneczna 31, I p.

1145. i. Ainsfeld Dora, ul. Jasna 10.

1146. i. *Armatys Marja, flegistino, ul. Zyplikiewicza 15, II p. ofic.
Deziras korespondi pri temoj sociaj.

1147. Dr. Aronson, J., kuracisto, ul. Jasna 5.

1148. i. *Barbaszewska Helena, inżynier-edzino, ul. Kawiary 16, I p.

1149. i. Dr. Bauminger Ida, kuracisto, ul. Dietla 60.

1150. Berg Dawid, ul. Św. Benedykta 11.

1151. Dr. Berenstein Adolf, kuracisto, ul. Kalwaryjska 3.

- 1152: Dr. Bertig Bronisław, kuracisto, ul. Rakowiecka 19.

1153. i. *Bertig Cecylja, Janowa-Wola 16.

1154. i. *Bertig Hermina, ul. Rakowiecka 19.

1155. Biskupski Józef, ul. Staszycza 6.

1156. *Dr. Blasberg Maksymiljan, kuracisto, ul. Starowiślna 18, II p.

1157. d. Borger Izydor, komercisto, ul. Józefa 13.

1158. i. *Borucka Marja, dom-mastrino, ul. Smoleńska 26.

1159. d. Braciejowski Zygmunt, oficisto, ul. Nadwiślańska 21.

1160. i. *Broniewska Michalina, hejm-mastrino, ul. Retoryska 17, m. 9.

1161. *Broniewski Henryk, pensiulo, ul. Retoryska 17, m. 9.

1162. i. Brücknerowa Róża, ul. Starowiślna 44.

1163. *Brust Dolek, komercisto, ul. Brzozowa 15.

Deziras korespondi pri filmoj.

1164. *Dr. Bujwid Odo, pens. profesoro de Universitato, ul. Lubicz 34.
Prezidando de Pola Esperanto - Delegitaro.

1165. Człapiński Piotr, ul. Jabłonowskich 7.

1166. Czunko Adam, arkitekto, ul. Urzędnicza 32.

1167. Deutsch Karol, ul. Morsztynowska 4.

1168. *Dr. Dreher Leopold, juristo, ul. Starowiślna 37, II p.

1169. *Dwornik Michał, pošt-oficisto, Urząd Pocztowy 2.

1170. Dr. Ehrenpreis, kuracisto, ul. Karmelicka 48.
 1171. Dr. Engel Adolf, kuracisto, ul. Lubicz 12.
 1172. i. Fallek Regina, ul. Szeroka 39.
 1173. Fildstein Herman, ul. Kalwaryjska 28.
 1174. Friedman Salo, presisto, ul. Sołtyka 6, I p. m. 2;
 1175. i. Dr. Fuchs Rena, kuracisto, ul. Józefińska 3.
 1176. Goldberger Leopold, dentisto, ul. Grodzka 14.
 1177. Goldfarb Juljusz, ul. Lubomirskich 25.
 1178. Goldschmied Zygmunt, ul. Bocheńska 6, u p. Butertacz.
 1179. Dr. Gottlieb G., kuracisto, ul. Kremerowska 6.
 1180. Herz Tadeusz, Al. Krasińskiego 19.
 1181. *Hodakowski Tadeusz, profesoro, ul. Jabłonowskich 10—12.
 1182. i. Ignaszówna Janina, sekretariino de skoltinoj, adreso ĉe Kazanowiczówna.
 1183. d. Ilnicki Mikołaj, pošt-kotrolisto, Główna Poczta.
 1184. *Jaich Franciszek, mašin-seruristo, ul. Długosza 12, III p. Kraków XXII.
 Deziras korespondi pri socialismo kaj socia ekonomio.
 1185. Dr. Janczalik E., kuracisto, ul. Dwernickiego 3.
 1186. Jarocki Włodzimierz, lernanto, ul. Kałowa 11.
 1187. Jarosz Józef, studento de Sup. Komerca Lernejo, ul. Pędzichów 24
 1188. i. Jaroszówna Wanda, studentino, ul. Szujskich 5.
 1189. i. Kaczorowska Wanda, ul. Filarecka 21.
 1190. i. Kantówna Gustawa, ul. Wiślna 10.
 1191. i. Kazanowiczówna Marja, prezid. de Skoltina grupo, ul. Lubomirskich 43.
 1192. Dr. Kepler Viktor, kuracisto, ul. Legjonów 12.
 1193. i. Klapholzówna Rena, ul. Kościuszki 27.
 1194. *Kornblüth Wilek, komercisto, ul. Berka Joselewicza 16.
 1195. i. Kornreichowa Leona, ul. Rakowiecka 19.
 1196. i. *Kostecka Jadwiga, hejm-mastrino. Al. Mickiewicza 5.
 1197. *Kostecki Edward, inĝeniero, Al. Mickiewicza 5.
 1198. Dr. Kostrzewski Józef, kuracisto, ul. Zygmunta Augusta 3.
 1199. Kosyrczyk Ludwik, repr. de katolika Junularo, Al. Mickiewicza 3.
 1200. *Kowalski Franciszek, pens. instruisto, ul. Siemiradzkiego 3.
 1201. i. Dr. Kragen Antonina, kuracisto, ul. Węgierska 16.
 1202. Kriss Juljan, ul. Czysta 10.
 1203. L. *Kucharski Jan, oficisto de Asekur.-Soc., ul. Garncarska 7, ofic.
 1204. *Kuhl Bronisław, ŝtat-oficisto, ul. Dolnych Młynów 10.
 1205. *Kutscher Ludwik, cand. medic., ul. Grodzka 9.
 Filatelisto, deziras interŝanĝi P. M.: administranto de „Pola Esp.“ kaj kasisto de „Societo - Esp.“ en Kraków.
 1206. Dr. Kuźniar Czesław, docento de geologio ĉe Minista Akademio.
 1207. d. Mayer Emil, stenografisto, ul. Lelewela 9, m. 2.
 1208. i. Landau Marja, ul. Skawińska 13.
 1209. Dr. Lauer Józef, kuracisto, ul. Św. Sebastjana 18.
 1210. Dr. Lauterbach J., kuracisto, ul. Mickiewicza 4.
 1211. Leibel Jakób, ul. Dietla 1.
 1212. Leja Jan, pošt-oficisto, Kraków-Dębni, ul. Zagrody 15, au Urząd Pocztowy, Kasa, I p.
 1213. d. Liebfeld Michał, juvelisto, ul. Józefa 19.

1214. i. **Lichtenstadt Cecylja**, ul. Józefa 22.
 1215. ***Lust Juljusz**, privat-oficisto, ul. Skawińska 13.
 Deziras korespondi pri ĝeneralaj temoj.
 1216. ***Łomnicki Jerzy**, studento, ul. Nowowiejska 9, I p.
 1217. ***Dr. Mester**, kuracisto, ul. Wrzesińska 8.
 1218. i. ***Neuberg Julja**, juvelist-edzino, ul. Florjańska 2.
 1219. i. **Nusbaum Juda**, ul. Kalwaryjska 7.
 1220. ***Ordyński Karol**, poŝtoficisto, ul. Warszawska 3, III p.
 Deziras koresp. pri—k. interŝanĝi popolajn k. naciajn kantojn.
 1221. **Dr. Papić Adam**, kuracisto, Al. Słowackiego 28.
 1222. d. **Parafiński Jan**, ul. Długa 36, u p. Stacha.
 1223. **Pliszewski Zbigniew**, studento, Uniwersytet.
 1224. **Płonka Józef**, profesoro, ul. Włoczków 2, I p.
 1225. d. **Poborski Józef**, stud. de Minista Akademio, Pl. Kazimierza Wielkiego 4.
 1226. ***Dr. Podworski Edward**, kuracisto, ul. Kopernika 38.
 1227. **Dr. Praetzel G.**, kuracisto, Rynek 24.
 1228. i. **Reisówna Rozalja**, Janowa Wola 16.
 1229. i. **Rosenberżanka Celestyna Marja**, em. instruistino, Jasna 7, II p.
 1230. ***Dr. Rosenstok Leon**, kuracisto, ul. Stolarska 13.
 1231. i. **Dr. Rosenthal Bronisława**, kuracisto, ul. Jablonowskich 2.
 1232. L. d. i. **Rothówna Irena**, gimnazianino, ul. Dietla 113.
 1233. i. **Dr. Rouppert Jadwiga**, kuracisto, ul. Lubicz 3.
 1234. i. **Rubinstejn Bronisława**, ul. Sebastjana 4.
 1235. d. **Rudnicki Stanisław**, komercisto, ul. Tomasza 26.
 1236. **Saffierstein Marek**, ul. Podbrzezie 2.
 1237. **Schiffer Filip**, Powszechny Bank Związkowy, Rynek 44.
 1238. ***Schleichkorn Leon**, bakista-majstro, ul. Długa 15.
 1239. i. **Senkarówna Elza**, ul. Topolowa 9.
 1240. **Sowiński Jerzy**, ul. Sienkiewicza 8.
 1241. i. **Sperlingowa Zofja**, ul. Józefa 22.
 1242. i. **Spira Róża**, ul. Miodowa 22.
 1243. d. i. **Srebrna Luiza**, ul. Dietla 11.
 1244. **Dr. Szwarc Zygryd**, kuracisto, ul. Zielona 11.
 1245. i. **Taubmanówna Fenja**, Przy Moście 1.
 1246. ***Toczyski Józef**, oficisto, ul. Szlak 40.
 1247. ***Tor Eugenjusz**, inĝeniero-direktoro, ul. Smoleńska 11, I p.
 1248. i. ***Torowa Katarzyna**, hejm-mastrino, ul. Smoleńska 11, II p.
 1249. ***Treger Edward**, privat-oficisto, ul. Cystersów 21.
 1250. d. **Trybowski Jan**, lernanto, ul. Kałowa 4, Ip. m. 12.
 1251. ***Mgr. Tydor Daniel**, ul. Brzozowa 16.
 1252. d. i. **Uznańska Henryka**, hejm-mastrino, ul. Krowoderska 50.
 1253. **Dr. Wajsglas**, kuracisto, ul. Gertrudy 2.
 1254. **Dr. Wander Leon**, kuracisto, ul. Koletek 6.
 1255. **Dr. Weinberg Rudolf**, kuracisto, ul. Mogilska 8.
 1256. D. i. **Weinsberg Regina**, prokuristino, ul. Św. Anny 9.
 1257. D. **Wiesenberger Ignacy**, fabrik-direktoro, ul. Powiśle 12.
 1258. d. **Wihnanek Marjan**, pens. kolonelo, Al. Słowackiego 36, III p.
 Filoz. studoj, mag. de farmacio; polo, rom.-katol., interesigas kaj deziras korespondi pri: farmacio, ski-sporto, turistiko.
 1259. ***Zieliński Franciszek**, industriisto, ul. Św. Marka 16.
 1260. ***Zimmels Leon**, studento, ul. Dietla 113.
 1260. **Dr. Ziomek Maksymiljan**, ul. Wincentego Pola 5.

1261. i. Żukowska Matylda, ul. Lubomirskich 35.
 1262. *Dr. Żupnik Leon, juĝeja grafiologia spertulo, ul. Batorego 12.
Krasnystaw, wojew. Lubelskie.
1263. Wroński Bogusław, instruisto (nauczyciel).
KręŜoły, poczta Ryczywół, pow. Oborniki.
1264. Bragulla Werner, gimnaziano.
Krośniewice, pow. Kutno.
1265. d. Jamer Bolesław, invalido, liberpensulo, skrz. poczt. 20.
Królewska Huta, wojew. Śląskie.
1266. Bitterlich Ernest, ul. Piotra 14.
 1267. Brinsa Alojzy, ul. Hajduka 59.
 1268. Ellner Ulrich, ul. Ogrodowa 3, II p.
 1269. Goliński Konrad, ul. Pawła 10.
 1270. Greschla Franciszek, ul. Wolności 88.
 1271. D. Günzel H., komercisto, ul. Wolności 90.
 1272. Hirsch Karol, ul. Grunwaldzka 1.
 1273. *Kędzior Eugenjusz, supera minej-oficisto, ul. Skargi 24.
 1274. Kisielewski Karol, ul. Wolności 26.
 1275. Kocima Józef, ul. Hajducka 49.
 1276. D. *Kołodziej Emil, elektro - muntisto, ul. Mickiewicza 76.
 Nask. 1893, teknika studo, polo, rom.-katolika, aktivulo esp. kaj abonanto de 4 esp. gazetoj, esp. depost 1912, instru-kapabla; deziras interŝanĝi poŝt-markojn; parolas ankaŭ france kaj germane.
1277. *Kotała Augustyn, seruristo, Rynek 4.
 1278. Kowalczyk Oswald, ul. Kościelna 14.
 1279. Koźlik Franciszek, ul. Chrobrego 14, II p.
 1280. Kunik Jan, ul. Polna 4.
 1281. Kuś Wincenty, ul. Bytomska 16.
 1282. Kuzela Karol, ul. Bytomska 51.
 1283. Lendla Alojzy, ul. Mickiewicza 69.
 1284. Pelka Teodor, ul. 3 Maja 79.
 1285. Piec Aleksander, ul. Wolności 30.
 1286. Płona Karol, ul. Krzyżowa 6.
 1287. Połomski Józef, ul. Ogrodowa 59.
 1288. Preihs Wiktor, ul. Mickiewicza 69.
 1289. Sadło Jan, ul. Cmentarna 18.
 1290. Schelensok Jan, ul. Juljusza Ligonia 12.
 1291. Skaźnik Józef, ul. Hajducka 52.
 1292. Stiller Alojzy, ul. 3 Maja 57.
 1293. Szeja Jan, ul. Mickiewicza 60.
 1294. Szymura Paweł, ul. Mickiewicza 11.
 1295. Tauszke Fryderyk, ul. Ogrodowa 33.
 1296. i. Teichner Melitta, ul. Krzyżowa 3.
 1297. Trochimowski Ludwik, inĝeniero, Rynek 1.
 1298. *Tyła Stanisław, konstruista sub-majstro, ul. Ogrodowa 45.
 Nask. 1901, konstruista lernejo; polo - katol., membro de Esp. Rondo en Król. Huta; esp. depost januaro 1930, sufiĉe lerta; dezir. koresp. pri diversaj kaj fakaj temoj.

1299. Wawrzinek Maks, ul. Piastowska 1.
 1300. Welhs Jerzy, ul. Wandý 39.
 1301. Weiser Jerzy, ul. Dąbrowskiego 22.
 1302. *Wielebiński Jan, profesoro, ul. Dąbrowskiego 28.
 1303. Wiszala Antoni, ul. Sobieskiego 21.

Kruhel, poczta Ratajczyce, pow. Brzeski.

1304. i. Pokorska Teodora, instruistino (nauczycielka).

Krynica.

1305. Dr. Better, kuracisto,
 1306. Dr. Mayer kuracisto,

Krynki, pow. Grodno, wojew. Białostockie.

1307. *Kawecki Jan, instruisto, ul. Kościelna 9.
 Membro de UEA, Nr. 35.415, deziras koresp. pri: orkestra ludo, slojdo kaj pentr-arto.
 1308. Soufer Aleksander, Pl. Jagielloński.
 1309. Tarłowski Abel, .

Krywałd-Szczygłowice, Górny Śląsk.

1310. *Lewandowski Jan, mašinisto,
 Deziras korespondi pri diversaj temoj.

Krzemieniec, wojew. Wołyńskie.

1311. d. Bałez Mordko, ĉapelisto, ul. Szeroka 41.
 1312. D. *Doroszenko Bazyli, profesoro de Pastra Seminario, ul. Pocztowa 28.
 Naskita 1870, absolvento de Instruista Instituto, esperantisto depost 1910.
 1313. d. Gincburg J., industrieja estro, ul. Szeroka 26.
 1314. Gładysz Jarosław.
 1315. Hawryluk Petro, lernanto, ul. Nowalna 11.
 1316. d. i. Humienikowa Łarissa, inĝenier-edzino, ul. Słowackiego 7.
 Deziras korespondi kun Egiptanoj kaj Norvegoj (interesiĝas pri teozofio kaj vegetarismo).
 1317. *Moroziuk Stefan, mekanikisto, Młyn Gielburda.
 1318. d. Nieupokojew Leonid, oficisto, ul. Szumska 2.
 Nac. rusa, konf. grek-ortodoksa, esp. depost 1925, bone parolanta, radioamatoro, vegetarano.
 1319. d. Wajsberg Aron, librotenisto, ul. Licealna 4.
 Bona ŝakludanto.
 1320. d. Waisberg Bejrysz, librotenisto, Stary Rynek 4.
 1321. d. Wajsberg Boruch, librotenisto, ul. Licealna 4.
 Deziras koresp. pri Esperanto kiel deviga lernobjekto en lernejoj.
 1322. d. i. Wygnanna Raisa, dom-mastrino, ul. Szumska 2.

Krzeszów, poczta Małyńsk, pow. Kostopol.

1323. *Górecki Tadeusz, instruisto (nauczyciel).

Krzewiny, poczta Sulejów.

1324. Seneta Włodzimierz, instruisto, (nauczyciel).

Krzywicze, wojew. Wileńskie.

1325. *Isakiewicz Jan, instruisto, (nauczyciel).

Kucharki, poczta Pleszew.

1326. Wojtasik Ludwik, instruisto (nauczyciel).

Kupiczów, wojew. Wołyńskie.

1327. Ks. Burzmiński Bonawentura, katol. pastro.

Kutno.

1328. *Grzelak Kazimierz, ul. Ks. Skorupki 27.
Liberpensulo, interesigas pri sciencaj temoj.

Leśnierz Łódzki, poczta Łęczycza.

1329. *Skupiński Stefan, instruisto (nauczyciel).

Leśnictwo Zamość, poczta Rynarzewo, pow. Szubin.

1330. d. Bartol Edward, lernanto.

Leszczyny, pow. Rybnik, wojew. Śląskie.

1331. *Figuła Józef, instruisto (nauczyciel).

Leszno koło Błonia.

1332. Dutkiewicz Jan, mašinisto.

1333. D. *Ks. Furmanik Adam, pastro mariavita.

1334. i. Furmanik Anna, diakonisino mariavita.

1335. i. Górniak Marta, infanistino (pielegniarka).

1336. Górniak Stanisław, laboristo (robotnik).

1337. Kazulak Piotr, lignajisto (stolarz).

1338. Lasocki Kazimierz, masonisto (murarz).

1339. Nikifor Jan, masonisto (murarz).

1340. Obrzydowski Franciszek, laboristo (robotnik).

1341. i. Orzechowska Zofja, sekretariino mariavita.

1342. Orzechowski Czesław, diakono mariavita.

1343. Poniedziałek Józef, masonisto (murarz).

1344. Siekiński Stanisław, mekanikisto (mechanik).

1345. Szamborski Adam, masonisto (murarz).

1346. Tomaszewski Adam, masonisto (murarz).

1347. Zbichowicz Sebastjan, pastro mariavita, p. adr. pastro Furmanik.

Leszno Wielkopolskie.

1348. L. d. Skoracki Jan, oficisto, ul. Leszczyńskich 44, I p.

Libiąż Mały ad Kraków.

1349. Pudykiewicz Paweł, instruisto (nauczyciel).

Lida, wojew. Nowogrodzkie,

1350. D. *Gołachowski Andrzej, arbar-ingeniero, Nadleśnictwo.
1351. S. *Kozakiewicz Konstanty, pošt-oficisto, ul. Wiejska 8.
1352. d. Rozensztejn Lejba, frizisto, Rynek 14.

Lipiny Śląskie, pow. Chodzież,

1353. Erlichman B., ul. Kolejowa 27.
1354. Pohl Wilhelm, gimnaziano.

Lipińskie, poczta Gąbin.

1355. *Ks. Szymanowski - Korwin Feliks Mateusz, pastro mariavita.

Lipno.

1356. Idzikowski J., ul. Ceres 9.

Lisewo, pow Chełmno, Pomorze.

1357. Ks. Fierek Anastazy, katol. pastro.

Lisko, woj. Lwowskie.

1358. *Dr. Godłowski Aleksander, pens. distrikt-kuracisto.

Liszki ad Kraków.

1359. Ks. Paryś Andrzej, katol. pastro.

Lubania n. Pilicą.

1360. D. *Bulski Józef, instruisto (nauczyciel).

Lublin.

1361. Antoniewski A., ingeniero, ul. Narutowicza 45, m. 8.
1362. i. *Bergsohn Lodzia, ul. Lubartowska 52, m. 18.
1363. *Bienkowski Konstanty, staci-estro, ul. 1 Maja 51.
Nask. 1882, absolvento de Militista Lernejo „Korpus Kadetów“,
polo, rom.-katolika, membro de l'Asocio de Fervojoj-oficis, prezid.
de Fervojistista Abstinenta Rondo.
1364. i. Bolesławska Kazimiera, ul. Ogrodowa 3, m. 6.
1365. d. Bryzek Jan, telegrafisto fervoja, ul. Przytorze 79.
1366. Budniok Alojzy, privata oficisto, ul. Krochmalna 22.
1367. Drzewiecki Bohdan, komercanto, ul. Ś-to Duska, Skł. Nasion.
1368. Edelsztejn M., ul. Św. Mikołaja 16.
1369. d. i. Eriichmanówna Sara, oficistino de Koop. Banko, ul. 1 Maja 37.
Nask. 1911., 7 gimnaziaj klasoj, nacie juda, konfesio hebrea.
1370. d. Feld Zygmunt, librotenisto, Rynek 5.
1371. Friedman Fajwel, ul. Grodzka 7.
1372. *Gołębiowski Kazimierz, fervoja oficisto, Dworzec, Kancel. Zaw.
1373. *Gozdecki Jan, oficisto, Obóz Połudn. ul. Nowy Świat 31.
Deziras koresp. pri: 1) tekniko kaj evoluo de motociklismo, 2)
pri kulturado de hejmaj kaj ekzotikaj bestoj.
1374. Grabowski Józef, fervoja oficisto, Dworzec, Kancelarja Zaw.

1375. d. i. **Gradelówna Salomea**, ul. Bernardyńska 24.
1376. **Grünfeld Kazimierz**, ul. Krakowskie Przedm. 21, m. 11.
1377. **Jajszczyk Mieczysław**, seruristo, ul. Krochmalna 15, m. 4.
1378. ***Ks. Jałosiński Alfons**, pastro mariavita, ul. Drobna 12.
1379. d. **Janicki Edward**, gimnazia lernanto, ul. Bychawska 31, m. 16.
Polo, rom.-katol., esp. depost. 1929, deziras koresp. pri: lingvistiko, literaturo, politiko kaj humoro.
1380. ***Jaworowski Rajmund**, emerito, ul. 3 Maja 7, m. 4.
1381. d. **Jowdnik Aleksy**, tajloro., ul. Składowa 13, na Bronowicach.
1382. ***Klimowicz Marjan**, lernanto, ul. Narutowicza 14, m. 3.
1383. i. **Kohn Marja**, ĉe gepatroj, Rusałka, róg Zamojskiej.
1384. d. **Korulski Romuald**, ŝtat-oficisto, ul. Szopena 7, m. 2.
1385. d. **Korzeniowski Kazimierz**, oficisto, ul. Krakowsk. Przedm. 53, m. 6.
1386. d. i. **Kotowa Barbara**, oficistino, ul. Staszica 11.
1387. d. **Kowaczczko Tadeusz**, lernanto, ul. Staszica 11.
1388. d. **Kozak Edward**, fervoja oficisto, ul. Drewniana 16, m. 4.
1389. **Kragen Rubin**, komercanto, ul. Kozia 4, m. 4.
1390. **Kubacki Józef**, oficisto, Pow. Kasa Chorych.
1391. **Latalo Janusz**, lernanto, ul. Krakowskie Przedmieście 60.
1392. **Lelek - Sowa Stefan**, juĝisto, ul. Solna 5, aŭ Sąd Okręgowy.
1393. S. ***Leszczyński Ludwik**, librotenisto, ul. Misjonarska 6, m. 2.
1394. **Mączyński J.**, privata oficisto, ul. Konopnickiej 8.
1395. **Mankiewicz Stanisław**, forĝisto, ul. Gazowa 9.
1396. d. **Dr. Mędrkiewicz Jan**, forĝisto, ul. Gazowa 9.
1397. S. d. **Miszczyszyn Antoni**, poŝtisto, Urząd Pocztowy Nr. 1.
1398. d. i. **Musmanówna Lola**, ul. Zamojska 21, m. 4.
1399. i. **Muszkatblit Sara**, lernantino, Szkoła Muzyeczna.
1400. i. **Natansohn Helena**, ul. Nowa 23.
1401. ***Pajewski Edmund**, fervoj oficisto, ul. Pochyła 3, m. 8.
1402. i. ***Papiewska - Hempel Wanda**, librotenistino, ul. Zamojska 4.
Prezidantino de Konsilantaro de Lublina Kooperativo de Konsumantoj, kaj gvidant. de ĝia biblioteko. Interesiĝas pri socialismo, kooperativa movado kaj socia literaturo, deziras korespondi pri: evoluo de socialisma kaj kooperativa movado en la diversaj landoj kaj pri socia prizorgo al patrinoj kaj infanoj.
1403. i. **Papiewska Marja**, edukistino, ul. Niecała 8.
1404. i. ***Pęczalska Czesława**, ul. Szopena 5, m. 12.
1405. **Dr. Piechowski A.**, kuracisto, ul. Narutowicza 13.
1406. d. i. **Pruska Irena**, oficistino, ul. Konopnicka 8, m. 7.
1407. d. i. **Pruska Jadwiga**, lernantino, ul. Konopnicka 8, m. 7.
Nask. 1922, pola, rom.-katol.; esp. depost infaneco, interesiĝas pri: plastikaj dancoj, muziko kaj deklamado.
1408. D. ***Pruski Czesław**, ŝtat-oficisto, ul. Konopnicka 8, m. 7.
Nask. 1897, 2 jaroj de juro, polo, rom.-katol., membro de UEA, kaj abonanto de ĝiaj organoj, diplomita esp.-to, depost 1920; interesiĝas pri muziko kaj kanto.
1409. ***Radzik Kazimierz**, lernanto, ul. Narutowicza 19, m. 15.
1410. S. d. **Radziński Stanisław**, librotenisto, ul. Konopnicka 8, m. 15.
1411. i. **Recht Gustawa**, studentino de Supera Komerca Lernejo, ul. Zamojska 21.
1412. d. **Redmer Aleksander**, instruisto, ul. Narutowicza 38.
Deziras korespondi pri diversaj temoj.
1413. L. d. i. **Rezniukówna Cesia**, ĉe gepatroj, ul. Jezuicka 14, m. 11.

1414. *Richter Wiljam-Wolf, inĝeniero, Pl. Litewski 5.
 1415. Rosenblatt E., instruisto, ul. Archidjakońska 9.
 1416. i. Rubinstein Bronisława, ekspediistino, ul. Jateczna 6.
 1417. d. Rubinsztejn Jakób, librotenisto, Bychawska 12.
 1418. Rzczkowski Stefan, ŝtat-oficisto, ul. Skibińska 23.
 1419. *Sadowski Seweryn, komercanto, ul. Złota 6.
 1420. Skrzyński Wł., farmaciisto, ul. Niecała 8, m. 20.
 1421. Stankiewicz Bolesław, ŝtat-oficisto, Urząd Wojewódzki.
 1422. S. i. *Stankiewicz Michalina, lernantino, ul. Składowa 16, m. 2.
 1423. *Steinmetz-Jubel Karol, profesoro de gimnazio, ul. Radziwiłłowska 55.
 Nask. 1892; nac. juda, konf. mosea; membro de UEA, apolitika
 esp. depost 1911, deziras koresp. pri socia higieno.
 1424. Szajnman Sruł Icek, ul. Nadstawną 37.
 1425. i. *Szancfracht Gitla, ul. Lubartowska 66, m. 17.
 1426. d. Szolsohn Szulim, studento, ul. Lubartowska 19, m. 36.
 1427. *Szpak Czesław, finlerninto de ĝardenista lernejo ul. Dolna 3
 Maja 9, m. 6.
 Deziras korespondi pri ĝarden-kulturo.
 1428. d. i. Szwer Rachela, librotenistino, ul. Browarna 1.
 Nask. 1909, 5 gimnaz. klas., deziras korespondi kun Ruslan-
 danoj pri hodiaŭna situacio.
 1429. *Szymański Antoni, sukeraĵisto, ul. Krucza 4, m. 15.
 1430. Troper Chii, ul. Podzamecze 19.
 1431. S. d. Tyszkiewicz Stanisław, librobindisto kaj ornamisto, ul. Staszica 9. F. „Selemit“.
 Deziras koresp. pri bildarto en lingvoj angla, pola kaj rusa.
 1432. i. Wajnyrb Justyna, ĉe gepatroj, ul. Garbarska 16.
 1433. i. Wajnyrb Justyna, ĉe gepatroj, ul. Garbarska 16.
 1434. *Wajsmarder Moniek, librotenisto, ul. Grodzka 4.
 1435. d. i. Warhaftig Ewa, studentino, ul. Lubartowska 23.
 Deziras koresp. pri diversaj temoj, precipe pri amo kaj edzeco.
 1436. Wiśniewski Henryk, fervoja sup. oficisto, ul. Rusalka 15, m. 9.
 1437. *Zieliński Marjan, oficisto, ul. Bychawska 15.
 1438. *Zorkraut Abraham, librotenisto, ul. Tatarska 2.
 1439. *Żbikowski Antoni, advokato, ul. Królewska 17, m. 10.
 Polo-senkonfesia, socialisto - liberpensulo, deziras korespon-
 dadon pri libera pensado.

Lubliniec, wojew. Śląskie.

1440. Dr. Bardzik Franciszek, kuracisto, Zakład Psychjatryczny.
 1441. *Paruzel Herbert, lernanto, Klasztor OO. Oblatów.
 1442. *Ptok Wiktor, studento, Klasztor OO. Oblatów.

Lwów.

1443. i. Antonówna Marja, oficistino, ul. Krasickich 21.
 1444. Bark Henryk, oficisto, ul. Zamarstynowska 30.
 1445. i. Baum Rosa, ul. Janowska 26.
 1446. Borucki Zenon, ul. Żelazna Woda 26.
 1447. Buczyński Adam, ul. Potockiego 96.
 1448. Dr. Budzanowski Kazimierz, kuracisto, Klinika Okulistyczna
 Jana Kazimierza,

1449. Buksbaum Edwin, ul. Sobieskiego 30.
 1450. Dr. Bunse Wilhelm, kuracisto, ul. Brajerowska 20.
 1450. Charap H., ul. Kleparowska 1, m. 12, u p. Stolzenberga.
 1451. *Cholewka Stanisław, oficisto, ul. Goldmana 10, u Lachmana.
 1452. i. *Czuczukówna Jarosława, oficistino, ul. Starozniesieńska 2.
 1453. Dorończyk Bolesław, studento, Nabelaka 5.
 1454. Dziurka Józef, ul. Żelazna Woda 26.
 1455. Dr. Edelman B., kuracisto, ul. Sapiehy 65.
 1456. i. Ewig Anna, ul. Słoneczna 10.
 1457. D. *Dr. Fels Izydor, kuracisto, ul. Słoneczna 1.
 1458. i. Felsowa Regina, ul. Słoneczna 1.
 1459. i. Friedmanówna Regina, lernantino, ul. Bema 12.
 1460. Górnik Jan, ul. Żelazna Woda 26.
 1461. i. *Hempel Helena, literaturistino, ul. Łyczakowska 46.
 1462. i. Hermanowa Laura, ul. Kościuszki 1.
 1463. i. Hescheles Antonina, ul. Pańska 14.
 1464. i. Hubel Franciszka, ul. Rzeźnicka 9.
 1465. Hutt Jakób, dentisto, Pl. Gołuchowskich 5.
 1466. Jörgen Leopold, ul. Kętrzyńskiego 9.
 1467. i. Kantorówna Tonia, ul. Zygmunowska 11.
 1468. d. i. Kowalska Helena, oficistino, ul. Sobieskiego 4.
 1469. Koziara Teofil Adam, lernejspektoro, ul. Stryjska 72 m. 14.
 1470. i. Koziarowa Marja, hejm-mastrino, ul. Stryjska 72 m. 14.
 1471. i. Kreiterówna Fryderyka, ul. Żółkiewska 61.
 1472. D. *Kucharz Józef, fervojisto, ul. Na Błonie 54a.
 1473. i. Kuhnówna Stefanja, ul. Kelezynskiego 4.
 1474. *Kuma Andrzej, artist-pentristo, ul. Złota 6 (Surdo-mutulo).
 1475. i. Leistynowa Różia, ul. Serbska 17.
 1476. Lewandowski Henryk, ul. Rahozy 5.
 1477. Lewicki, oficisto, ul. Janowska 134.
 1478. i. Litwak Charlotta, ul. Zyblikiewicza 4.
 1479. Markiewicz Adam, studento, ul. Kleinowska 4 III p.
 1480. d. Mateczak Petro, kompostisto, Rynek 17 III p.
 1481. i. Nadel Laura, ul. Serbska 15.
 1482. *Niżnik Władysław, poŝtoficisto, ul. Hofmana Opata 10 II p. aŭ:
 Dyrekcja Pocz. i Telegr. -Polo, rom-katol., deziras korespondi
 pri temoj de sia fako.
 1483. i. *Nowakówna Mieczysława, ul. Jabłonowska 4.
 Mezlerneja eduk., komerca lernejo; nac. pola, konf. rom-katol.
 Deziras koresp. pri ĝeneralaj temoj.
 1484. Nussbrecher Adolf, ul. Zyblikiewicza 35.
 1485. Opitz Hieronim, studento, ul. L. Sapiehy, Technika.
 1486. i. Ostermanowa Dozia, ul. Słoneczna 1.
 1487. Popowicz Leon R., peitisto, ul. Schodowa 3.
 1488. Projekt Józef, komerc-laboranto, Pl. Krakowski.
 1489. i. Rosengartenowa Laura, ul. Sykstuska 15.
 1490. i. *Rozmarynowska Mieczysława, dram. artistino, ul. Blacharska 1.
 1491. *Rutkowski Paweł, direktoro de Komercia Lernejo, ul. Hofmanna 6.
 Jurigita juĝeja tradukisto; deziras korespondi kun Hispanoj pri
 filologiaj temoj.
 1492. Rymkiewicz Czesław, ul. Żelazna Woda 26.
 1493. i. Scharfówna Emilja, ul. Na Bajkach 37.
 1494. *Skotyński Tadeusz, absolvento de filozofio, Rynek 36.

1495. d. i. **Steigierówna Fania**, oficistino, ul. Sykstuska 19.
 1496. ***Szapiro Leon**, studento ul. Kochanowskiego 7.
 1497. **Dr. Tandler Edward**, kuracisto, ul. Wołowa 31.
 1498. ***Teller Mojżesz**, ul. J. Hermana 4.
 1499. i. **Tencerówna Wanda**, studentino, ul. Wybranowskiego 2a.
 1500. i. **Tencer Ewa**, ul. Wybranowskiego 2a.
 1501. **Weiler Leon**, ul. Rzeźnicka 17.
 1502. ***Wierzchowski-Korczak Hieronim**, pensionita apelaci — juĝisto, ul. Kurkowa 33.
 Abon. de „Pola Esp.“, „Heroldo de Esp.“ kaj „Espero Katolika“. Esperantisto depost la 28-10, 1887, lerte parolanta, Kursgvindinto en Vieno kaj Lwów de 1894.
 1503. i. **Wójcikowska Steŝanja**, ul. Gołąba 12.
 1504. **Dr. Wolf**, kuracisto, Goldhamera 3.
 1505. ***Winter Abraham**, frizisto, ul. Spadzista 1.
 1506. i. **Wurm Charlotta**, oficistino, ul. Krasickich 20.
 1507. **Zausmer Stanisław**, studento, ul. Sykstuska 42.
 1508. **Zieliński Józef**, ul. Senatorska.
 1509. ***Zieliński Zbigniew**, studento de Supera Komercia Lernejo, ul. Kochanowskiego 26 I p.
 1510. **Zundler Franciszek**, kelnero, ul. Żółkiewska 11.

Lyntupy, wojew. Wileńskie.

1511. ***Radziwiłłowicz Jan**, instruisto, (nauczyciel).
 1512. Vacat.

Ładzyń, pow. Mińsk Mazowiecki.

1513. **Peńsko Jan**, instruisto (nauczyciel).

Łagiewniki, pow. Świętochłowice, wojew. Śląskie.

1514. ***Muszała Roch**, laboristo, ul. Polna 3.
 1515. ***Paliński Jan**, ministro, ul. Kościelna 52.

Łañęta, poczta Ostrowy, pow. Kutno.

1516. **Smoleń Władysław**, instruisto (nauczyciel).

Łasica, pow. Postawy, wojew. Wileńskie.

1517. d. **Gowert Edward**, poŝtovicisto, Urząd Pocztowy.
 Nask. 1905, edukado mezlerneja, polo, katoliko, interesigas pri muziko, deziras korespondi pri sciencaj temoj.

Łasin, Pomorze.

1518. **Ks. Żurek Mieczysław**, katol. pastro.

Łask, wojew. Łódzkie.

1519. i. **Pawłowska Józefa**, instruistino, Rynek 37.

Ławoczne, Małopolska.

1520. d. **Szczyrek Antoni**, limgardisto, Straż Graniczna.
 Deziras korespondi pri religi-scienco k. egiptologio; kutimoj kaj moroj, precipe kuŝ Oriento.

Ławki, poczta Brzezinka, pow. Pszczyna.

1521. i. Wyrobkówna Zofja, instruistino (nauczycielka).

Łaz, poczta Chorzele, pow. Przasnysz.

1522. i. Wojcikówna Janina, instruistino (nauczycielka).

Łazy, pow. Zawiercie.

1523. d. Pilewski Wacław, Cementownia „Wysoka“.
1524. d. Spyra Bronisław, instr. de Esp., „Cementownia „Wysoka“.
1525. i. *Gustkiewiczowa Irena, Cementownia „Wysoka“.
1526. *Majewski Władysław, mašinisto, Cementownia „Wysoka“
Nask. 1888, aktiva membro de Pola Socialista Partio kaj Sindikato de Kemi-laboristoj, eks-malliberulo kaj ekzilito politika (de 1908 ĝis 1911), deziras koresp. pri sociaj temoj.
1527. *Staszczyk Stanisław, Cementownia „Wysoka“.

Łętkowice, poczta Słomniki, Kieleckie.

1528. Dejworek Bolesław,

Łomża.

1529. i. Abkiewicz Chaja, ul. Berka Joselewicza II.
1530. i. Abkiewicz Szejna, ul. Żydowska 5.
1531. i. Ajzenfeld Anna, ul. Dworna 25.
1532. i. Ajzenfeld Olga, ul. Dworna 25.
1533. d. Baumkoler Pinchos, librotenisto en kooperativa Banko, ul. Rządowa 13.
Deziras korespondi pri: socia ekonomio, kooperativismo kaj fotografado.
1534. Berkman Josyf, ul. Długa 24.
1535. Berkman Mojżesz, ul. Nowogrodzka 14.
1536. Besem, instruisto, ul. Sienkiewicza 4.
1537. i. Bieniawska Sara, ul. Dworna 73.
1538. i. Birnbaum Rebeka, ul. Woziwodzka 3.
1539. Blaufeld, instruisto, ul. Sienkiewicza 4.
1540. i. Blimowicz Gola, ul. Długa 15.
1541. i. Blumowicz Marja, ul. Długa 15
1542. i. Blumowicz Rebeka, ul. Rządowa 14.
1543. i. Bończek Marja, ul. Długa 16.
1544. i. Brum Rebeka, ul. Senatorska.
1545. i. Brzoza Sara, ul. Szkolna 12.
1546. Brzozowski Moniek, ul. Okrzeji.
1547. i. Buchbinder Chana, Stary Rynek 16.
1548. i. Buchendler Mejta, ul. Krótka 11.
1549. i. Budniewska Fajga, ul. Żydowska 7.
1550. i. Bursztyn Estera, Stary Rynek 15.
1551. Bursztyn Szaja, Stary Rynek 10.
1552. i. Chilewska Chawa, ul. Farna 3.
1553. i. Chmielewska Bela, ul. Gieleczyńska 4.
1554. Ciechanowicz Josyf, Stary Rynek 20.
1555. i. Cukier Chaja, ul. Dworna 25.

1556. i. Cybulka Ewa, ul. Długa 22.
 1557. i. Cybulka Pesza, ul. Długa 22.
 1558. i. Cymerman Fajga, ul. Żydowska 2.
 1559. i. Czerniakow Basia, ul. Żydowska 1.
 1560. Dunowicz Abram, ul. Kierszkowa 59.
 1561. i. Dunowicz Ewa, ul. Kierszkowa 59.
 1562. Dzierzgowski Gryza, ul. Szosowa 7.
 1563. i. Eichelt Sara, ul. Berka Joselewicza II.
 1564. Eljasberg Achsa, instruisto, ul. Sienkiewicza 4.
 1565. i. Fajnberg Leja, ul. Krzywe Kolo II.
 1566. i. Finkelsztejn Bela, Pl. Kościuszki 18.
 1567. i. Finkielsztejn Dyna, ul. Rządowa 14.
 1568. i. Frajman Mirjam, ul. Woziwodzka 9—II.
 1569. i. Frestynowicz Barbara, instruistino, ul. Sienkiewicza 4.
 1570. i. Frestynowicz Fela, instruistino, ul. Sienkiewicza 4.
 1571. i. Frydman Fania, Pl. Zambrowski.
 1572. i. Frydman Rachela, instruistino, ul. Sienkiewicza 4.
 1573. i. Gagowicz Debora, Stary Rynek 18.
 1574. i. Giwner Bela, ul. Rządowa 20.
 1575. Glinko Mojżesz, ul. Farna 5.
 1576. i. Glinko Sara, ul. Farna 5.
 1577. i. Goldsztejn Zela, Stary Rynek 21.
 1578. i. Gordon Chaja, ul. Projektna 8.
 1579. Gordon Eljasz, ul. Długa 34.
 1580. Gorodziński Izaak, ul. Długa 2.
 1581. Grozowski Moniek, ul. Długa.
 1582. i. Gutman Zofja, ul. Rządowa 16.
 1583. i. Hausman Helena, ul. Długa 7.
 1584. i. Horowicz Pola, ul. Berka Joselewicza II.
 1585. i. Imiak Ruta, ul. Senatorska 20.
 1586. i. Jabłonka Ida, ul. Zjazd 2.
 1587. Jaroszkiewicz Feliks, Poczajewo, dom Karlikowskiego.
 1588. i. Jelen Zela, Stary Rynek 13.
 1589. i. Judelbaum Helena, ul. Dworna 8.
 1590. i. Judelbaum Rebeka, ul. Dworna 6.
 1591. Judelbaum Zelman, ul. Dworna 8.
 1592. i. Kac Masza, ul. Długa 24.
 1593. i. Kantor Dyna, Pl. Zambrowski 3.
 1594. i. Kantor Genia, Pl. Zambrowski 3.
 1595. i. Kantor Henryka, Pl. Zambrowski 3.
 1596. Kawecki Jan, ul. Szkolna 2 — 2.
 1597. i. Kawkiewicz Nachman, ul. Rządowa 24.
 1598. i. Kociak Fajga, ul. Szosowa 9.
 1599. i. Kokoszko Zina, Pl. Kościuszki 9.
 1600. Kolniak Zelig, ul. Długa 26.
 1601. i. Korniks Hanna, ul. Długa 22.
 1602. Kościewo Lejzor, ul. Senatorska 22.
 1603. Kotuński Izaak, ul. Długa 17.
 1604. i. Krążek Rachela, ul. Długa 7.
 1605. i. Krumer Ida, ul. Dworna 5.
 1606. Lachowicz Chaim, przedm. Łomżyca.
 1607. Lipkiewicz Abram, ul. Sienkiewicza 10.
 1608. Lipkiewicz Mejer, ul. Sienkiewicza 10.

1609. i. Lipszyc Masza, ul. Dworna 24.
 1610. Litwiński Samuel, ul. Długa 13.
 1611. i. Łucka Dora, ul. Wiejska 13.
 1612. i. Majak Sara, Pl. Zambrowski.
 1613. i. Marczyk Chawa, ul. Berka Joselewicza 5.
 1614. i. Markiewicz Barbara, ul. Krótka 2.
 1615. i. Markiewicz Rachela, ul. Krótka 2.
 1616. d. i. Markiewicz Różia, instruistino, Stary Rynek 23.
 Aktivulino esp., deziras koresp. pri diversaj temoj krom filozofio kaj politiko.
 1617. i. Markus Perla, Stary Rynek.
 1618. i. Modrykamień Masza, ul. Zjazd 13.
 1619. i. Modrykamień Rebeka, ul. Zjazd 13.
 1620. i. Monczak Doba, ul. Woziwodzka.
 1621. i. Myszkowska Eta, Stary Rynek 6.
 1622. i. Najman Estera, ul. Farna 6.
 1623. i. Nomberg Ewa, instruistino, ul. Sienkiewicza 4.
 1624. Oltarz Berek, Pl. Wolności 1.
 1625. Oltarz Nachman, Pl. Wolności 1.
 1626. Perelman N., ul. Gięczyńska 6.
 1627. D. *Perelman Mojżesz, dent-kuracisto, ul. Długa 7.
 Nask. 1879, nacie hebrea, religio mosea, UEA-ano, abon. de „Esperanto“ kaj „Pola Esp.“, esp. depost 1925, flue parolanta; cionisto; dezir. koresp. pri diversaj temoj.
 1628. i. Pinkiewicz Perla, ul. Woziwodzka 12.
 1629. i. Przekaziewicz Helena, ul. Długa 34.
 1630. i. Rozenblum Sara, ul. Długa 22.
 1631. i. Rozental Rachela, ul. Rządowa 20.
 1632. i. Rubinsztejn Chaja, ul. Rządowa 14.
 1633. i. Rutkiewicz Pesa, przedm. Piątница.
 1634. Rybak Jakób, ul. Dworna 57.
 1635. i. Serebrołow Rywka, ul. Senatorska 4.
 1636. Słowatys Pinkus, ul. Senatorska 13.
 1637. Śmiadowicz, przedm. Piątница.
 1638. i. Stolarczyk Gedalja, Stary Rynek 14.
 1639. i. Stolarczyk Rywka, Stary Rynek 14.
 1640. Świderski Władysław, urb.-prezidanto, Magistrat.
 1641. i. Szarkańska, ul. Rządowa 7.
 1642. i. Szejnkop Gitla, ul. Senatorska 23.
 1643. i. Szeniak Fajga, Krzywe Koło.
 1644. i. Sztraks Fajga, Stary Rynek 21.
 1645. i. Ukraińska Anna, ul. Rządowa 24.
 1646. i. Umowa Złata, ul. Rządowa 16.
 1647. Wajnsztejn Jakób, ul. Długa 1.
 1648. i. Węgrowicz Rachela, ul. Senatorska 14.
 1649. i. Zagrabowicz Masza, przedm. Piątница.
 1650. i. Zajdensztadt Anna, Pl. Zambrowski.
 1651. i. Zajewska Rachela, Stary Rynek 15.
 1652. i. Zbenowicz Sosza, przedm. Skowronki.
 1653. i. Zieleniec Chana, ul. Senatorska 10.
 1654. i. Zimnowicz Czyża, ul. Gięczyńska 2.
 1655. i. Złotnikiewicz Alta, Stary Rynek.
 1656. Zoller, instruisto, ul. Sienkiewicza 4.

1657. i. Zylbersztejn Henia, ul. Dworna 34.
 1658. i. Żelazo Dyna, ul. Długa 17.
 1659. Żołądz N., przedm. Piątница.
 1660. Żyłkiewicz Necha, ul. Długa 15.

Łowicz.

1661. Bryła Stanisław, laboranto, ul. Zielkówka 12.
 1662. d. Gajda Franciszek, seruristo, ul. Zielkówka 21.
 1663. d. Kalinowski Mieczysław, elektro-muntisto, ul. Zielkówka 27.
 1664. *Kembrowski Eugenjusz, oficisto, ul. Arkadyjska 32.
 1665. d. Konopacki Eugenjusz, komerca laboranto, ul. Bulwarna 1.
 1666. Modzelewski Bronisław, ul. 1 Maja 20.
 1667. Nowak Marjan, laboristo, ul. Zielkówka 20.
 1668. *Ks. Siedlecki Stanisław Tytus, pastro mariavita, Al. Sienkiewicza 20.
 1669. d. Włodarczyk Juljusz, laboristo, ul. Zielkówka 30.

Łódź.

1670. *Adamek Władysław, librotenisto, ul. Rzgowska 69.
 1671. Ajzensztark Szlama, librotenisto, ul. Konstantynowska 47.
 1672. i. Amsel Helena, ul. Nowo-Fargowa 5.
 1673. Apt Henryk, ul. Wschodnia 23.
 1674. i. Arbus Pola, Pl. Wolności 10.
 1675. Bartkowski Hieronim, ul. Południowa 23.
 1676. i. Ber Bela, ul. Nowo-Cegielniana 40.
 1677. Berent, ul. Brzeska 29.
 1678. i. *Berlinówna Melanja, korespondantino pola, germana k. franca, ul. Cegielniana 45, m. 3.
 Deziras korespondi pri: teatro, muziko kaj filmo.
 1679. Berman Feliks, ul. Cegielniana 87.
 1680. Berman Henryk, ul. Przejazd 19.
 1681. i. Borak Róża, ul. Kamienna 1.
 1682. Bornsztajn Leo, tajloro, ul. 11 Listopada 45.
 1683. Dr. Boruchowicz, kuracisto, ul. Wolczańska 37.
 1684. i. Brymówna Leonja, ul. Rzezińska 2.
 1685. Capf Adolf, librotenisto, ul. Płocka 36.
 1686. i. Cemach Genia, ul. Zawadzka 42.
 1687. Cheńczyński Izo, komercanto, ul. Piotrkowska 22.
 1688. Chimowicz Izidor, ul. Gdańska 11.
 1689. Cieślak Alfred, ul. Wiznera 12.
 1690. i. Cyrus Helena, laboristino, ul. Mickiewicza 8.
 1691. i. *Czelicka Eugenia, oficistino, (korespondantino), ul. Narutowicza 16, m. 6.
 Gimnazia eduk. polino, rom.-katolika; apartenas al U. E. A. k. Łódza Esp. Societo; deziras koresp. pri moroj, etiko, filozofio kaj similaj.
 1692. *Dembiński Abraham, kontoristo, ul. Zachodnia 66.
 1693. *Dembiński Mieczysław, komerc-laboranto, ul. Zachodnia 66.
 1694. Deresz Henryk, ul. Kilińskiego 77.
 1695. Doktorczyk Gustaw, ul. Magistracka 14.
 1696. i. *Domankiewicz Hanna, pianistino, ul. Kilińskiego 48.
 1697. i. Dubner Helena, ul. Gdańska 8.

1698. Eljak Hubert, ul. Piotrkowska 17.
1699. i. *Frymer Anna, tołaj - komerco, ul. Cegielniana 66, m. 32.
1700. Dr. Fuchs, kuracisto, ul. Skwerowa 6.
1701. *Garfinkiel Bolesław, teks-desegna majstro, ul. Zawadzka 49.
1702. i. Garfinkiel Helena, Aleja 1 Maja 9.
1703. Garfinkiel Nodjan, komercanto, Aleja 1 Maja 19.
1704. d. Gawlik Antoni, komercanto, ul. Rzgowska 46.
1705. d. Gecow Leon, studento, ul. Piłsudskiego 31.
1706. *Gerszenowicz Mieczysław, oficisto, ul. Cegielniana 12, m. 9.
Deziras korespondi pri Esperanto.
1707. i. *Gerszenowicz Rula, ul. Cegielniana 12.
1708. i. Glazer Lucja, ul. Piotrkowska 116.
1709. d. Glicenstein Jakób, industrieja estro, ul. Zachodnia 54.
1710. i. Gliksman Róża, ul. Piłsudskiego 10.
1711. Glube Artur, ul. Piramowicza 4.
1712. Dr. Goldbaum Leon, Zielony Rynek 10.
1713. *Ks. Biskup Gołębiowski Leon Andrzej, mariavita episkopo,
ul. Franciszkańska 27.
1714. *Gothelf Henryk, komerca agento, ul. Pomorska 15.
1715. Górniak Stanisław, ul. Wolańska 225. Kasa Chorych.
1716. i. Granek Ada, ul. Nowo-Targowa 12a.
1717. *Grzanka Ignacy Aleksy, adreso por leteroj: Ekspedycja D. O.
K. IV. dla P. S. U. Składowa 42.
Filatelisto, ĉiam respondas.
1718. d. Halborn Waclaw, Al. 1 Maja 4.
1719. Hanchberg Jakób, tajloro, ul. Wilcza 12.
1720. Dr. Helman Dawid, kuracisto, ul. Piotrkowska 68.
1721. i. *Herszkowicz Blima, ul. Zawadzka 8.
1722. Hiller Feliks, ul. Kilińskiego 44.
1723. Hubert Eljasz, ŝtrumpisto, ul. Piotrkowska 17.
1724. *Izakowicz Maurycy, kontoristo, ul. Gdańska 10, m. 15.
1725. i. Jakubowicz Anna, ul. Kilińskiego 47.
1726. i. Jakubowicz Pola, ul. Kilińskiego 47.
1727. *Jakubowicz Salomon, kontoristo, ul. Pomorska 5.
1728. i. Joskowicz Anna, magist., ul. Piłsudskiego 15.
1729. Joskowicz J., ul. Piłsudskiego 15.
1730. i. Kalińska Helena, ul. Kilińskiego 30.
1731. i. Kantorowicz Sara, ul. Zawadzka 38.
1732. *Kapelusznik Hipolit, kontoristo, ul. 6 Sierpnia 19.
1733. *Karo Aleksander, dom-posedanto, ul. Ogrodowa 3.
1734. Kler Edward, ul. Kopernika 33.
1735. i. *Klipówna Rala, kontoristino, ul. Południowa 28, m. 26.
1736. Kohn Abram, ul. Narutowicza 22.
1737. *Konskier Henryk, ĵurnalisto, ul. Kilińskiego 43, II p.
Membro de UEA., abon. de „Esp.“ k. „Pola Esp.“, deziras ko-
respondi pri ĵurnalismo, filatelio, turismo.
1738. *Kopelowicz Jakób, librotenisto, ul. 6 Sierpnia 21, m. 23.
1739. i. Kopf Rena, ul. Św. Jerzego 20.
1740. i. *Kopff - Głowacka Regina, instruistino, ul. Św. Jerzego 20.
1741. Kopłowicz Hersz, tajloro, ul. Nowo Zarzewska 2.
1742. *Korman Samuel Henryk, oficisto, ul. Magistracka 12.
1743. i. Kozak Bela, ul. Piotrkowska 60.
1744. Krakowski Maurycy, ul. Zgierska 73.

1745. Kronenberg Józef, instruisto, ul. Południowa 42.
 1746. d. Krzyżanowski Jerzy, inżyniero, ul. Andrzeja 4.
 1747. D. *Lejzerowicz Izrael, komercisto, ul. Skwerowa 20.
 1748. Lejzerowicz Marjan, ul. Kilińskiego 30.
 1749. i. Lejzerowicz Regina, ul. Skwerowa 20.
 1750. *Lewin Salomon, Al. 1 Maja 3.
 1751. i. *Libermanówna Felicja, ul. Kilińskiego 18, m. 16.
 1752. i. Lipińska Marja, instruistino, ul. Wólczańska 91.
 1753. Lubowiecki Eugenjusz, ul. Podmiejska 16, m. 5.
 1754. Ludwiczak Walenty, gumteknikisto, ul. Brzeska 29.
 1755. i. *Majsterman Bela, muzik-artistino, ul. Nowo-Cegielniana 38.
 1756. *Malesa Marjan, oficisto, ul. Nowa 3, m. 3.
 Nask. 1909, 6 gimnaz. klasoj, polo, rom.-katol., skolto kun grado de „Skolto de Pola Republiko“; deziras korespondi pri diversaj temoj.
 1757. Markiewicz Izaak, komercanto, ul. Zawiszy 24.
 1758. L. *Merkert Jerzy Eugenjusz, abituriento, ul. Abramowskiego 35.
 Filatelisto; deziras koresp. pri pacifismo kaj ĝeneralaj temoj.
 1759. i. *Merkert Elza, ul. Abramowskiego 35.
 1760. Mikołajczyk Kazimierz, ul. Zakątna 2.
 1761. i. Mikulička Gustawa, ul. Cegielniana 66.
 1762. Montwiłow Włodzimierz, Parowozownia, Łódź-Kaliska.
 1763. *Moniński Józef, ŝtat-oficisto, ul. Pomorska 147.
 Membro de Lodza Esp. Soc., esp. depost 1926.
 1764. i. Moszkowicz Sala, ul. Zachodnia 13.
 1765. Münch Henryk, bank-oficisto, Bank Gospodarstwa Krajowego,
 1766. Nadelman Juljusz, ul. Zachodnia 33.
 1767. i. d. Najmanówna Sala, kom.-agentino, ul. Mickiewicza 4.
 1768. Niciński Marjan, poŝt-oficisto, Urząd Pocztowy 6.
 1769. Njgarten Hild, ledlaboristo, ul. Kielma 8.
 1770. Pantachowicz, ul. Marysińska 16.
 1771. Dr. Papierny M., kuracisto, ul. Południowa 23.
 1772. Parzenczewski Henryk, instruisto, ul. Piotrkowska 59.
 1773. Pas Hilary, botisto, ul. Nowo-Zakrzewska 20.
 1774. Pasmalik Mojżesz, kontoristo, ul. Nowomiejska 26.
 1775. Patt Dawid, ul. Nowo-Cegielniana 7, m. 33.
 1776. D. d. Pleiffer Włodzimierz, libro-vendisto, ul. Piotrkowska 47.
 1777. Dr. Pik Jerzy, ul. Zeromskiego 36.
 1778. d. Platzek Robert, poŝt-oficisto, Główna Poczta.
 Deziras korespondi pri organizo de poŝta servo.
 1779. i. Polecka Łucja, ul. Piotrkowska 37 u p. Feliks.
 1780. *Przysuskier Natan, fabrik-estro, ul. Piotrkowska 120.
 1781. *Rabinowicz Szymon, ĵurnalisto, ul. Południowa 39.
 1782. d. Ratner Jakób, oficisto, ul. Zachodnia 54.
 1783. Reznik Chaim, ul. Kilińskiego 40.
 1784. Dr. Rosenberg Ludwik, kuracisto, ul. Konstanyńska 40.
 1785. Rozberg Józef, kompostisto, ul. Wschodnia 33.
 1786. Rozental M., ul. Cegielniana 71.
 1787. L. d. i. Rozentalówna Felicja, studentino de Supera Komerca Lernejo en Varsovio, ul. 11 Listopada 18, m. 7.
 Duma adreso: Varsovio, ul. Sosnowa 8, m. 2, — deziras korespondi pri pacifismo.
 1788. Rubinstein Tadeusz, inżyniero, ul. Narutowicza 6.

1789. *Sendowski Dawid, oficisto, ul. Andrzeja 28.
 1730. i. *Staszewska Pola, librotenistino, ul. Cegielniana 10.
 1791. *Strycharski Feliks, meblisto, ul. Andrzeja 54.
 1792. *Świrski Ilja, ul. Kilińskiego 30.
 1793. Szac Izrael, ul. Kilińskiego 65.
 1794. Dr. Szajerowicz, kuracisto, ul. Traugutta 8.
 1795. *Szarpański Dawid, oficisto, ul. Kilińskiego 151.
 1796. *Szeffel Mendek, apotekisto, ul. Zgierska 17.
 Literaturisto kaj aŭtoro de dramoj, luditaj en Lodzaj Teatroj.
 1797. *Szejnholc Edward, kontoristo, ul. Pomorska 3.
 1798. *Szejnholc Józef, kontoristo, ul. Pomorska 3.
 1799. d. Szeps Mendek, kontoristo, ul. Żeromskiego 1, m. 5.
 1800. Sznabel Leopold, laboristo, ul. Leszno 44.
 1801. *Szpigiel Abram, kontoristo, ul. Wolberska 19, m. 29.
 Deziras koresp. pri ekonomi-sociaj kaj literatur-temoj.
 1802. *Sztajn Władysław, gimnastik-instruktoro, ul. Gdańska 30.
 1803. *Temerson Leopold, inĝeniero-elektrikisto, ul. Przejazd 55, telefon
 189-39.
 Nac. pola, konf. mosea, interesiĝas pri elektro-teknikaj fak-
 lernejoj.
 1804. Traube Ela, komercanto, Al. 1 Maja 52.
 1805. Traube Szija, Al. 1 Maja 52.
 1806. Uryński Zusek, teknist - ŝpinisto, ul. Kamienna 4.
 1807. *Waks Michał, ĵurnalista, ul. Żeromskiego 11, m. 30.
 1808. Waksman F., ul. Pomorska 18.
 1809. d. Wietrznik Józef, komerc-laboranto, ul. Zawadzka 19.
 Deziras koresp. pri popolaj moroj kaj kutimoj.
 1810. *Winograd Markus, ŝpinteknikisto, ul. Piotrkowska 60.
 Deziras korespondadon pri teksa industrio.
 1811. i. Winograd Sonia, ul. Piotrkowska 60.
 1812. i. Zajbertowa Anna, ul. Cegielniana 10.
 1813. *Zelkowicz Leo, teksaj-majstro, ul. Granitowa 1.
 1814. *Dr. Ziomkowski Henryk, kuracisto, ul. Mostowa 3, I p. (kolonja
 oficerska).
 1815. Złotnik Natan, ul. Wschodnia 33.
 1816. *Zylbersztröm Adolf, inĝ., ul. Kilińskiego 113.
 Diplomita teks-inĝeniero; interesiĝas pri artismo, sporto, fakaĵ
 kaj soc.-polit. temoj; dez. koresp. pri sporto, teksa tekniko, so-
 cia politiko.
 1817. *Zys Juljan, komerc-agento, ul. Radwańska 6, m. 15.
 1818. i. *Żlobicka Małgorzata, instruistino, ul. Żeromskiego 102, m. 13.

Ł u c k.

1819. D. Kanadiuk I., oficisto (instruisto), ul. Kumowska, dom Ogrodnika.
 1820. D. Koch Anatol, geometro, ul. Wąska 9.
 1821. *Ks. Kuczyński Józef, pastro katolika, Katedra.
 Deziras kor. pri abstinenta movado kaj skoltismo.
 1822. *Ks. Swirun Tadeusz, katol. pastro, Katedra.
 Esp.to depost 1921, bone parolanta.

Łysaków, poczta Jędrzejów, wojew. Kieleckie.

1823. d. Górecki Jan, terkulturisto (rolnik).

Mączki.

1824. Pogoda Wiktor, Dom Kolejowy.

Majdan Średni, poczta Otynia, woj. Stanisławowskie.

1825. *Weber Izidor, privat oficisto, nask. 1897, memlerninto, membro abon. de UEA., „Pola Esp.“, esp. de post 3 jaroj, lerte parol., interesigas pri muziko, pentrado, filozofio, psikologio, fremdaj lingvoj; -- faras grafologiajn analizojn.

Mąkoszyce, pow. Ostrzeszów, wojew. Poznańskie.

1826. Wantuła K., instruisto (nauczyciel),

Mała Dąbrówka, Górny Śląsk.

1827. Stachowiak Bruno, maśnistu, ul. Szpitalna 2.

1828. Urbańczyk Augustyn, oficisto, ul. Hallera 42.

Marcinkowo Górne, pow. Żnin, wojew. Poznańskie.

1829. *Wierzchosławski Antoni, gimnazia lernanto.
Deziras koresp. pri sciencaj k. soci-politikaj temoj k. pri sporto.

Marjanowo, poczta Zasule, pow. Stołpce.

1830. i. Świechowska Zofja, instruistino (nauczycielka).

Matwijówce, poczta Borsuki, pow. Krzemieniec.

1831. Hominiuk Sergij, lernanto.

1832. Kołesnik Fieodosij, lernanto.

1833. Kornijczuk Jakiw, lernanto,

Michałki, poczta Janów Podlaski.

1834. Kübler Feliks.

1835. Łojek Jan, instruisto, Szkoła Powszechna.

Miechów, wojew. Kieleckie.

1836. Pinczowski M., oficisto de Kooper. Banko, Bank Spółdzielczy.

1837. d. Salpeter Bolesław, intelektuło, Rynek.
Deziras koresp. pri diferencoj rasaj kaj sociaj, precipe en kolonioj.

1838. d. Skowron F., laboristo, ul. Kilińskiego 51.

Miechów, koło Lubartowa.

1839. Prochowski Stanisław, instruisto (nauczyciel) skrz. p. 7.

Miechowice Wielkie, poczta Wietrzychowice, wojew. Kraków.

1840. *Waś Julian, studento de Altlernejo (akademik).

Miedzeszyn pod Warszawą.

1841. Grynszpan Bernard, willa własna.

1842. Grynszpan Roman, gimnaziano, willa własna.
1843. Przybyszewski Seweryn, Willa Wilczurówka.

Międzyrzec Podlaski:

1844. *Brukarz Herman, librotenisto, skrz. poczt. 44.
1845. Dr. Kaplan Z., kuracisto, ul. Siedlecka.
Nask. 1897, esperantisto depost 1914, deziras korespondi pri landoj kaj popoloj.

Mikołów, pow. Pszczyzna, G. Śląsk.

1846. *Bluszcz Jan, urb.-konsilanto, ul. Bytomska 12.
1847. *Gallus Roch, oficisto, ul. Żorska 42a.
1848. i. Nieśtańczykówna A., ul. Krakowska 24.

Milanówek, poczta Leszno.

1849. *Rembalski Teodor,

Milejów pod Lublinem.

1850. D. Fiszer Jan, seruristo, Cukrownia.

Miłostaw.

1851. i. Prabucka Ruth Thews, filinō de poŝtestro.
1852. *Prabucki Paweł, poŝtestro.
Deziras koresp. pri seriozaj, filatelistaj kaj fak-poŝtaj temoj.

Misie, poczta Międzyrzec k. Łukowa.

1853. i. Lisiakówna Olga, instruistino, (nauczycielka).

Miżyniec ad Przemyśl.

1854. Mikrotowicz Piotr, elektro-mekanikisto.

Mława.

1855. *Krauze Waclaw, ul. Niborska 23.
4-klasoj de rusa gimnazio, polo, sed civitano de Germanujo studento de Biblio, deziras koresp. pri religio de ĉiuj eklezioj.
1856. i. Lidzbarska Regina, instruistino, ul. Chrobrego.
1857. d. Potruski Leon, frizisto, ul. Dzierzowska 10.
Nask. 1888, kvar gimnaz. klasoj, polo, studento de Sankta Skribo; senpartia esperantisto depost 1929, deziras koresp. pri vera Krista ideo.
1858. *Roman Stanisław, mensa laboranto, ul. Dzierzowska 8.
Nask. 1909, 4 gimn. klasoj; polo, studento de Sankta Skribo; abon. de „Pola Esp.“, k. „Heroldo“, senpartia esp. depost 1928; deziras koresp. pri: Paneŭropa Unio, vera Krista religio, pri tuta universo kaj ĝiaj principoj.
1859. *Rykaczewski Jan, poŝt-oficisto, ul. Napoleońska 57.
1860. D. *Sakowicz Roman, juĝisto, ul. Warszawska 65.
Membro - abon. de UEA., „Pola Esp.“, „Heroldo“.

Młodzawy Duże, pow. Pinczów, wojew. Kieleckie.

1861. d. Zareba Jan, librotenisto, (buchalter).

Młynek, st. kol. Antonówka, woj. Poleskie.

1862. Sołoniewicz Witold, arbaristo (leśniczy).

Modrzejów, pow. Będzin.

1863. d. Bendek Bolesław, oficisto, ul. Henryka 21.
Polo, senkonfesia, membro de T. U. R. deziras korespondi pri ĉiuj temoj.

1864. *Kucia Tadeusz, ministra laboranto, ul. Powstańców 4.

1865. *Wrzochal Jan, ministo, ul. Henryka 15.
Deziras korespondadon pri ministaj temoj.

Mokre, poczta Dubno.

1866. Pszenycznyj Stepan, lernanto.

Mokszko, poczta Sobków, wojew. Kieleckie

1867. *Żechowski Franciszek, instruisto.

Mołczadź, pow. Baranowicze, wojew. Nowogrodzkie.

1868. *Woroniec Józef, instruisto, ul. Podłoziany 11.

Morzeszczyn, koło Gniewu, Pomorze.

1869. Ciemnoczołowski Stanisław, staci-estro, Dworzec.

Morzewo, poczta Kaczory, pow. Chodzież.

1870. Matczyński Stefan, abituriento.

Kol. Mościca Górna, poczta Domaczewo, pow. Brześć n. Bugiem.

1871. Andrzejczyk Jan Ludwik.

Mościce obok Tarnowa, Małopolska.

1872. Sudół Wojciech, elektromuntisto, Elektrownia P. F. Z. A.

Moszkowice, poczta Międzylesie, pow. Prużański.

1873. *Monarszyński Władysław,

Mołycz Leśny, gm. Konopnica, pow. Lubelski.

1874. d. Radzik Kazimierz, gimnazia lernanto.
Satas tre vojaĝojn, deziras korespondi pri diversaj temoj.

1875. d. Radzik Waclaw, lernanto.

Mrówca-Górka, poczta Nowa Wieś, G. Śląsk.

1876. *Garus Leon, seruristo, ul. Nowowiejska 148.

Mysłowice, G. Śląsk.

1877. Czernecki Ryszard, ul. Klecman 13.
1878. D. Czyptionka Izydor, hejtisto, ul. Szabelnia 10.
1879. Czyptionka Wilhelm, ul. Szabelnia 10.
1880. D. Jamrozy Walenty, flegisto, ul. Oderskiego 3, m. 11.
1881. Kaczmarczyk Piotr, ul. Bytomska.
1882. *Kosyrzyk Ludwik, stud. de teologio, ul. Krakowska 2.
1883. *Lesik Józef, oficisto, ul. 10 Lutego 11.
1884. *Nowak Wilhelm, elektromuntisto, ul. Beliny 1b.
1885. S. *Osadnik Wiktor, poŝtisto, ul. Wałowa 1.
Komerca edukado; amo al vereco.
1886. d. Retka Paweł, fervoj - oficisto, ul. Krakowska, Magazyn Zasobów
P. K. P. n.: pola, konfes.: protestanta — abon. de „Pola Esp.“.

Nadwórna.

1887. D. Wulczek R., oficisto de Malsanul-Kaso, Kasa Chorych.

Narojki przez Drohobycz n. B.

1888. Prokop Władysław, instruisto (nauczyciel).

Narol, pow. Lubaczów, Małopolska Wschodnia.

1889. *Breczka Jan, instruisto, nask. 1883, mezlerneja edukado; konfesio greko-katolika, esperantisto depost 1929, bone parolanta; deziras korespondi pri: vojaĝoj kaj organizo de lernejoj.

Niedźwiedz, koło Mszany Dolnej, wojew. Krakowskie.

1890. i. *Broschówna Eliza, instruistino, interesigas kaj deziras korespondadi pri literaturo kaj fotografado.

Niemirów, wojew. Lwowskie.

1891. d. Korneluk Bronisław, instruisto, Szkoła Powszechna.
Deziras koresp. pri sciencoj, arto, sporto, pedagogio kaj ĝeneralaĵ temoj.

Nieśwież, woj. Nowogródek.

1892. Alpert R., ul. Syrokomli 25.
1893. Jarocki M., ul. Studencka 56.
1894. Kuczarow W., gimnaziano, Gimnazjum Państw. Kółko Esperanckie; (gvidando de Esp. Rondo en gimnazio, filatelisto!).
1895. Lange L., ul. Studencka 56.

Nikiszowice, G. Śląsk.

1896. Ciepły Józef, ul. Dolna 3.
1897. Gacka Wiktor, ministo, ul. Dolna 1.
1898. Vogtmann Karol, seruristo, ul. Kolejowa 3.

Niwka, poczta Modrzejów, Zagłębie Dąbrowskie.

1899. *Duch Andrzej, laboristo, ul. Mickiewicza 2.
SAT-ano, membro de T. U. R. kaj Centra Sindikato de Ministoj, socialisto, esperantisto depost 2 jaroj, bone parolanta E.

1900. *Goldman Bernard, librotenisto, ul. 1 Maja 21.
 1901. *Hozela Stefan, seruristo, ul. 1 Maja 22.
 1902. d. Korepta Roman, laboristo, ul. 1 Maja 10.
 Membro de Urba Konsilantaro, social. senkonfesia, deziras koresp. pri politikaj, ekonomiaj k. klerigaj temoj.
 1903. Maciejewski Józef,
 1904. *Szajb Szlama, fraŭlo, ul. Piłsudskiego 18.
 Nask. 1910, mezlern. eduk., interesiĝas pri artismaj kaj sciencaj temoj.

Nowa Wieś, pow. Katowice.

1905. Grafik Józef, ul. Polna 74.
 1906. *Hallek Józef, kaj edzino, fabrik-majstro, ul. Kochłowska 3.
 Aktiva esp.-isto, deziras koresp. pri konstruado de domoj kaj interŝanĝi ilustritajn poŝtkartojn.
 1907. Labryga Sylwester, ul. Kochłowska 23.
 1908. Lenart Franciszek, ul. 3 Maja 26.
 1909. Lempert Jan, ul. Dąbrowskiego 18.
 1910. d. Majok Otto, seruristo, ul. 3 Maja 41.
 1911. *Majok Ernest, kaj edzino Genowefa, seruristo, ul. Ks. Skargi 2.
 Deziras koresp. pri diversaj temoj krom politiko.
 1912. Orszulik Józef, ul. 3 Maja 43.
 1913. i. Pawera Helena, ul. Dąbrowskiego 8.
 1914. i. Pawera Elza, ul. Dąbrowskiego 8.
 1915. Pieter Jan ul. 3 Maja 41.
 1916. *Reguła Teodor, ministro, ul. 3 Maja 6.
 1917. Rocznik Leon, ul. Konty.
 1918. Rokus Konrad, ul. Karola Miarki
 1919. *Szefer Alojzy, kaj edzino, kaldronisto, ul. Dąbrowskiego 18.
 1920. Tudyka Karol, ul. M. Konopnickiej 8.
 1921. *Wadulla Rudolf, maŝinisto, ul. 3 Maja 43.
 Deziras korespondi pri diversaj temoj.
 1922. Walerus Henryk, ul. 3 Maja 26.
 1923. Walerus Ryszard, ul. 3 Maja 26.
 1924. Woryna Gerdo, ul. Karola Miarki 24.
 1925. *Wiertelorz Ryszard, seruristo, ul. Starowiejska 28.
 1926. Vorreiter Karol, ul. Karola Miarki

Nowo - Wilejka.

1927. D. d. Kozyro Leon, fervoja oficisto, ul. Kościuszki 4.
 Polo, rom.-katol. fraŭlo, ciklisto; deziras koresp. pri Esperanto, vivo kaj kutimoj de popoloj, sporto.

Nowe Hajduki, poczta Królewska Huta.

1928. *Cipa Sylwester, oficisto, ul. 3 Maja 4.

Nowe Miasto n. Drwęca, Pomorze.

1929. Doczyk Adam, ul. Tylicka 3.
 1930. *Graj Stanisław, oficisto, ul. Jagiellońska 5.
 1931. Korecki Feliks, advokata oficisto, ul. Łąkowska 18.

1932. *Kroplewski Marjan, leterportisto, ul. Wierzbowa 4, aŭ Urząd Pocztowy, deziras korespondadon pri vivo de poŝtistoj en ĉiuj landoj.
1933. Lesiński Alfons, stud. de gimnazio, adreso ĉe Kroplewski.
1934. Raszkowski Kazimierz, oficisto de Malsanul-Kaso, ul. Szkolna 3.
1935. Rosiak Ludwik, abituriento, ul. Aleje 1.

Nowogródek.

1936. D. *Chmieliński Michał, inĝeniero-ŝtatoficisto, Dyrekcja Robót Publicznych.
1937. *Tymiński Kazimierz, inĝen.-arkitekto, ŝtatoficisto, Dyrekcja Robót Publicznych.

Rajca, ad Nowogródek.

1938. *Popkowski Jan, gimnaziano, interesiĝas pri: fotografarto, tipaj vidaĵoj kaj reproduktaĵoj pentristaj. Deziras koresp. pri popolaj moroj kaj kutimoj, historio, poezio k. s.

Nowolipsk, poczta Chocz, pow. Kalisz.

1939. i. Wilczewska Józefa,

Nowy Bytom, G. Śląsk.

1940. Adamski Ryszard, kontoristo, ul. Piłsudskiego 12.
1941. Bortela Karol, ul. Janasa 4.
1942. Czaja Jan, laboristo, ul. Piłsudskiego 11-a.
1943. Czarnecki Józef, laboristo, ul. Piłsudskiego 13.
1944. Fortuna Jan, laboristo, ul. Korfantego 2.
1945. Frydorzcyk Nikodem, laboristo, ul. Ligonja 3.
1946. Jendrusch Wiktor, laboristo, ul. Niedurnego 39.
1947. Kandora Teofil, laboristo, ul. Piłsudskiego 11-a.
1948. Kara Franciszek, laboristo, ul. Grażyńskiego 10.
1949. Klima Edmund, muntisto, ul. Niedurnego 46-a.
1950. Klima Emil, muntisto, ul. Niedurnego 45.
1951. Kozik Wilhelm, ul. Grażyńskiego 1.
1952. Krawiec Franciszek, laboristo, ul. Piłsudskiego 11.
1953. Kuczera Karol, muntisto, ul. Ligonja 9.
1954. Labisch Wilhelm, muntisto, ul. Piłsudskiego 4-a.
1956. Malkusz Henryk, muntisto, ul. Karola Miarki 25.
1957. Mrohs Józef, tornisto, ul. Karola Miarki 25.
1958. Niesporek Gerhard, tornisto, ul. Hallera 9.
1959. Osadnik Wilhelm, laboristo, ul. Korfantego 2.
1960. Pelka Otton, kontoristo, ul. Niedurnego 39.
1961. Pietryga Serafin, muntisto, ul. Niedurnego 38.
1962. Pollok Emil, laboristo ul. Kościuszki 4-d.
1963. Poloczek Alfred, laboristo, ul. Piłsudskiego 4.
1964. Pyrskala Ryszard, mekanikisto, ul. 3 Maja 3.
1965. *Pytel Antoni, flegisto, ul. Niedurnego 66.
Deziras korespondi pri flegado de malsanuloj kaj misia laboro eksterlande.
1966. Rajnosz Jan, ul. Podgórze 24.
1967. Rokstein Stanisław, laboristo, ul. Niedurnego 40-a.

1968. Roter Józef, laboristo, ul. Piłsudskiego 11.
 1969. Rzepka Wilhelm, kontoristo, ul. Damrota 1.
 1970. Siwiec Emil, laboristo, ul. Ligonia 1.
 1971. Słabon Teodor, muntisto, ul. Niedurnego 11 — 12.
 1972. Śladek Wilhelm, laboristo ul. Niedurnego 37.
 1973. Spyra Władysław, ul. Korfantego 23.
 1974. Szajka Artur, forĝisto, ul. Piłsudskiego 13-a.
 1975. Szajka Henryk, laboristo, ul. Piłsudskiego 13-a.
 1976. Szopka Piotr, laboristo, ul. Korfantego 9.
 1977. Tkocz Erwin, laboristo, ul. Cynkownia 18.
 1978. Wocka Nikodem, laboristo, Kopalnia Lithandra 2.
 1979. Wocka Wincenty, laboristo, Kopalnia Lithandra 2.
 1980. Zachłof Antoni, laboristo, ul. Korfantego 21.

Nowy Sącz, wojew. Krakowskie.

1981. d. Dąbrowski Michał, gimnazia profesoro, kol. Kolejowa 757.
 1982. i. Misiewicz Helena, ul. Łokietka 5.

Ochojec koło Katowic.

1893. Datko Johano, ul. Kłodnicka 10.
 1984. i. Schreiber Klara,
 1985. i. Schreiberówna Marja, instruistino (nauczycielka).

Olkusz.

1986. Krężel Świętosław, ul. 3 Maja 235.
 1987. d,D. Wajcman August, komercisto, ul. Krakowska 23.

Olszyn, poczta Janów Podlaski.

1988. L,d. Ratajski Władysław Marjan, instruisto,

Ołtarzów, poczta Ożarów ad Warszawa.

1989. d. Pliszka Michał Kazimierz Alojzy, studento de teologio,
 gimnaz. kaj univ. filoz. studoj, polo, rom-katol., interesiĝas kaj
 deziras koresp. pri: sociologio, politiko, religio, arto, pedagog,
 Flue parolanta.
 1990. d. Stefankiewicz Marjan, studento de teologio.

Opatów Kielecki.

1991. Ostaszewski Zbigniew, lernanto, ul. Sienkiewicza 27.

Orawa, Żubrzyca Górna.

1992. Huczek Marjan, instruisto (nauczyciel).

Orla, pow. Bielski, wojew. Białostockie.

1993. d. Ditkowski Hersz, ĉarpentisto, (faklerneja), sionisto, deziras korespondi pri: 1) Signifo de Esperanto por juda proletaro, 2) Kian valoron havas Palestino por la proletaro.
 1994. i Fuks Perla, kudristino (szwaczka).
 1995. *Izaak Izrael, tajloro, ul. Rynkowa 2.
 1996. i. Izaak Peszka, kudristino (szwaczka).

1997. i. **Kac Chaja Sora**, instruistino,
 1998. i. **Kaplańska Sara**, kudristino (szwaczka).
 1999. i. **Kosowska Cywa**, kudristino (szwaczka)
 2000. i. **Kramarska Chana**, kudristino (szwaczka).
 2001. d. i. **Lichtzier Bejla**, tajlorino, ul. Kleszczewska 5.
 2002. **Liniewski Jankiel**, botisto (szewc).
 2003. **Martynowicz A.**, kahelisto (kaflarz)
 2004. **Melamed Chaim**, botisto (szewc)
 2005. i. **Melamed Dora**, kudristino (szwaczka).
 2006. i. **Melamed Muszka**, kudristino (szwaczka)
 2007. i. **Melamed Teibla**, kudristino (szwaczka)
 2008. i. **Melamed T.**, kudristino (szwaczka)
 2009. d. i. **Mykłaćka Fania**, brodistino (hafaćiarka)
 2010. **Nestorowicz Mikołaj**, kahelisto (kaflarz)
 2011. **Olchowski Herszel**,
 2012. d. **Pekin Wolf**, tajloro, ul. 3 Maja 9.
 2013. d. i. **Śluccka Szyfra**, tajlorino, ul. Narewska 46.
 2014. i. **Tyszler Małka**, librotenistino,
 2015. i. **Wernik Meita**, vendistino.
 2016. **Wernik Motie**.
 2017. **Wróblewski Tadeusz**, instruisto (nauczyciel).

Orońsko, pow. Radomski.

2018. ***Jankowski Józef**, lerneĵ-estro, Szkoła Powsz.

Ostrołęka, wojew. Białostockie.

2019. ***Bieżuner Jakób**, studento, ul. Kościuszki 50.
 Nask. 1910, abs. de mezlerneĵo, membro de U.E.A. kaj de la
 Juda Akademia Soc. Esp. „Esperanto“ esperantisto de post 1926,
 deziras koresp. pri: turismo, literaturo, etnografio.
 2020. i. ***Błachowiczówna Rachela**, komerca korespondantino, P. 3 Maja 13,
 deziras korespondi pri turismo, etnografio kaj interesanĝi ilustr.
 kartojn.
 2021. i. **Chackówna Gienia**, Pl. 3 Maja 21.
 2022. i. **Cukrówna Hanka**, Pl. 3 Maja 13.
 2023. i. **Cukrówna Regina**, Pl. 3 Maja 13.
 2024. i. **Finkielsztajnówna Dora**, ul. Kopernika 3.
 2025. D. **Dr. Gutman Józef**, kuracisto, ul. Kościuszki 8.
 2026. i. **Gutmanowa Anna**, doktor-edzino, ul. Kościuszki 39.
 2027. i. **Lewinówna Basia**, ul. Joselewicza 32.
 2028. i. **Lewinówna Mania**, ul. Joselewicza 32.
 2029. i. **Lewinówna Pola**, ul. Joselewicza 32.
 2030. i. **Litwerówna Cecylja**, ul. Kościuszki 70.
 2031. i. **Makowska Sonia**, ul. Kopernika 4.
 2032. **Margulis Szulim**, ul. Kilińskiego 26.
 2033. i. **Szternówna Fela**, ul. Studzienna 10.
 2034. i. **Szternówna Liba**, ul. Studzienna 10.
 2035. i. **Zilbersztajnówna Elka**, ul. Kilińskiego 9.

Ostrów Pozn.

2036. **Bestry Wiktor**, oficisto, ul. Raszewska 58.
 2037. **Zablocki Władysław**, aktoro, ul. Sadowa 8.
 Nask. 1912, senkonfesia; Laborano kaj SAT-ano, abonanto de

3 organoj de SAT.; esp. depost 1930, bone parolanta; deziras korespondadon pri movadoj: esperanta, politika kaj ateista.

Ostrówki, poczta Horodziej, pow. Nieśwież.

2038. *Górecki Zygmunt, instruisto, Szkoła powszechna.
Deziras koresp. pri: etnografio, geografio, folkloro.

Ostrowiecko, Pomorze.

2039. Ceglarski Franciszek, lernanto.
2040. Vacat.

Ottynia, pow. Tłumacz, wojew. Stanisławów.

2041. d. Soffer Samuel, komerc.-oficisto.
Nask. 1907, mezlerneja eduk., deziras korespondi pri mem-
edukado.

Otwock.

2042. Dr. Gliksman, kuracisto, Willa „Juljanów“.
2043. *Dr. Goldberg, W., kuracisto, ul. Słowackiego 22.
2044. i. Kacapówna Wiera, studentino, ul. Żeromskiego 22.

Ożarów, koło Opatowa.

2045. i. Althamerówna Marja, instruistino, Szkoła Powszechna.

Ożegów, poczta Działoszyn, woj. Łódzkie.

2046. *Gugla Władysław, instruisto (nauczyciel).

Pabjanice, woj. Łódzkie.

2047. Bobrowski Juljan, ul. Zamkowa 34.
2048. i. *Drzewiecka Anna, instruistino, ul. Kościuszki 48 m. 3.
Deziras korespondi kun eksterlando pri ĝeneralaj temoj, por
diskonigi Polujon.
2049. i. Dr. fil. Ender Janina, gimnazia profesorino, ul. Narutowicza 38.
Polino, abonas „Intern. Pedagogian Revuon“, interesiĝas pri
sciencaj, historiaj temoj.
2050. d.i. Godlewska Jadwiga, instruistino, ul. Poprzeczna 15.
2051. i. Hawelówna Leokadja, ul. Kościuszki 69.
2052. *Konecki Roman, gimnazia profesoro, ul. Kościuszki 39.
2053. i. Kwiatkowska Anna, ul. Zamkowa 28.
2054. d. i. Lorentowiczówna Leonarda, instruistino, ul. Poprzeczna 15.
2055. *Ing. Loth Emiljan, fabrik-direktoro, ul. Zamkowa 26.
Nask. 1888, inĝeniero de kemio, dro de filoz., polo, protest.aŭ-
gsburga, membro de UEA., Pola Esp. Asoc., ISAE., abon. de
„Esp.“, „Heroldo“ k. „Pola Esp.“, esp. depost 1904, bone pa-
rolanta.
2056. Świętek Kazimierz, sekretario de gimnazio, ul. Legjonów 28.
2057. Wasilewski Stefan, gimnazia profesoro, ul. Tkacka 4.

Paniewo, poczta Lubraniec, pow. Nieszawa.

2058. Hankiewicz Eugenjusz, instruisto (nauczyciel).

Papowo, pow. Toruń.

2059. Kusniar Piotr, studento.
2060. Wieczkowski Franciszek, studento.

Pelplin, Pomorze.

2061. Ks. Sufr. Dominik Konstancy, direktoro de Pastra Seminario.
2062. Jankowski Jan, studento de teologio, Seminarjum Duchowne.
2063. D. Kalinowski P., studento de teologio, Seminarjum Duchowne.
2064. d. Rosiak Ludwik, studento de teologio, Seminarjum Duchowne.
2065. D. *Ks. Troszyński Antoni, katol. pastro, Plac Tumski 4.
Nask. 1908, plena gimnazia k. teologia edukado, pola — rom.-katol.; Konsulo de I. K. U. E., abonanto de „Espero Katolika“, „Nederlanda Katolika“, „Nia Informilo“, „Esperanto“ k. „Literaturo“; — esp. depost 1927, bone parolanta; dez. koresp. per P. I.
2066. d. Węgielewski Józef, studento de teologio, Seminarjum Duchowne. Deziras koresp. pri Katolikaj Misioj.

Piaseczna, poczta Strzybnica, wojew. Śląskie.

2067. d. Stanek Teodor, kontoristo, Nr. domu 29.
2068. *Świętek Ryszard, kontoristo, Nr. domu 88.

Piaseczno koło Warszawy.

2069. *Weissman Michał, instruisto, ul. Świętojańska 12.

Piaski koło Lublina.

2070. D. d. Kotliński Florentyn, instruisto (nauczyciel).
2071. i. Kozłowska Marja.
2072. Kucharuk Ludwik,
2073. i. Kurtiak Marja.
2074. i. Marczevska Marja,
2075. Mizera Ignacy.
2076. i. Sanczukowa Marja.
2077. Skrzeczewski Jan.
2078. i. Wendrowska Emilja.
2079. Wodziński Józef.

Piaski, poczta Sosnowiec.

2080. *Helfant Roman, tajloro, ul. Borowa 17.
Deziras korespondi kun eksterlandanoj pri sporto.
2081. d. Siwek Chil, tajloro (krawiec).
2082. Siwek Motel.
2083. *Skuczeń Teofil, aŭtomobil - gvidanto, ul. Borowa 19.
2084. Weisfeld Paul, ul. Borowa 18.

Piątek, pow. Łęczyca.

2085. *Ks. Łuszczewski Jakób, pastro mariavita.

Pinczyce, poczta Myszków.

2086. Ks. Klepaczewski Ludwik, katol. pastro.

P i ñ s k.

2087. Anderson Jan, libraro, ul. Zgoda 31.
2088. Bałaban Hiel-Mayer, ul. Zawalna 31.

Piotrków Trybunalski.

2089. d. Ajnhorn Józef, meblisto, ul. Jeruzolimska 7.
2090. Antonowski Bronisław, poŝtisto, Urząd Pocztowy.
2091. *Bendermacher Dydjasz, ul. Warszawska 24.
2092. Bicz Benek, ul. Piłsudskiego 23.
2093. d. Birenbaum Chaim, tajloro, ul. Szewska 8.
2094. Frydman Szmul, tajloro, ul. Piłsudskiego 1.
2095. i. *Grünbaum Helena, kaj Grunbaum Herek, presisto, ul. Jerozo
limska 28.
2096. Horowicz Dawid, ul. Słowackiego 28.
2097. Horowicz Herman Rynek ryb. 11.
2098. Jabłoński Mojżesz, ul. Piłsudskiego 48.
2099. Szer Mojżesz, ŝuisto, ul. Piłsudskiego 3.
2100. Szpitalnik Fajwel, ul. Piłsudskiego 74.
2101. Szpitalnik Olek, ul. Piłsudskiego 74.
2102. *Szpitalnik Samuel, ul. Piłsudskiego 74.
2103. Tuszyner Zalmer, ul. Piłsudskiego 62.

Piotrowice Śląskie ad Katowice.

2104. *Datko Jan, fervoj-oficisto, Odrojec-Kłochnicka.
UEA-ano; radioamatoro mallong-onda, deziras koresp. pri ra-
dioelsendoj je mallongaj ondoj.

Piwniczna via Nowy Sącz, wojew. Krakowskie.

2105. *Dr. Sommerstein Józef, distrikta kuracisto.

Plewniak, poczta Leszno koło Błonia.

2106. Szmit Franciszek, ĉarpentisto (cieŝla).

Ploski, poczta Bielsk Podlaski.

2107. d. Franczak Jan, instruisto, Szkoła Powsz.

P ł o c k.

2108. Adamski Władysław, gimnaziano, Gimnazjum, ul. 3 Maja.
2109. *Ks. Bucholc Tadeusz, pastro mariavita, ul. Dobrzyńska 27.
2110. *Bursztyn Marek, librotenisto, Stary Rynek 6.
Dipl. instr. de Esp.; deziras koresp. pri psiko-analizo en la
lernejo.
2111. Cynamon N., ul. Sienkiewicza 26.
2112. D. *Ks. Biskup Feldman Filip, pastro mariavita, ul. Dobrzyńska 27.
2113. Flaks Izak, gimnaziano, Gimnazjum, ul. 3 Maja.
2114. *Guterman Salomon, oficisto, ul. Szeroka 47.
Abonanto de 4 ĉefaj esp.-gazetoj, deziras koresp. pri diversaj
temoj, precipe interŝanĝi P. I. kun la tuta mondo.
2115. *Ks. Kaczyński Jan Kazimierz, pastro mariavita, ul. Dobrzyń-
ska 27.
2116. D. d. Kon Salomon, studento, ul. Tumska 9.

- 2117 *Ks. Arcybiskup Kowalski Jan Michał, mariavita arki-episkopo,
ul. Dobrzyńska 27.
2118. *Ks. Dr. Leliwa-Kopystyński Ignacy Józef, pastro mariavita,
ul. Dobrzyńska 27.
2119. Marjański K., ul. Szeroka 57.
2120. Ks. Milewski Pius, pastro mariavita, ul. Dobrzyńska 27.
2121. d. Moszkowicz Mojżesz, abituriento, ul. Szeroka 51.
Membro-abon. de UEA, esp. depest 1930.
2122. Płoiński Michał, inżyniero, ul. Szeroka 4.
2123. *Ks. Biskup Próchniewski Roman Jakób, mariavita episkopo,
ul. Dobrzyńska 27.
2124. *Puternicki Henryk, pošt-oficisto, Rynek 6 m. 6.
2125. *Ks. Rzyśko Jan Mikołaj, pastro mariavita, ul. Dobrzyńska 27.
2126. d. Szenwic Henryk, arbar-inżyniero, Stary Rynek 11.
2127. Prof. Trzeciak, gimnazio, ul. 3 Maja.
2128. Wagner Marja, farmaciistino, ul. Grodzka 13.
2129. Wincenczak Paweł, gimnaziano, Gimnazjum, ul. 3 Maja.
2130. Zaika Nahum, botisto, Radziwie 188.

Począjów, pow. Krzemieniec, Wołyń.

2131. d. Szaszkow Wsiewołod, instruisto, Szkoła Powszechna.
Nask. 1907, mezlerneja eduk., nac. ukraina, deziras koresp. pri
generalaj temoj kaj instruista vivo en alilandoj.

Podgórz, Pomorze.

2132. i. Balcewiczówna Jadwiga, studentino, ul. Puławskiego 74.
2133. i. Rzempińówna Marja, studentino, ul. Puławskiego 5.
2134. Sikorski, studento, ul. Puławskiego 74.
2135. Stefaniak Hieronim, studento, ul. Kościuszkowska 84b.

Polana, poczta Dobromil, wojew. Lwowskie.

2136. *Biliński Eugenjusz, instruisto (nauczyciel).

Polanka Karolkowa.

2137. Inż. Nawrocki Kazimierz, inżyniero.

Politów, poczta Borkowice, pow. Konecki.

2138. Kołacz Bolesław, kooperativa oficisto.

Poręba koło Zawiercia.

2139. d. Heflik Lucjan, metal-tornisto (tokarz).
2140. d. Kasprzak Czesław, metal-tornisto (tokarz).
2141. *Kosko Paweł, librotenisto (buchalter).
2142. d. Strzelecki Feliks, metal-tornisto (tokarz).
2143. d. Wachnik Franciszek, metal-tornisto (tokarz).

Postawy, wojew. Wileńskie.

2144. *Szyman Józef, abonanto de „Heroldo“.

Połoczek, poczta Śniatyn.

2145. Wierzbicki Jan, instruisto (kier. szkoły).

Poznań.

2146. Borkowski Leonard, instruisto kaj redaktoro de „Przyjaciół Szkoły“, ul. Różana 4a.
2147. Borzyński Marjan, ul. Wielkie Garbary 4.
2148. *Brzeziński Adam, presisto, ul. P. Wawrzyniaka 39.
2149. *Bzdega Jan, poŝt-asistanto, ul. Górna Wilda 116 III p.
2150. — Ks. Cieszyński Nikodem, katol. pastro, redak. de pola „Katolika Jarlibro“, ul. Kramarska.
2151. Fest W., skrz. poczt. 334.
2152. Gadomski Kazimierz, ul. Łakowa 14.
2153. Grochmalicki, rektoro de Universitato, Uniwersytet.
2154. d. Dr. Grochowski Witold, kuracisto, ul. Pocztowa 31a.
2155. Jagielski Feliks, Pl. Wolności 10.
2156. i. Jursch Stefanja, ul. Woźna 17.
2157. Kalitzke W., ul. Poplińskich 12.
2158. Kotlicki Edward, studento, ul. Słowackiego 25.
2159. Lange Leonard, instruisto, Droga Dębińska 1a.
2160. d. Laskowski Jerzy, gimnazia profesoro, ul. Matejki 68 I p.
2161. Lovell R., profesoro, Uniwersytet.
2162. *Dr. Lubieniecki Henryk, kuracisto, ul. Górna Wilda 89.
2163. d. Maliszewski Franciszek, policano, ul. Focha 189b I p.
2164. Małcki A., Starostwo, Al. Marcinkowskiego.
2165. Dr. Mayer Karol, profesoro, ul. Składowa 2.
2166. Michalski H., ul. Mostowa 5a.
2167. D. Dr. Nowakowski Stanisław, profesoro de Universitato, ul. Wjazdowa 3.
2168. *Olszowski Włodzimierz, universitata bibliotekisto, ul. Ratajczaka 4/6.
2169. D. Okoniewski Antoni, redaktoro-tradukisto, ul. Długa 4.
2170. Pawłowczak, instruisto, ul. Strzelecka 28a.
2171. Ruczkowski M., ul. Wielkie Garbary 28.
2172. Rudnicki, profesoro, Uniwersytet.
2173. Tepper Leopold, ul. Rolna 1.
2174. *Schade Adam, urba oficisto, ul. Wspólna 61 m. 7.
Polo, membro de Pola Esp. As. Filio Lublin kaj de UEA., esp. depost 1920, interesigas pri radio kaj fotografado, dezir. koresp. pri etnografio — intersaŝangas poŝtkart. ilustr.
2175. Sołowievicz Rajmund, stud. de Supera Komerca Lernejo, ul. Wyspiańskiego 16 III p. u p. Janickiej.
2176. S. *Ułaszyn Henryk, profesoro de Universitato, ul. Ratajczaka 36.
2177. Dr. Wrzosek A., profesoro, Uniwersytet.

Praszka, pow. Wieluń.

2178. Urbach J., instruisto, Szkoła P. Nr. 2.
2179. i. Urbachowa P., instruistino, Szkoła Powsz. Nr. 2.

Prażuchy Nowe, poczta Ceków, pow. Kalisz.

2180. *Henkel Robert, instruisto, Szkoła Powszechna.
Samtempe studento de juro ĉe Varsovia Universitato; nask. 1903, konf. protestante-aŭgsburga, demokrato, pacifisto, interesigas pri: muziko, pentr-arto, kanto kaj soci-filozofiaj temoj.
Esp.-to depost 1920, izolulo.

Proszew, poczta Węgrów.

2181. *Czuma Eustachy, instruisto, (lernej - estro); filatelisto, deziras interesanĝi poŝtmarkojn.

Pruszków koło Warszawy.

2182. *Grzyb Feliks, poŝtisto, ul. Kościelna 3 m. 27.
2183. i. Wiewegerówna N. ul. Cicha 17.

Prużana.

2184. *Lachocki Franciszek, ŝtat-oficisto, ul. Dra. Pacewicza 18.
nask. 1899.
2185. *Rosołowski Kazimierz, instruisto, ul 3 Maja 14.
Edukado: plena gimnazio kaj Supera Instruista Kurso; dez. kor.
pri lernejsistemoj.

Przedbórz, wojew. Kieleckie.

2186. d. Lewenberg Daniel, komercisto, ul. Trytwa.
Posedanto de ligno-entrepreno.
2187. *Wajnman Bernard, teksisto, ul. Poczтовая 4.
Deziras koresp. pri literaturo, vojaĝoj, filozofio.

Przemyśl.

2188. Bachyryer Bolesław, instruisto, ul Błonie
2189. D. Blech Leon, kand. de filozofio, ul. Jagiellońska 6.
2190. Blachuciak Tadeusz, studento, pl. Ptasia 23.
2191. Czajkowski Kazimierz, studento, ul. 22 Stycznia 59.
2192. Czech Tadeusz, juĝeja oficisto, ul. Poniatowskiego 11.
2193. Dąbrowiecki Stanisław, absolv. de filozofio, ul. Krasińskiego 6
2194. Dobrowolski Tadeusz, bank oficisto, Krzemienice.
2195. Göttlich Juljan, studento, ul. 22 Stycznia 59.
2196. Heil Edward, studento, ul. 22 Stycznia 59.
2197. Kisiel Albin, instruisto, ul. Krasińskiego 21.
2198. *Ks. Dr. Kwolek Jan, profesoro, ul. Katedralna 20, Seminarjum.
2199. i. *Maiersdorf Rozia, ul Serbańska 4.
2200. i. Michalska Aurelja, instruistino, ul. Grunwaldzka 9.
2201. i. Osińska Anna, instruistino, ul. Kmity 5.
2202. Podwyszyński Kazimierz, ul. Słowackiego 17.
2203. Świstek Rudolf, muzikisto, ul. Krasińskiego 67.
2204. d,i. Toczyska Marja, instruistino, ul. Poniatowskiego 25.
polino — rom. katolika.

Przemyślany, wojew. Tarnopolskie.

2205. i. Burkiewiczowa Marja, instruistino (nauczycielka).

Przybysławice, gm. Klimontów, pow. Sandomierz.

2206. L,d. Osuch Marjan,

Przyszowice ad Knurów, G. Śląsk.

2207. Paszek Al, esperantysta.

2208. *Pszyrów, poczta Juljanka, pow. Częstochowa.*
Łęgowik Mieczysław,

2209. *Raciąż koło Sierpca.*
*Boszym Zygmunt, poŝtisto, Urząd Pocztowy.

2210 i. *Raciechowice, Małopolska.*
Dr. Rouppertowa Kazimiera, profesorino.

Radom.

2211. Berwertz Henryk, ul. Podjazdowa 9.

2212. i. Białecka Marja, ul. Nowogrodzka 22.

2213. Boruta Joachim, oficisto, ul. Lubelska 43.

2214. Chmielewski Wiktor, gamaŝisto, ul. Trawna 17.

2215. Dr Cung Władysław, kuracisto, ul. Żeromskiego 33.

2216. d. i. Dlecka Stanisława, hejm-mastrino, ul. Pusta 11.

2217. *Dolecki Jan, fervoja oficisto, Dyrekcja Kolejowa Wydział II.
Polo, membro — abonanto de U. E. A.

2218. Dr. Finkielstein, kuracisto, ul. Swarlekowska 22.

2219. i. Fryczyńska Stefania, flegistino, ul. Nowy Świat P. F. W. T.
2220. Głowania N., redaktoro de labor. gazeto, ul. Żeromskiego 25.

2221. i. Grzybowska M., instruistino, ul. Piaski 10.

2222. Dr. Kelles-Krauz Stanisław, kuracisto, ul. Piłsudskiego 11.

2223. i. *Kelles-Krauzowa Marja, hejm-mastrino, ul. Piłsudskiego 11.

2224. Kijak Władysław, leter-portisto, Urząd Pocztowy.

2225. Kowalczyk Mieczysław, redaktoro de Labor. - Gazeto, Rada
Miejska.

2226. Dr. Lungstad, kuracisto, ul. Lubelska 35.

2227. Maciejewski Wiktor, ul. Podjazdowa 1 m. 54.

2228. *Makarski Stanisław, oficisto, ul. Tadeuszowska 15.

2229. *Dr. Malinowski Jan, kuracisto, Pow. Kasa Chorych.

2230. *Mandelman Dawid, oficisto, ul. Żeromskiego 9.

2231. Mateus Edward, ul. Piaski 25.

2232. Piekarski Michał, industriisto, ul. Szeroka 7.

2233. i. Pietrzykowska Janina, tajlorino, ul. Wspólna 5.

2234. Rdułtowski Marjan, ul. Tadeuszowska 12.

2235. *Rottenberg Jehoszyja, studento de juro, ul. Szpitalna 2.
Deziryn kosp. pri novaj tuthomaraj kultur-atingaĵoj.

2236. i. *Skrzyński Jadwiga, hejm-mastrino, ul. Słowackiego 87.

2237. Sobieraj Władysław, ul. Zalewska 5.

2238. Sokołowski Franciszek, Warsztaty Wagonowe.

2239. Sznajderman Herman, tajloro, ul. Żeromskiego 3.

2240. i. Sztajmanówna Łoła, ul. Żeromskiego 25.

2241. *Tomicki Mieczysław, kalkulisto, ul. Spacerowa 12, m. 4.

2242. *Wajsfus Wolf, studento, ul. Piłsudskiego 16.

2243. *Włazłowicz Wiktor, instruisto, ul. Słowackiego 86.

2244. i. *Wojcieszkówna Genowefa, preseja laboristino, ul. Podjazdowa 5.

2245. D. *Wojtas Jan, tajloro (esp. kursgvidanto), ul. Ogrodowa 7.

2246. D. *Wrzesień Franciszek, teknika konstruktoro, ul. Podjazdowa
1, m. 39.

2247. *Zieliński Stefan, seruristo, ul. Tadeuszowska 16.
2248. Zabner Jakób, ul. Żeromskiego 25.

Radomsko.

2249. Birnbaum Mordka, Rynek 19.
2250. *Skomorowskyj Mykoła, instruisto, skrz. poczt. 95.
Deziras koresp. pri edukado de junularo en popol — kaj mez-
lernejoj.
2251. *Sowiński Stanisław, instruisto, ul. Długa 26.

Radomyśl Wielki.

2252. Ejsland Mendel, syn Szymona.

Radoszyce, pow. Konecki, Kieleckie.

2253. L. *Leśniak Antoni, poŝtisto, Urząd Pocztowy.
Deziras koresp. pri poŝt-telegrafaj kaj sindikataj temoj.

Radzianków, woj. Śląskie.

2254. Ks. Haroński Leon, pastro katol.

Radziejów, wojew. Warszawskie.

2255. *Ks. Kmiecik Roman, katol. paroĥ-estro.
2256. *Dr. Lewiński Kazimierz, kuracisto.
2257. Wołeczka Sara, studentino.

Radzyń, Pomorze.

2258. d. Ks. Wojciechowski Wacław, katol. paroĥ-estro, ul. Dąbrowska 17.

Raszczyce, pow. Rybnik, G. Śląsk.

2259. Głowacki Teofil, instruisto (nauczyciel).

Raszewo, pow. Płońsk.

2260. Ks. Jarzymowski Fabjan, pastro mariavita.

Rawa Mazowiecka.

2261. *Sapiński Włodzimierz Juljan, instruisto, skrz. poczt. 14.
Interes. pri literaturo, dez. koresp. pri internacia interkonsento.

Rawa Ruska.

2262. Gepert Herman, ledisto, ul. Piaskowa.
2263. Gross Bernard, ovoj-pakisto, ul. Kolejowa.
2264. Haus Markus, broŝisto, Dom Josefsberga.
2265. *Metall Jechel, meblisto, ul. Fredry 263.
2266. Ram Baruch, peltisto, ul. Bóźnicza.
2267. Ram Mozes, peltisto, ul. Bóźnicza.
2268. Rapaport Lezer, meblisto, Al. Fredry, u J. L. Blasberga.
2269. Satz Lezer, tajloro, u Jakóba Frita.
2270. Schneider Markus, tajloro, u Lejb Schneidera.

2271. Seitler Akiwa, ovoj - pakisto, ul. Grunwaldzka.
2272. Tiger Kolman vel Tritt, tajloro (krawiec).

Rembertów, pow. Warszawski.

2273. *Kaczmarek Ksawery, profesia serĝento, Baon Manewrowy.
Nask. 1898, memlerninto. polo, senkonfesia, deziras korespondi pri religi-scienco, stenografio, radio.

Rogacze, poczta Ostrów, koło Baranowicz.

2274. d. Zubik Grzegorz, meblisto, — warsztat stolarski; deziras korespondi pri vivo de kamparanoj kaj laboristoj.

Rogoźno.

2275. *Maske Rudolf, agronom-technikisto,, ul. Mała Poznańska 327.

Romanów, poczta Bóbka.

2276. i. Sobocińska Marja, instruistino (nauczycielka).

Różdzień-Szopienice, G. Śląsk.

2277. Bożek Augustyn, meblisto, ul. Janowska 1.
2278. i. Bożek Emilja, oficistino, ul. Janowska 1.
2279. Bożek Józef, tornisto, ul. Janowska 1.
2280. Bożek Maks, laboristo, ul. Janowska 1.
2281. *Dawid Józef, mekanikisto, ul. Bagno 7.
2282. i. Maligłówka Anna, ul. Piłsudskiego 15.
2283. i. Manda Wiktorja, ul. Piłsudskiego 18.
2284. Maszczyk Józef, elektromuntisto, ul. Krakowska 28.
2285. Mikunda Franciszek, poŝt-oficisto, ul. Podgórna 20.
2286. D. Niedźwiedz Tomasz, forĝisto, ul. Piłsudskiego 18.
2287. Ks. Pawelczyk Piotr, katol. pastro, ul. Dworcowa 2. —
2288. Strzewiczek Franciszek, laboristo, ul. Podgórna 20.
2289. Szeon Karol, ministo, ul. Janowska 2.
2290. Szwachula Maks, oficisto, ul. Piłsudskiego 17.
2291. Ziola Karol, ĉarpentista majstro, ul. Polna 19.

Rozwadów.

2292. i. Węgrzynówna Urszula, instruistino (nauczycielka).

Rozniatów, poczta Zarzecz koło Jarosławia.

2293. Mikoś Walerjan, instruisto (nauczyciel).

Rożyszcze, wojew. Wołyńskie.

2294. *Henkel Felicjan, instruisto. Szkoła Pow. z.

Równe, wojew. Wołyńskie.

2295. d. Burak Berko, instruisto, ul. Więzienna 11-a.
2296. *Byczek Józef, dent-technikisto, ul. Kopernika 10.
Konf. mosea; esperantisto depost 1926, membro de Równa Esp. Rondo, deziras korespondi pri ĉiuj temoj.

2297. Dr. Dubiński, kuracisto, ul. 3 Maja 169.
 2298. d. Gorbman Noe, librotenisto, ul. Szkolna 4.
 2299. Goringol A., ul. Poniatowskiego 144.
 2300. D. *Icekzon Mordko, librotenisto (studento), ul. Jagiellońska 29.
 Deziras korespondi pri diversaj temoj.
 2301. i. *Idesis Sonia, kontoristino, ul. Soborna 5.
 2302. *Isod H. Lejb, komerc-laboranto, ul. Poniatowskiego 132.
 2303. Joselsberg M., direktoro, ul. 3 Maja 270.
 2304. d. i. Kaller Genia, kontoristino, ul. 3 Maja 157.
 2305. i. *Melamed Lipa, ĉe la gepatroj, ul. Szpitalna 16.
 2306. Rojz R., ul. Legjonów.
 2307. *Starec Jewszyja, ul. Szkolna 99.
 2308. L. d. Szuster Chaim, librotenisto, ul. Szkolna 37.
 2309. i. *Teper Chana, kontoristino, ul. Wązka 7.
 2310. D. *Zafranski Izaak, librotenisto, ul. Sienna 1.
 2311. Zylbersztejn Jan, agronom-inĝeniero, ul. 3 Maja 38.

Ruda Śląska.

2312. D. *Rozenes Abraham, komercisto, ul. Biskupicka 3.
 Nac. pola, konfes. mosea; membro de UEA., abon. de „Esp.“, k.
 „Sennac.“ deziras korespondadon pri ĉiuj temoj.
 2313. i. Rozenes Elizo, vendistino, ul. Biskupicka 3.
 2314. i. Rozenes Lola, hejm-mastrino, ul. Bytomska 6.
 2315. i. Winszczyk Emma, vendistino, ul. Macieja 4.

Ruda Pabjanicka.

2316. i. Müller Sygonja, willa „Espero“.
 2317. *Świdorski Stefan, fervoj-oficisto, ul. Zarzeczna 3.

Ruda, poczta Hnizdyczów - Kochawina.

2318. *Dr. Skalkowski Bronisław, kuracisto,

Rudzica, Śląsk Cieszyński.

2319. *Korzeniowski Stefan, poŝt-oficisto,

Rybnik, Górny Śląsk.

2320. *Bielski Ignacy, fotografisto, ul. Polna 10.
 Nask. 1894, polo, UEA-ano, abonanto de „Heroldo de Esperanto“, interesigas pri: pentr-arto, muziko kaj sciencoj, deziras korespondi pri tuthomara kulturo.
 2321. L. *Wyciślik Paweł, juĝeja oficisto, Sąd Powiatowy.
 Nask. 1889, komerca lernejo; polo - rom. - katol., naci-kristano, dez. koresp. pri fakaj temoj.

Ryki Lubelskie.

2322. Dr. Payrebrune Jan, kuracisto.

Rzędziany, poczta Tykocin, woj. Białystok.

2323. i. *Łupińska Stanisława, instruistino (nauczycielka).

Rzeszów.

2324. i. **Feier Marja**, mgr., ul. 3 Maja 7.
2325. **Dr. Szelmeles**, kuracisto, ul. 3 Maja.
2326. L. ***Wistreich Natan**, librotenisto, ul. Baldałówka 3, II p.

Rzędówka - Leszczyny ad Knurów, G. Śląsk.

2327. **Korona Józef**.

Sandomierz, wojew. Kieleckie.

2328. ***Plewiński Henryk**, absol. de Supera Agrikultura Lernejo, ul. Zamkowa 3.
2329. i. ***Ungierówna Rózia**, ĉe la gepatroj, ul. B. Joselewicza. Nask. 1912, 7 klasa popollernejo, nac. k. konf. mosea.

Schodnica, wojew. Lwowskie.

2330. **Ehrenfeld Bertold**, kand. inĝenier.

Sejny, wojew. Białostockie.

2331. d. **Lewita Lejzer**, komercanto, ul. Piłsudskiego 24.
2332. ***Szapiro Leon**, muelisto (młynarz).

Siarcza Łąka, poczta Kadzidło.

2333. **Wojtkiewicz Stefan**, instruisto, (nauczyciel).

Sidorki, poczta Biała Podlaska.

2334. **Bandzarewicz N.**, kolonja Mikolajówka.

Siedlce.

2335. ***Gościcki Wacław Stanisław**, kuracisto, ul. Szpitalna 5, m. 1.
2336. ***Królik Bolesław**, pošt-oficisto, Urząd Pocztowy 2.
2337. **Niemyński Mieczysław**, juĝisto, ul. Kilińskiego 14.
2338. ***Śledź Józef**, pošt-oficisto, ul. Kościuszki 1.
Deziras koresp. pri organizo de poŝtoj kaj filatelio.
2339. ***Zbroziński Feliks**, ĝardenista instrukt., skrz. poczt. 61.
2340. D. ***Żmuda Bolesław**, konstruisto, ul. Prospektowa 20.
Membro abon. de UEA., krome de „Heroldo“ k. „Pola Esperantisto“. Esp.-to deponit 1921.
2341. i. **Żmuda Eugenja**, ul. Prospektowa 20.
2342. **Żmuda Ludomir**, ul. Prospektowa 20.
2343. **Żmuda Wiesław**, ul. Prospektowa 20.

Siemianowice Śląskie ad Katowice.

2344. ***Jadwiszczok Teodor**, revizoro, ul. Bytomska 53.
Esper. deponit 1913, komerca edukado, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn.
2345. ***Kurzyk Paweł**, horloĝisto, ul. Parkowa 10.
Interesiĝas pri: vivo sur libera aero, natur-kuracado, teismo aŭ ateismo, deziras korespondi pri pacifismo, metafiziko kaj spiritismo.

2346. d. i. **Reichman Regina**, privat-oficistino, ul. Sienkiewicza 17.
 2347. D. ***Reichman Stanisław**, komerc. - oficisto, ul. Sienkiewicza 17.
 2348. d. i. **Rozenes Andzia**, ul. Barbary 1.
 2349. ***Rozenes Ejzel**, tajloro, ul. Barbary 1.
 Volonte korespondas pri div. tem.
 2350. ***Rozenes Jakób**, komercisto, ul. Bytomska 20.
 2351. ***Rozenes Pinkus**, tajloro, ul. Barbary 1.
 2352. ***Szymański Stanisław**, oficisto, ul. Bytomska 5.

Sienkiewiczówka, pow. Łuck.

2353. ***Furszt Bejrisz**, komercisto, skrz. poczt. 4.
 UEA-ano, abon. de „Heroldo“; mezlernejo kaj Supera Instituto Teknika en Liège per korespondado; nacie k. konfesie mosea, kosmopolito, ateisto, interesigas pri temoj sciencaj, amo, matrimonio, serĉas edzinon, deziras ekloĝi eksterlande, prefere en Francujo.

Sieradz, wojew. Łódzkie.

2354. Dr. **Sztulman**, kuracisto.
 2355. D. ***Sztulman Józef**, studento, de medicino, ul. Kaliska 5.
 Dum-studa adreso: Wilno, ul. Nikodema 2/27, deziras korespondi pri medicino.

Sierpc.

2356. **Głowacki Stanisław**, bank oficisto, Bank dla Handlu i Przem.

Sineńko, pow. Bydgoszcz.

2357. d. **Neydek Franciszek**, laboristo, nask. 1905., (robotnik).

Skała n. Zbruczem, wojew. Tarnopolskie.

2358. **Leibster Salomon**,

Skarżysko: vidu Kamienna - Skarżysko.

Skidel, pow. Grodno.

2359. **Sewruk M.**, fervojisto, zav. kolejowy 4.

Ślawentyn, poczta Lipnica Dolna via Lwów—Halicz.

2360. d. i. **Fruchtówna Leonja**, instruistino (nauczycielka).
 Nask. 1906, instruista seminario; esp. de post 1.4 1929, verkas en Esp. kaj gvidas kursojn; socialistino; poezi — muzik — kaj pentr - ema; interesigas pri natur - sciencoj, numismatiko, abstinencia movado; deziras korespondi pri esp. movado, literaturo, precipe poezio, nur kun vere inteligentaj homoj, ankaŭ pri abstinentismo. Spiritaj ecoj: sereneco de l'animo, sincera gajeco, sopiro al belo.

Śłobódka, poczta Worniany, pow. Wilno.

2361. **Giercuskiewicz Wiesław**, instruisto, Szkoła Powszechna.

Słonim.

2362. d. **Golnicki Jewadja**, studento, ul. 3 Maja 7.
Deziras korespondi pri sociaj temoj.

Słupie, poczta Modliborzyce, pow. Janów Lubelski.

2363. d. **Kisiel Józef**, kultur - kleriga lab., polo, liberpensa, interesigas kaj deziras koresp. pri temoj de popola klerigado, politiko k. a.

Słupna, poczta Masłowice.

2364. **Palucha Roman**,

Snów, pow. Nieśwież.

2365. ***Dr. Jakubowski Paweł**, kuracisto.

2366. ***Skrabski Stanisław**, serĝento, 27 Baon K. O. P.
Deziras korespondadon kun suboficiro de iu-ajn armeo; abona-
nto de „Pola Esp.“, — esp. depost. 1922, sufiĉe flue.

Sobieszyn, poczta Ryki.

2367. **Freliga Michał**, instruisto, Szkoła Powszechna.

Sobolew, poczta Maciejowice.

2368. i. **Włosińska Marja**, instruistino (nauczycielka).

Sobota, pow. Łowicki.

2369. **Klusko Franciszek**, instruisto (nauczyciel).

Sobótka, poczta Grabów, pow. Łęczycza.

2370. ***Ks. Bucholec Szymon**, pastro mariavita.

Sobótka, pow. Pleszew.

2371. **Wojtasik Ludwik**, instruisto, Szkoła Powszechna.

Sochaczew ad Warszawa.

2372. d. **Nowicki Marjan**, instruisto, Bronisławy, skrz. poczt. 40, nask. 1890; deziras koresp. pri pedagogio, lerneĵ—kaj instrŭ-sistemoj, sciencoj.

Sokółka, pow. Białostocki.

2373. **Śledź Józef**.

Sokołów Podlaski.

2374. i. ***Rubinsztejn Chana**, ĉe la gepatroj, ul. Niecała 12.
2375. **Wrzaszcz Stanisław**, księgarnia Fl. Wierzbickiej.

Sompolno, pow. Koło.

2376. **Soś Tymoteusz**, instruisto, (nauczyciel).

Sosnowiec.

2377. **Balakowski Stanisław**, ul. Szpitalna 5.
2378. ***Balancik Bolesław**, laboristo, ul. Dębowa 12.
2379. d. **Blicharski W.**, ul. Stara 13 u p. Bieleckiej.
2380. **Cepil Józef**, ul. Powstańców 10.
2381. ***Chlebowski Eligjusz**, kuiristo, ul. Sadowa 3, restauracja Locarno; Nask. 1910, popol-lernejo n. pola, k. rom.-katol., esp. de post 1927 izolulo, abon. de „Pomocn. Język Światowy“, interesiĝas pri scienco k. religiaj temoj: deziras korespondadon kun Esperantistoj.
2382. **Chodźbor Harjon**, ul. Szpitalna 5.
2383. ***Chrzanowski Waclaw**, profesoro, de Komercia Lernejo, ul. Rudna 6. Esp. Kursgvidanto; interesiĝas kaj deziras koresp. pri etnografio, geografio k. turismo, ekonomiaj problemoj.
2384. ***Cieśliński Florjan**, fervoja oficisto, ul. Pszenna 11, m. 2. Nask. 1901, gimnazio kaj 2-jara Universitato edukado (filozofia fakultato); Polo, rom.-katol., membro de UEA.; interesiĝas pri muziko, kanto kaj natursciencoj; deziras interŝanĝi poŝtmarkojn kaj korespondi pri studoj de naturscienco.
2385. ***Cyganik Franciszek**, laboristo, ul. Gliniana 2. Deziras koresp. pri laboristaj kaj kultur-klerigaj temoj.
2386. i. **Cymerman A.**, ĉapelistino, ul. Dęblińska 11.
2387. D. ***Czechowski Bolesław**, k. edzino, instr. de Esp., ul. Mościckiego 9.
2388. **Duch Andrzej**, ul. Mickiewicza 2.
2389. ***Dziwosz Józef**, diversmetiisto, ul. Dębowa 1.
2390. i. **Ehrlichówna Fr.**, ul. Modrzejowska 33.
2391. **Felúś Jan**, ul. Kręta 22.
2392. i. **Ferensówna Helena**, ul. Kowalska 12.
2393. **Frajer Waclaw**, ul. Dębowa 8.
2394. **Gabała Julian**, ul. Dębowa 60.
2395. i. **Gimlakiewicz Helena**, ul. Dekiarta 12.
2396. **Goldfarb Józef**, instr. de Esp., ul. Dziewicza 1.
2397. **Gołębiowski Teofil**, ul. Dziewicza 7.
2398. **Graca Bolesław**, ul. Sucha 6.
2399. **Gwiazda Antoni**, ul. Piekarska 5.
2400. **Hajduga Jan**, ul. Kopernika 2.
2401. **Hławski Józef**, ul. 3 Maja 23.
2401. ***Holoń Adam**, metal-laboristo, ul. Piłsudskiego 130.
2402. **Dr. Ingster Adolf**, kuracisto, ul. Przejazd 1.
2403. **Jakóbczyk Piotr**, ul. Sielecka 5.
2404. **Jeruszko Bolesław**, ul. Staszica 19.
2405. **Kacała Tadeusz**, ul. Dziewicza 7.
2406. **Kasza Stanisław**, Klimontów, dom T-wa Sosnowieckiego 35.
2407. **Kawka Henryk**, ul. Czeladzka 2.
2408. ***Kleszczewski Bolesław**, ĉambra-pentristo, ul. Grochowa 10, m. 7. Nask. 1896, memlerninto, polo, senkonfesia, SAT-ano, liberpensulo, esp. de post. 1925 bone parolanta, interesiĝas pri dekorativa arto, socialismo, lingvoj, deziras. koresp. pri laborista movado k. s.
2409. **Kłosowski Kazimierz**, ul. Wodna 7.
2410. i. **Kołodziejska Wiktorja**, ul. Ludwika 12.
2411. i. **Klejnota Stanisława**, ul. Grochowa 1.

2412. Konopiński J., lignajisto, ul. Pańska 15.
 2413. Kozłowski S., inĝeniero, ul. 1 Maja 15.
 2414. Królikowski N., ul. Rybna 5.
 2415. i. Kubikówna Marja, ul. Kaliska 8.
 2416. Kwapisz Jan, ul. Wronia 4.
 2417. Kwasecki, Chemiczna „Sila“.
 2418. Kwiecień Dominik, ul. Kaliska 16.
 2419. *Kwiecień Jan, meblisto, ul. Dziewicza 5.
 2420. Leks Edward, ul. Solecka 15.
 2421 D. d. i. Lewenhofówna Gustawa, oficistino, ul. Czysta 1.
 2422. *Londner Leon, horlogisto, ul. Ostrogórska 5, u Zilbersteina.
 Esperantisto depost 1925, deziras koresp. kun svisaj horlogistoj
 pri fakaj temoj.
 2423. *Łabuś Teofil, instruisto, ul. Średnia 15.
 2424. Maciejewski Józef, Niwka, ul. Mickiewicza 1.
 2425. Majewski Józef, Niwka u p. Modrzeja.
 2426. Makuch Stefan, ul. Ludwika 1.
 2427. i. Malinowicerówna F., ul. 1 Maja 7.
 2428. Małyś Franciszek, Dandówka Szosowa 6.
 2429. Michalak Władysław, ul. Sielecka (Restauracja).
 2430. *Mieszaniec Władysław, hospitała pordisto, ul. Aleja 11.
 Deziras koresp. pri diversaj temoj (abonas 4 ĉef. esp.-gazetajn).
 2431. Milka Władysław, ul. Dzika 4.
 2432. Muc Stanisław, ul. 3 Maja 33.
 2433. Myczko Edward, ul. Wodna 14.
 2434. Mysłek Leon, ul. Marjacka 6.
 2435. Nasiek Bolesław, ul. 1 Maja 36.
 2436. Niedbał Juljan, Pogoń, ul. Rybna 5.
 2437. *Nowosielski Antoni, poŝtisto, Urząd Pocztowy.
 2438. d. Oduliński Antoni, reprezent. de „Patron Expres“, poŝto Lelów,
 k. Sosnowca ul. Żarecka 39.
 Deziras korespondi pri polit., organizaj, turistaj kaj amuzaj
 temoj.
 2439. i. Pachter Sara, ul. 1 Maja 11.
 2440. Paczyński Mieczysław, ul. Florjańska 52.
 2441. i. Palesznicka Regina, ul. Narutowicza 13.
 2442. Pietrakowski Leon, ul. Kollątaja, Kasa Chorych.
 2443. i. Pomeranc Bela, ul. Biała 5.
 2444. Porebski Stanisław, ul. Betonowa 13, Piaski.
 2445. Przybyłek Leon, ul. Staszica 22.
 2446. Puto Ignacy, ul. Grottgera 3.
 2447. d. Różyce Stanisław, lernanto de IV kurso de Meza Technika Ler-
 nejo, ul. Rybna 7.
 Deziras koresp. pri: arĥitekturo, voj - kaj dom - konstruado.
 2448. i. Różycka Kazimiera, ul. Dębowa 14.
 2449. Rzemiosło Waclaw, ul. Wysoka 2.
 2450. Sadowski Stefan, ul. Ostrogórska 21.
 2451. Sęk Jan, ul. Piłsudskiego 14.
 2452. Sendek Bronisław, ul. Ludwika 16.
 2453. Sereda Mieczysław, ul. 1 Maja 36.
 2454. i. Simlakiewicz Helena, ul. Dekierta 12.
 2455. Sosnowski Edward, oficisto, ul. Staszica 26.
 2456. Sosnowski Stanisław, ul. Staszica 26.

2457. Spreżyna Roman, ul. Pusta 11.
 2458. i. Stalówna Sala, ul. Towarowa 7.
 2459. i. Starmawska Bronisława, ul. Bukowa 7.
 2460. Stawiec Antoni, ul. Podgórska 4.
 2461. *Stojczyk Tadeusz, fajlisto, ul. Barbary 20.
 Deziras koresp. pri: politiko, ekonomio, literaturo.
 2462. Such Andrzej, Niwka Fabryczna 6.
 2463. *Świerk Marjan, ul. Podjazdowa 12.
 2464. Świtalski Stanisław, ul. Staszica 9.
 2465. Szymder Aleksander, ul. Gliniana 2.
 2466. i. *Szpilberżanka Bala, ul. Mirosławskiego 1.
 2467. Szwarcbaum R., adreso ĉe Czechowski.
 2468. *Ks. Szymanowski - Korwin Stanisław, pastro mariavita, ul. Rybna 19.
 2469. Wajnsztok Lipman, ul. Towarowa 5.
 2470. Wdowik Mieczysław, ul. Staropogońska 20.
 2471. Wolny Józef, ul. Sielecka 15.
 2472. Zarychta Józef, ul. Miłowicka 33, Czeladź.
 2473. S. d. Zmorzysko Bronisław, lernanto, de Mineja Lernejo en Wieliczka, ul. Dębowa 40, kop. „Jowisz“.
 Deziras koresp. pri religi-filozofiaj kaj sciencaj temoj, deziras funde studi Esperanton.
 2474. *Zylberszak Leon, fotografisto, ul. Modrzejowska 16.
 2475. d. Uthke Cezary, inĝeniero, ul. Długa 12, kolonja Limanowskiego. Gvidanto de Esp. Grupo ĉe TUR (Laborista Universitata Societo) — deziras korespondi pri diversaj temoj.

Sosołówka.

2476. i. Donenfeldowa Halina.

Stanisławów.

2477. D. Gurawski M., studento, Dom Kolejowy, drzwi 14.
 2478. d. Hajdzicki Marjan, privat-oficisto, skrz. poczt. 43.
 Nask. 1905, polo, rom.-katol., literaruristo; interesigas pri originala poezio kaj deziras koresp. pri tiuj temoj. Filatelisto!
 2479. D. i. Karpen Lusia, oficistino, ul. Kołłataja 28.
 2480. *Kupierberg Georg, komerc-laboranto, ul. Lipowa 73.
 2481. i. Szczepańska Jadwiga, Nowy Świat, ul. Orzeszkowej 49.

Starachowice, poczta Wierzbnik.

2482. *Hanc Stanisław, sub-hirurgo, Kasa Chorych — Szpital.

Starogard, Pomorze.

2483. Kuhl Bronisław, Fabryka Tytoniu.
 2484. *Dr. Popiel Franciszek, advokato kaj notario, Rynek 36.

Stary Radziejów, poczta Radziejów, pow. Nieszawa.

2485. Jaskólski Bolesław, instruisto (nauczyciel).

Stary Toruń, poczta Rogart.

2486. i. Windmüller Ruth, studentino.

Staszów, pow. Sandomierski.

2487. Aspis Jakób, tajloro, ul. Złota 10.
2488. Buchman J., Tow. Kursów Wiecz. dla Robotn.
2489. i. Cukier Ita, ĉe la gepatroj, Rynek 26.
2490. d. Cukier Józef, tajloro, ul. Złota 4.
2491. Cytrynbaum Wigdor, Rynek.
2492. Djamant Dawid, Rynek.
2493. Erdtrucht Mojżesz, komercisto, ul. Opatowska 8.
2494. i. Fajner Freda, ĉe la gepatroj, Rynek.
2495. i. *Feldläufer Pola, teksistino, ul. Dolna Rytwiańska 20.
2496. *Goldgrab Lejb, tajloro, ul. Stodolna 8.
2497. i. Gutenbaum Blima, ĉe la gepatroj, Rynek 8.
2498. Hejgentraub Kalma, gamaŝisto, ul. Bóźniczna 13.
2499. i. Kac Chaja, Rynek.
2500. i. Kiŝei Estera, lernantino, ul. Góрно-Rytwiańska 1.
2501. Laskowski Edmund, Krakowska 12.
2502. Orodenka Michał, muelisto, ul. Św. Ducha.
2503. Pawlik Stanisław, botisto, ul. Bóźniczna.
2504. Rajfer Herman, aŭtomobilisto, ul. Kościelna 12.
2505. *Rajzman Zelman, dent-teknikisto, ul. Złota 4.
2506. D. *Rizenberg - Czajkowski Mejlich, hotelposedanto, ul. Krakowska 6.
En mia hotelo Esperantistoj ricevas 50%-an rabaton.
2507. i. Rozenbaum Estera, oficistino, ul. Opatowska.
2508. *Rozenbaum Szymon, komercisto, Rynek 18.
2509. Sztajnberg Juda, Krakowska 8.
2510. d. Tochterman Hersz, art-pentrista praktikanto.
Deziras korespondi pri arta pentrado.
2510a. i. Wagner Chaja, lernantino, Rynek.
2511. Wajnsztok J., Tow. Kultur-Liga.
2512. Wajswoll Henryk, tajloro, Rynkowska 2.
2513. i. Wassercjer Hela, tajlorino, Rynek 14.
2514. Witemberg Izrael, gamaŝisto, Rynek 1.
2515. Witkowski Mojżesz, instruisto, Bóźniczna 13.
2516. i. Wolman Gołda, tajlorino, ul. Dolna, Ryt. 14.

Stawiska, poczta Szopienice, G. Śląsk.

2517. Stryczek Florjan.

Stepań, pow. Kostopol.

2518. S. d. Urbański Stefan, policano, (Posterunek Pol. P.).

Stoczek Łukowski.

2519. D. *Poniatowski Józef, instruisto (nauczyciel).

Stojanówka, poczta Radziwiłłów, k. Brodów.

2520. d. Andrejuk Herasim, abelisto,
Nask. 1901, absolvento de mezlernejo, ukraina, senkonfesia
SAT-ano k. abonanto de „La Nova Epoko“.

Stołpce.

2521. *Kazimierski Stanisław, lernanto, Biuro Parowozowe.
Deziras koresp. pri filatelio.
2522. L. *Ryciak Edward, lernanto, Dom Kolejowy 34 — 12.
Deziras korespondadon pri filatelio.
2523. L. *Sorokin Roman, lernanto, ul. Dworcowa 12-c.
Deziras koresp. pri filatelio.

Stołpin, poczta Międzyrzec, pow. Równe.

2524. d. Radko Piotr, meblisto (stolarz).

Stryj.

2525. *Dr. Dombczewski Roman, advokato, ul. Trybunalska 3, I p.
Ukraino, senkonfesia, membro de: U.E.A., kaj „Esp. Soc.“, en
Stryj, de Ukr. Soc. Dem. Partio, diplomataj studoj — de-
ziras korespondi pri soci-polit. temoj.
2526. Gottfrid Juljusz, oficisto, ul. Krasińskiego 8.
2527. i. *Iwaskiewicz Stefanja, instruistino, ul. Trybunalska 12.
2528. i. Jäger Chanine, poŝt-oficistino, Urząd Pocztowy.
2529. d. Konik Józef, ul. Dobrowlańska 50.
2530. i. *Kroć Laura, ul. Konarzewskiego 23.
2531. i. *Lenzówna Różia, ul. Batorego 21.
2532. i. *Lippel Matylda, ul. 3 Maja 2.
2533. Resport, profesoro, ul. Wyspiańskiego 3.
2534. i. Resport Celina, studentino, ul. Wyspiańskiego 3.
2535. i. Resport Felicja, dom-mastrino, ul. Wyspiańskiego 3.
2536. i. *Rozenberg Klara, Rynek 6, I p.
2537. D. *Steinberg Norbert, libroten.-kontrolisto, ul. Szeroka 307.
2538. *Waldman Karol, meblisto, ul. Kilińskiego 47.
2539. i. *Zeisler Karola, ul. Wyspiańskiego 1.
2540. D. i. Zimand Erna, dom-mastrino, ul. Potockiego 5, I p.

Stryków Łódzki.

2541. *Ks. Miłkowski Leon, pastro mariavita.

Strzemieszyce.

2542. D. Dobrzański R., industriisto, Zakłady Wapienne.
2543. Horodyski Leon, instruisto, skrz. poczt. 22.

Stydyń Wielki, koło Stepania, Wołyń.

2544. *Bezsonow Dymitr, instruisto de popol-lernejo; deziras kore-
spondi laŭ volo de sia korespondant (in)o, prefere pri: pedago-
gio, geografio, temoj sociaj kaj politikaj.

Sucha, poczta Śniecie.

2545. Piasek Grzegorz, lernanto,

Suchedniów, woj. Kieleckie.

2546. Dr. Goldhar, kuracisto, (lekarz).

Suchodół, pow. Sokółów Podlaski.

2547. Meckier Jan, instruisto,

Suleczyno, pow. Kartuzy, Pomorze.

2548. *Śledź Alojzy Zenon, instruisto, Szkoła Powszechna.
Deziras koresp. pri kutimoj kaj moroj de popolo en la diversaj landoj.

Swarzędz, wojew. Poznańskie.

2549. Czajkiewicz Józef, instruisto.

2550. Smakulski Antoni, instruisto.

Szamotuły.

2551. *Maske Brunon, gimnazia profesoro, ul. Wroniecka 15.

Szczawnica, Małopolska.

2552. Zgut Wincenty, instruisto.

Szczekociny, wojew. Kieleckie.

2553. L. *Sztam Gerszon Icek, lernanto, Rynek 6.

Szczepłoty, poczta Hruszów, ad Lubaczów.

2554. i. Popielowa Jadwiga.

Szczuczyn n. Niemnem.

2555. *Kpt. Fiedorowicz Roman, rezerva kapitano, instruisto, direktoro de Komunuma Kaso en Szczuczyn, aktiva en diversaj sociaj institucioj; (kooperativo, Sejmik (distrikt - Komunumo); „Strzelec“ (Milit. organ. k. a.); nask. 1889, polo, rom.-katol., aktiva esp-to depost 1905; posedas 40 ha kolonion, per si mem gvidatan, kun best-kulturo kaj lakta entrepreno; deziras korespondi pri temoj de: agrikulturo, ĝarden-abel — kaj best-kulturo.

Szczuczyn Białostocki.

2556. Goldberg Ch., skrz. poczt. 18.

2557. i. Golding Helena, skrz. poczt. 18.

2558. Kelson Chaim, Rynek 18.

2559. Szejnberg Boruch, ul. Łomżyńska 203.

2560. Zemel Ch. L., Rynek 18.

Szczygłowice, pow. Rybnik, G. Śląsk.

2561. i. Bebokówna,

2562. Lewandowski Jan.

2563. *Ryba Augustyn, hejtisto, Jagielnia.
Deziras korespondadi pri diversaj temoj.

Szerokopas, poczta Wrocławki, pow. Chełmno.

2564. Szczepański Aleksander, lernanto.

Szopienice, G. Śląsk.

2565. i. **Badura Anna**, dom-mastrino, ul. 3 Maja 26-a.
2566. **Badura Józef**, laboristo, ul. Janowska 21.
2567. **Badura Ludwik**, ministo, ul. 3 Maja 26-a.
2568. **Bednarz Antoni**, fervoj - laboristo, ul. Dworcowa 13.
2569. **Biczysko Stefan**, ministo, ul. Dworcowa 4.
2570. **Bienioszek Franciszek**, ul. 3 Maja, Ratusz.
2571. **Helbig Henryk**, pošt-officisto, ul. Janowska 12.
2572. **Pilarek Alojzy**, elektromuntisto, ul. Dworcowa 14.
2573. **Sakmierda Alired**, meblisto, ul. Janowska 10.
2574. **Sakmierda Robert**, laboristo, ul. Janowska 10.
2575. **Szopa Antoni**, laboristo, ul. Krakowska 10.
2576. **Wandzioch J.**, ul. Kościuszki 8.
2577. **Węgrzynek Karol**, seruristo, ul. Janowska 3.

Szumsk, pow. Krzemieniec.

2578. **Filipczuk Borys**, lernanto.

Szuszkowce, poczta Biłozórka, pow. Krzemieniec.

2579. **Filuk Jakiw**, lernanto.

Szynkarzyzna, poczta Sadowne, pow. Węgrów, Lubelskie.

2580. S. i. ***Klementowska-Paterkowa Marja**, instruistino, Szkoła Powsz.

Śniadówka, poczta Baranów n. Wieprzem.

2581. i. **Pasztowa Teodozja**, instruistino (nauczycielka).

Śniadowo, pow. Łomża.

2582. **Granoszewski Czesław**.

Śniatyń, wojew. Stanisławowskie.

2583. d. **Huculak Włodzimierz**, studento.
2584. **Reiter Izrael**.

Śniгурówka, poczta Borsuki, pow. Krzemieniec.

2585. **Florko Iwan**, lernanto.

Środa, wojew. Poznańskie.

2586. **Rydzowski Bolesław**, pordisto, ul. Dolna 3.

Święciany, woj. Wileńskie.

2587. **Bortnowski Aleksander**, pošt-officisto, Urząd Pocztowy.

Święciany, wojew. Wileńskie.

2588. d. i. **Gurwiczówna Rachela**, studentino, ul. Rynek 24.
2589. D. ***Juchniewicz Aleksander**, štata arbar - defenda Komisaró, ul. 11 Listopada 26.
Nask. 1888, nacieco. pola, konfesio karaima, esp-to deposit 1907.
2590. D. ***Stankiewicz Mieczysław**, elektro-mekanikisto, ul. Lyntupska 39.

Świerklany Dolne, pow. Rybnik, G. Śląsk.

2591. D. *Janik Maksymiljan, reprez. de I. K. U. E., polo, rom.-katol., Deziras korespondi pri „Katolika Vivo“, „Skolta Heroldo“ kaj kaj aliaj esp. gazetoj.
2592. *Ks. Janik Paweł, prezid. de Polaj Katolikoj Esp.
2593. Ks. Janik Piotr, katol. pastro.

Świątkowa Wielka, poczta Krempna ad Jasło.

2594. Żwiryk Józef, instruisto (nauczyciel).

Świętochłowice, ad Katowice, G. Śląsk.

2595. Jednitzky Wiktor, ul. Długa 44.

Święty Krzyż, woj. Kieleckie, Więzienie (malliberejo).

- 2596/2610. Grodzki Paweł, Hapicki Jan, Juszczyk Jakób, Klimeczok Antoni, Kobzow Jefrem, Melnik Wasyl, Osipowicz Paweł, Pencillo Dominik, Podrecki Aleksander, Słatyński Fryderyk, Smoliński Jan, Stefański Władysław, Wiktorek Daniel, Własijczuk Kuźma, Załuga Andrzej.

Tarczyn, pow. Grójecki.

2611. Stepkowski Juljan, instruisto, (nauczyciel).

Tarnobrzeg.

2612. i. *Bałajewiczowa Marja, pošt-oficistino, nacieco pola,, konfesio rom.-katolika.
2613. D. *Mikoś Karol, emerit.-instruisto. Membro de UEA., Nr. 16.925, esp. depost 1906, perfektulo, interesigas pri teozofio, deziras koresp. pri ĉiuj temoj.
2614. d. Mikoś Wiktor, abituriento.

Tarnopol.

2615. Pastuszenko Jan, instruisto, Ogrodowa 7.

Tarnowskie Góry, (G. Śląsk).

2616. *Gallert Wiktor, kontoristo, ul. Karnala 10.
2617. *Gawlik Wincenty, restauraciisto, Nowy Rynek 1.
2618. *Gorełzki Rudolf, ul. Stalmacka 4.
2619. *Ferenz Franciszek, frizisto, Nowy Rynek 6.
2620. *Knoll Jerzy, selist-tapetisto, ul. Strzelecka 24.
2621. *Marondel Jerzy, fervoja seruristo, ul. Sobieskiego 22, I p.
2622. *Nowak Jerzy, ul. Sienkiewicza 10.
2623. *Ryba Ryszard, kontoristo, Spółka Bracka.
Nask. 1907, popol-lernejo; deziras koresp. kun oficistoj de asekurinstitutionoj por ministoj.

Tarnów.

2624. Kpt. Budzik Józef, kapitano, 16 pulk piechoty.

2625. i. ***Kleinówna Dora**, magistro de farmacio, ul. Krakowska 3, II p. Membrino de UEA., esp. depost 1930, interesigas pri natursciencoj, historio de l'arto, pentrado; deziras koresp. pri aktualaj temoj, kaj pri kemio k. pentarto; korespondas krom esp. ankaŭ germane, france, parte italiane.
2626. d. ***Kornbluhovna Niuta**, muzik - instruistino, ul. Matejki 11.
2627. ***Kukułka Jan**, fervojisto, Kolonja Kolejowa VI.
2628. **Dr. Lanterbach Jakób**, kuracisto, ul. Mickiewicza 4.
2629. **Dr. Mandel Wolf**, kuracisto, ul. Goldhamera 3.
2630. i. **Niżańska Marja**, instruistino, Przecznicza Rusińska 3.
2631. ***Orzech Józef**, gimnazia direktoro, II. Gimnazjum.
2632. i. ***Pisowiczówna Stanisława**, instruistino, ul. Grotgера 30.
2633. D. i. ***Traum Irena**, instruistino, ul. Towarowa 338.
2634. L. d. i. **Traumówna Łucja**, abiturientino, ul. Drużbackiej 338.

Tatarince, poczta Borsuki, pow. Krzemieniec.

2635. **Łucyk Grigoryj**, lernanto.

Tczew, Pomorze.

2636. **Ks. Gajdus Wojciech**, katol. pastro.

Telaki.

2637. **Zysk Szczepan**, skrz. poczt. 15.

Teśługów, pow. Dubno.

2638. **Chejło Iwan**, lernanto.

Tłuszcz, koło Warszawy.

2639. **Nowak Józef**, librotenisto (buchalter).

Tomaszów Lubelski.

2640. D. ***Żołnerek Józef**, gimnazia profesoro, ul. Lwowska 47.

Tomaszów Mazowiecki.

2641. D. **Blay Juljan**, komerc-oficisto, ul. Św. Antoniego 17.
2642. d. **Cieślak Euzebjusz**, aŭtomobilisto, ul. Fabryczna 12.
Deziras korespondi pri akva kaj aŭtomobila transporto kaj pri disvolvo de Esperanto en diversaj landoj.
2643. L. i. ***Ostrowska Kazimiera**, lernantino de plastika kaj ritmika lernejo, ul. Cicha 11.

Topolany, poczta Niezabudka-Michałowo, pow. Białystok.

2644. i. **Wojtasikówna S.**, instruistino (nauczycielka).

Torczyn, pow. Łuck.

2645. **Rozenfeld N.**

Toruń.

2646. i. **Demska Gertruda**, studentino, ul. Mickiewicza.

2647. *Dybowski Edward, administranto, ul. Mickiewicza 127.
6-klasa gimnazia kaj komerc-lerneja edukado, interesigas pri esp.
movado, deziras koresp. nur pri agrikulturaj temoj.
2648. Dyda Franciszek, studento, ul. Jęczmienna 12.
2649. D. *Dr. Dziezic Ignacy, advokato, ul. Szeroka 43.
2650. i. Dziedzicowa Marja, ul. Bydgoska 60.
2651. i. Fiałkowska Klara, studentino, ul. Koszarowa 5.
2652. i. Foltynówna Cecylja, studentino, Małe Garbary.
2653. i. Góranowska Helena, studentino, ul. Św. Marji 1.
2654. Grabowski Zygmunt, studento, ul. Św. Jakóba 13.
2655. i. Kadecka Bajla, studentino, ul. Szewska.
2656. d. i. Kielpówna Jadwiga, lernantino, ul. Szczytna 2.
2657. i. Kieszkowska Franciszka, studentino, ul. Podgórna 44.
2658. i. Kieszkowska M., studentino, ul. Podgórna 44.
2659. i. *Królikowska Aleksandra, dram.-aktorino, Teatr Miejski.
2660. i. Kuberska Stefanja, studentino, ul. Mickiewicza 113.
2661. i. Lewandowska Marja, studentino, Małe Garbary.
2662. d. Łukasz Włodzimierz, studento, de arhitekturo, ul. Piaskowa 7.
Polo, rom.-katoliko, Piłsudski-ano; interesigas pri: katolikismo,
puraj sciencoj, sporto, karikaturo, naĝado; deziras koresp. pri
kino-filmoj, fotografado, karikatúra pentrado; (humoristo —
bibliofilo).
2663. Łukowicz Władysław, dogan-oficisto, Toruń - Przedmieście,
Urząd Celny.
2664. i. Nettówna Irena, dram. - artistino, Teatr Miejski, vidu ankaŭ
sub: Grodzisk Maz.
2665. i. Ordonówna Helena, studentino, ul. Szeroka 33.
2666. Rozmarynowski Henryk, dram.-artisto, Teatr Miejski, vidu an-
kaŭ sub. Warszawa.
2667. Ruliński Maksymiljan, studento, ul. Żeglarska 25-a.
2668. d. Stukowski Bronisław, studento, ul. Żeglarska 25.
2669. i. Szramkówna Zofja, studentino, ul. Rybaki 41.
2670. i. Taniłówna Anna, studentino, ul. Czarneckiego 4
2671. Werner Alfred, studento, ul. Szewska 32.
2672. i. *Zarembina Helena, dram. artistino, Teatr Pomorski.
2673. i. Żymińska Helena, studentino, Stary Rynek 21.

Trąby, przez Lidę, pow. Wołozyiński.

2674. Norwid II., instruisto (nauczyciel).

Troszyn, pow. Ostrołęka.

2675. Krawczyk M., instruisto (nauczyciel).

Tryszczyn, pow. Bydgoszcz.

2676. Graetzer Waldemar, lernanto.

Trzebinia, pow. Chrzanów.

2677. *Florczyk Stefan, oficisto de nafta-fabriko, Rafinerja Nafty.
Komerce-ekonomia mezlernejo; polo, senkonfesia, deziras kores-
pondi pri socia politiko, historio kaj literaturo.
2678. d. Last D., u Ch. Berla.

Tuchola, Pomorze.

2679. d. Suchomski Paweł, pošt-oficisto, ul. Ogrodowa 2.

Tuchów, pow. Tarnów.

2680. *Dr. Agatstein Alfred, juristo,
Nask. 1905, polo - senkonfesiulo, membro de Centra Komitato
de la Pola Socialista Partio (P. P. S.).

Tuczyn, pow. Równe, wojew. Wołyń.

2681. D. i. *Kornin Leja, oficistino, (urzędniczka).
2682. d. Tow. Nuchim B., komercisto (handlowiec).
2683. d. Wabiszczewicz Roman, ul. Policyjna 7.

Tustanowice, (Małopolska Wsch.).

2684. Pelc Franciszek, ul. Zielona, dom Pelechacza.
2685. Trunkwalter Franciszek, ministo, Wolanka.

Tylawka, poczta Krzemieniec, wojew. Wołyńskie.

2686. Samczuk Grigorij, lernanto.

Tysmienica, pow. Tłumacz, wojew. Stanisławowskie.

2687. d. Jastrzębski Franciszek, pošt-oficisto,

Kol. Ulanówka, poczta Oziaty, woj. Poleskie.

2688. Kęsicki Roman, terkulturisto.

Urbanowice, pow. Pszczyński, wojew. Śląskie.

2689. *Przyłucki Roman, konstruktoro de aŭtomobil - veturiloj.
Polo, rom.-katol., membro de UEA., k. Societo de Esp. Amikoj
en Katowice, abon. de „Pola Esp.“, k. „Heroldo“: Literatur —
kaj scienc - amanto, „filoteisto“, deziras koresp. pri teknika
konstruado kaj radio.

Urzędów, pow. Janów Lubelski.

2690. *Pekalski Michał, lernejestro, Szkoła Powszechna.
Abonanto de „Pola Esp.“, kaj „Esperanto“, deziras koresp. pri
popol-lernejoj.

Wąbrzeźno, Pomorze.

2691. Ks. Wielewski Władysław, katol. pastro.

Wacławice, poczta Kosieniec koło Przemyśla.

2692. i. Kudlanka Iza, instruistino,
2693. i. Lenczykówna Michalina, instruistino.
2694. *Ks. Lorens Antoni, pastro rom.-katolika.
Nask. 1887, gimnazia kaj teologia studo, membro de UEA., abo-
nanto de „Esp.“, „Pola Esp.“, esp. depest 2 jaroj, deziras ko
resp. pri la temo: Katolikaj Misioj.

Wadowice, wojew. Krakowskie.

2695. Miller Zygmunt, doktoro-jużisto.
2696. Płonka Józef, gimnazja profesoro.
2697. Ratajczak Waclaw, Collegium Marjanum pp.: Pallotynek.

Walily, gm. Gródek, pow. Białostocki.

2698. i. Turecka Jadwiga, instruistino, (nauczycielka).

Waniewo, poczta Wysockie - Mazowieckie, woj. Białostockie.

2699. i. Łupińska Stanisława, instruistino (nauczycielka).

Wasilków, pow. Białostocki.

2700. *Kubala Józef, instruisto (nauczyciel).

Wdzydze, poczta Olpuch—Pomorze.

2071. i. Fethkówna Jadwiga, willa „Mój Zameczek“.

Węgleszyn, poczta Oksa, pow. Jędrzejów.

2702. i. Pietrycka Jadwiga instruistino, Szkoła Powsz.
2703. Pietrycki Józef, instruisto, Szkoła Powsz.

Wejherowo, Pomorze.

2704. i. *Kowalska Rozalja, oficistino, Etap Urzędu Emigracyjnego.
2705. Raether Heinz, gimnaziano, ul. Pucka 6.
2706. i. Trendelówna Marja, instruistino, Szkoła Powszechna.

Wełnianka, poczta Rożyszcze, Wołyń.

2707. Henkel Felicjan, instruisto (nauczyciel).

Wełnowiec.

2708. Drzażdżyński Stanisław, ul. Kopernika 9c, willa „Szklarz“.

Widelce, poczta Głogów, ad Rzeszów.

2709. Dębera Paweł, instruisto (nauczyciel).

Wieliczka, wojew. Krakowskie.

2710. Koch Edward, gimnazja profesoro, Gimnazjum im. Matejki.
2711. Krawczyk Józef, ul. Słowackiego 25.
2712. D. Dr. Müller Zygmunt, jużisto (sędzia).
2713. *Zgut Wincenty, instruisto, ul. Szpitalna 5.

Wielkie Soleczniki.

2714. *Kuraczyk A., instruisto, Szkoła Powsz.

Wieluń, wojew. Łódzkie.

2715. D. Janczurowicz Stanisław, malliberej-estro, ul. Częstochowska 11.

Wieruszów, pow. Wieluń.

2716. Tyszkiewicz Marjan,

Wilkowo - Polskie, pow. Śmigiel, woj. Poznańskie.

2717. *Juskowiak Ignacy, instruisto (nauczyciel).

Wilno.

2718. Abelson Bencel, ul. Zarzeczna 18, m. 3
2719. i. Abramowicz Ema, ul. Subocz 10, m. 5.
2720. Adelson Szotom, ul. R. Śmigłego 36, m. 9.
2721. d. i. Alpern Dora, kontoristino, ul. Nowogrodzka 16, m. 2.
2722. Anczuków Konstanty, ul. Św. Anny 9, m. 8.
2723. d. i. Aronówna Sława, lernantino, ul. Zarzeczne 20, m. 3.
2724. *Bacewicz Józef, advokato, ul. R. Śmigłego 31.
2725. Bejrak Szmerl, ul. Zawalna 57, m. 18.
2726. d. Bernsztejn Kuszel, lernanto, ul. Szawelska 8, m. 12.
2727. d. i. Bojarska Ema, pianistino, ul. Beliny 1, m. 36.
2728. d. i. Chanenzon Nina, lernantino, ul. Wilkomierska 28.
Deziras korespondi pri sociaj kaj sciencaj temoj.
2729. d. i. Chilisberg Meri, kontoristino, ul. Żydowska 11, m. 13.
2730. Chwalko Michał, kooperat. laboristo, ul. Szkaplerna 44, m. 5.
2731. d. Dawidowicz Włodzimierz, lernanto, ul. Nieświeżska 5, m. 9.
2732. *Deregowski Jan, juristo, ul. Uniwersytecka 4, m. 11.
2733. i. Długaczówna Fania, ul. Piłsudskiego 9, m. 2.
2734. Dogim Icchok, ul. Subocz 30, I p.
2735. Dondes Fajwusz, ul. Bakszta 17, I p.
2736. d. Duniec Aron, instruisto, ul. Połocka 12, m. 1.
2737. *Dziakowicz Kazimierz, librotenisto, ul. Brzózka 7.
Polo, senkonfesia, monisto, radikalo.
2738. d. i. Emesówna Sonia, librotenistino, ul. Połocka 63, m. 1.
2739. d. Epsztejn Emanuel, studento, ul. Węglowa 23, m. 3.
2740. *Fajnsztejn Daniel, profesoro de mnemoniko, ul. Zawalna 15, m. 11.
(vidu la anonc. parton!).
2741. Falerman Józef, ul. Teatralna 5.
2742. d. i. Farberówna Nojma, studentino, ul. Lwowska 15, m. 2.
2743. d. Ferder Aron, lernanto, ul. Konarskiego 62, m. 2.
2744. Fijalkow Izaak, ul. Miłosierna 2, m. 2.
2745. d. Fiszer Chaim, lernanto, ul. Żydowska 10, m. 28.
Deziras koresp. pri vivo de Esperantistoj eksterlande.
2746. i. Dr. Frydmanowa Rebeka, ul. Mickiewicza 10.
2747. Ganes Josef, ul. Archanielska 31, m. 11.
2748. d. Gass Izrael, lernanto, ul. Garbarska—Smorgonie.
2749. D. Gerszter K., bank-oficisto, ul. Piłsudskiego 23.
2750. d. Gierwielaniec Stanisław, gimn. lernanto, ul. Mostowa 12, m. 13.
Deziras korespondi pri ĉiuj temoj.
2751. d. Gitelman Dawid, diplom. teknikisto, ul. Kwaszelnia 23, m. 18.
2752. d. Gliżer Dawid, instruisto, ul. Kijowska 2, m. 27.
2753. *Globus Aleksander, literaturisto, ul. W. Pohulanka 33, m. 6.
2754. i. Dr. Globusówna Anna, kuracistino, ul. W. Pohulanka 33, m. 6.
2755. *Dr. Goldburt A., kuracisto, ul. Ostrobramska 20, m. 6.
2756. Godlewski Józef, studento, Wielka Pohulanka 41/15.
2757. Grobman Mejer, ul. Bosaczkowa 3, m. 5.
2758. Grodzieński Abram, ul. Subocz 11, m. 9.
2759. d. Guranc Paltiel, lernanto, ul. Rudnicka 27, m. 14.
2760. d. Grynblat Chonon, teknikisto, ul. Zawalna 55, m. 15.

2761. *Dr. Gurwicz Abram, kuracisto, ul. Zawalna 15.
 2762. d. i. Gurwiczówna Fania, ul. Piłsudskiego 26, m. 13.
 2763. d. i. Holcmanówna Ela, lernantino, ul. Kalwaryjska 78, I p.
 2764. *Horodniczius Henryk, gimnazia profesoro, ul. Św. Anny 11, m. 1.
 2765. i. Dr. Idelson Wiewa, kuracistino, W. Pohlanka 3, m. 7.
 2766. d. i. Idelsonówna Liza, librotenistino, ul. Sofjanna 5, m. 14.
 2767. Jakubowicz Berek, ul. II Jatkowa 9, m. 2.
 2768. i. *Jeziernicka Henia, ul. Zawalna 25, I p.
 Ano de „Esp. Rondo Akademia“, esp.-ino depost 1929, bone parolanta.
 2769. Józefowicz Hirs, ul. Popławska 13, m. 25.
 2770. Juchnowiecki Grigorij, ul. Piłsudskiego 9, m. 1.
 2771. d. Kac Ilja, korespondanto, ul. Zawalna 43, m. 34.
 2772. i. Kac Henia, ul. Bakszta 17, m. 15.
 2773. Kac Lejzer, ul. Rozbrat 38.
 2774. Kagan Daniel, ul. Piłsudskiego 30, m. 3.
 2775. Kanieniecki Izrael, ul. W. Stefańska 23, m. 12.
 2776. d. Kanoniuk Arsenjusz, lernanto, ul. Majowa 62, m. 4.
 2777. i. Kłaczo Masza, ul. Subocz 10, m. 3.
 2778. d. Klodecki Leon, studento, ul. W. Pohlanka 14, m. 37.
 2779. d. i. Koblincówna Raissa, studentino, ul. Sierakowskiego 24, m. 16.
 2780. Kosoj Joel, ul. Sawicz 8, m. 19.
 2781. d. Kręcejewski Juljan, lernanto, ul. Wielka 22, m. 26.
 2782. d. i. Kronik Sara, librotenistino, ul. Zarieczna 11, m. 5.
 2783. d. i. Kropicka Rena, studentino, ul. Wilkomiarska 29, m. 19.
 2784. d. i. Lejmenson Raisa, kontoristino, ul. Mickiewicza 35, m. 32.
 2785. Lewin Ber, ul. Sofjana 11, m. 2.
 2786. Lewin Chaim, zaulek Dziśnieński 4, m. 8.
 2787. Lewin Mojżesz, ul. Jeziorna 3, m. 47.
 2788. d. London Moryc, studento, ul. Mickiewicza 24, m. 1.
 Interesiĝas pri filatelio, radio, sporto, natursciencoj; deziras interŝanĝi P. M., PK, ilustr., esp. gazetojn.
 2789. d. Maciejewski Gierard, lernanto, ul. Wielka 14, m. 4.
 2790. d. i. Miklińska Genia, ul. Beliny 13, m. 10.
 2791. d. i. Milnerówna Elka, studentino, ul. Zarzcze 14, m. 20.
 2792. *Monkiewicz Bolesław, Poste-Restante.
 Nask. 1905, mezlerneja eduk., perfekta esp. depost 1926, interesiĝas kaj deziras korespondi pri literaturo kaj etnografio.
 2793. d. i. Morocznik Liza, kontoristino, ul. Zarzcze 18, m. 9.
 2794. *Prof. Muszyński Jan, profesoro de Universitato, ul. Wielka 24.
 Interesiĝas kaj deziras korespondi pri: natursciencoj, kemio, farmacio kaj popola medicino.
 2795. i. Dr. Nejman Fanny, kuracistino, ul. Zawalna 10.
 2796. *Niewęglowski Karol, bank-oficisto, ul. Połocka 45, m. 2.
 2797. i. Nisanilewicz Syma, ul. Lipowska 18, I p.
 2798. *Nowikow Jan, fervojisto, ul. Legjonów 46, m. 1.
 Nask. 1905, gimnazio; izola esp. abonanto de „Heroldo“, „Pola, Esp.“ kaj „Esp. Junularo“; deziras koresp. pri socia vivo, lingvoj, muziko, literat.-novajoj — ankaŭ pole, ruse, france aŭ germane.
 2799. d. Olejnik Emanuel, lernanto, ul. Bazylijańska 6, m. 7.
 2800. Pawłow Michał, ul. Legjonowa 34, m. 4.
 2801. Pekler Mendel, ul. Niemiecka 18, m. 21.

2802. **Pietrukaniec Zygmunt**, ul. Moniuszki 6, m. 22.
2803. d. i. **Rabinowiczówna Sara**, studentino, ul. Kalwaryjska 49, m. 9.
Membro de Wilna Esp. R. Akad., deziras koresp. pri ĉiuj temoj.
2804. **Rabinowicz Wulf**, ul. Ponarska 20, m. 3.
2805. d. **Rajz Saul**, komerc.-laboranto, ul. Żydowska 9, m. 16.
2806. d. i. **Romerówna Fania**, studentino, ul. Niemiecka 21, m. 17.
2807. d. i. **Rzow Mania**, abiturientino, ul. Kwaszelna 5, m. 8.
Dez. koresp. pri la kondiĉoj ĉe l'akceptado al Universitatoj en diversaj landoj.
2808. d. **Różewicki Hirsz**, fotografisto, ul. W. Pohulanka 14, m. 37.
Dez. kor. pri: sporto, filmoj, politiko kaj libera amo.
2809. **Dr. Rubinsztejn Michał**, kuracisto, ul. Portowa 5.
2810. d. i. **Rudnicka Berta**, kontoristino, ul. Zarzecze 18, m. 2.
2811. **Rutman Josef**, ul. II Radzińska 67.
2812. d. **Saze Eljasz**, lernanto, ul. W. Pohulanka 14, m. 28.
2813. d. **Siwicki Czesław**, lernanto, ul. W. Pohulanka 14, m. 37.
Deziras korespondi pri iu-ajn temo.
2814. d. **Skurko Eugenjusz**, lernanto, ul. Bukowa 14, m. 1.
2815. d. **Sołomonow Aleksander**, studento, ul. Filipa 1, m. 20.
2816. ***Steckiewicz Feliks**, advokato, ul. 3 Maja 7, m. 11.
2817. **Subotnik Lejb**, ul. Piłsudskiego 55, m. 6.
2818. d. i. **Szarfówna Dina**, instruistino, de muziko, ul. Szwarcowa 5, m. 10.
Deziras korespondi pri diversaj temoj.
2819. d. **Szuster Jakób**, lernanto, ul. Nowogrodzka 89, m. 4.
Deziras koresp. pri la disvolvo de Esp. movado en Varsovio.
2820. ***Szyk Salomon**, studento, ul. Węglowa 8, m. 7.
Membro de UEA., kaj Vilna Esper. Rondo Akademia; deziras korespondi pri ĉiuj temoj.
2821. d. **Szyliński Antoni**, lernanto, ul. Podzamcze 1.
2822. i. ***Szyndelmanówna Estera**, studentino, de Universit. ul. Po-
pławska 21.
Deziras koresp. pri literaturo, moroj, arto, politika situacio, fi-
lozofia kaj esperanta movado en la koncernaj landoj.
2823. d. i. **Szyndelmanówna Mirjam**, lernantino, ul. Popławska 21.
2824. d. i. **Taraszyńska Genia**, studentino, ul. Zarzecze 3, m. 17.
Deziras korespondi pri diversaj temoj.
2825. d. i. **Tebrant Genia**, lernantino, ul. Sofjany 3, m. 11.
2826. d. i. **Trocka Elka**, studentino, ul. Wilkomińska 24, m. 1.
2827. d. i. **Trocka Niuta**, drogistino, ul. Wilkomierska 24, m. 1.
2828. d. i. **Wajsmanówna Mania**, ul. W. Stefańska 21, m. 33.
2829. d. **Waksman Jakób**, lernanto, ul. Zawalna 25, m. 1.
2830. **Dr. Władyczko St.** profesoro, Uniwersytet St. Batorego.
2831. d. i. **Wołczyńska Mina**, kontoristino, ul. Szpitalna 7, m. 2.
2832. i. ***Zabludowska Noomi**, ul. Wilkomierska 3, m. 8.
2833. **Zagi Aron**, ul. Sawicz 6, m. 25.
2834. ***Ks. Zawadzki - Rogala Tadeusz**, katol. pastro, ul. Antokolska
19 — 3/1, m. 1.
2835. ***Zelbsztejn Urjasz**, studento de juro en Montpellier, ul. No-
wogrodzka 98, m. 1.
Nask. 1912, membro de UEA., T. E. J. A. (reprez. por Polujo),
esp. depost 1924, kor. pri ĉiuj temoj.
2836. **Zlatkowiec Ajzyk**, ul. Ostrobramska 16, m. 31.
2837. **Żabiński Mojżesz**, ul. Niemiecka 6.

Wisła, Śląsk Cieszyński.

2838. D. ***Bogdanowicz Stanisław**, instruisto, pensita, Jużyków 128.
Nask. 1888, polo, libera kristano, ano de UEA., abon. de „Esperanto“, „Vegetarano“, „Interniario“, „Nova Kulturo“. Deziras korespondi pri: vegetarismo, teozofio, vedantismo.

Wiśnicz, pow. Bochnia, wojew. Krakowskie.

2839. D. ***Dr. Fragner Izajasz**, advokato,

Wiśniew, poczta Kałuszyn.

2840. ***Ks. Biskup Rostworowski Wawrzyniec Franciszek**, mariavita episkopo.

Wiśniewo, poczta Henryków, wojew. Warszawskie.

2841. ***Dobrowolski Mieczysław**, dentista teknikisto — deziras korespondi pri esperanta movado kaj ĝeneralaj temoj.
2842. S. ***Dominko Józef**, kooperativa instruktoro, ul. Zagłoby.

Witkowo, pow. Gniezno.

2843. i. **Demianiuk Johanna**, gimnazianino.
2844. i. **Kelner Elizabeth**, gimnazianino.

Włocławek.

2845. **Cichalski Waclaw**, studento, ul. Kapitulna 52.
2846. **Geier Wiktor**, ul. Piekarska 4.
2847. d. i. **Głogowska Łaja**, oficistino, ul. 3 Maja 7.
Deziras korespondi pri psiĥologio kaj filozofio.
2848. d. **Głogowski Aron**, tajloro, ul. 3 Maja 7.
2849. **Gostyński J.**, ul. Piekarska 7.
2850. **Gluchowski Stanisław**, instruisto, ul. Kornkowskiego 29.
2851. ***Holender Hersz Icek**, komerc.-laboranto, ul. 3 Maja 27.
2852. **Dr. Igel H.**, ul. 3 Maja 22.
2853. **Kasperkiewicz Witold**, studento, Pl. Wolności 3.
2854. ***Lesiński Adam**, lernanto, Pl. Wolności 12.
Deziras koresp. pri natur-amikismo, skoltismo, esperanta movado kaj korespondado.
2855. **Lidwiński Ludwik**, ul. Szkolna 6.
2856. **Milewski Eugenjusz**, lernanto, ul. Królewska 29, m. 1.
2857. D. **Szczygłowski Adam**, apotekisto, Pl. gen. Dąbrowskiego 1, m. 12.
2858. d. **Szymański M. Ł.**, gamaŝisto, ul. Stodólna 10.
2859. d. **Wiśniewski Dawid**, gamaŝisto, ul. Szpichteruń 15.
2860. **Złotogórski Juljan**, Brzeska 17.

Włodzimierz, wojew. Wołyńskie.

2861. **Jagodnik Litman**, Więżenie, Oddz. polityczny (polit. malliberulo).
2862. D. ***Krajewski Ernest**, flor-kulturisto, ul. Browarna 6.
Nask. 1908, ruso, grek-ortodoksa konfes., membro de UEA., abon. de „Heroldo“, esp. de post 1927, deziras koresp. pri kulturado de floroj, grundoj k. s.

2863. i. Oskowska Marja,, ul. Farna 7 „Warszawianka“.
2864. Szymacher Perec, ul. Piłsudskiego 14.

2865. Vacat.

Wodzisław, koło Jędrzejowa.

2866. Dr. Perelman, kuracisto.

Wola Cyrusowa, poczta Brzeziny.

2867. *Ks. Gromulski M. Alojzy, pastro mariavita.

Wola Korytnicka, pow. Węgrów.

2868. Malkowski Adam.

Wola Orzeszowska, gm. Miedzna, pow. Węgrowski.

2869. i. Wasilewska Szczęsna, instruistino (nauczycielka).

Wola Rafałowska, poczta Albigowa, woj. Lwowskie.

2870. d. Ks. Szurek Józef, katol. pastro.

2871. Vacat.

Wolbrom, wojew. Kieleckie.

2872. D. Mitelman Tolek, bank-direktoro, Bank Kupiecki,

2873. *Weisfeld Paul, agento, ul. Zgocka 64.

Wólka Jeruzalska, poczta Mszczonów.

2874. *Ks. Nowakowski J. Wincenty, pastro mariavita.

Wólka Niedźwiedzka, poczta Sokołów koło Rzeszowa.

2875. Ks. Grabowski Ludwik, katol. pastro.

Wólka Wojnowska, pow. Opatów, woj. Kieleckie.

2876. *Laskowski Waclaw, instruisto.

Wolwark, poczta Szubin, Pomorze.

2877. Domiński Franciszek, lernanto.

Wólki, poczta Łasica, pow. Postawski.

2878. d. Zielenkiewicz Juljan, terkulturisto.

Wołomin, pow. Radzyński.

2879. d. Kuśnir Chaim, teksisto, ul. Orwida 5.

Wołosianka, poczta Sławsko, pow. Skole.

2880. *Nowemberski Stanisław, laboristo,
UEA-ano, deziras korespondi pri hiologia temo kun geesp. de
la tuta mondo, precipe kun malproksima oriento.

Wozuczyn, poczta Tomaszów Lubelski.

2881. S. *Pietrzak Klemens, librotenisto, ĉe la sukerfabriko „Wozuczyn“.

Wydrza, poczta Grębów, pow. Tarnobrzeg.

2882. Zyga Włodzimierz, instruisto (nauczyciel).

Wysokie, poczta Zamość.

2883. Kasprzysiak Edward, instruisto.

Wyszków, poczta Węgrów, Lubelskie.

2884. d. Ks. Szczepański Stanisław, katolika paroĥ-estro.
Interesiĝas kaj deziras korespondi pri aŭtomobila tekniko.

Wyszogród.

2885. *Świętoszewski Robert, ĥemikisto, Cukrownia „Mała Wieś“.

Zabierzów, woj. Krakowskie.

2886. D. *Fudro Józef, kaldronisto, Nr. 64.

Zabłotów, pow. Śniatyń, woj. Stanisławowskie.

2887. Juris Zygmunt, studento.

Zadziery, poczta Pruzana, Polesie.

2888. *Suprunowicz Aleksander, instruisto, Szkoła Powszechna.
Membro de UEA.. abon. de „Esperanto“, „Heroldo“. „I. P. R.“
kaj „Pola Esp.“; deziras korespondi pri: Esper. en lernejoj, no-
vaj tipoj de lernejoj kaj esp.-organiza movado ĝenerale.

Zagożdżon, pow. Koziennicki.

2889. *Czerniakow Sergiusz, oficisto, mezlerneja edukado; interesiĝas
kaj deziras korespondi pri: ŝak-ludo, sporto, turismo, geografio;
estas ŝakisto - korespondanta.

Zagórze, poczta Mucharz, woj. Krakowskie.

2890. d. Frydrych Heniek, tajloro, ul. Miraszewskich 28.
Popol-lerneja kaj faka edukado: deziras korespondi precipe kun
german-landanoj, pri romantismo kaj amo.

2891. *Pawlik Czesław, lernejestro (kier. Szkoły P.).

2892. d. i. Pawlikówna Miłada, instruistino (nauczycielka).

2893. Sosna Władysław, instruisto.

2894. d. Zonabend Pinkus, metal-laboristo, ul. Miraszewskich 28.

Zaklików.

2895. Romanowski A., poŝt-oficisto, Urząd Pocztowy.

Zakopane.

2896. i. Dr. Gottliebowa Henryka, ul. Sienkiewicza, Willa „Piast“.

2897. D. Kaciczak Tadeusz, komercisto, Kościelisko.

Zakrzówek Lubelski.

2898. *Zugaj Jan, komercanto, Cukrownia.

Zamość.

2899. d. Gadecki Teodor, ferfandeja majstro, Lubelskie Przedm. 130.
2900. *Gajewski Tadeusz, gimnazia instruisto, ul. Żeromskiego 3, III p.
Deziras koresp. pri: literaturo, etnografio kaj pedagogiaj temoj.
2901. Dr. Gelibter Izaak, kuracisto.
2902. Tokarz Andrzej, kontoristo, skrz. poczt. 140.
2903. Wagner I., komercanto, skład żelaza.

Zawiercie.

2904. d.i. Bergrünowa Sala, tajlorino, ul. Marszałkowska 27.
2905. d.i. Blajferówna Mania, ul. Górnośląska 45.
2906. d.i. Borzykowska Klara, kovril-faristino, ul. Marszałkowska 14.
2907. d.i. Borzykowska Pola, ul. Hoża 27.
2908. d. Cukrowski Iser, tajloro, ul. Kopernika 19.
Deziras koresp. pri ĉiuj temoj.
2909. *Dwerner Nachum, tajloro, ul. Przechodnia 10.
2910. d.i. Fajgenblat Bacia, ul. Apteczna 15.
2911. d. Feldberg Herman, gamaŝisto, ul. Hoża 13.
Nacie kaj konfesie — mosea.
2912. d.i. Frajlichówna Mania, broŝistino, Stary Rynek 2.
2913. *Froch Zygmunt, ul. Przemysłowa 6.
2914. d. Gurlińkiel M., frizisto, ul. Fabryczna 19.
2915. d.i. Klasnerówna Fela, tajlorino, ul. Marszałkowska 7.
Interesiĝas kaj deziras korespondi pri literaturo.
2916. d.i. Klasnerówna Jadzia, modistino, ul. Marszałkowska 35.
Interesiĝas pri literaturo, deziras koresp. pri diversaj temoj.
2917. d.i. Landauówna Mania, bibliotekistino, ul. Marszałkowska 32.
2918. Liperowicz W., instruisto, skrz. poczt. 71.
2919. Niedbał Antoni, ul. 3 Maja, dom koleji Nr. 1.
2920. d.i. Rotbaumówna Sala, tajlorino, Rynkowa 5.
Deziras koresp. pri diversaj temoj.
2921. d.i. Rotblumówna Estera, komercist-edzino, ul. Marszałkowska 45.
Deziras korespondadon pri diversaj temoj.
2922. d.i. Rotblumówna Frida, tajlorino, ul. Marszałkowska 45.
2923. d.i. Rotblumówna Ida, tajlorino, ul. Marszałkowska 45.
Deziras korespondi pri kulturaj kaj literat. temoj.
2924. d.i. Rozenberżanka Jadwiga, privata instruistino, Apteczna 15.
Deziras korespondi pri literaturaj temoj.
2925. Szybel M., ul. Apteczna 21.
2926. d.i. Wajsman Różka, vendistino, ul. Piłsudskiego 7.
2927. *Ziibersztajn Szmul, industriisto, ul. Marszałkowska 5.

Zdwórz, poczta Łącz, koło Gostynina.

2928. *Bromke, Edward, instruisto (nauczyciel).

Zelów, pow. Łask.

2929. **Żdziechowski Jan**, instruisto (nauczyciel).

Zgierz.

2930. **Ks. Gromólski Józef, Barnaba**, pastro mariavita, Kościuszki 3.
2931. i. **Stępieniówna Jadwiga**, instruistino, ul. Łęczycka, Szkoła Nr. 2.

Żnin, Pomorze.

2932. **Pietras Edmund**, lernanto, Rynek 19.

Zwoleń, pow. Kozienice.

2933. L. ***Żabicki Romuald**, pošt-oficisto, Urząd Pocztowy.
Deziras korespondadon laŭvolan.

Żabokryki, poczta Kozin, pow. Dubno.

2934. **Bondarczuk Pantelejmon**, lernanto.

Żelechy, gm. Drozdowo, pow. Łomża.

2935. **Gembarzewski Bronisław**, instruisto (nauczyciel).

Żeliszew, poczta Kotuń, koło Siedlec.

2936. ***Ks. Adamiec Jan Polikarp**, pastro mariavita.

Żerków.

2937. L. ***Snusz Leon**, poštestro, Urząd Pocztowy.

Żółkiew, Małopolska Wschodnia.

2938. D. ***Hay Emanuel**, oficisto de Asekur. Soc., ul. Żółkiewskiego 10.
2939. **Plapler Wilhelm**, Hotel.

Żupawa, poczta Tarnobrzeg.

2940. i. **Imilanka Jadwiga**, instruistino (nauczycielka).

Żychlin, pow. Kutno, woj. Warszawskie.

2941. **Dr. Bryskin Jakób**, kuracisto.

2942. D. ***Dr. med. Sołoniewicz Romuald**, kuracisto.
Nask. 1893, membro de UEA., TEKA, abon. de „Pola Esp.“,
„Intern. Medic. Revuo“ kaj „Heroldo“.

2943. i. ***Sołoniewicz Walerja**, kuracist-edzino.

2944. **Warszawski Zygmunt**, instruisto, (nauczyciel), Szkoła P.

Żyznów ad Strzyżów, n. W.

2945. D. **Pruc Bolesław**, instruisto (nauczyciel), Szkoła Powszechna.

WARSZAWA — VARSOVIO.

2946. Abramowicz Henryk, ul. Wolska 15, m. 4.
 2947. i. Ajdelsohn Franka, lernantino, ul. Mokotowska 71, m. 42.
 2948. Aizenberg Rafał, ul. Burakowska 20.
 2949. i. Alfendówna Fania, studentino, ul. Leszno 31, m. 3.
 2950. Alpert Wolf, studento, ul. Ciepła 19, m. 11.
 2951. Dr. Altkaufner H., kuracisto, ul. Elektoralna 11.
 2952. i. Aleksandrowska Janina, ul. Nowolipki 75.
 2953. Arbuz Izaak, ul. Niska 35.
 2954. i. Aronowiczówna Bronka, ul. Franciszkańska 33.
 2955. *Artyniewicz Roman, oficisto de Asekur-As., ul. Chłodna 66, m. 6.
 Absolvento de Supera Agrikultura Lernejo (Arbara Fako) — deziras korespondi pri fakaj kaj sociaj temoj.
 2956. i. Asz Helena, studentino, ul. Kupiecka 11, m. 5.
 2957. Ausländer Mayer, ul. Gęsia 25, m. 72.
 2958. d. i. Bajer Bronisława, studentino, ul. Twarda 15.
 2959. i. *Bajerówna Anna, studentino, ul. Twarda 15.
 2960. i. Bajerówna Stefanja, ul. Ogrodowa 8a, m. 8.
 2961. i. Balsam Estera, ul. Muranowska 3, m. 31.
 2962. i. Barańska Hanka, ul. Czyszowska 4a, m. 8.
 2963. i. Bartoszkiewicz Marja, ul. Mokotowska 12, m. 15.
 2964. i. Bauman Fania, ul. Pawia 22.
 2965. Baumkoler Mordchaj, studento, Żyd. Dom Akademicki.
 2966. Becher Juljusz, studento, ul. Chłodna 39, m. 5.
 2967. i. *Będkowska Regina, koop. oficistino, ul. Brudnowska 16, m. 16.
 Studentino de Pola Libera Universitato, social-liberpensa, deziras korespondi pri: politikaj kaj fakaj rajtoj de virinoj kaj pri la batalo kontraŭ la krimeco de malplen-aĝuloj.
 2968. *Belmont Leo, advokato, membro de Esperanta Akademio, ul. Marszałkowska 99a.
 2969. Bendarski I., ul. Żelazna 44, m. 20.
 2970. *Benisz Tomasz, oficisto de Pošt-ŝparkaso, ul. Filtrowa 68, m. 124.
 tel. 885-68, aŭ 535-68, deziras interŝangi poŝtmarkojn.
 2971. Bergrad Leon, brodisto, ul. Grzybowska 11, m. 65.
 2972. Dr. Berkman Kacper, ul. Bonifraterska 27, m. 2.
 2973. i. Berlewi Estera, ul. Smocza 28,
 2974. i. Berlinówna Felicja, ul. Wolska 193.
 2975. i. Berlinsohn Edwarda, studentino, ul. Nowolipie 7, m. 9.
 2976. Berman Aron, ul. Grzybowska 18, m. 45.
 2977. *Berman Oskar, redaktoro, ul. Muranowska 18, m. 6.
 Gvidanto de Esp. Sekcio ĉe Juda Landkonema Societo.
 2978. Bernstein Herc, ul. Towarowa 66, m. 7.
 2979. i. Bialer Ewa, Pl. Grzybowski 7.
 2980. i. *Dr. Bialerówna Irena, best-kuracistino, Pl. Grzybowski 7.
 2981. i. Białogóra Basia, ul. Franciszkańska 24.
 2982. Białolew Henryk, ul. Pokorna 6.
 2983. Biegun Salomon, studento, ul. Namieśnikowska 7.
 2984. Dr. Bieleński, kuracisto, ul. Szpitalna 5.
 2985. i. Bieloch Fania, ul. Krochmalna 42, m. 6.
 2986. Bieniecki, ul. Filtrowa 68.
 2987. Bieniewski Mieczysław, kaj edzino Wiktorja (blinda) korbisto kaj pianistino, ul. Podskarbińska 4, Grochów.

2988. i. Bigus Andzia, lernantino, ul. Muranowska 3.
 2989. i. Bigus Mania, ĉe la gepatroj, ul. Muranowska 3, m. 37.
 2990. i. Dr. Binsztejnowa, kuracistino, ul. Kapucyńska 5.
 2991. i. Blajberzanka Bela, studentino, ul. 8-to Jerska 28.
 2992. Blajwajs, ul. Mirowska 9.
 2993. Blank Izaak, ul. Stare Miasto 17.
 2994. Dr. Blay J., kuracisto, Al. Jeruzolimska 32.
 2995. Blufeld Azriel, ul. Pawia 5.
 2996. i. Błażewicz Magdalena, brosistino, (blinda), Al. Ujazdowska 5, m. 43a.
 2997. Błogowski Leon, ul. Wołyńska 18, m. 20.
 2998. i. Bobodkowa Stanisława, instruistino, ul. Ceglana 9, m. 37.
 2999. Boguszewski Jan, ul. Zgoda 4, m. 4.
 3000. i. Bohdańska Teodozja, dram.-artistino, ul. Hoża 36, m. 37.
 3001. Bojanowski Bohdan,, ul. Przemysłowa 11, m. 69.
 3002. Bonk W., ul. Kamionkowska 10, m. 2.
 3003. Borawski Aron, studento, ul. Nowolipki 32, m. 26.
 3004. i. Borensztejn Mirjam, ul. Natolińska 13.
 3005: Bożko Leon, stud. de Universitato, Grójecka 39, Dom Akad.
 3006. i. Bralerówna I., Pl. Grzybowski 7.
 3007. i. Brande Teresa, studentino, ul. Dzielna 20.
 3008. Brandel Władysław, ul. Wronia 35, m. 63.
 3009. *Brandt Henryk, poŝt-oficisto, ul. Miedziana 5, m. 24.
 3010. Brandt Zygmunt, ul. Nowolipki 76, m. 9.
 3011. Dr. Brandwejn, kuracisto, ul. Żelazna 69.
 3012. i. Braun Ala, lernantino, ul. Chłodna 42.
 3013. i. Braunrotówna Róża, ul. Żelazna 39, m. 21.
 3014. i. Brawerman Regina, ul. Muranowska 16.
 3015. i. Bresler Judyta, studentino, ul. Nowolipki 5, m. 16.
 3016. i. Brokman Sabina, ul. Senatorska 36.
 3017: Bronk Bernard, ul. Twarda 13.
 3018. *Brońsztejn Chaim, Pl. Żelaznej Bramy 2.
 3019. Brotman Noach, ul. Sierakowska 5.
 3020. i. Brunerówna Helena, ul. Niska 33.
 3021. Brzozowski Stefan, voj.-technikisto, ul. Koszykowa 67, m. 14.
 3022. Buderman Henryk, ul. Pańska 9.
 3023. d. Bugajski Edward, oficisto, ul. Ordynacka 6, m. 8.
 3024. i. *Burkathówna Janina, oficistino, ul. Kopernika 12, m. 8.
 3025. i. Bursztyn Dora, ul. Niska 6, m. 4.
 3026. i. Bursztynówna Halina, ul. Solna 18.
 3027. Bursztyn Marek, ul. 8-to Jerska 14.
 3028. Dr. Bychowski G., kuracisto, ul. Miodowa 21.
 3029. Dr. Bychowski Zygmunt, kuracisto, ul. Zgoda 8.
 3030. Cejtlin Mieczysław, studento, ul. Ogrodowa 29, m. 18.
 3031. Dr. Chorążycycki B., kuracisto, ul. Boduena 5.
 3032. d. Chrupek Eugenjusz, sportulo, ul. Żórawia 15, m. 13.
 Deziras koresp. pri sporto, aeronautiko, aŭtomobilismo.
 3033. *Cohn Kazimierz, advokato, ul. Marszałkowska 140.
 3034. i. Cukier Sala, lernantino, ul. Niska 37, m. 7.
 3035. Cukierman Ajzyk, kontoristo, ul. Targowa 46.
 3036. d. i. Cukiermanówna Halina, privata oficistino, ul. Twarda 12, m. 24.
 3037. Cwerner Lejb, studento, ul. Twarda 25.
 3038. Dr. Cytronberg, kuracisto, ul. Miodowa 11.

3039. d. Czajkowski Mieczysław, librotenisto en kooperativo, ul. Tar-gowa 61, m. 29.
Absolvento de meza kooperativa lernejo; polo; fraŭlo; deziras korespondi pri: religio, scienco kaj kooperativismo.
3040. i. Czarniecka Stefania, studentino, ul. Złota 65-a, m. 60.
3041. Czeczerski Józef, ul. Miła 28.
3042. Czerniakowski Aleksander, piloto, I pułk lotniczy, Mokotów.
3043. Czernicki Jechesker, ul. Kupiecka 5.
3044. *Czubek Stanisław, kleriga laboranto, ul. Czerniakowska 152, m. 4.
Interesiĝas pri: 1) propagando de lum-gazo, 2) kleriga kaj ko-operativa laboroj; 3) pacifismo.
3045. *Kpt. Dąbrowski Roman, oficiro, Pl. Inwalidów 6.
3046. Dr. Datyner, kuracisto, Al. Jerozolimka 39.
3047. Mgr. Dawidow, farmacisto, ul. Moniuszki 4.
3048. *Dmochowski Stanisław, poŝtisto, Al. Krasieńskiego 18, m. 43.
3049. Dr. Dobrowolski, kuracisto, ul. Wronia 64.
3050. Dr. Dolkart, kuracisto, ul. Mazowiecka 11.
3051. *Domieniecki Czesław, kompostisto, ul. Pyska 19, Mokotów.
Deziras korespondi kun eksterlando pri soci politikaj temoj.
3052. *Domoslawski Kazimierz, oficisto, ul. Kozietulskiego 29.
Esperantisto depost la jaro 1906.
3053. i. Dowgierdówna Aleksandra, ul. Wspólna 13, m. 5.
3054. d. Drabowicz Stanisław, Kolonja Zdobycz, Rob. bud. 18, m. 212.
3055. i. Drachman Cecylja, ul. Przyokopowa 56.
3056. Dratwer Isaj, studento, ul. Dzielna 25, m. 6.
3057. Drogosiewicz Marjan, voj-teknikisto, ul. Przemysłowa 12, m. 29.
3058. Dutkiewicz Stanisław, lernanto, ul. Solec 20b.
3059. Dr. Dworecki, kuracisto, ul. Dzielna 18.
3060. *Dybowski Józef, fornisto, ul. Piękna 54.
Nask. 1910, kosmopolito, ateisto, SAT kaj TUR-ano.
3061. Dychtwald Maurycy, studento, ul. Czerniakowska 74, m. 24.
3062. i. Dymantówna Matylda, ul. Nalewki 5.
3063. Dymitrowicz Tadeusz, ul. Mokotowska 54, m. 15.
3064. Dziubak Stefan, oficisto, Żolibórz, Ustronie 2, m. 57.
3065. i. *Edelbaum Halina, ul. Nowolipie 40a.
3066. i. Edelburżanka Sabina, ul. Sienna 40.
3067. Effendowicz Zygmunt, ul. Graniczna 1.
3068. i. Efrósówna Róża, studentino, ul. Rynkowa 1, m. 9.
3069. i. Ehrenzweig Pola, ul. Nowolipie 30, m. 28.
3070. i. Eichart Marja, ul. Senatorska 28-30, m. 22.
3071. i. Eigerowa Berta, ul. Sienna 11.
3072. Elbert Berek, ul. Miła 52.
3073. i. Elbingerówna Felicja, ul. Waliców 3.
3074. Dr. Endelman Leon, kuracisto, ul. Królewska 39.
3075. Dr. Endelman Zygmunt, kuracisto, ul. Marszałkowska 125.
3076. i. Engel Anna, ul. Nalewki 49.
3077. Enkin Michel, ul. Marszałkowska 124.
3078. i. Erlich Dora, ul. Chłodna 8.
3079. i. Esigman Teofila, ul. Marszałkowska 130.
3080. Esigman Stanisław, ul. Marszałkowska 130.
3081. i. Fabisiakówna, ul. Mokotowska 15.
3082. i. Fajgenbaum Pesa, studentino, ul. Nowolipki 51a, m. 13.
3083. Fajl Icek, ul. Ciepła 14, m. 13.

3084. i. Fajnbaum Freda, ul. Nowolipie 38.
 3085. Fajnbaum Henryk, ul. Nowolipie 38.
 3086. Fajngold Dawid, ul. Graniczna 6.
 3087. Falitowski Kazimierz, gazeja laboranto, ul. Mickiewicza 1.
 3088. *Falkowski-Godziemba Feliks, ul. Tarczyńska 20, m. 28.
 Aktiva membro de Z. A. S. P. (Asocio de Polaj Dram.-Artistoj),
 deziras korespondi pri bel-artoj.
3089. Falkowski - Godziemba Waclaw, korespondanto, ul. Elektoralna
 1, m. 3.
3090. Feiner Adolf, ul. Sienna 18.
3091. i. Feldblumówna Regina, studentino, ul. Pawia 3.
 3092. Feldman Eleazar, studento, ul. Pawia 13, m. 7.
 3093. d. Feldsztejn Henryk, firmaa prokuroro, ul. Zielna 26, m. 1.
 3094. i. Felzenszwalbe Helena, ul. Twarda 18.
 3095. i. Felzenszwalbe Róża, ul. Twarda 18.
 3096. Ferdman Abram, ul. Pańska 69, m. 22.
 3097. Ferencowicz Jan, ul. Leszno 72, m. 3.
 3098. Ferencowicz Leon, ul. Leszno 72, m. 3.
 3099. Finger Leon, ul. Dzielna 43, m. 51.
3100. i. Finkelkraut Erna, oficistino, ul. Polna 66, m. 1.
 3101. Finkelsztejn Abram, ul. Łucka 15, m. 45.
 3102. i. Finkelsztajówna Róża, ul. S-to Jerska 18, m. 11.
 3103. Finkielkraut Bernard, ul. Grzybowska 68.
 3104. d. i. Finkielkraut Erna, instruistino, ul. Polna 66, m. 1.
 3105. Finkielstein Leon, ul. Dzielna 47b.
 3106. i. Finkielsztejn Lola, ul. Leszno 110, m. 73.
 3107. i. Fiszlewicz Regina, ul. Nowolipie 43.
 3108. d. Fiszow Mieczysław, studento, ul. Namiestnikowska 7.
 3109. i. Fliederbaum Mirjam, ul. Miła 13.
 3110. Dr. Floksztrumpf M., kuracisto, ul. Wierzbowa 11.
 3111. Florecki Zygmunt, ul. Wspólna 52, m. 15.
 3112. i. Fogelówna Sara, ul. Zamenhofska 24, m. 12.
 3113. *Folman Stanisław, studento, ul. Pańska 13a, m. 3.
 3114. Fordoński Ignacy, studento, ul. Złota 56a, m. 43.
 3115. i. Frajdenrajchówna Leonja, ul. Mokotowska 47.
 3116. i. Frajman Mirjam, studentino, ul. Chłodna 20, m. 52.
 3117. i. Frenkel Hanka, studentino, Plac Grzybowski 7.
 3118. i. Frenklowa R., kuracistino, ul. Królewska 31.
 3119. *Frydman Anna, komercantino, ul. Stawki 28, m. 44.
 3120. Frydman Henryk, ul. Gęsia 36.
 3121. i. Frydmanówna Dora, ul. Nowolipki 9, m. 18.
 3122. Dr. Fryszberg A., kuracisto, ul. Leszno 13.
 3123. Dr. Fryszman, kuracisto, ul. Graniczna 13.
 3124. Fuks Eljasz, ul. Nalewki 47, m. 10.
 3125. Furstenberg Samuel, ul. Miła 50, m. 15.
 3126. Galicki Bolesław, studento, ul. Śliska 24.
 3127. i. Garbar Ada, ul. Mylna 11a, m. 17.
 Deziras korespondi kun interesaj Esp.
3128. *Garbar Jakób, komerca reprezentanto, skrz. poczt. 467.
 Nask. 1904, senkonfesia, liberpensulo, esp. depost. 1 jaro; dez. ko-
 respondi pri ĉiuj fenomenoj de l'vivo, scienco kaj progreso; pre-
 cipe liberpensa movado. Interesiĝas pri personaj kaj komercaj
 interrilatoj en— kaj eksterlande.

3129. Vacat.
3130. Dr. Gelbar H., ul. Marszałkowska 79.
3131. Gelbraun Mieczysław, ul. Mławska 6.
3132. i. Gelbszpanówna Saba, ul. Żelazna 89.
3133. *Geldblum Salomon, trikotisto, ul. Nalewki 32, m. 54.
3134. i. Geldhaldowa Bluma, ul. Bonifraterska 11.
3135. i. Gelibter Henryka, ul. Nalewki 29.
3136. Gerenreich Natan, ul. Miła 2, m. 8.
3137. i. Getzensohnówna Mindla, studentino, ul. Przejazd 13.
3138. Gewelbe Abram, ul. Żelazna 39, m. 21.
3139. i. Gewiksman Eugenja, studentino, ul. Nalewki 17.
3140. d. Gielb Henryk, studento, ul. Namiestnikowska 7, Dom Akadem.
3141. i. Gierarje Fania, ul. Bonifraterska 29.
3142. i. Gierarje Tema, ul. Bonifraterska 29.
3143. Gildin Ignacy, studento, Żyd. Dom Akademicki.
3144. Gindzburg Maurycy, ul. Nalewki 21, m. 32.
3145. i. Gindzburgowa Paulina, ul. Nowolipie 14.
3146. d. i. Gitlerowa Edwarda, studentino, ul. Złota 42.
3147. Glanc Fiszer, ul. Ciepła 7.
3148. Dr. Glass, kuracisto, ul. Nowolipki 18.
3149. Glat Leon, ul. Śliska 54, m. 27.
3150. Dr. Gleichgewicht, kuracisto, Al. Jerozolimska 79.
3151. *Gluchowski Bolesław, lernejestro, ul. Św. Wincentego 80.
Nask. 1884; membro de UEA, TAGE, abonanto de „Pola Esp.“,
Esp. „Heroldo“ kaj I. P. R.“, sekretario de Esp. Sekcio ĉe la
Unuigo de Popol-instruistoj, — esp. depost 1904.
3152. Głuski Jerzy, ul. Waliców 3, m. 4.
3153. *Dr. Goldbaum Leon, kuracisto, ul. Chłodna 22, m. 31.
3154. Goldberg Izaak, ul. Dzielna 15.
3155. Goldberg Szymon, ul. Wolska 79, m. 1.
3156. i. Golde Leonja, ul. Wilcza 2.
3157. i. Goldfarb Lonia, lernantino, ul. Muranowska 17.
3158. Goldfin Juljusz, ul. Muranowska 15.
3159. Goldfisz Mieczysław, ul. Muranowska 15.
3160. i. Goldfiszówna Dora, ul. Muranowska 15.
3161. i. Goldlustówna Ruta, ul. Tłomackie 3, m. 29.
3162. Goldreich Dawid, ul. Smocza 1.
3163. i. Goldszmidtówna Rena, ul. Złota 49, m. 36.
3164. Dr. Goldman Antoni, kuracisto, ul. Nowogrodzka 20.
3165. i. Goldman Sabina, ul. Twarda 40 m. 28.
3166. i. Goldmanówna Henryka, studentino, ul. Twarda 40 m. 28.
3167. i. Goldmanówna Luta, studentino, ul. Twarda 40 m. 28.
3168. Goldsobel Izaak, ul. Zamenhofska 5, m. 28.
3169. *Dr. Goldstein Paweł, kuracisto, ul. Marszałkowska 127.
3170. Gołosow Włodzimierz, ul. Chmielna 8.
3171. i. Gołębianka Helena, studentino, ul. Franciszkańska 21 m. 44.
3171. Gomplewicz Wolf, ul. Miła 53 m. 13.
3172. Gontarski Kazimierz, Plac 3 Krzyży 3, m. 10.
3173. i. Gorman Halina, ul. Zamenhofska 16.
3174. Górczyński Czesław, tramwojisto, Wolska 42.
3175. Gotfryd Leon Jerzy, ul. Sienna 23 m. 28.
3176. Gotheil Bernard, ul. Królewska 29a m. 17.
3177. Gorowicz Sz. ul. Nowolipie 66.

3178. Grabowski Bolesław, ul. Moniuszki 8.
 3179. Grabowski Tadeusz, ul. Leszno 72.
 3180. Grabowski Zygmunt, ul. Hoża 42 m. 8.
 3181. Graff Jerzy, studento Komerca Altlernejo, Al. Jerozolimska 93.
 3182. i. Grasberżanka Gina, studentino, ul. Bagno 8 m. 24.
 3183. Groberg Zygmunt, ul. Muranowska 30 m. 31.
 3184. Dr. Grundzach J., kuracisto, ul. Nowogrodzka 18-a.
 3185. Gruning Ferdynand, ul. Koszykowa 59 m. 13.
 3186. Grüdiger Max, kontoristo, ul. Nalewki 23, m. 88.
 3187. *Grynblat Mieczysław, studento, ul. Zamenhofska 39.
 Deziras interesanĝi ilustritajn poŝtkartojn.
 3188. i. Grynberg Helena, studentino, ul. Targowa 76 m. 6.
 3189. i. Grynblatówna Ejdl, studentino, ul. Nowolipki 28 m. 6.
 3190. i. Gryncajg Hela, ul. Chłodna 17 m. 50.
 3191. Dr. Grynkrout, kuracisto, ul. Królewska 23.
 3192. Grynszpan Herman, skrz. pozt. 474.
 3193. *Grzybowski Roman, oficiro, ul. Nowowiejska 54—56, m. 2.
 3194. i. Gungerman Sara, studentino, ul. Pańska 53 m. 7.
 3195. *Günther Jan, em. sub-koloneo, ul. Czackiego 8, m. 6.
 3196. i. Guranc Fenna, ul. Bonifraterska 29.
 3197. Gurman Leopold, ul. Nowolipki 18 m. 13.
 3198. Guterman Mieczysław, studento, ul. Nowolipki 36, m. 25.
 3199. i. Guterma Tosia, oficistino, ul. Ceglana 5 m. 18.
 3200. i. Gutgersztalt Sara, studentino, ul. Wilcza 26 m. 18.
 3201. *Gutgisser Adam, studento, ul. Długa 8a, m. 11.
 Deziras koresp. pri la lastaj atingajoj en natursciencoj.
 3202. d. Gutmaher Machael, lernanto, ul. Muranowska 31 m. 13
 3203. Dr. Gutzład, kuracisto, ul. Karmelicka 11.
 3204. Hagrenburd Abram, ul. Gęsia 13.
 3205. Hagrenburd Aron, ul. Gęsia 13.
 3206. Hałas Jan, sekretario de Poŝtistoj, ul. Bednarska 25.
 3207. i. Handelsman Justyna, studentino, ul. Niska 4 m. 3.
 3208. *Hartman Aleksander, oficisto, (studento), ul. Kazimierzowska 53 m. 7.
 Deziras koresp. pri aktualaj politikaj demandoj.
 3209. Hardsztejn Jerzy, ul. Krochmalna 5 m. 6.
 3210. *Haubold Karol, kooperativisto, ul. Podskarbińska 4—11, m. 55.
 Studento, interesigās pri sciencaj kaj soci-polit. temoj, deziras koresp. pri: kooperativismo kaj junularo, ekonomio, socialismo.
 3211. Hauptman Adolf, ul. Chłodna 33 m. 11.
 3212. i. Haut Lodzia, ul. Wolska 3 m. 7.
 3213. i. Herszer Marja, Pl. Grzybowski 7.
 3214. Hecht Gedymin, lernejo-estro, ul. Miedziana 4a, m. 13.
 3215. Hejáukowski Leon, ul. Sosnowa 13 m. 2.
 3216. Helcman Józef, studento ul. Twarda 58 m. 11.
 3217. *Hempel Jan, literaturisto, ul. Ustronie 2 W. S. M.
 3218. i. Hermanówna Julja, studentino, ul. Ś-to Jerska 36.
 3219. i. Hermelin Emilja, dentistino, ul. Leszno 54 m. 20.
 3220. *Herszbajn Majer, studento, ul. Leszno 84.
 3221. i. Herszfinklówna Sara, ul. Miła 13 m. 35.
 3222. Dr. Hertz Maurycy, kuracisto, ul. Marszałkowska 129.
 3223. i. Hertz Stefanja, ul. Marszałkowska 95 m. 17.
 3224. i. Hibszer Marja, Pl. Grzybowski 7.

3225. Dr. Higlner H., kuracisto, ul. Królewska 29.
3226. Dr. Hirszbajn, kuracisto, ul. Sosnowa 14.
3227. Dr. Hirszfild Ludwik, kuracisto, ul. Marszałkowska 49.
3228. i. Hochmanówna Dora, ul. Gęsia 31-a m. 2.
3229. Hochninger Salomon, studento, ul. Złota 34 m. 8.
3230. i. Hodymanówna Regina, ul. Gęsia 31-a.
3231. Hofman Mojżesz, ul. Białostocka 52.
3232. Hopengarten, ul. Dzielna 34.
3233. Hopfenfeld Ber, ul. Przebieg 1.
3234. Hopfenfeld Dawid, ul. Przebieg 1.
3235. Huberman Mojżesz, studento, ul. Pawia 8 m. 48.
3236. Hubert J. H. oficisto, Al. Jerozolimka 33.
3237. Dr. Hurwicz Maurycy, kuracisto, ul. Żabia 3.
3238. *Ignaciuk Roman, kompostisto, ul. Młynarska 14, m. 1.
3239. Ilischen Jerzy, voj-technikisto, Kol. Miejska 30, m. 7. Żolibórz.
3240. i. Imbir Lonia, ul. Nalewki 38 m. 40.
3241. Inwentarz Henryk, stud. de Universitato, ul. Nowolipie 69, m. 6.
3242. Jabłkowski Bronisław, ul. Hoża 68 m. 53.
3243. *Jabłoński Władysław Piotr, ul. Kopernika 43 m. 10.
3244. d. Jagodziński Franciszek, seruristo, ul. Młynarska 14 m. 32.
Nac. pola, konfes. rom - katolika.
3245. Jakubowicz Moniek, ul. Przebieg 2.
3246. Jakubowski Henryk, ul. Gęsia 29.
3247. *Jankowski Stanisław, telegraf-technikisto, ul. Hrubieszowska
7 m. 61.
3248. Jaraczewski Edmund, oficisto de Poŝt-ŝparkaso, ul. Pańska
58 m. 2.
3249. *Jarecki Juljan, librotenisto - korespondanto, ul. Złota 56-a m. 43
Filologia gimnazio, polo, senkonfesia. abonanto de „Pola Esp.“,
esp.-isto depost 1903. profunde studinta E.
3250. Jaroc Jan, voj-technikisto, ul. Hoża 86, m. 33.
3251. *Jawic Roman, publicisto. (ŝtatoficisto), ul. Ogrodowa 8a, m. 35.
Deziras korespondi kun literaturistoj kaj film - geaktoroj de
l'tuta mondo.
3252. Jaworski Mieczysław, voj-technikisto, ul. Tramwajowa 5.
3253. d. Jeleński Władysław, pentristo, ul. Dobra 77, m. 20
3254. L. Jesionkiewicz Bolesław, kompostisto, ul. Stepińska 24 m. 7.
3255. Jeszczuczyn Mojżesz, ul. Twarda 45 m. 40.
3256. Juczniwicz Henryk, ul. Fabryczna 7 m. 12.
3257. f. Dr. Judt Regina, kuracistino, ul. Marszałkowska 98.
3258. i. Jungerman Sara, stud. U. W., ul. Pańska 27 m. 23.
3259. i. *Jungerman Stela, studentino, ul. Pańska 53 m. 7.
3260. Juskiewicz Włodzimierz, blinda masajisto, Zyguntowska
9 (Latarnia).
3261. Dr. Kacprzak M., kuracisto, ul. Chocimska 24.
3262. Kacprzak Mieczysław, ul. Dzielna 54.
3263. Kaczmarkiewicz Leon, voj - teknikisto, ul. Sapieżyńska 4.
3264. i. *Kaftal Ludwika, kontoristino, ul. Chłodna 20, m. 2.
3265. Kahane Abram, ul. Pańska 53 m. 33.
3266. i. Kahanowicz Luba, ul. Elekoralna 28.
3267. *Kalend Zdzisław, kalkulisto en Grafika Entrepreno, ul. Twarda
25 m. 60.

3268. Kamiński Klemens, ul. Oksywska 15 m. 3.
 3269. Kamiński Zdzisław, ul. Rybaki 8 m. 10.
 3270. Kapłań Dawid, studento, ul. Ś-to Jerska 28 m. 48.
 3271. Dr. Karbowski Br., kuracisto, ul. Boduena 6.
 3272. Karcz Stefan, lernanto, ul. Szara 1, m. 14.
 3273. i. Karczewska Czesława, ul. Szczygła 3—5 m. 33.
 3274. Dr. Karlsbad Szymon, ul. Żelazna 31 m. 3.
 3275. *Karłowicz Marjan, tramvojesto, ul. Rosieńska 14, m. 7.
 Polo, senkonfesia, esp. aktivulo inter tramvojestoj.
 3276. Karmazyn, ul. Długa 8-a.
 3277. Karniad Tadeusz, ul. Mazowiecka 3.
 3278. *Karolczyk Stanisław, ul. Widok 19. Biuro Dzienników „Promień“.
 3279. Karp Józef, studento, ul. Marszałkowska 78.
 3280. *Kaus Mieczysław, profesoro, ul. Namiestnikowska 4 m. 10.
 3281. Kazimierski Marjan, voj - teknikisto, ul. Piękna 31 m. 5-a.
 3182. Kejlin, inĝeniero, ul. Elektoralna 5.
 3283. i. Kejlinowa, inĝenier-edzino, ul. Elektoralna 5.
 3284. i. Kejlinówna, studentino, ul. Elektoralna 5.
 3285. Dr. Kerner, kuracisto, ul. Nowogrodzka 8.
 3286. Kędzierski Józef, instruisto, ul. Nieporęcka 10.
 3287. Kiczkowski Henryk, ul. Miła 21.
 3288. i. Kiperman Helena, ul. Ogrodowa 3.
 3289. Kirszenbaum E. ul. Pańska 66 m. 1.
 3290. Kirszenbaum Gabryel, ul. Koszykowa 43 m. 56.
 3291. Kirszenbaum Jerzy, ul. Nowolipie 49 m. 27.
 3292. i. Klajn Gina, ul. Pawia 74 m. 23.
 3293. Klajnmic Lejb, ul. Nowolipki 17.
 3294. i. Klafiszówna Regina, studentino, ul. Pańska 53 m. 7.
 3295., Klarfeldówna Bela, ul. Pawia 36.
 3296. i. Kleinerman Rózia, lernantino, ul. Leszno 76.
 3297. i. Kleinlerer Sara, ul. Nalewki 13 m. 32.
 3298. Klejka Józef, Pošt - Ministeria Konsilanto, Pl. Napoleona, Poczta.
 3299. Klejn Majer, Pl. Kazimierza Wielkiego 10.
 3300. i. Klepfisz Dora, studentino, ul. Żelazna 37.
 3301. i. Klepfiszówna Anna, ul. Chłodna 60.
 3302. Klüger Icchok, ul. Ogrodowa 49 m. 70.
 3303. Dr. Knappe W., kuracisto, ul. Hoża 37.
 3304. i. Knaster Esta, studentino, ul. Franciszkańska 10 m. 20.
 3305. Dr. Knaster L., kuracisto, ul. Marszałkowska 113.
 3306. Dr. Koenigsztejn, kuracisto, ul. Marszałkowska 137.
 3307. Dr. Kohan D., kuracisto, ul. Twarda 21.
 3308. Kokoszko Dawid, ul. Ordynacka 15.
 3309. Kolczyński Henryk, ul. Niecała 8 m. 17.
 3310. *Kołodziejski Ludwik, pentristo, ul. Czerska 2 m. 11.
 Polo, senkonfesia, membro de „Laboro“, esp. depost 1930, deziras korespondi pri sociaj temoj.
 3311. Komański Stanisław, peŝtisto, ul. Bracka 17.
 3312. Komorowski Adam, ul. Łódzka 15 m. 94.
 3313. Dr. Kon St., kuracisto, ul. Królewska 41.
 3314. Konradi Ludwik, voj - teknikisto, ul. Sapieżyńska 4.
 3315. i. Konstanyńska Estera, studentino ul. Złota 38 m. 10.
 3316. Kopel Jehuda, studento, ul. Królewska 15.

3317. Kornfeld Izaak, ul. Lubeckiego 5.
 3318. i. Korngold Regina, ul. Pawia 16.
 3319. *Koss Ignacy, ul. Leszno 28 m. 13.
 3320. Kossowski J. ul. Nowolipki 28 m. 10.
 3321. *Kostecki Jan, literaturisto, ul. Długa 28.
 3322. Vacat.
 3323. Kowalczyk Stefan, instruisto, ul. Opaczewska ,Szk. Pow.
 3324. Kozakiewicz Stanisław, ul. Piękna 16 m. 34.
 2325. Kozikowski Stanisław, ul. Grochowska 16.
 3326. Kozikowski Walerjan, ul. Kamionkowska 10, m. 5.
 3327. Krajka Izrael, ul. Miła m. 13.
 3328. Krajlich Henryk, ul. Brzeska 5 m. 3.
 3329. Krajtsztejn Izaak, ul. Zamenhofa 20, m. 11.
 2330. Kraushar Maks, studento, ul. Krochmalna 47 m. 11.
 3331. i. Krauzer Rysia,, ul. Żelazna 85 m. 13.
 Deziras korespondi kun interesaj Esp.
 3332. i. Krejnesówna Rebeka, studentino, ul. Nowolipie 14-a.
 3333. i. Krenicka Zofja, ul. Nowy Świat 37.
 3334. *Dr. Krenicki Izaak Ignacy, kuracisto, ul. Nowy Świat 37.
 3335. Krenicki Michał, studento, ul. Leszno 66.
 3336. Krogulski Piotr, voj - teknikisto, ul. Krak. Przedmieście 85 m. 5.
 3337. i. Krojzman Anna, ul. Miła 17.
 3338. *Królikowski Karol, instruisto, ul. Solec 37 m. 8.
 3339. d. Kromolowski Benjamin, komerc-laboranto, ul. Twarda 40 m. 2-a.
 3340. Krongold Abram, studento, ul. Karmelička 3 m. 19.
 3341. Kropielnicki Felicjan, Dir. „Royal“, Al. Jeruzolimka.
 3342. Dr. Krukowski Gustaw, kuracisto, ul. Marszałkowska 85.
 3343. *Krupiński Jerzy, ul. Bednarska 23, m. 3.
 3344. Krymkiewicz Leon, ul. Towarowa 32.
 3345. Dr. Kryński B., kuracisto ul. Zielna 11.
 3346. Kubaj F., poŝtoficisto, ul. Rybaki 19 m. 33.
 3347. Kubaj Tadeusz, ŝtat - oficisto, ul. Rybaki 19 m. 33.
 3348. Kubeł Salomon, ul. Twarda 2 m. 9.
 3349. Kulczyński Zygmunt, poŝtisto, Urząd Pocztowy, odz. IV. W-wa 2
 3350. Dr. Kunig L., kuracisto, ul. Marszałkowska 146.
 3351. Kuperszmidt Michał, librotenisto, ul. Targowa 49.
 3352. Kuperszmidt Ruben, lernanto, ul. Targowa 49.
 3353. i. Kupferblumówna Stefa, ul. Muranowska 32.
 3354. Kwart Henryk, ul. Nowolipki 6.
 3355. Landau Emil, ul. Wilcza 43.
 3356. *Landau Hipolit, juristo, ul. Polna 70, m. 3.
 Interesiĝas pri literaturo, deziras koresp. pri psiŝiologie-moraj temoj.
 3357. i. Landau Marja, oficistino, Chmielna 18.
 3358. Landau Wolf, Uszer, studento, ul. Długa 8a, m. 14.
 3359. Lande Mordchaj, studento, ul. Twarda 6, m. 17.
 3360. *Landman Juljan, dentist-teknikisto, ul. Nowogrodzka 33, m. 11.
 Deziras koresp. nur pri temoj de sia fako.
 3361. Dr. Landsberg, M., kuracisto, ul. Wierzbowa 9.
 3362. Laterner Nikodem, Pl. Napoleona 5.
 3363. Dr. Lebensbaum M., kuracisto, ul. Próźna 14.
 3364. Lemberger Adam, dentist-teknikisto, ul. Wołyńska 19, m. 16.
 3365. i. Lemerówna Genia, ul. Nalewki 23.

3366. Lenderszat Juljan, ul. Nowolipki 21.
 3367. Lenger Józef, ul. Nowolipki 7. „Nasz Przegląd“.
 3368. Leśniowski. profesoro, ul. Widok 10.
 3369. Lesselbaum Majer, studento, ul. Pawia 7, m. 7.
 3370. i. Lewanda Sara, studentino, ul. Graniczna 7, m. 12.
 3371. i. Lewandowska Niuta, ul. Chmielna 81, m. 5.
 3372. Lewandowski, ul. Szczęśliwicka 14.
 3373. Lewin Benjamin, ul. Burakowska 8a.
 3374. Dr. Lewin G., ul. Miodowa 9.
 3375. i. Lewin Gustawa. oficistino, ul. Żelazna 42, m. 5.
 3376. Dr. Lewinson B., kuracisto, ul. Senatorska 10.
 3377. Lewkowicz Aron, ul. Zamenhofska 17.
 3378. i. Lewkowiczówna Marja, studentino, Pl. Grzybowski 10.
 3378a. i. Libermanówna Esla, studentino, ul. Belwederska 4.
 3379. Dr. Lichtenbaum A., kuracisto, ul. Poznańska 38.
 3380. Dr. Lichtenberg, kuracisto, ul. Muranowska 36.
 3381. Lichtenstein Adam, komercisto, ul. Śliska 40, m. 3.
 3382. Lichtenstein Josek, ul. Miła 21.
 3383. Lichtenstajn Majer, studento. Żyd. Dom Akademicki.
 3384. Lidiński Leon, ul. Filtrowa 68, m. 20.
 3385. Dr. Ligeza Leon, kuracisto, ul. Staszica 18.
 3386. i. Likiert Ernestyna, oficistino, ul. Leszno 36.
 3387. Lindenszat Juljan, ul. Nowolipki 21, m. 4.
 3388. i. Lindner Dora, studentino, ul. Ogrodowa 26a, m. 5.
 3389. Lindwasser Aron, ul. Bagno 5, m. 20.
 3390. *Lipiński Stefan, komercisto, ul. Mochnackiego 4, m. 21, kol. Lubeckiego. Nask. 1906, senkonfesiulo.
 3391. d. i. Lipnowska Helena, studentino, ul. Koszykowa 39, m. 9.
 3392. Lipska Helena, ul. Nowowiejska 4, m. 16.
 3393. Lipskier L., ul. Nalewki 5, m. 180.
 3394. Dr. Lipsztat, kuracisto. Żelazna Brama 1.
 3395. Lipszyc M., ul. Mokotowska 22.
 3396. *Litauer Józef, advokato, ul. Marszałkowska 81, m. 33.
 3397. i. Litman Chaja, studentino, ul. Gesia 7a, m. 30.
 3398. Litmanowicz Jakób, studento, ul. Leszno 76, m. 138.
 3399. i. Litwakówna Pola, ul. Pańska 40.
 3400. *Loth Jerzy, komercisto kaj profesoro, ul. Flory 3, m. 10.
 3401. Lothe Juljan, studento, ul. Koszykowa 20, m. 3.
 3402. i. Lothowa Anna, ul. Pankiewicza 4.
 3403. Lotto Feliks, ul. Biała 2.
 3404. Dr. Lubelczyk E., kuracisto, ul. Niecała 10.
 3405. Dr. Lubelski M., kuracisto, Al. Jerozolimska 43.
 3406. Dr. Lubliner L., juristo, ul. Zgoda 9.
 3407. *Dr. Luxenburg Józef, kuracisto, ul. Ś-to Krzyska 35.
 3408. Łaszer Benjamin, ul. Gesia 31.
 3409. Ławkowicz, Vic-prezid. de Malsanul-Kas-Laborantoj, Kasa Chorych.
 3410. *Łekowski Władysław, oficisto, ul. Krasieńskiego 16, m. 156. Żolibórz. Membro de „Laboro“, filatelisto, eldoninto de la „Adreslibro de Filatelistoj“.

3411. Machlis Michał, studento, ul. Leszno 29.
 2412. Dr. Mackiewicz, kuracisto, ul. Niecała 2.
 3413. Majerowicz Sz., ul. Nowolipki 70, m. 41.
 3414. Majewski Józef, ul. Poznańska 21.
 3415. d. Majstruk Fr., ul. Stalowa 4, m. 35.
 3416. i. Makower Eli, ul. Sapieżyńska 10a.
 3417. i. Makowska Helena, studentino, ul. Zamenhofska 36, m. 7.
 3418. i. Maliniak Hala, ul. Nalewki 17.
 3419. i. Maliniak Dorka, lernantino, ul. Eiektoralna 14, m. 58.
 3420. Vacat.
 3421. i. Malinowska Nadzieja, artist-pentristino, ul. Wspólna 30, m. 17.
 p. M. Dąbrowskiej.
 Deziras koresp. pri arto, artaj ekspozicioj en ekspoziciado eks-
 terlande.
 3422. L. d. Malinowski Stanisław, filatelisto, ul. Solec 53, m. 17.
 3423. i. Maliszewska Marja, stud. de Universitato, Polna 30, m. 34.
 3424. Małek Franciszek, referanto de Pošt-Ministerio, Plac Napole-
 ona 8, Poczta, II p.
 3425. i. Margulis Estera, bibliotekistino, ul. Twarda 14, m. Bramsohna.
 3426. *Markiw Adolf, invalido, Kolonja P. C. K. bar. 3, m. 11.
 3427. i. Markowicz Mita, studentino, ul. Zamenhofska 6.
 3428. *Markowski Janusz, lernanto, ul. Piękna 22, m. 27.
 Kosmopolito, ateisto, social-demokrato (P.P.S.-ano).
 3429. i. Markusfeld Szczesna, ul. Krucza 21, m. 39.
 3430. *Matusiak Franciszek, selisto (invalido), Kolonja P. C. K. bar.
 2, m. 13.
 3431. *Martynienko Władysław, librotlenisto, Kooperativisto, ul. Graży-
 ny 13, „Społem“.
 3432. Matysiak Franciszek, policano, ul. Ciepła 13.
 3433. Dr. Mayzner Nikodem, kuracisto, Al. Jerozolimska 45.
 3434. Mazur Lajb, studento, ul. Nowowiejska 23, m. 7.
 3435. Mazur Mojżesz, studento, ul. Nowowiejska 23, m. 7.
 3436. Mechowicki Marjan, instruisto, Al. Ujazdowskie 20.
 3437. i. Mejszterówna Mary, Sosnowa 8, m. 2.
 3438. Mendelkorn, ul. Nalewki 23, m. 120.
 3439. Mendelsohn, M., ul. Stawki 20, m. 8.
 3440. Dr. Merenlender, kuracisto, Al. Jerozolimska 7.
 3441. Mersyk Moroka, studento, ul. Muranowska 30, m. 3.
 3441. i. Merwaser Emilja, ul. Złota 36, m. 11.
 3442. Michalski Witold, kaj 5-membra familio, ul. Czerniakowska 225,
 m. 79.
 3443. i. Mieszkisówna Halina, Plac Żelaznej Bramy 3.
 3444. Międzybowski Mojżesz, ul. Miła 36, m. 98.
 3445. D. *Miernicki Włodzimierz, industriisto, ul. Żórawia 34, m. 9.
 3446. i. Milchman Genia, lernantino, ul. Sapieżyńska 7a.
 3447. Dr. Milejowski, kuracisto, ul. Złota 50.
 3448. Milewski Eugenjusz, ul. Twarda 53, m. 33.
 3449. Milstein Natan, ul. Nalewki 19.
 3450. Minc Abram, ul. Chmielna 102, m. 14.
 3451. i. Minceles Róża, ekspedistino, ul. Ciepła 7, m. 45.
 3452. i. Mincówna Felicja, studentino, ul. Pańska 53a, m. 5.
 3453. Mirocznik Zacharjasz, studento, ul. Nowolipie 40a, m. 10.
 3454. Dr. Miszurski E., kuracisto, ul. Hoża 23.

3455. **Mitelman Izaak**, studento, ul. Targowa 38.
 3456. **Mitzner Zbigniew**, ul. Żórawia 35, m. 14.
 3457. **Mizrach Fajwet**, ul. Nowolipie 28, — 30.
 3458. **Dr. Morgenstern J.**, kuracisto, ul. Złota 26.
 3459.. ***Moskalik Bolesław**, statistikisto kooperativa, ul. Warecka 11a. Studento de Libera Pola Universitato en Varsovio, soc-liberpensulo; deziras koresp. pri: 1) situo de kooperativaj laborantoj, 2) komunuma politiko; 3) organizado de statistiko.
3460. i. **Moszwicz Ala**, lernantino, ul. Ogrodowa 7, m. 16.
 3461. Vacat.
 3462. i. **Mroczek Henryk**, poŝtisto, Urząd Pocztowy I. Sortownia.
 3463. i. **Mryl Roza**, studentino, ul. Ś-to Jańska 15.
 3464. **Munwez Aleksander**, stud. P. W., ul. Zamenhofska 6.
 3465. i. **Muszkatblit Paulina**, ul. Krochmalna 15.
 3466. **Dr. Mutermilch**, kuracisto, ul. Nowolipie 13.
 3467. ***Münch Henryk**, banka oficisto, ul. Długa 9, m. 3. Esp. de post 1909, perfektulo; deziras koresp. pri filozofiaj kaj similaj temoj kaj etnografio.
3468. i. **Mydłaszówna Fela**, ul. Franciszkańska 37, m. 72.
 3469. **Myślicki Ignacy**, profesoro, Wolna Wszechnica.
 3470. **Najdysz Dawid**, studento, Żyd. Dom Akademicki.
 3471. i. **Najkans Dina**, studentino de Universit, ul. Grzybowska 11, m. 79.
 3472. d. **Najmanowicz Benjamin**, studento, ul. Wołyńska 17, m. 2.
 3473. **Napiórkowski**, seruristo, ul. Przemysłowa 11, m. 30.
 3474. **Dr. Natanson, A.**, kuracisto, ul. Graniczna 13.
 3475. **Dr. Natanson A.**, kuracisto, ul. Jasna 6.
 3476. **Nawrocki Mieczysław**, ul. Wronia 66, m. 15.
 3477. i. **Nest Paulina**, ul. Dobra 81.
 3478. i. **Neufeldówna Irena**, ul. Dzielna 3.
 3479. **Niechcicki Wolf**, ul. Długa 43.
 3480. **Dr. Niemojewski H.**, kuracisto, ul. Nowy Świat 5.
 3481. **Dr. Niewiadomski**, kuracisto, ul. Marszałkowska 73.
 3482. **Nimowicz Eljasz**, studento, ul. Smocza 1.
 3483. i. **Nimowiczówna Michalina**, studentino, ul. Smocza 1.
 3484. **Nietupski Aleksander**, studento de kemio, Marszałkowska 81a.
 3485. **Nowakowski Piotr**, Prezid. de Fervojoista Sindikato, Al. Jerolimowska 101.
3486. **Dr. Nusbaum J.**, ul. Marszałkowska 81a.
 3487. ***Oberrotman Adam**, oficisto de „Navigazione Generale Italiana“, ul. Krakowskie Przedmieście 10. Interesiĝas kaj deziras koresp. pri esperantaj libroj.
3488. i. **Oficyner Różia**, lernantino, ul. Muranowska 3, m. 42.
 3489. **Oleszkiewicz Jan**, voj-teknikisto, ul. Kopernika 28, m. 23.
 3490. **Olszak Stanisław**, ul. Wronia 32, m. 72.
 3491. i. **Okrowska Estera**, studentino, ul. Pańska 77.
 3492. i. **Okunierówna Halina**, studentino, ul. Miła 20.
 3493. i. **Oidorfówna L.**, ul. Dzielna 45.
 3494. **Mjr. Olędzki Wiesław**, majoro, ul. Nowogrodzka 8.
 3495. **Oldakowski Stefan**, ul. Chocimska 23.
 3496. i. **Orlińska Róża**, ul. Wielka 14.
 3497. **Dr. Orliński Maks**, kuracisto, ul. Wielka 14.
 3498. **Orłoś Zygmunt**, ul. Fabryczna 14.

3499. i. **Dr. Orsetti Marja**, doktorino de polit. sciencoj, kooperativistino, ul. Chocimska 17, m. 16.
3500. **Dr. Orzech**, kuracisto, ul. Dzielna 16.
3501. **Osidad Zofja**, (blinda) masaĝistino kaj instr. de muziko, ul. Puławska 14, u p. Silberstein.
3502. **Osnos Marems**, studento, ul. Twarda 28, m. 6.
3503. i. **Ostrowicz Sabina**, studentino, ul. Miła 49, m. 4.
3504. i. **Ostrowiczówna Zofja**, studentino, ul. Miła 49, m. 4.
3505. **Oździński Bolesław**, tajloro, ul. Bednarska 6, m. 116.
3506. i. **Papirbuchówna Helena**, ul. Marjańska 8.
3507. i. ***Pasztejnówna Eugenja**, librotenistino, ul. Zakroczymska 9, m. 50.
3508. **Dr. Penson Jakób**, kuracisto, ul. Jagiellońska 27, m. 6.
3509. i. **Perelmanówna Anna**, ul. Św. Jerska 36.
3510. i. **Perelmutterówna Bronisława**, ul. Szcześliwa 7, m. 13.
3511. **Pichulik Fajwel**, kompostisto, ul. Grzybowska 57, m. 76.
3512. ***Pieniążek Mieczysław**, edukisto, Pl. Kazimierza Wielk. 4, m. 72.
3513. ***Pietraszkiewicz Włodzimierz**, inĝeniero, ul. Marymoncka 6a, m. 56.
3514. i. **Pietruszecka Natalja**, instruistino, Kolonja „Zdobycz Robotnicza“, Szkoła Powszechna.
3516. ***Pietruszka Benjamin**, optikisto, ul. Zamenhofska 16.
3517. i. **Pikower Anna**, ul. Chłodna 15.
3518. **Pinczerski Jakób**, ul. Leszno 71.
3519. i. **Pinkiertówna Gustawa**, studentino, ul. Prózna 10.
3520. **Dr. Płocki**, kuracisto, ul. Tłomackie 4.
3512. d. **Płoszajski Jan**, frizisto, ul. Młynarska 14.
3522. i. **Poliszerówna Eugenja**, studentino, ul. Leszno 31, m. 11.
3523. i. **Pokrzywa Sonia**, ul. Miła 21, m. 16.
3524. ***Pomorski Juljusz**, ŝtatificisto, Min. Przem. i Handlu, ul. Elektoralna 2, p. 337.
3525. **Dr. Pomper**, kuracisto, ul. Zielna 15.
3526. i. **Popertówna Hanna**, studentino, ul. Pańska 53, m. 10.
3527. **Popielewski Eugenjusz**, ul. Szwedzka 9, m. 29.
3528. **Porowski Jan**, voj-teknikisto, ul. Fabryczna 14, m. 38.
3529. **Postbrief Abram**, ul. Dzielna 3.
3530. **Postbrief Jakób**, ul. Miła 13.
3531. i. **Potałowska Rena**, studentino, ul. Pańska 15, m. 3.
3532. **Dr. Potok A.**, ul. Widok 16.
3533. ***Pozner Władysław**, oficisto de Poŝtsparkaso, ul. Ogrodowa 6, m. 41, tel. 746-43.
Abon. de „Pola Esp.“, izolulo, deziras koresp. per I. P.
2634. **Prechner Jakób**, ul. Dzielna 3.
3535. ***Pressburger Akiba**, librotenisto, ul. Pawia 29a, m. 27.
3536. **Dr. Pros E.**, kuracisto, ul. Rymarska 14.
3537. i. ***Prużańska Rut**, privat-oficistino, ul. Muranowska 1, m. 10.
Deziras korespondi kun eksterlando pri interesaj kaj atentindaj aferoj.
3538. i. **Prywes Helena**, ul. Marjańska 7, m. 30.
3539. **Dr. Przedborski**, kuracisto, ul. Marszałkowska 137.
3540. **Dr. Przygoda Wł.**, kuracisto ul. Graniczna 4.
3541. **Przysuskier Natan**, studento, ul. Nowolipie 14.
3542. i. **Puchalska Róża**, ul. Niska 55.
3543. i. **Putzmanowa Henryka**, ul. Ogrodowa 6.
3544. **Rabinowicz Albert**, ul. Solna 16, m. 9.

3545. i. **Rabinowiczówna Helena**, studentino, Pl. Kaz. Wielkiego 4, m. 6.
3546. **Dr. Radliński**, profesoro, ul. Brzozowa 12.
3547. i. **Radziejowska Róża**, mag. de juro, ul. Chłodna 39, m. 5.
3548. **Raenbaum Ichok**, Pl. Kaz. Wielkiego 6, m. 91.
3549. **Dr. Rafałowski**, kuracisto, ul. Hipoteczna 5.
3550. ***Raniecki Zygmunt**, inĝeniero, ul. Czerniakowska 202, m. 21.
3551. i. **Rasiówna Halina**, ul. Klonowa 20.
3552. **Raszewski Tadeusz**, ul. Radzyńska 85, m. 8.
3553. **Dr. Raszkes**, kuracisto, ul. Złota 59.
3554. **Rejch Szlama**, studento, ul. Pańska 75, m. 33.
3555. **Dr. Reichert**, kuracisto, ul. Graniczna 4,
3556. i. **Reichlówna Wacława**, ul. Grażyny 13.
3557. **Rembieliński Andrzej**, voj-teknikisto, ul. Stalowa 52, m. 3.
3558. **Retmianiak Kazimierz**, privat-oficisto, ul. Puławska 10, m. 52.
3559. **Reytan Jan**, literaruristo, Al. Ujazdowskie 37, m. 31.
3560. **Dr. Reznikow**, kuracisto, ul. Zamenhofska 13.
3561. ***Dr. Róbin Wilhelm**, kuracisto, ul. Marszałkowska 113.
Prezid. de T. E. K. A.
3562. i. **Rodzyńska Paulina**, studentino, ul. Niska 12.
3563. **Rojzman Roman**, ul. Miła 32.
3564. **Rokfiisz Walenty**, oficisto, Szara 10, m. 32.
3565. i. **Roland Felicja**, ul. Nalewki 45.
3566. **Romanowicz Henryk**, ul. Pańska 41, m. 16.
3567. **Romanowski Józef**, ul. Dzielna 42, m. 31.
3568. i. **Romerówna Zofja**, ul. Nalewki 4, m. 24.
3569. ***Rosloniec Stefan**, laboristo, ul. Piękna 52.
Kosmopolito, ateisto, membro de SAT, (Social Frakcio) kaj
„Laboro“.
3570. Vacat.
3571. **Rostkowski Stefan**, kompostisto, ul. Dobra 20, m. 59.
3572. **Rotblat Józef**, studento, ul. Nowolipki 53.
3573. i. **Rotbartówna Ewa**, ul. Nowolipki 53, m. 57.
3574. **Dr. Rothaub**, kuracisto, ul. Mazowiecka 8.
3575. **Rotlewi Fela**, ul. Zamenhofska 7, m. 4.
3576. i. **Rotsztejn Fela**, ul. Miła 48.
3577. **Rotsztejn Mojżesz**, ul. Miła 48.
3578. **Rottel H.**, ul. Tamka 25, m. 1.
3579. i. **Rozen Berta**, studentino, ul. Targowa 52.
3580. **Rozen Salomon**, ul. Twarda 15, m. 15.
3581. **Rozen Saul**, ul. Wałowa 2, m. 4.
3582. **Rozenberg Boruch**, magazzenisto, ul. Jagiellońska 20.
3583. **Rozenberg Samuel**, ul. Św. Jerska 28.
3584. i. **Rozenblum Dora**, studentino, ul. Pawia 24, m. 1.
3585. **Rozenstein Aron**, ul. Żąbkowska 12, m. 8.
3586. **Rozental Izaak**, instruisto, ul. Ogrodowa 26a, m. 9.
3587. i. **Rozentrauch Stefanja**, studentino, ul. Pańska 20.
3588. i. ***Rozenthal Fryderyka**, ul. Sosnowa 8, m. 2, aŭ: Łódź, ul. 11
Listopada 18, m. 7.
3589. **Rozentahl Izaak**, studento, ul. Ceglana 9, m. 51.
3590. **Rozental Jakób**, ul. Pawia 8, m. 15.
3591. **Rozin Konstanty**, ul. Wielka 11, m. 35.
3592. ***Różanykwiat Aleksander**, komerc-agento, ul. Długa 23, m. 3.
3593. i. **Różanykwiat Janina**, ul. Długa 23, m. 3.

3594. i. *Rubinlicht Halina, analitikistino, ul. Gęsia 29, m. 5.
 3595. *Rubinlicht Mieczysław, komerca reprez., ul. Nowy Zjazd 7, m. 33.
 Deziras koresp. kun tuta mondo pri: aŭtosugestio, volo, karaktero, praktika filozofio kaj psiĥologio; serĉas komerc.-represntadon en — kaj eksterlande. Unuagradaĵ referencoj.
3596. i. Rubinówna Mania, ul. Pawia 24, m. 1.
 3597. i. Rubinówna Stella, ul. Nalewki 29.
 3598. *Rubinraut Samson, studento, ul. S-to Krzyska 35, m. 32.
 3599. Dr. Rubinrot, kuracisto, ul. Graniczna 8.
 3600. i. Rubinsztejn Cesia, ul. Gęsia 21.
 3601. Rubinsztejn Waclaw, studento, ul. Pańska 69, m. 26.
 3602. Rutkowski Roman, ul. Pawia 54.
 3603. i. Ruzgza Tekla, oficistino, ul. Leszno 99, m. 30.
 3604. i. Rybach Estera, ul. Karmelicka 15, m. 14.
 3605. i. Rybicka Kazimiera, oficistino de Pošt-Sparkaso, Leszno 99.
 3606. Rycer Nachman, ul. Żelazna 89, m. 19.
 3607. i. Ryszfeld Dora, lernantino, ul. Nalewki 43, m. 8.
 3608. i. Ryszfeld Frania, lernantino, ul. Nalewki 43, m. 8—6.
 3609. i. Ryszfeld Gucia, lernantino, ul. Nalewki 43, m. 8—6.
 3610. *Rytenberg Eugenjusz, teknika gvidanto de ruband fabriko, ul. Koszykowa 53, m. 39.
3611. i. Rzechtówna Bronka, studentino, ul. Twarda 28, m. 5.
 3612. i. Sachsówna Marja,, ul. Marszałkowska 62.
 3613. Dr. Saidman A., kuracisto, ul. Senatorska 6.
 3614. Dr. Salamon, kuracisto, ul. Nowolipie 32.
 3615. i. *Salamon Marja, oficistino, ul. Ś-to Jerska 30.
 3616. Sanger Mieczysław, ul. Towarowa 31.
 3617. Sapirsztejn Izaak, ul. Twarda 30.
 3618. Dr. Schlager, kuracisto, ul. Królewska 27.
 3619. i. Schoenman Nina, instruistino, Al. Jerozolimskie 43.
 3620. i. Seidengartówna Stefa, ul. Muranowska 24.
 3621. d. Śędziak Antoni, tajloro, ul. Bracka 5, m. 33.
 3622. Segał Eljasz, ul. Leszno 36.
 3623. i. *Senior Dorota Jadwiga, studentino, ul. Wspólna 24, m. 12.
 3624. Vacat.
 3625. Sigalin Robert, studento, ul. Krasińskiego 18, m. 43.
 3626. Sikora Władysław, gazeja laboranto, ul. Czerniakowska 208.
 3627. Sikorowa Wanda, oficistino, ul. Czerniakowska 208.
 3628. Sikorski Kazimierz, ul. Gęsia 79.
 3629. *Silberbogen Norbert, dentisto, ul. Królewska 41, m. 8.
 3630. i. *Silberbogen Stanisława, hejm-mastrino, ul. Królewska 41, m. 8.
 3631. d. Silberman Jerzy, lernanto, ul. Grzybowska 26, m. 3.
 Nask. 1913.
3632. i. Silberstein Helena, ul. Nowiniarska 8, m. 11.
 3633. Dr. Simchowicz T., kuracisto, ul. Złota 27.
 3634. i. Sinawer Ewa, ul. Twarda 46, m. 17.
 3635. i. Singerówna, ul. Mostowa 15, m. 15.
 3636. Skibski Aleksander, ul. Chmielna 128, m. 76.
 3637. Dr. Skłodowski J., kuracisto, Pl. 3 Krzyży 2.
 3638. Słowikowski Stanisław, ul. Szeroka 5, m. 18, Praga.
 2639. Sobierajczyk Mieczysław, sekr. de Pošt-Ministerio, Ministerstwo Poczł i Telegrafów.
 3640. i. Sokołow Lonia, ul. Dzielna 51.

3641. i. Sokołow Teofila, ul. Nowolipie 3.
3642. i. Sokolowerówna Sara, studentino, ul. Gęsia 11, m. 26.
3643. Sokołowski, profesoro, ul. Grzybowska 69, m. 8.
3644. Dr. Solnik Bernard, kuracisto, ul. Wilcza 47, m. 12.
3645. Dr. Sołowiejczyk A., kuracisto, ul. Chmielna 34.
3646. Sołowiejczyk Jerzy, studento, ul. Marszałkowska 118, m. 7.
3647. Sosnowski Jerzy, ul. Chłodna 68, m. 24.
3648. i. Sowińska Kazimiera, ul. Pawia 82.
3649. i. Dr. Srebrowicz Helena, kuracistino, ul. Rymarska 8. m. 4.
3650. S. Stangreciak J., Prezid. de Poštistoj, ul. Bednarska 25.
3651. Stankiewicz Antoni, statoficisto, ul. Kanonja 8.
3652. Dr. Stankiewicz, kuracisto, ul. Złota 3.
3653. Stororybiński Salomon, ul. Nowolipie 54.
3654. *Starowiejski Bernard, ul. Targowa 64, m. 38.
3655. *Stasiak Jan, instruisto, ul. Łochowska 40, m. 13.
3656. i. Steć Halina, ul. Orłona 7.
3657. *Steć Józef, tramvoj-konduktoro, Al. Wojska Polsk. 29, m. 56.
Filatelisto, aktiva esp. depost 1926.
3658. d. i. L. Steć Józefa, edzino de tramvojisto, Al. Wojska Polsk. 29, m. 56.
3659. i. Stein Marja, ul. Marszałkowska 142.
3660. i. Steinberżanka Stenia, studentino, ul. Nowogrodzka 17 m. 36.
3661. Stellman Leon, studento, ul. Złota 65a m. 67.
3662. Stellmann Oskar Jozna, studento, ul. Złota 65a m. 67.
3663. Sternicki Piotr, instuisto, ul. Pańska 92 m. 17.
3664. i. Studentówna Felicja, ul. Franciszkańska 21.
3665. Sudowicz Lucjan, studento, Żyd. Dom Akademicki.
3666. Vacat.
3667. Szaferman Zygmunt, ul. Kupiecka 6.
3668. *Szalla Jan, redaktoro, Sejm.
3669. i. Szapiro Ewa, ul. Muranowska 5.
3670. i. Szapiro Irena, studentino, ul. Ś-to Jerska 30.
3671. Szapiro D., kaj edzino, ul. Hortensja 3.
3672. Szapiro S., inĝeniero, ul. Warecka 10.
3673. i. Szapirówna Anka, ul. Dzielna 20 m. 33.
3674. i. Szatz Ewa, ul. Długa 8a, m. 4.
3675. S. Szczerba Teofil, lerneĵ-inspektoro, ul. Browarna 17 m. 18.
3676. Szczeska Lutka, ul. Leszno 27 m. 27.
3677. *Szemiót Władysław, tramvojisto, ul. Krasińskiego 18 m. 43.
3678. i. *Szenfeld Anna, ul. Złota 45.
3679. i. *Szenfeld Melanja, ul. Złota 45.
3680. *Szenkier Józef, studento, ul. Namiestnikowska 7.
3681. Dr. Szenkier D., kuracisto, ul. Niecała 14.
3682. Szeps Leon, tajloro, ul. Długa 12 m. 39b.
3683. i. Szewikówna Felicja, studentino, ul. Kupiecka 8 m. 4.
3684. Dr. Szlager, kuracisto, ul. Królewska 27.
3685. *Szlechter Jakób, dentist-teknikisto, ul. Raclawicka 3 m. 5.
3686. — Ks. Dr. Szienk Eugenjusz, pastro katol., ul. Rakowiecka 21.
3687. Szlęzak Marjan, studento, ul. Dzielna 69 m. 29.
3688. i. Szlosberg Rena, ul. Złota 65a.
3689. Szmitt Władysław, ul. Chłodna 39 m. 4.
3690. Szoliński Antoni, ul. Orła 10 m. 3.
3691. Vacat.
3692. Szperman Mieczysław, ul. Kupiecka 19, m. 13.

3693. i. Szpielbaum Sara, studentino, ul. Żelazna 73 m. 4.
 3694. i. Szpilbein Bela, ul. Twarda 22.
 3695. i. Szpilbein Stefanja, ul. Gęsia 29.
 3696. *Szpilbaum Hilary, komerc-librotenisto, ul. Skórczana 4, m. 37.
 3697. Szpilborg Hipolit, studento, ul. Chmielna 57, m. 6.
 3698. i. Szpirman Ruta, ul. Brzeska 5.
 3699. d. i. Szpirówna Alina, studentino, ul. Grzybowska 2.
 3700. i. Szreńska Andzia, lernantino, ul. Muranowsk 24, m. 41.
 3701. Szejnbaum Dawid, ul. Dzielna, 21.
 3702. Sztern Aleksander, kuracisto, Sienna 18, m. 4.
 3703. Sztokman Maks, stud. W. W. P. ul. Gliniana 2 m. 2.
 3704. d. Szulkin Michał, bibliotekisto, Stare Miasto 31.
 Magistro de filozofio, historiisto, n. pola, senkonfesia, interesigas pri problemoj de Ligo de Nacioj, moderna-historio, bibliotekscio.
 3705. Szumacher Bronisław, studento, ul. Senatorska 22, m. 38.
 3706. Dr. Szwarc A., kuracisto, ul. Żórawia 40.
 3707. i. Szwergold Paulina, instruistino, ul. Sienna 42, m. 19.
 3708. Szwertag Szlama, ul. Krochmalna 31, m. 56.
 3709. Szychter Daniel, ul. Zamenhofa 1.
 3710. i. Szydłowa Franciszka, ul. Nowolipie 12.
 3711. d. Szyff Abram, oficisto kaj studento, ul. Chłodna 18, m. 23.
 3712. i. Szyffko Sonia, ul. Rynkowa 11.
 3713. Szyfmanowicz Abram, ul. Pawia 62.
 3714. Szyldkret Uszer, ul. Smocza 10, m. 32.
 3715. i. Szyżkówna Feliksa, ul. Nowowiejska 8, m. 2.
 3716. Tace Mordka, studento, ul. Gęsia 11, m. 21a.
 3717. *Taler Elja, kontoristo, ul. Nowolipki 26, m. 12.
 Deziras koresp. kun eksterlandaj simpatiaj kaj junaj fraŭlinoj pri diversaj temoj.
 3718. L. Talko-Porzecki Maciej, inĝeniero, ul. Korzeniowskiego 6, m. 3.
 3719. Talman Leon, studento, ul. Muranowska 18, m. 20.
 3720. Taubenhauz Natan, ul. Nowolipie 17.
 3721. *Tauber Witold, seruristo, ul. Szczęśliwicka 27, m. 8.
 Nask. 1906, esp. depost 1927 lerta, interesigas pri tekniko, deziras korespondi pri diversaj temoj (liberpensulo).
 3722. *Teichfeld Ignacy, inĝeniero, Al. Jerozolimska 31.
 3723. Dr. Temerson, kuracisto, ul. Żelazna 2.
 3724. i. Tenenbaumówna Ewelina, studentino, ul. Pawia 3.
 3725. Teszner Fryderyk, ul. Łucka 15.
 3726. Dr. Teszner H., kuracisto, ul. Królewska 41.
 3727. Dr. Thursz D., kuracisto, ul. Chłodna 15.
 3728. S. Tołwiński Stanisław, estrar-membro de Konstru-Kooperativo, ul. Towiańskiego 24, kol. urzędnicza.
 3729. Tozbisz Tadeusz, voj-teknikisto, ul. Żelazna 47, m. 34.
 Trochimowski Mieczysław, ul. Nowogrodzka 22, m. 6.
 3731. i. Trokenheim Franciszka, Pl. Grzybowski 7.
 3732. i. Tromanówna Henryka, studentino, ul. Nowolipie 31, m. 13.
 3733. Dr. Tuchendler Antoni, kuracisto, Plac Saski 5.
 3734. i. Tulczyńska Sulamita, studentino, ul. Sienna 72, m. 0.
 3735. Tuler S. Mojżesz, kaj edzino, ul. Bielańska 7, m. 6.
 3736. i. Tuiska Elżbieta, studentino, ul. Pawia 46.
 3737. Tumarkin Jecheskiel, studento, Żyd. Dom Akademicki p. 224.

3738. d. **Tuskiewicz Bronisław**, oficisto, P. K. O. Biuro Kontowań I.
3739. i. **Dr. Turinowa**, kuracistino, ul. Marszałkowska 81.
3740. i. **Tymińska H.**, ul. Mokotowska 54, m. 15.
3741. **Tymiński Kazimierz**, ul. Hoża 10.
3742. **Usman Feliks**, studento, ul. Ogrodowa 27, m. 31.
3743. i. **Usmanówna Zofja**, ul. Ogrodowa 27, m. 31.
3744. **Uzdański Samson**, stud. P. W. ul. Leszno 15, m. 25.
3745. L. ***Wacholder Henryk**, oficisto, de Asekur.-Asocio, ul. Smocza 16.
3746. i. **Waffen Gucia**, ul. Ciepła 26, m. 24.
3747. i. **Wagensztein Gustawa**, ul. Miła 9.
3748. **Wagman Saul**, ul. Nowolipki 13, m. 7.
3749. **Wagner Mieczysław**, studento, ul. Mylna 9, m. 46.
3750. i. **Wajnman Anna**, ul. Królewska 35.
3751. i. **Wajtraub Fela**, ul. Muranowska 22.
3752. ***Dr. Wajsblum Marek**, gimnazia profesoro, ul. Wspólna 75, m. 15.
3753. **Wajsmann Franciszek**, ul. Twarda 26.
3754. **Walbersztadt Władysław**, ul. Pańska 105, m. 26.
3755. i. **Walszonok Dora**, studentino, ul. Leszno 6, m. 18.
3756. i. ***Warszawska Luta**, oficistino, ul. Twarda 15, m. 35.
3757. **Warszawski Jakób**, advokato, ul. Kredytowa 4.
3758. **Warszawski Ludwik**, advokato, ul. Sienna 32.
3759. i. **Wąchockier Bela**, ul. Mylna 9.
3760. **Dr. Wąsowski Stanisław**, kuracisto, Dworzec Wschodni.
3761. i. **Web Eugenja**, ul. Wolska 16.
3762. i. **Weinberg Bela**, ul. Twarda 22.
3763. **Weinberg Henryk**, ul. Nowiniarska 16, m. 26.
3764. D. i. ***Weinstein Halina**, studentino, instruistino de Esp., ul. Leszno 99, m. 5, tel. 798-37.
Gen. sekret. de Pola Stud. Esp. Societo; membro de Intern. Ĉe Instituto en Hago.
3765. i. **Weinstein Jadwiga**, oficistino, Leszno 99, m. 5.
3766. **Weinstein Jan**, Ministerio por Eksterlandaj Aferoj, Wierzbowa 1, -- Minist. Spraw Zagran.
3767. i. ***Weinstein Anna**, industriist-edzino, ul. Leszno 99, m. 5.
Deziras koresp. pri: vivo kaj kutimoj de popoloj kaj pri temoj sociaj.
3768. ***Weinthal Benjamin**, komercisto, ul. Graniczna 4.
3769. d. i. **Weisbaumówna Lola**, studentino, ul. Złota 40.
3770. **Weiselfisz Bernard**, ul. Przebieg 1, m. 8.
3771. **Dr. Wertheim, A.**, kuracisto, Al. Jerozolimska 27.
3772. **Dr. Weynert Br.**, kuracisto, ul. Marszałkowska 79.
3773. **Wieczorkowski Leon**, ul. Jasna 9, P. K. O.
3774. **Wiener Leon**, instruisto, Geśia 7a.
3775. **Wierny Ludwik**, studento, Al. Jerozolimska 75, m. 22.
3776. ***Wiesenfeld Edward, L. K.** dent-kuracisto, ul. Ogrodowa 3.
Reprezent. de ISOSEK por Polujo, Konto P.K.O. 24.736.
Deziras koresp. pri moroj, religioj kaj kulturo.
3777. **Więckowski Stefan**, ul. Nowolipie 69, m. 29.
3778. **Wilczyński Jan**, ul. Krochmalna 90, m. 23.
3779. **Wiener Henryk**, ul. Twarda 25.
3780. S. ***Wisła Maurycy**, frizisto, ul. Zamenhofska 72, m. 4.
Atentu-filatelistoj! Mi interŝanĝas P. M. laŭ Yvert minim. de 100 fr.

3781. Witelson Eugenjusz, ul. Miła 47, m. 64.
 3782. Wizenberg Jakób, stud. P. W. wydz. archit., ul. Złota 75.
 3783. i. S. *Własenko Marja-Magdalena, instruistino, ul. Moniuszki 2, m. 16,
 tel. 240-88.
 Nask. 1909, gimnazia eduk., nac. pola, konf. grek-ortodoksa.
 3784. > *Własenko Paweł, librotenisto, ul. Podwale 16, m. 15.
 3785. i. Włodaczówna Roma, ul. Solec 113.
 3786. Włodaks Władysław, ul. Wronia 35, m. 62.
 3787. i. Wojciechowska Helena, oficistino, ul. Szeroka 9, m. 3.
 3788. Wojda Józef, tramvojisto, ul. Kraszińskiego 16, m. 42.
 3789. i. *Wojdesławska Teofila, studentino, ul. Królewska 47, m. 3.
 3790. Wojnowski Tadeusz, ŝtatoficisto, ul. Podskarbińska 4, m. 21.
 3791. Woliński Henryk, kaj edzino Fanny,, juristoj, ul. Sienna 18, m. 14.
 3792. Wójcik, seruristo, ul. Chmielna 64.
 3793. Wróblewski, seruristo, ul. Bizeska 11.
 3794. *Wrześniński Roman, fervojisto, ul. Nieświeska 34, m. 2.
 3795. i. *Wrzeńska Julja, hejm-mastrino, ul. Nieświeska 34, m. 2.
 3796. i. Wugmeisterówna Mania,, ul. Twarda 10.
 3797. d. Wundhajler Aleksander, juristo, ul. Nowiniarska 4, m. 4.
 Nask. 1904, jura fakult. de Varsovia Universitato estrar-mem-
 bro de Akad. Esp. Rondo ĉe J. Akad. Hejmo, esp-to de post
 1928, lerte parol., interes. pri ekonomiko k. juro, deziras kores-
 pondi nur pri fakaj temoj:
 3798. *Dr. Wysokiński Stanisław, kuracisto, ul. Marszałkowska 81a, m. 8.
 Nask. 1868, polo, rom.-katol., kasisto de T.E.K.A: kaj membro
 de UEA, esp-to de post 35 jaroj.
 3799. L. *Zabielski Leonard, elektro-teknikisto, ul. Puławska 16, m. 12.
 3800. Zając Bronisław, ul. Solec 77.
 3801. *Zajączkowski Kazimierz, Ministeria Konsilanto, ul. Namiestni-
 kowska 4, m. 15.
 3802. Zajączkowski Stefan, voj-teknikisto, ul. Nowy-Zjazd 6, m. 23.
 3803. i. Zajman Roma, ul. Geŝia 73.
 3804. Zaksenhaus Izidor, ul. Złota 75, m. 73.
 3805. i. Zaksówna Teofila, ul. Miodowa 21.
 3806. i. Zalcenhendler Franciszka, ul. Ciepła 16.
 3807. Zalcztejn Rafał, ul. Graniczna 6.
 3808. i. Zalewska Antonina, oficistino, ul. Smolna 24, m. 11.
 3809. *Zalewski Antoni, tekn.-mekanikisto, ul. Czerw. Krzyża 20, m. 76.
 3810. i. Zameczyk Bronisława, ul. Hoża 7.
 3811. i. Zameczyk Cecylja, ĉe la gepatroj, ul. Solec 71, m. 82.
 3812. i. Zameczyk Helena, ul. Hoża 7.
 3813. *Dr. Zamenhof Adam, kuracisto, ul. Królewska 41.
 3814. *Dr. Zamenhof Feliks, mgr. de farmacio, ul. Marszałkowska 48.
 3815. i. *Zamenhof Helena, ul. Marszałkowska 48.
 3816. Dr. Zamenhof Henryk, kuracisto, ul. Senatorska 35.
 3817. i. Dr. Zamenhof Leokadja, kuracistino, ul. Marszałkowska 125.
 3818. *Dr. Zamenhof Leon, kuracisto, ul. Marszałkowska 125.
 3819. i. *Zamenhof Lidja, instruistino, ul. Królewska 41.
 3820. Zamenhof Mieczysław, studento, ul. Senatorska 36.
 3821. i. *Dr. Zamenhof Wanda, kuracistino, ul. Królewska 41.
 3822. i. *Dr. Zamenhof Zofja, kuracistino, ul. Królewska 41.
 3823. i. Zarzycka Marja, oficistino, ul. Nowogrodzka 22, m. 6.

3824. *Zawada Jan, librotren. - korespondanto, M. O. Czerniaków, ul. Zaciszna 2, m. 5.
Kooperativisto, lab. ĉe la „Centrejo de Konsum-Kooperativoj de Pollando“, ul. Grażyny 13. Mokotów-Warszawa. Redaktinto de tiu-ĉi libro. Deziras—krom la Adreslibra—korespondadon nur kun seriozaj teoriuloj kaj praktikuloj de kooperativismo kaj komunuma mastrumado.
3825. d. i. Zawada-Klus Wanda, abiturientino, ul. Zaciszna 2, m. 5, M. O. Czerniaków.
Deziras korespondi pri aviado kaj aeronautiko inter virinoj.
3826. S. Zawadzki Bolesław, kooperativisto, ul. Zaciszna 2. M. O. Czerniaków.
3827. i. Ząbek Sara, ul. Grzybowska 18.
3828. i. *Ząbkowska Maryla, brodistino, ul. Muranowska 44, m. 46.
3829. i. Zeldmanówna Bronisława, studentino, ul. Orla 13, m. 15.
3830. Zieliński, ul. Filtrowa 68.
3831. *Zieliński Mieczysław, komunuma oficisto, ul. Wielicka 33, m. 41.
3832. i. Zolberżanka Mita, studentino, ul. Muranowska 11, m. 12.
3833. Zorman Jakób, ul. Żelazna 95b.
3834. i. Zylbercan Hela, ul. Twarda 5, m. 38a.
3835. i. Zylberżanka Gustawa, studentino, ul. Bonifraterska 17, m. 3.
3836. i. Zyskind Fania, ul. Pańska 78.
3837. i. Zyskind Hala, ul. Pańska 78.
3838. i. Zysman Stenia, stud. W. S. H., ul. Koszykowa 28.
3839. Zysman Juljusz, stud. de Universitato, ul. Koszykowa 28.
3840. d. Żaroń Ludwik, tramvoĵisto, ul. Chmielna 67, m. 14.

POLAJ ESPERANTISTOJ EKSTERLANDE.

(Listo tre nekompleta, ĉar ni tiudirekte tute ne enketis, presiginte nur niajn certajn korespondantojn aŭ mem-anoncintojn. En dua eldono ĝi kompletiĝos).

Ameriko Norda.

3841. Bartosz Adam, redaktoro de „Jedność-Polonia“, 1727 Fleet-Str. Baltimore, Md. Usono.
3842. Budny Walenty, 922 — 8 th. Ave, Milwaukee, Wis.
3843. Donner Walter, A., 17308 Mapleboro Road, Maple Heights (Bedford P. O.), Ohio, U. S. A.
3844. Zilberberg Mozes Aron, Major st. 6, Toronto - Canada.

Ameriko Centra.

3845. Jagoda Moryc, Tela, Honduras, Centra Ameriko.

Ameriko Suda.

3846. Scizorik Jakób, Aracz 569, Buenos Aires, Argentina.

Austrio.

3847. Dr. Korbel H., Wien, Reisnerstr. 36.

Belgio,

3848. *Nacewski Antoni, Prowinciestr. 192, ĉe H. Zajf. Antverpen.
Polit. elmigranto, nask. 1902, sennac. k. senkonfesia, esp. depost
1926, bone parolanta, deziras korespondi pri: marksismo, kemio,
tekniko kaj naturscienco.

Brazilo.

3849. Krawczuk Aleksander, Rua Sete Setembro 219. Rio de Janeiro.

Cehoslovakujo.

3850. *Boconowice 19, poczta Jabłonków, Silezio.*
*Skulina Franciszek, instruisto (nauczyciel).

Brno.

3851. Hennenfeld Leon, inĝeniero, Deutsche Technische Hochschule.

Darków, poczta Frysztat, Silezio.

3852. Lipka Leon, ministro, (górnik).

Granice, poczta Karwina, Silezio.

3853. Krochmolny Józef, ministro (górnik).

Husowa 1627, poczta Karwina, Silezio.

3854. Niemiec Teodor, ministro (górnik).

Karwina, Silezio.

3855. Drobisz Józef, Nr. domu 1364.

Końskie, poczta Trzyniec, Silezio.

3856. Steć Jan, Nr. 258.

Łąki n. Olzą, Silezio (Louky n. Olzou).

3857. Cieślaz Józef, ministro (górnik), Nr. 367.

3858. d. Bartulec Paulo, Nr. 42.
Deziras koresp. kaj interŝanĝi ilustr. poŝt kartojn (bildflanke),
poŝtmarkojn kun la tuta mondo; mi proponas al samideanoj
sendi reciproke poŝt-kartojn migrantajn.

Łazy, Silezio.

3859. Witosz Franciszek, ministro (górnik),

Łyżbice, poczta Wędrynia, Silezio.

3860. Milerski Karol, pentristo (malarz).

Nydek, poczta Bystrzyca, Silezio.

3861. Bartulec Jan, ferfandisto, Nr. 235.

3862. *Kajfosz Jan, ministro (górnik).

3863. d. Mitrega Józef, masonisto, Nr. 59.

3864. Pilch Józef, ladisto, Nr. 236.

3865. Turoń Józef, ferfandisto, Nr. 22.

3866. Turoń Paweł, ferfandisto, Nr. 164.

Olbrachcice, poczta Stonawa, Silezio.

3867. Kalina Izydor, masonisto (murarz),
3868. Kalina Karol, ministo (górnik).
3869. Palowski Augustyn, ministo, (górnik), Nr. 210.
3870. Siostrzonek Teodor, ministo, (górnik), Nr. 70.

P r a h a.

3871. *Reiter Izrael, studento de medicino, ul. Katerzinska (Fakulta Lekarska).
Izolulo, abon. de „Pola Esp.“, k. „La Revuo Orienta“; deziras korespondi pri geografi-turismaj, politikaj k. sciencaj temoj.
3872. Zelcer D., u Vaclava Tichoty, Nusle, ul. Svatoslavova 38, dv. 7.

Roj, poczta Frysztat, Silezio.

3873. Sztwiertnia Jan, oficisto. Nr. 175.

Stonawa, Silezio.

3874. i. Badurówna Emilja, kudristino (krawcowa).
3875. Balicki Józef, kooperat. magazenido, Nr. 378.
3876. Bubik Franciszek, botisto, Nr. 460.
3877. Bubik Paweł, kooperativa labor., Nr. 460.
3878. Cielecki Jan, ministo (górnik), Nr. 599.
3879. Gałuszka Rudolf, ministo (górnik).
3880. Kuchejda Ferdynand, magazenido, (magazynier).
3881. Mieczka Józef, bakista lernanto, (ucezi piekarski).
3882. Palarczyk Henryk, kooperat.-estro, (kierow. spółdz.).
3883. i. Stoszkowa Barbara, dom-mastrino, Nr. 158.
3884. Wojtas Michał, ministo, (górnik).
3885. i. Włochówna Zofja, servistino (służąca).

Sucha Górna, Silezio.

3886. Kaczyński Alojzy, ministo, (górnik), 378.
3887. Kaczyński Józef, ministo, (górnik), Nr. 347.
3888. Kuczera Jan, ministo, (górnik), Nr. 35.
3889. Suchanek Jan, botisto, Nr. 378.
3890. Tomczak Franciszek, ministo, (górnik), Nr. 245.

Trzyniec, Silezio.

3891. *Szlaue Jan, filo de segej - posedanto, „Stolarnia i pila“, Nr. 302.
Nask. 1913, komerca lernejo, sileziano, protestanto, esp. de post 1929; membro de Junulara Protestanta Ĥoro, de gimnast. Societo „Sokol“, sporta - pitkluda klubo. Deziras interŝanĝi fotojn k. poŝkartojn; parolas ankaŭ ĉelie kaj germane.

Żywocice, Silezio de Cieszyn.

3892. Mrózek Karol, ministo, (górnik), Pacalówka.

F r a n c u j o.

Lâon.

3893. *Szwarc Heré, tradukisto, 6 bis rue de l'Arquebuse.

Montpiellier (Herault).

3894. d. **Zelbsztejn** Urjasz, studento, chez M-me Mistral; Avenue d'Assas, rue S-t Pierre de Trivicy, (vidu „Wilno“).

Paris.

3895. d. ***Grenkamp-Kornfeld** Salo, publicisto, 117 Bd. Jourdan, Paris 14e.
3896. **Langer** Ignacy, fabrikanto, 84, rue Pixérecourt 84, Paris III.

Litovujo.

3897. **Ks. Tułaba Feliks**, pastro mariavita, **Kruki** — Litwa.

Sovet-Unio (U.S.S.R.).

3898. **Tananiewicz**, Siewiernaja ulica, Nr. 140, **Gorod Krapotkin**, Sew. Kawkaz.
3899. **Hryniewicz W.**, ul. Mecznikowa 4 — 1, **Odessa**.
3900. **Wernikowski Alberto**, 9 linja Nr. 70, **Omsk**.

KOMPLETIGOJ KAJ ALIGINTOJ DUM LA PRESADO.

Augustów.

3901. i. **Blacharska** Atja, ul. Kilińskiego 3.

Baranowicze.

3902. D. **Gelfand** Abram, komercisto, ul. Sadowa 38.

Będzin.

3903. **Djament** Rubin, ul. Czeladzka 5.

Białystok.

3904. i. **Adaszko** Rachela, ul. Polna 27.
3905. **Greblowski** Aron, ul. Kilińskiego 8.
3906. **Wajnberg** M., ul. Kościuszki 29.
3907. **Wasilewski** Jan, kooperativa revizoro, Szosa Żółtowska 1, Oddział „Spolem“.

Bielsko.

3908. i. **Haas** Blanka, kuracist-edzino, ul. Kolejowa 11.

Bydgoszcz.

3909. **Bartkowski** N., lernanto, ul. Świętojańska 17.
3910. **Dorożyński** N., lernanto, Zbożowy Rynek 9.
3911. **Krosicki** N., lernanto, ul. Ossolińskich 19.
3912. **Malcan** N., lernanto, ul. Promenada 6.

Ciechanów.

3913. i. **Formówna** Marja, ul. Fabryczna 13.

Częstochowa.

- 3913a. ing. **Trochimowski** Mieczysław, skrz. poczt. 141, identa kun Nr. 3730 Warszawa.

Dąbrowa Górnicza.

3914. Fisz Aron, ul. Kr. Jana Sobieskiego 7.
3915. Piszczyk Czesław, ul. Narutowicza 24.

Derażne, pow. Kostopolski.

3916. d. i. Kalconówna Lija, farmaceutka, Apteka.

Gliniany, poczta Przemyśl.

3917. Dr. Rothfeld J., kuracisto.

Iwonicz, Małopolska.

3918. i. Kon Irena, Stara Poczta.

Jaremcze, Małop. Wsch.

3919. Wittlin, pensjonat, Willa Lwowianka.

Kalisz.

3920. Grunis St., ul. Nowa 3.

Katowice.

3921. Bołynek Józef, ul. Bytomska 14, Orzegów.
3922. Bonk Engelbert, ul. Limanowskiego 13, Załęże.
3923. i. Bonk Martha, ul. Ks. Strzybnego 15, Załęże.
3924. Cieśla Gottfrid, ul. Wincentego Pola 2.
3925. i. Dziendzierz Klara, ul. Bocheńskiego 7, Załęże.
3926. Fischer Rufin, ul. Wojciechowskiego 40, Załęże.
3927. Foitzik Franciszek, ul. Limanowskiego 22, Załęże.
3928. Gaza Erwin, ul. Limanowskiego 22, Załęże.
3929. Jagsz Feliks, ul. Słowackiego 21.
3930. i. Janitza Grete, ul. Wojciechowskiego 11, Załęże.
3931. i. Janitza Hedel, ul. Macieja 2, Załęże.
3932. Janitza Petro, ul. Macieja 2, Załęże.
3933. Janitzek Stefan, ul. Poniatowskiego 7.
3934. i. Jordan Ewa, ul. Wojciechowskiego 90, Załęże.
3935. i. Jordan Małgorzata, ul. Wojciechowskiego 90, Załęże.
3936. Józefus Ewald, ul. Wojciechowskiego 143, Załęże.
3937. Kalisch Johann, ul. Ks. Strzybnego 48, Załęże.
3938. Kartosz Władysław, Kol. Wujek 42.
3939. Kempik Leon, ul. Janasza 15, Załęże.
3940. Kirschner Wiktor, ul. Wojciechowskiego 54, Załęże.
3941. Krafczyk Franciszek, ul. Anioła 6, Załęże.
3942. Krafczyk Teofil, ul. Narutowicza 5a, Załęże.
3943. Kukurudza Zenobius, ul. Obroki 101, Załęże.
3944. i. Kurek Hildegarda, ul. Wojciechowskiego 22, Załęże.
3945. Labuś Jan, ul. Wilsona 23, Załęże.
3946. Leopold Wilhelm, ul. Karbowa 44.
3947. Łukaszek Jan, ul. Wojciechowskiego 138, Załęże.
3948. Marcinkowski Paweł, ul. Słowackiego 21.
3949. i. Olesch Elżbieta, ul. Limanowskiego 14, Załęże.
3950. Olesch Franciszek, ul. Wojciechowskiego 126, Załęże.
3951. Osiecki Gottfried, ul. Limanowskiego 12, Załęże.
3952. Otremba Józef, ul. Lud. Labusa 1, Załęże.
3953. i. Palowska Alicja, ul. Lisa 4, Załęże.
3954. Piecha Alfred, ul. Limanowskiego 6, Załęże.
3955. Pietruszka Józef, ul. Lisa 4, Załęże.
3956. Pietruszka Zygfryd, ul. Lisa 4, Załęże.

3957. Rybnicki Paweł, ul. Wojciechowskiego 90, Załęże.
 3958. i. Ryguła Wanda, ul. Wojciechowskiego 138, Załęże.
 3959. i. Schikora Fränzi, ul. Zarębskiego 11, Załęże.
 3960. Schikora Konrad, ul. Zarębskiego 11, Załęże.
 3961. Schlattka Wilhelm, ul. Ks. Pośpiecha 13, Załęże.
 3962. Schwalbe Jerzy, ul. Narutowicza 9, Załęże.
 3963. i. Schwarz Adelheid, Kopalnia „Kleofas“, Załęże.
 3964. Smolak Michał, ul. Narutowicza 9, Załęże.
 3965. Sobczyk Paweł, ul. Janasza 7, Załęże.
 3966. Sowa Alfons, Obroki, Załęże.
 3967. i. Szołtysek Elżbieta, ul. Becko 3, Załęże.
 3968. Wawrztzko Eryk, ul. Limanowskiego 13, Załęże.
 3969. Wilczek Edward, ul. Pokoju 16, Załęże.
 3970. Wojaczyk Emil, ul. Limanowskiego 1, Załęże.
 3971. Wolf Elfrick, ul. Batorego 9, Załęże.
 3972. Wolny Stanisław, ul. Załęska Hałda 36.
 3973. Zajchowski Zygmunt, statoficisto, Wydział Ośw. Publ., Wojew. Śląskie, pokój 767.
 3974. Zeik Anton, ul. Wilsona 5, Załęże.

Kielce obok Nieświeża.

3975. i. Lubczyńska Stanisława, 9 Baon K. O. P.

Knurów, G. Śląsk.

3976. Kolodziej Antoni, ferojisto, Sypialnia.

Kołomyja.

3977. Kossak Aleksy, ul. Tarnowskich 31a.
 3978. Onyszczuk Jarosław, ul. Słowackiego 45.

Kowalewo, Pomorze.

3979. Bayer Günther, lernanto.

Kraków.

3980. i. Grzywińska Helena, ul. Karmelicka 9.
 3981. d. Job Leon, ul. Mazowiecka 16.
 3982. d. Komala Józef, ul. Mazowiecka 12.
 3983. Dr. Kupczyński Tadeusz, profesoro, Kuratorjum Szkolne.
 3984. Mayer Emil, ul. Lelewela 9.
 3985. i. Słowikówna Kazimiera, ul. Mazowiecka 9.

Krzemieniec, Wołyń.

3986. Rajz Abr., ul. Kładkowa 16.

Ligota Woźnicka, pow. Lubliniec, G. Śląsk.

3987. Muzik Jan.

Lublin.

3988. Aspiz, ul. Krak. Przedmieście 18, w firmie Szpeta.
 3989. Erlich G. H., ul. Krzywicka 16/4.

Lwów.

3990. d. Gaweł Antoni, aeroplan-mekanikisto, 6 p. lotn., 61 esk. Lwów 22.
 3991. Gottlieb Rachel, ul. Janowska 26.
 3992. Chajis Salo, ul. Kielecka 10.
 3993. d. Sobota Zygmunt, ul. Pełczyńskiego 7a.
 Blindulo, deziras korespondi pri radio, poezio, literaturo, vojaĝoj k. t. s.

Łańcut, Małopolska.

3994. i. Lencznar Marja, ul. Ogrodowa.

Łaziska Górne, koło Katowic, Silesio.

3995. Kachel Franciszek, ul. Orzeszka 16.

3996. Kachel Sylwester, ul. Dworcowa 19.

3997. Kempa Józef, ul. Wodociągowa 6.

3998. Krzyż Wilem, ul. Orzeszka 21.

3999. Loska Karol, Wieś 41.

4000. Loska Paweł, ul. Wodociągowa 6.

4001. Ryguła Bruno, Wieś 31.

4002. Ryguła Emil, ul. Dworcowa 26.

4003. Skrobol Augustyn, ul. Dworcowa 27.

4004. Strzelczyk Józef, ul. Dworcowa 4.

Łódź.

4005. i. Cyrus Helena, „Labor“-anino, ul. Mickiewicza 8.

4006. i. Goldsztajn Ruta kaj Frania, ul. Nowomiejska 11.

4007. i. Gorlicka Zofja, ul. Zawadzka 6.

4008. i. Grabowiecka Ewa, ul. Piłsudskiego 51.

4009. i. Hajman Ola, ul. Lipowa 56.

4010. i. Kniderman Truda, ul. Nawrot 51.

4011. i. Kornreich Gina, ul. Grodzka 21, Zw. Kredytowy.

4012. i. Nast Amalja, Księgarnia Fiszera.

4013. Rogoziński Jan Waclaw, ul. Wiznera 21.

4014. Warszawski Jakób, ul. Piotrkowska 29.

Mińsk Mazowiecki.

4015: Kaminkowski Moszek, laboristo (pracownik), ul. Siennicka 2.

4016. i. Trojna Pola, komerc-laborantino, ul. Warszawska 40.

4017. Węgiel Abram, komerc-laboranto, ul. Piłsudskiego 3.

Mszczonów.

4018. Ks. Nowakowski Jan, pastro.

Nowa Wieś ad Katowice.

4019. Müller Alfred, ul. 3 Maja 6.

Nowe Miasto n. Drwęcą.

4020. Waldowski Antoni, poštisto, Urząd Pocztowy.

Nowe Miasto n. Wisłą, pow. Jarocin.

4021. Kaźmierczak, poštisto,

Nowy Sącz.

4022. Kuchel Arno, brosiso, ul. Kazimierza 31.

4023. i. Siiberman Emilja, ul. Kazimierza 31.

Ostrowiec nad Kamińcem.

4024. Dr. Jeleń A., kuracisto.

Peremiłów, poczta Chorostków, woj. Tarnopolskie.

4025. d. i. Śliwińska Marja, instruistino, (nauczycielka).

Radom.

4026. Kozłowski Karol, ul. Słowackiego 59.

4027. Nowopolski Salomon, komerc-agento, ul. Spacerowa 9.

Równe.

4028. Cejtin Nioma, ul. Hallera 11.

Siedlce.

4029. Sienkowski Eugenjusz, ul. Piłsudskiego 82.

4030. Sienkowska Helena, ul. Piłsudskiego 82.

4031. d. Wołosz J., fervejo konduktoro, ul. Ks. Brzóska 15.

4032. Zbroziński Feliks, skrz. pocztowa 61.

Siedliszcza nad Wieprzem,

4033. Dr. Silberstein Karol,

Sosnowiec.

4034. Jędrasz Mieczysław, ul. Sadowa 6.

Stryj.

4035. i. Seeman Regina, ul. Lwowska 4.

Suleczyno, pow. Kartuzy, Pomorze.

4036. Deja Marcin, orgelisto.

4037. i. Kreftówna Helena, kaj Józefa.

4038. i. Żywicka Jadwiga, kaj Zofja.

Tarnów.

4039. Ciołkosz Adam, Parlament (Sejm) Deputito kaj juristo.

4040. Iwanicki Jan, polit. malliberulo, Więzienie.

Teodorówka, poczta Dukla, Małopolska.

4041. L. d. Krowicki Jakób, ligna laboristo,
Nask. 1882, 4 gimn. klas., senkonfesia, socie radikala, deziras
korespondi pri: politiko, historio de religioj, filozofio.

Torki, poczta Stojanów, woj. Lwowskie.

4042. d. Ołeksyn Aleksander, abs. de Komerc-lernejo.

Wołosianka, poczta Sławsko, powiat Skole.

4043. Eisenstein Salomon, membro, de UEA.

Wronki, woj. Poznańskie.

4044. Drygierczyk Antoni, polit. malliberulo, Więzienie.

Zagożdżon, pow. Kozienice.

4045. Faron Roman, P.W. P.

Zakopane.

4046. i. Trybułowa z Kronenbergów Zofja, Księgarnia.

EKSTERLANDO.**London.**

4047. i. Wrześniewska de la Bruyère E., 5, Salem Mansions, London W. 2.

Petrvald (Pietwałd) Śląsk Czeski, Ĉeĥioslovakujo.

4048. Pawelek Henryk, piano-agordisto, Nr. 870.

Ropica, Śląsk Czeski, Ĉeĥioslovakujo.

4049. Pończa Józef, Nr. 64.

Indjana, U. S. A.

4050. Kubacki J., pastro katolika,

WARSZAWA.

4051. i. Kryńska Lucyna, ul. Młynarska 14, m. 120.
 4052. Kuncewicz Władysław, Redutowa 13.
 4053. d. Marjański Waclaw, ul. Madalińskiego 25, m. 12.
 4054. Osmólski Juljan, ul. Szara 4, m. 34.
 4055. Piwnicki N., gazeja laboranto, ul. Czerniakowska 215.
 4056. Rottel H., ul. Tamka 25, m. 1.
 4057. i. Szpizman Ruta, ul. Brzeska 5, m. 27, Praga.
 4058. Wójcik Antoni, kaj edzino Władysława, ul. Konarskiego 1, m. 30.
 4059. Woyde Waclaw, ul. Żórawia 38, m. 14.
 4060. Zwirlich Władysław, ul. Żórawia 15.

Fino de l' Adresaro.

INDEKSO LAŬ - FAKA.

Same kiel ĉe la sekvontaj indeksoj, la ciferoj rilatas nur al teksto presita en la Adreslibro (krom „Esperantaj - eldonantoj“, kiujn ni laŭ propra scio kompletigis).

La centoj ripetigantaj estas mallongige forlasitaj; ekz. anstataŭ 2520, 2555, = 2520, 55.

Abelistoj: 2520, 55. Abiturient(in)oj: 403, 964, 1758, 1870, 1935, 2121, 2614, 2634, 2807, 3825. Administranto: 2647. Advokatoj: 851, 1439, 2484, 2525, 2649, 2724, 2816, 39, 2968, 3033, 3396, 3757, 58. Agentoj komercaj: 84, 2873, 3592, 4027. Agrikultuistoj kaj agronomoj: 632, 872, 2275 (tekn.), 2311 (inĉ.), 28. Akuŝistinoj: 653. Arbaristoj kaj arbar-ingenieroj: 915, 51, 1102, 1350, 1362, 2126, 2789, 2955. Arkitektoj: 1166, 1937, Artist - pentrist(in)oj: 3421. Automobilistoj: 122, 2083, 2504, 2642, 89. Fakistoj: 100, 656, 1238, 3881. Barestoj: 25, 744. Best-kuracistino: 2980. Bibliotekist(in)oj: 662, 97, 933, 2168, (universit), 2917, 3425, 3704. Botistoj: 924, 63, 1773, 2002, 04, 99, 2130, 2503, 2876, 89. Brodist(in)oj: 2009, 2971, 3828. Brosist(in)oj: 2264, 2912, 96, 4022. Ceramikistoj: 673. Capelist(in)oj: 1311, 2386. Carpentistoj: 1993, 2106, 2291. Dentist(in)oj: 3, 181, 352, 870, 1176, 1465, 1627, 3219, 3629, 3776. Dent-teknikistoj: 17, 124, 514, 2296, 2505, 2841, 3360, 64, 3685. Destilistoj: 1112. Direktoroj: 630; 1257, 1709 (industri-), 1780 (fabrik-), 2055 (fabrik-), 2303, 2872 (bank-). Dramat-artist(in)oj: 884, 1490, 2037, 2659, 2664, 2666, 2672, 3000, 3088. Ekspediist(in)oj: 182, 1416, 3451. Eksperto: 1262. Elektro-teknikistoj kaj mekanikistoj: 789, 930, 1010, 1276, 1663, 1854, 72, 84, 2284, 2572, 90, 3799. Fabrikantoj: 353, 3896. Fajlistoj: 2461. Farmaciistoj kaj drogistoj: 332, 95, 600, 24, 26, 86, 1051, 1258; 1420; 1796; 2128; 2625; 2827; 57; 3047; 3516; 94, 3814, 3916. Ferfandistoj: 2899, 3861, 65, 66. Fervojistoj kaj fervoj oficistoj: 463, 87, 567, 71, 75, 77, 969; 70, 1052, 86, 1119, 1363, 65 (telegr.) 72, 74, 88, 1401, 36, 72, 1824, 69, 86, 1927, 2104, 2217, 2317; 59; 2568; 2621, 27, 2798, 3485, 3794, 3976, 4031. Flegist(in)oj: 1146, 1880, 1965, 2219. Forĝistoj: 376, 1995, 1974, 2286. Fornistoj kaj kaŝelistoj: 2003, 10, 3060. Fotografistoj: 300, 908, 1097, 2320, 2474, 2808. Frizist(in)oj: 738, 1352; 1505, 1857, 2619, 2914, 3512, 3780. Gamaŝistoj: 161, 728, 2214, 2498, 2514, 2858, 59, 2911. Gardisto: 636. Gazej-laborantoj: 3044, 87, 3626. Geometro: 1820. Grafikistoj: 513. Gum-teknikistoj: 1754. Ĝardeni-

stoj: 1427, 2339 (instr.), Hejm-mastrinoj: 934, 1158, 60, 96, 1248, 52, 1322
 1470, 2216, 23, 36, 2314, 2535, 40, 65; 2921, 43, 3283, 2630; 58; 3767;
 95, 3883, 3908. Hejtistoj: 1878, 2563. Horloĝistoj: 2345, 2422. Hotelpo-
 sedanto: 2506. Ĥemiisto: 2885. Industriistoj: 8, 382, 1259, 1313, 2232,
 2542, 2927, 3445. Infanistino: 1335. Inĝenieroj: 865, 943, 1032, 1197, 1247,
 97, 1361, 1414, 1746, 88, 1803 (elektr.), 16 (teks.), 1936, 2055 (Ĥemio), 2122,
 37, 2330, 2413, 75, 3513; 50: 3672, 3718, 22, 3851; 3913a). Inspektorj: 645 (ko-
 munuma), 1032 (labor-), 1099 (abeleja), 1469 (lerneja), 3675 (lerneja). In-
 struistinoj: 2, 15, 34, 125, 375, 583, 85, 95, 649, 51, 60; 19; 71; 86; 93; 911;
 12, 17, 27, 55, 1125, 39, 1229, 1304, 1403, 1519, 21; 22; 69; 70; 72; 1616;
 23; 1740, 1818, 30, 53, 56; 90; 1985; 97; 2045; 48; 50; 54; 2179; 2205; 21,
 76, 92, 2323, 60, 68/69, 2547, 80/81, 2630, 32/33; 44; 92/93; 98/99; 2702;
 06, 2818 (muziko), 69, 92, 2924 (priv.), 31, 40, 98, 3104, 3501 (muz.); 14;
 3619, 3707; 83; 3819; 4025. Instruistoj de popollernejoj k. lernej - estroj:
 4, 6, 14, 16, 18, 126, 151, 355, 61, 73; 86, 93; 97; 409; 44; 57; 647;
 50, 58, 76, 82, 98, 809, 18, 24, 31, 43, 57; 62; 63; 67; 74; 77; 85;
 91; 907; 10; 14, 23; 25, 26, 42, 49, 53, 61; 67, 68; 71; 72; 73; 1104;
 05; 1200, 63, 1307, 23, 24, 25, 26, 29, 31, 49; 60; 1412; 15; 1511; 13;
 16, 36; 39; 64; 1745; 72; 1802 (gimmast.), 19; 26; 35; 39; 67; 68; 88; 89,
 91, 1988, 92; 2017; 18; 38; 46; 58; 69/70, 2107, 31; 36; 45, 46; 59, 70, 78, 80;
 81, 85, 88, 97, 2243; 50/51, 59, 61, 93/4, 5; 2333; 61; 67; 71/72; 76; 2423;
 85; 2515, 19; 43/44, 47/48; 49, 50, 52, 94, 2611; 13 (emer.); 15, 26, 74;
 75, 90, 2700, 03, 07, 09, 13, 14, 17; 36; 52; 2838; 50; 76; 82; 83; 88;
 91; 93, 2918, 28, 29, 35, 44; 45; 3151; 3214, 86, 3323, 38, 3436; 3512 (eduk.);
 86; 3655, 63, 3774; 3850. Invalidoj milit.: 1265, 3426, 31. Juĝistoj kaj
 prokuroroj: 401, 889, 1392, 1502, 1860, 2337, 2695, 2712. Juristoj: 966, 1122,
 68, 1260a), 2680; 2732, 3356, 3406, 3547; 3791; 97; Juvelistoj: 2113. Jurnali-
 stoj: 310, 407, 779, 962, 1737, 81, 1807, 3251, 3895. Kadetoj vidu Ĥelmno,
 paĝo 73/4 inter 575 — 605. Kaldronistoj: 1919, 2886. Kalkulistoj: 2241,
 3267 (grafik), Kamparano: 828. Kelnero: 1510. Komerc - laborantoj kaj
 oficistoj: 388, 947, 1488, 1665, 93, 1714, 67, 1809, 17; 2041; 2302; 47; 2480,
 2641, 2805, 51, 3339, 4016, 17. Komercist(in)oj kaj komercantoj: 85, 108,
 540, 625, 27, 90, 887, 939, 96, 1064, 78, 96; 1128; 43; 57; 63; 94; 1235;
 71; 1367, 89; 1419; 1687, 99, 1703, 04, 47, 57; 1804, 1987; 2186; 2312;
 31, 50; 53; 2493, 2508, 2682, 2897, 98, 2903, 3119, 28; 3381; 90; 3400,
 3595, 3768, 3902. Kompostistoj: 265, 579, 80, 592, 1480, 1785, 3051, 3238,
 54, 3511, 71. Konstruistoj: 461, 1298, 1906, 2340, 2689 (automob.). Kor-
 bisto: 2987. Korespondant(in)oj komercaj: 936, 1678, 91, 2020, 3089, 3249,
 3824,

Kuracistoj: 123, 390, 479; 646; 87; 821; 69; 75; 946, 84, 1090, 92;
 95; 1101, 42; 47; 49; 51; 56; 64; 70, 71, 75; 79, 92; 98; 1201, 09; 10, 17,
 21 26, 27, 33, 44, 53, 54, 1305, 06, 58, 96, 1405,
 40, 48, 50; 55, 57; 97; 1504, 1683, 1700, 20, 71; 84; 94; 1814, 45, 2025,
 42, 43; 2105, 54; 62; 2215; 18; 22; 26, 29, 56; 97; 2318, 22, 25, 35; 54;
 65, 2546, 2629, 2754, 55, 61, 65, 95, 2809, 66, 2901, 41, 42; 51; 84;
 90; 94; 3011, 28, 29, 31; 38; 46, 49; 50; 59; 74; 75; 3110, 18, 22, 23;
 48; 50, 53, 64; 69, 84, 91, 3203, 22, 25, 26, 27, 37; 57; 61; 71; 85; 3303;
 05; 06, 07; 13; 34; 42; 45; 50; 3361; 63; 76, 79; 80; 85, 94; 3404, 05,
 07; 12; 33; 40; 47, 54, 58, 66, 74; 75; 80; 81, 97, 3500, 08, 20; 25, 36,
 39, 40, 49, 53, 55; 60; 61; 74; 99; 3613; 14, 18; 33; 37; 44; 45; 49, 52,
 81, 84, 3702, 06, 23, 26, 27; 33; 39; 60; 71; 72, 98; 3813; 16, 17, 18; 21;
 22, 3917, 4024, (vidu rimarkon aliflanke).

Rimarko: Pro bedaŭrinda miskopreno povas esti, ke estis notitaj kelkaj Droj de aliaj sciencoj inter Droj de medicino — kion teknike ni ne plu povis kontroli. Pardonpetante — ni petas je alsendo de korekto al la Redakcio.

Kovril-farist(in)o: 2906. Kudristinoj: 56, 618, 20, 812, 1994, 96, 98, 99, 2000, 05, 06, 07, 08, 3874. Kuiristo: 2381. Laborist(in)o: 254, 558, 644, 52, 67, 81, 750, 61, 72, 873, 906, 52; 1117; 40; 1336; 40; 1514; 1661; 67, 69, 90, 1800, 38, 99, 1902, 42, 43; 44; 1945, 46; 47; 48; 52; 59; 62; 63; 67; 68; 70; 72, 75; 76; 77; 78, 79, 80, 2280, 88, 2357; 78; 85; 2566, 74/75, 2880, 3569, 4015, 4041, (ligna). Ladisto: 3864. Ledlaboristoj: 1769, 2262. Lernantinoj de mez- meti- kaj popol- lernejoj: 420, 65, 80, 524, 44, 70, 668, 1232, 1399, 1407, 22, 59; 2500; 10; 2643 (ritm.), 56; 2723; 28; 63; 2823; 25; 43, 44, 2947, 88, 3012, 34, 3157, 3296; 3419; 46; 60; 88; 3607, 08; 09; 3700. Lernantoj de mez- meti- kaj popol-lernejoj: 163, 94, 96, 206, 44, 362, 89, 410, 11, 14; 15; 16, 18; 19; 21; 26; 28; 30, 31; 37; 47, 48, 49; 50; 51, 52, 53, 54, 55, 58; 59; 60; 66; 67; 84; 86; 88; 94, 96, 98, 99, 505, 06, 07, 08; 10, 11; 15; 19, 25; 26; 27; 29; 30; 33; 35; 37; 38; 39; 41; 42, 50, 51, 54, 55, 56, 60; 61, 66, 77, 81; 97; 99; 669; 97a); 763; 826, 50, 54, 55; 96, 909, 18, 1087; 88; 93; 1100; 86; 1250; 64, 1315; 30; 54, 79, 82; 87; 91, 1409, 41, 1829, 31, 32, 33, 42; 66; 74; 75; 94; 1933; 38, 91, 2039, 2108, 13, 29, 2473 (mineja), 2510 (art-pentrista), 21/22; 23; 45; 53; 64, 78/79, 85, 2635, 38, 76, 86, 2795, 26, 31, 43; 45; 48; 50; 59; 76, 81; 89, 99, 2812, 13, 14; 19, 21, 29, 54; 56; 77; 2932; 34; 3058, 3202; 72, 3352; 3428, 3631; 3909, 10, 11, 12; 79. Librist(in)o: 425, 1776, 2087; 2375, 4046. Librobindisto: 1431. Librotenist(in)o: 162, 271, 762, 1136, 1319, 20, 21, 70, 93, 1402, 10, 17, 28, 34, 38, 1533, 1670; 71; 85; 1738; 90; 1844, 61; 1900, 2014, 2110, 41, 2298, 2300, 08, 10; 26; 2537; 2639; 2737; 38; 66, 82, 81, 3039, 3249, 3351, 3430, 3507; 35; 3696; 3784; 3824. Literaturist(in)o: 310, 94, 441; 1461, 1796, 2478, 2753, 3217, 3321, 3559. Magazenistoj: 3582; 3875; 80. Malliberej-estro: 2715. Masagistoj: 3260, 3501. Masonistoj: 847, 1338, 39, 43, 45, 46, 3863, 67. Maŝinistoj: 573, 637, 932; 1108; 1310; 32, 1526; 1827; 1921. Meblistoj kaj lignajistoj: 678, 1337; 1791, 2089, 2265, 68, 74, 77, 2412, 19, 2524; 38; 73. Metal- laboristoj: 2401; 2894. Mekanikistoj: 1317, 44, 1964, 2281, 3809, 3990 (aeroplan-). Ministoj kaj minej- laborantoj: 374, 846, 1273, 1515, 1864, 65, 97, 1916, 2289, 2344 (reviz.), 2567, 69, 2685, 3852, 53, 54, 59; 62; 68; 69; 70; 78; 79; 84; 86, 87, 88, 90; 92. Modistino: 2916. Monahino mariavita: 1334. Mue- listoj: 2332, 2502. Muntistoj: 474, 1949, 50, 53; 54; 56; 61; 71; Muzikistoj, Pianistinoj k. s.: 1696, 1755, 2203, 2727, 2987. Notarioj: 679, 851, 2484, Oficioj kaj sub- oficioj: 820, 90; 916; 1258; 1520; 2273; 2366; 2555; 2624; 3045, 3193, 95 (emer.), 3494. Oficist(in)o kaj kontorist(in)o, (Sen plia pre- ciza indiko): 38, 61, 118, 377, 96, 438, 516, 63, 628; 61; 72; 74; 84; 92; 711; 804; 25; 27; 32; 904; 29, 85; 97, 1005, 13, 16, 53, 73, 91, 1110, 59; 1246, 1318, 41 (eklezia), 48, 73, 85, 86, 1406, 37; 43; 44; 51; 52; 68; 77; 95, 1506; 1664, 92, 1706, 24, 27, 32, 35, 42; 56; 74; 82; 89; 95; 97; 98; 99; 1801; 28, 47, 58, 63, 83, 1928, 30, 31 (advokat-), 40; 60; 69; 2036; 56 (lernej-), 67, 68, 2114, 2213, 18, 30, 78, 90; 2201; 04, 09, 52; 2421, 55; 79; 2507, 26, 2616, 23, 63 (dogan), 77, (nafta-), 81, 2704 (elmigra-), 21, 29; 84; 93; 2810, 31, 47, 89, 2902, 3023, 24; 35; 52; 61; 3100; 86; 99; 3208; 36, 64; 3357; 75; 86; 3410; 87; 3564, 3603, 15, 27, 3711, 17, 56, 65, 87, 3808; 23, 73. Oficistoj de Asekur- Societoj: 1203, 2938, 55, 3745. Bank- oficist(in)o: 405, 439, 469, 473, 517, 1765; 2194, 2356, 2749, 96, 3467. Ko-

munum - oficistoj: 670, 2174, 3831. Oficistoj de Malsanul - Kasoj: 1390, 1887, 1934; 3409. — de Poŝt-ŝparkaso: 246, 2970, 3248, 3533; 3605; 3738; Privat-oficist(in)oj: 57, 384, 1020, 24, 25, 1215; 49, 1366; 94; 1825; 2346; 2478, 3036, 3537, 58. Stat-oficistoj: 528, 680, 89, 1089, 1204, 1384, 1408, 18, 21, 1763, 1936, 37, 2164, 84; 92; 2321; 3251; 3347; 3524; 3651; 3766; 90, 3801, 3973. Orgelisto: 4036. Pakistoj de ovo: 2263, 71. Parlamentaj deputitoj: 497, 4039. Pastro grek-ortodoksa: 1312. Pastroj katolikaj: ~~391, 408, 76, 608, 823, 30, 40, 61, 938, 41, 56, 1129, 41; 1327, 57, 59, 1518; 1821, 22, 82 (stud.), 1989, 90 (stud.), 2061, 62 (stud.), 65, 66 (stud.), 86, 2150, 98, 2254, 55, 58, 87, 2592/93, 2636, 91, 94, 2834, 70; 75, 84, 3636; 4018; 4050.~~ Pastroj mariavitaj: 564, 65, 822, 36, 37, 38, 39; 49; 64; 1383, 42; 47; 55; 78; 1668; 1743 (episk.), 2085; 2109, 12, 15, 17, (ark-episk.), 18, 20, 23 (episk.), 25, 2260, 2570, 2468, 2541; 2840; 67; 74; 2930; 3807. Pel-tistoj: 1487, 2266/7. Pentristoj: 468, 92, 95, 631, 1107, 1474, 2408; 3253; 3310, 3860. Pianist(in)oj: vidu sub: Muzikistoj: Piano - agordisto: 4048. Piloto: 3042. Policanoj: 168, 356, 648, 1124, 2163, 2518, 3432. Pordistoj: 2430 (hospit.), 2586. Poŝtist(in)oj kaj poŝt-oficist(in)oj: 10, 11, 13, 392; 98; 400, 02, 521, 68, 685, 91, 842, 44, 78; 88; 1070, 1169, 83; 1212; 20; 1351; 97, 1482, 1517; 1768, 78, 1852, 59, 85; 1932, 2090; 2124, 49, 82, 2209; 24; 53; 85; 2319; 36; 38; 2437; 2528; 71; 87; 2612; 79, 87, 2895, 2933, 37, 3009, 48; 3206, 98; 3311, 46; 49; 3424; 62; 3639; 50; 4020, 21. Presi-stoj: 815, 1174, 2095, 2148; 2244; 2383. Profesoroj de alt - kaj mezlerne-joj: 190, 257, 476, 89; 534; 53; 98; 601, 841, 48, 68, 960, 89; 1121; 64; 81; 1206, 24; 1302; 12; 1423; 91; 1981, 2049; 52; 57; 2127, 53; 60; 61; 65, 67; 72; 76/7, 98, 2210; 2533; 51; 2631; 40; 96; 2710, 40 (mnem.), 64, 94; 2830, 2900, 3280, 3368, 3400, 69, 3546, 3643, 3752; 3983. Prokurist(in)oj: 1256, 3093. Redaktoroj: 891, 2146, 50, 69, 2220, 25, 2977; 3668; 3841. Restauraciisto: 2617. Selistoj: 2620, 3431. Seruristoj: 557, 67 71; 72; 1184; 1277; 1377; 1662; 1850; 76; 98; 1901; 10; 11; 25; 2247, 2577, 2621, 3244; 3473; 3721, 93. Servistino: 2885. Skulptisto: 695. Stenografoj: 310, 1207. Stenotipist(in)oj: 83, 940. Sub-lirurgo: 2482. Studentinoj: 1, 606, 07, 09, 54, 57, 965, 1134, 35, 88, 1411; 35, 99, 1787, 2044; 2132/3; 2257; 2486; 2534, 88; 2646; 51; 52; 53; 55; 57; 58; 60; 61, 65, 69; 73, 2742, 79, 83, 91, 2803, 06, 22; 24; 26; 2949; 56; 58; 59; 67; 75; 91, 3007; 015; 40, 68, 82; 91; 3116, 17; 37; 39; 46, 66; 67; 71; 82, 88, 89; 94; 3200, 07, 18; 59, 84, 94, 3300; 04; 15; 32; 70; 78; 78a), 88, 91; 96; 3417; 27, 52, 53; 63, 71, 83, 91, 92, 3503, 04, 19; 22; 26; 31; 45; 79; 84; 87; 3611; 23; 42; 60, 70, 83, 93, 99, 3724; 32; 34; 36; 55; 64; 69; 89; 3829; 32; 35; 60, 9. Studentoj: 202, 655, 56; 853; 82; 931; 1131; 87; 1216; 23; 25; 60; 1426; 42, 53; 79, 85, 96, 1507, 09, 1705, 1840, 2019, 59, 60; 2134/5, 58; 75; 80; 89/90, 91, 93, 95; 96; 2235, 42; 2300, 55, 62; 2477, 2583; 2648; 54; 62 (arhit.), 67; 68; 71, 2739, 56, 78, 88, 2815; 20, 35 (juro); 45, 53; 87; 2950; 65; 66; 83; 3003; 05; 30; 37; 56; 61; 92; 3108, 13; 14; 26; 43, 81; 87; 98, 3201, 08, 16, 20, 29; 35; 41; 58; 70; 79; 3316; 30, 35; 40, 58, 59; 3369; 83; 98; 3401, 11, 23, 34, 35; 41; 55; 59; 64; 70; 72; 82; 84; 3502; 41, 54, 62, 72, 89, 98, 3601, 25, 46, 61, 62; 65; 80; 87; 97; 3703; 05, 11, 16; 19; 37; 42; 44; 49, 75; 82, 3820; 38; 39; 71; 94. Sukerajisto: 1429. Stonisto: 858. Strumpistino: 1723. Tajlor(in)oj: 23, 30, 64, 70, 89, 116 201; 363; 65, 66; 71, 72, 83, 614; 16; 21; 64; 83; 740; 95, 883; 1062; 75; 1123; 1381; 1682; 1719; 41; 1995, 2001; 12; 13; 80/81, 93/4, 2233; 39; 45, 69/70; 72; 2349; 51; 2487, 90, 96, 2512/13, 16, 2848; 90; 2904; 08; 09; 15; 20; 22; 23, 3505; 3621; 82. Teknikistoj kaj Teknologoj: 427, 87, 718, 58, 2246, 2751; 60; 3247 (telegraf-). Teksist(in)oj: 1701, (desegn-), 1806 (ŝpin-), 10 (ŝpin-

tekn.-), 13, 2187, 2495, 2879, 3610; (ruband-). Terkulturistoj: 1823, 2688, 2878, Tornistoj: 144, 796, 1957, 58, 2139/40. 42/3, 2279. Tradukistoj: 1491, 2169, 3893, Tramvojistoj: 3174, 3274, 3657, 77, 3788; 3840. Trikotistoj: 3133. Urbestroj kaj urb - Konsilantoj: 629, 1640, 1846, 1902. Vendistinoj: 617, 2015, 2313, 2315, 2926. Voj-teknikistoj: 829; 3021; 57; 3239; 50; 52; 63, 81, 3314, 36; 3489; 3528; 57; 3729, 3802.

Aliaj grupiĝoj: Malliberuloj politikaj: 826 — 829, 1123, 2861, 4040; 44. Malliberuloj (sen indiko): 2596/2610.

Rimarko: 1) La resto ne indikas sian profesion. Percente ĝi konsistas plejparte el laboristoj kaj oficistoj. 2) Ne ĉiu korespondema — kiu—vidu la koncernan N-ron.

INDEKSO LAŬ-TENDENCA KAJ LAU-IDEA

(plejparte ankaŭ korespondemuloj pri tiuj temoj)

Abstinentuloj: Nr. 1363, 1821, 2360. Anarĥo-individualistoj: 124. Astrologo: 509, Cionistoj 882, (Poalej-), 1627; 1993. Demokrato: 2180. Filatelistoj kaj interŝangantoj de P. M.: 448, 54, 87, 99, 506, 820, 1205, 76, 1717, 37, 58, 1852, 94, 2181, 2338, 2478, 2521, 22, 23, 2788, 2970, 3410; 22; 3657, 3789. Gvidantoj de Esperanto-societoj kaj kursoj (Vidu ankaŭ Adresaron de Esp. Soc. paĝo 51—58): 29, 59, 72, 114, 310, 401, 85, 598, 661, 841, 43, 1073, 1164, 91, 1205, 76, 1408, 1524, 1616, 1894, 1906, 2110, 2245, 2360; 83, 87, 96, 2475, 2835 (junul.-). 2977, 3151, 3275, 3561, 3764, 98. Grafologo: 1825. Ĥiloteisto: 2689. Katolikaj aktivuloj kaj dezir. koresp. pri katolikismo: 579, 666, 67, 1199, 2065, 2591, 92, 2662. Kooperativist(in)oj k. dezir. koresp. pri koop.: 406, 684, 975, 1369, 1402, 1533, 1836, 2138, 2555, 2730, 2842, 2967, 3039, 44, 3210, 3430, 59, 99, 3728, 3824, 26, 75, 77, 82; 3907. Laboristaj aktivuloj (Sekretarioj de sindik. k. s.): 665, 1526, 1899, 2220, 25, 3044. Liberpensuloj, ateistoj, senkonfesiuloj: 394, 571, 617, 18, 19, 20, 21, 50, 829, 1265, 1328, 1439, 1902, 2037, 2273, 2353, 63, 2408, 2520, 25, 2677, 80; 2737, 2923, 67, 3060, 3128, 49, 3275, 3310, 90, 3428, 59, 3569, 3704; 21; 3848; 4041. Misiistoj katolikaj kaj des. kor. pri misioj: 894, 95, 2694. Naturamiko: 2854. Pilsudski-anoj: 863, 2662. Socialist(in)oj kaj dez. kor. pri socialismo: 684, 1140, 84, 1402, 39, 1526, 1899, 2360, 2408, 2525, 2680, 2967, 3210, 3428, 59, 3569. Studentoj de Biblio: 1855, 57, 58. Skoltoj kaj dez. kor. pri skoltismo: 556, 1110, 82, 91, 1756, 1821, 2854. Teozofoj kaj dez. kor. pri teozofio: 394, 1316, 2613. Vegetaranoj kaj dez. kor. pri vegetarismo: 394, 1316, 18, 2838.

INDEKSO LAŬ-INKLINA (Dezirantoj korespondi pri-)

Vidu ankaŭ Indekson laŭ-tendenca.

Aeronautiko k. aviado: 3032, 3825. Agrikulturo: 487, 632, 872, 952, 2555, 2647. Akceptado al Universitataj studoj: 2807. Amo kaj edzeco: 963, 1435, 2353, 2808 (libera), 2890. Amuzaj temoj: 2438. Artoj kaj artismo: 6, 457, 572, 884, 1891, 1904, 38, 89, 2625, 2822, 3088. Arĥitekturo: 2447. Astronomio: 953. Aŭtomobilismo: 2642, 2884 (teknik-), 3032. Aŭtosugestio k. s.: 3595. Bestkulturo: 1373, 2555. Bildarto: 1431. Dancoj: 1407. Dekorativa arto: 2408. Dentistiko: 181. Dent-tekniko: 3360. Diversaj, ĝeneralaj, „ĉiuj“ temoj: 78, 83, 84, 89, 373, 427, 47, 579, 80, 92, 617, 50, 69, 83; 85; 711;

812, 29, 54, 904, 50, 1119, 1215, 98, 1310, 1412, 35, 83, 1616, 27; 1756; 58; 1863, 74, 1911, 21, 2048, 2114, 2296, 2300, 12, 49, 2430, 75, 2544, 63; 2613; 2750, 2803, 13, 18, 20, 24, 41, 2908, 16, 20, 21, 3721. Dramat-arto: 57, 1678. Edzin-serĉanto: 2353. Egiptologio: 1520. Ekonomio: 1140, 2383, 2461, 3210, 3797. Ekspozicioj de artoj: 3421. Elektroteknikaj faklernejoj: 1803. Esperanta prononcado: 661. Esper-gazetoj: 2788. Esper-libroj: 3487. Esperanto kaj esp. movado: 124, 427, 863 (en lernejoj), 918, (kaj socialismo), 1321 (en lerno.), 1706, 1927, 93, 2360, 2642, 47, 2745, 2819 (Vars.) 22, 41, 54, 88 (en lernejoj). Etnografio kaj folkloro: 407, 762, 872, 1845, 2019, 2020, 38, 2174; 2383; 2792, 2900, 3467. Farmacio: 1258, 2794. Filmo: 1163; 1678; 2662, 3251. Filozofio, etiko, metafiziko k. s.: 620, 21, 872, 952, 1691, 1825, 2187, 2345, 2822, 47, 3467, 3595, 4041. Flegado de malsanuloj: 1965. Forigo de malriĉeco: 915. Fotografado: 1533, 1890, 1938, 2174, 2662. Geografio: 527, 762, 885, 2038, 2383, 2544, 2889. Ĝarden-k. flor kulturo: 396, 1427, 2555, 2862. Historio: 528, 885, 1938, 2049, 2677, 3704. Horloĝistaj fak-temoj: 2422 (svisaj). Humoro: 1379. Hierologio: 2880. Interesaj temoj: 3537. Interkonatiĝo kun Esp.: 858. Interkonsento kaj interfratiĝo de popoloj: 123, 398, 2261. Internaciaj movadoj: 373. Junulara movado: 3210. Juro: 57, 3797. Kantoj kaj orkestroj: 1220, 1307, 1408. Karikaturado: 2662. Kemio: 2625, 2794. Kleriga laboro kaj movado: 684, 831, 1902, 2363, 2385, 3044. Komerco: 3128, 3595. Komunuma politiko kaj mastrumado: 3459, 3824. Konstruado de domoj, vojoj k. s.: 1293, 1906, 2447, 2689 (tekn.). Korpokulturo: 557. Kristanismo: 1857, 58, 2838. Kulturo tuthomara k. s.: 2235, 2320, 2923, 3776. Laborista movado k. labor. temoj: 2385, 2408. Ligo de Nacioj: 3704. Lingvistiko kaj lingvoj: 762, 1379, 1491, 1825, 2408, 2798. Literaturo, poezio k. s.: 407, 962, 1379, 1801, 90, 2019, 2187, 2261, 2360, 2461, 78, 2677, 2792, 98, 2822, 2900, 15, 16, 23, 24, 3356, 3993. Lum-gazo: 3044. Malplen-aĝuloj: 2967 (batalo kontraŭ krimeco de-). Manlaboroj: 831. Marksismo: 3848. Matematiko: 831. Medicino: 2355, 2794 (popola). Mem-edukado: 2041. Metal-industrio: 144. Minista asekurado: 2623. Misia laboro: 1965. Monismo: 557. Moroj kaj kutimoj de popoloj: 711, 952, 1520, 1691, 1809, 1927, 38, 2548, 2822, 3767, 76. Motociklismo: 1373. Muziko: 57, 401, 07, 950, 1407, 08, 1678, 1825, 2180, 2320, 84, 2798. Natur-kuracado kaj natura vivo: 2345. Naturscienco: 2384, 2625, 2788, 94, 3201, 3848. Numismatiko: 2360. Okultismo: 896. Pacifismo: 123, 373, 401, 884, 962, 1758, 87, 2180, 2345, 3044. Paneŭropo: 373, 1858. Pedagogio kaj instru-sistemoj: 6, 698, 809, 31, 85, 953, 1104, 1889, 1891, 1989, 2131, 85, 2243; 50, 2372; 2544, 2690, 2888, 2900. Pentr-arto: 457, 691, 950, 1107, 1307, 1825, 1938, 2180, 2320, 2510, 2625. Pollando: 394, 2048. Politiko: 616, 18, 84, 947, 1379, 2037, 2363, 2438, 61, 2808, 22, 3208, 3871, 4041. Poŝto kaj vivo de poŝtistoj: 1482, 1778, 1852, 1932, 2253, 2338. Poŝt-kartoj (kolektantoj k. intersanĝantoj de-): 373, 528, 34, 691, 904, 1906, 2020, 65, 2114, 74, 2344, 2788, 3187; 3533; 3858; 91. Psiĥologio k. s.: 809 (de infan.), 1825, 2110, 2847, 3356 (moroj). Radio-amatoroj: 396, 953, 1318, 2104 (mallong-onda), 74, 2273, 2689, 2788, 3993. Rasaj kaj sociaj diferencoj en kolonioj: 1837. Religia movado: 398, 838. Religio k. religi-scienco: 762, 1520, 1855, 1989, 2273, 2345, 81, 2473, 3039, 3776, 4041. Romantismo: 2890. Sciencaj temoj: 499, 572, 618, 19, 98, 711, 952, 53, 1328, 1517, 1829, 91, 1904, 2049, 2320, 53, 72, 81, 2473; 2662; 2728; 3039, 3128, 3210, 3871. Slójdó: 1307. Socia ekonomio k. sociologio: 1533, 1989, 2180, Socia higieno: 1423. Socia literaturo: 1402. Socia politiko k. sociaj movadoj: 6, 398, 684, 98, 711, 1140; 46; 84; 1402, 1526; 1801; 1629; 1902, 2243, 2362, 2525, 44, 2677, 2728, 98, 2955, 3051, 3210, 3310, 3767. Socia prizorgo al patrinoj kaj infanoj: 1402. Spiritismo: 2345. Sporto kaj spor-

tuloj: 683, 812, 63 (motociklo), 72 (ski), 953, 1006, 1258 (ski), 1816, 29, 91, 1927 (ciklisto), 2080, 2662, 2788, 2808, 89, 3032, 3891. Statistiko: 3459. Stenografio: 2273, Ŝakludemuloj: 947, 1319, 2889, Shtat-oficistaj aferoj: 2321. Tekniko kaj teknologio: 427, 1373, 2689, 3721. Teksa industrio: 1810, 16. Vedantismo: 2838; Virina movado: 2967, Vivo de kamparanoj kaj laboristoj: 2274. Vojaĝoj, Turismo k. s.: 953, 1874, 89, 2019, 20, 2187, 2383, 2438, 2889, 3871, 3993.

Aliaj grupigoj:

Blindui(in)oj: 2987, 2996, 3260, 3501, 3993.

Dezirantoj korespondi speciale kun: Egiptanoj: 1316, Esperantistoj interesaj: 3127, 3331, Fraŭlinoj: 3717, Germanoj: 2890. Hispanoj: 1491, Norvegoj: 1316, Oriento: 1520, Ruslandanoj: 1428, Suboficiroj: 2366, Usonanoj: 683, 952.

Korespondantoj en aliaj lingvoj (a=angla, ĉ=ĉeĥa, f=franca, g=germana, i=itala, l=litova, p=pola, r=rusa):

373 g. p., 838 l. p. r., 1276 g. f., 1431 a. p. r., 2625 f, g., 2798 f, g, p, r., 3891 ĉ. g.

Esperantaj - eldonintoj kaj aŭtoroj de esp. - libroj: 310, 438/9, 441, 471, 497, 509, 534, 592, 841, 891; 945; 962; 1073; 1121; 1164; 1168; 1181; 1204; 1260; 1461; 1746; 2150; 2387; 2968; 3195; 3198; 3278; 3410; 3561; 3722, 3776, 3818; 3824; 3862; 4046.

Esperantistoj de Tutmondo!

Helpu al starigo de

ZAMENHOF - MONUMENTO en Białystok,

per mensecaĵoj al „Organiza Komitato de Zamenhof-Monumento en Białystok“, poŝt-kesto 120. Brikoj po 50 gr. Donacintoj komence de 5 zł. estos publikitaj en la „Ora Libro de l' Monumento“.

Pomnik twórcy Esperanta, Dra Ludwika Ł. Zamenhofa
w Białymstoku ma być zbiorowem dziełem całej Polski.

Dlatego spieszcie ze składkami na adres: Komitet Organi-
zacyjny Pomnika Zamenhofa w Białymstoku, Skrz. poczt. 120.

Cegiełki po 50 gr. Nazwiska ofiarodawców od 5 zł. zamiesz-
czone będą w „Złotej Księdze Pomnika”. — Spieszcie!

POLA ALFABETO KAJ PRONONCADO.

Por ebligi al alilanda Esperantistaro la pli-mapli ĝustan prononcadon de la en la Adreslibro troviĝantaj lokoj—kaj personaj nomoj, ni informas jene:

I. La **pola alfabeto** konsistas el jenaj 38 literoj:

a, **ą**, b, c, **ć**, **cz**, d, dz, **dź**, **dż**, e; **ę**; f, g; h; **ch**; i; j; k; l; m; n; **ń**;
o, **ó**, p, r, **rz**, s, **ś**, **sz**; t, u; **w**, **y**, z; **ź**; **ż**.

El tiuj la simple presitaj estas prononcataj same kiel en Esperanto.

La literoj:

cz, **dź**, **ch**, **sz**, **w**, kaj **ż**, estas samvaloraj al la esperantaj:

ć, **ę**, **ń**, **ś**, **v**, kaj **j**.

La restantaj dike presitaj ne havas sian fonetikan egalvaloron en Esp. kaj estas elparolataj:

ą — pernaze — kiel la franca „on, om“, en bon, cordon, nombre.

ę — pernaze — kiel la franca „in“ en fin, gamin.

ó — vokalo staranta meze inter o kaj u, prononcata nun jam preskaŭ kiel simpla „u“.

ł — estas tre malmola l, prononcata kvazaŭ „ŭ“, neniam kiel simpla.

Ekz.: łatwy — facila — ŭatvy, Wisła — Vistulo — Visŭa.

rz — kunfandiĝinta r kaj j en unusonan konsonanton rj. Rzeka — rivero — rjeka, prononcata preskaŭ kiel j.

y — malmola i, ekzistanta ankaŭ en lingvoj ĉeĥa, rusa, ukraina, prononcata kiel la unua duono de la pernaza ę (franca in — sen „n“).

La literoj **ć**, **dź**, **ń**, **ś** kaj **ź** estas tre moligitaj c, dz, n, s, kaj z, ellerneblaj nur de buŝa elparolado, kvazaŭ cj, dzj, nj (franca kaj itala gn „cognac“) zj.

Krom tio oni moligas en pola lingvo la konsonantojn b, c, dz, f, g, h; k; m, n, p, s, w, kaj z per aldono de la vokalo „i“, ne elparolata sed servanta nur kiel moligilo al la suprecititaj konsonantoj. Ekzemplo: bieda — mizero — estas elparolata ne kiel en Esperanto bi-eda (trisilabe), sed nur dusilabe kiel „bjeda“. Simile: niebo — ĉielo — njebo, cień — ombro — cjenj, mieli — ili havis — mjeli, ziemia — la tero — zjemja, siadać — sidigi — sjadacj, Gienia — Eugenjo — Gjenja (ne Gi-e-ni-a!) ktp.

La **Akcento** en pola lingvo estas ĉiam sur la antaŭlasta silabo kiel en Esperanto. Ekzistas nur kelkaj malmultaj esceptoj.

II. **EKZEMPLOJ**: Dzień dobry — bonan tagon — dzenj dobry. Do widzenia — ĝis la revido — do vidzenja. Przepraszam — pardonu — prjeprašam. Chcę zmienić pieniądze — mi volas ŝanĝi monon — lice (n) zmienicj pjenjondze. Ile kosztuje jedna bułka — kiom kostas unu bulko — ile koŝtuje jedna buŝka? Gdzie jest pan Sikorski — kie estas Sinjoro Sikorski — gdzje jest pan Sjikorski? Dworzec — stacidomo — dvorjec, mieszkać — loĝi — mjeŝkacj, wynając — lui — vynajoncj, pokój — ĉambro — pokuj, płacić — pagi — pŭacjicj, kawa, — kafo — kava, mięso — viando — mjensjo.

Numeraloj: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 11; 12; 20; 30; 100; 1000; tekstas: Jeden, dwa, trzy, cztery, pięć, sześć, siedem, osiem, dziewięć, dziesięć; jedenaście; dwanaście, dwadzieścia, trzydzieści, sto, tysiąc.

PROPAGANDA ESPERANTA

UŁATWIONA PRZEZ UŁATWIENIE JEGO NAUKI

NAUCZYĆ SIĘ

ESPERANTA

NAJPRĘDZEJ

NAJŁATWIEJ

i NAJDOKŁADNIEJ

MOŻNA TYLKO METODĄ

LINGUAPHONE

PRZY POMOCY PŁYT DŹWIĘKOWYCH

KURS PODSTAWOWY ESPERANTA

ułożył i wypowiedział na płyty Dr. E. Privat.

KURS LITERACKI ESPERANTO

zawierający ustępy z literatury esperanckiej, mów etc., opracował i wypowiedział Dr. E. Privat.

ESPERANTYSTA,

który interesuje się językiem winien obecnie szczególnie zaznajomić się z metodą LINGUAPHONE i zażądać w tym celu bezpłatnego przesłania wyczerpującej broszury.

LINGUAPHONE INSTITUTE W POLSCE

WARSZAWA, KREDYTOWA 4.

Leo Turno — **Kompletny Podręcznik**
j. Esperanto. Cena zł. 1·25,
5 egz. zł. 5, 10 egz. zł. 9·50,
20 egz. zł. 18·50.

Leo Turno — **Supera Kurso de Esperanto**
(Wyższy Kurs). Cena zł. 2,
5 egz. zł. 8, 10 egz. zł. 15,

Leo Turno — **Czytanki Esperanckie**
(Anekdotaro). Cena zł. 1·50,
5 egz. zł. 6·50, 10 egz. zł. 12,
20 egz. zł. 23·50.

„Czytanki Esperanckie“, zaopatrzone uwagami i wyjaśnieniami w 4 językach: franc., ang., niem., i polskim, stanowią niezbędne uzupełnienie nauki Esperanta, po przerobieniu „Kompletnego Podręcznika“ względnie też „Wyższego Kursu“.

Zamówienia skierować do księgarni lub wprost do wydawcy:
Dr. LEOPOLD DREHER, Kraków, Starowiślna 37.

Konto P. K. O. Kraków, 405.716.

Uczeń czy Nauczyciel, Każdy

potrzebuje podręcznego zbioru słówek esperancko-polskiego i polsko-esperanckiego. Zbiór taki wyszedł właśnie z druku w opracowaniu p. LEO TURNO, autora wielu podręczników do nauki języka esperanto, p. t.

SŁOWNIK ESPERANCKO-POLSKI i POLSKO-ESPERANCKI

(Blisko 4000 słów). Cena 1 złoty.

Do nabycia we wszystkich księgarniach w Polsce, lub u **Dra. Leopolda Drehera, Kraków, Starowiślna 37.** Konto P. K. O. 405.716.
Przy większym zamówieniu rabat 20 — 33¹/_n.

A JEDNAK — MIMO WSZYSTKO —

„SAMOUCZEK POMOCNICZEGO JĘZYKA MIĘDZYNARODOWEGO ESPERANTO”

prof. Leopolda Kronenberga — w 12 lekcjach metodą własną — jest najpopularniejszym, najprzystępniejszym i najtańszym zarazem, bo kosztuje tylko 1.20 zł. za egz. Do nabycia we wszystkich księgarniach, u Michaliny Kronenbergowej w Bydgoszczy, ul. Ossolińskich 19, lub wprost u nakładcy: Księgarnia M. Jasińskiego w Kaliszu, ul. Kanonicka 3. Tam też do nabycia zasadnicza książka informacyjna o historii, istocie i zadaniach Esperantyzmu p. t. „ESPERANTYZM” pióra Dra Antoniego Czubryńskiego w cenie zł. 3.— za egz. Przy większych zamówieniach duży rabat.

Ważne dla zakładów szkolnych!

Nakładem „Naukowego Koła Esperanckiego w Bydgoszczy” wyszły „LEKCJE JĘZYKA ŚWIATOWEGO — ESPERANTO” pierwszy tego rodzaju podręcznik do użytku młodzieży szkół średnich, opracowany na podstawie tekstów Dr. Zamenhofs przez Prof. MIECZY-SŁAWA SYGNARSKIEGO. Cena podręcznika szkolnego tylko 2 złote plus koszta przesyłki 10%. Zamówienia przyjmuje: Naukowe Koło Esperanckie w Bydgoszczy (pl. Wolności 4)

M. A R C T

KSIĘGARNIA W WARSZAWIE
NOWY ŚWIAT 35, P. K. O. 196.

Posiada lub sprowadzi na zamówienie

KSIĄŻKI ESPERANCKIE
wydawnictw polskich i zagranicznych oraz dostarcza
CZASOPISMA ESPERANCKIE

Na składzie także wybór książek w języku angielskim,
francuskim i niemieckim

WIELKI SORTYMENT POLSKI

NAJSTOSOWNIEJSZE DLA SAMOUKÓW
I NAJGRUNTOWNIEJSZE

podręczniki do nauki
JĘZYKA ESPERANTO-

TO WYDAWNICTWA

„BIBLIOTEKI POWSZECHNEJ”

Księgarni Wilhelma Zukerkandla w Złoczowie (Małopolska)

a mianowicie:

1. Nr. 938 — 940 prof. T. Cart i J. Borel: Esperanto w 10-ciu lekcjach — dokładny podręcznik z ćwiczeniami, wzorami składni i wypisami z poezji i prozy — na język polski opracował Dr. Emil Pfeffer. — Str. 166.
Cena zł. 1.20.

2. Nr. 981. „Klucz” do podręcznika „Esperanto w 10-ciu lekcjach”. Cena 40 groszy.

3. Nr. 1033 — 1034. „Ĉu vi parolas Esperante?” — rozmówki esperancko-polskie. Cena 80 groszy.

Łączna więc cena wszystkich powyższych trzech dopełniających się wydawnictw wynosi zł. 2.40 plus portorjum 25 gr., względnie jeszcze portorjum 50 groszy.

Wszystkie te trzy tomiki są także do nabycia w jednej **bardzo eleganckiej płóciennej oprawie z nadrukiem** w cenie zł. 3.40. Portorjum jak wyżej.

Każdy posiadacz „Słownika Esper.” winien koniecznie nabyć sobie powyższe podręczniki dla samouków.

Do nabycia we wszystkich większych księgarniach, lub wprost u nakładcy:

Księgarnia Nakładowa
W. ZUKERKANDLA w Złoczowie
(Małopolska Wschodnia).

ELDONEJO ESPERANTISTA VOĈO

Jasło (Pollando)

Poŝtekkonto: Kraków,, Nr. 400.821.

Kies eldonoj estas atentindaj, senriproĉaj laŭlingve, bele aperigataj kaj malkaraj, rekomendas al vi i. a. jenajn librojn:

Bastien, Naŭlingva Etimologia Leksikono. Se vi volas sekvi la vojon de Zamenhof, kaj esplori la originon de niaj radikoj, tiam tiu 250 paĝa verko devas troviĝi en via biblioteko. **Zl. 8.50.**

Cart, Vortoj de Prof., luksa eldono kun du portretoj, (140-paĝa). **Zl. 5,**

Fructier kaj Grenkamp, Kompleta Gramatiko kaj vortfarado de Esperanto. La plej ampleksa, la plej detala kaj la plej malkara el ĉiuj ĝis nun egzistantaj gramatikoj. Unika verko, kiu troviĝas sur la tablo de ĉiu serioza esperantisto (200-paĝa), **Zl. 8.50.**

Grenkamp-Kornfeld, 5,000,000, Se vi volas ridi, pensi kaj ĝui verkon de unuaranga stilisto, tiam vi prenos kaj reprenos ofte tiun bele eldonitan libron en viajn manojn. La arta kovrilo, kie vi vidas negron-boksiston, la turon Eiffel ktp. jam montras ke io eksterordinara okazas en ĝiaj paĝoj. (128-paĝa). **Zl. 5.—**

Uznany za najlepszy i najdokładniejszy w Polsce jest

KOMPLETNY SAMOUCZEK

Format
11×17 cm.

J Ę Z Y K A

Stronic
72.

E S P E R A N T O

ZE ZBIOREM WYRAŻEŃ HANDLOWYCH I RADJOWYCH

ulożony przez *S. Grenkamp-Kornfelda*, członka wszechświatowego komitetu językowego dla esperanta i Paryskiego Towarzystwa Lingwistycznego, współautora najobszerniejszego Słownika i najobszerniejszej Gramatyki esperanckiej z przedmową *prof. A. Cotton*, członka Paryskiej Akademii Nauk.

CENA (wraz z opłatą pocztową):

10 egz. zł. 9.—	50 egz. zł. 40.—	1 egz. zł. 1.25
25 „ „ 22.—	100 „ „ 75.—	5 „ „ 5.—

ESPERANTISTA VOĈO — Jasło.

Konto czekowe Nr. 400 821.

Konto czekowe Nr. 400 821.

Nowość!

Nowość!

5 0 0

SŁÓW JĘZYKA

ESPERANTO

10 lekcyj metodą przyśpieszoną

B R A C I F E T H K E

Jest to pierwszy kompletny podręcznik, który różni się od dotychczasowych podręczników polskich swoją nawskroś nowoczesną metodą. Każdy, który prowadzi kurs, powinien natychmiast zapoznać się z naszą metodą, która daje możność nauczenia Esperanta w bardzo przyśpieszonym tempie! Metoda — zanim wyszła drukiem — została praktycznie wypróbowana w szeregu kursów i w miarę potrzeby udoskonalona i doprowadzona do obecnej formy.

Panom „kursestroj“ wysyłamy na żądanie jeden egzemplarz okazowy po wyjątkowej cenie 1,— zł. Przy zamówieniu większej ilości naszego podręcznika udzielamy wysoki rabat.

Komplet 10 lekcyj wraz z słówkami w kartonowej tece (format 21 × 33 cm.) 1.50 zł.

Bracia Fethke, Bydgoszcz, ul. Petersona 17.

Konto czekowe: „Jan Fethke, Bydgosz, P. K. O. Kraków 412.091.

MIECZYŚLAW GUTERMAN

SŁOWNIK JĘZYKA ESPERANTO

W DWÓCH CZĘŚCIACH:

a) część ESPERANCKO-POLSKA, zawiera pełny słownik wyrazów podstawowych języka Esperanto.

b) część POLSKO-ESPERANCKA, zawiera 21.000 wyrazów.

Słownik uzupełniony jest całkowitą gramatyką Esperanta oraz tablicą zaimków, przysłówków i imiesłowów.

Nakładem Wydawnictwa „Hawu”
Warszawa, ul. Bielańska Nr. 5.

Ulepszony podręcznik-samouczek

Esperanto dla Polaka

w opracowaniu Józefa Wildera

Z obfitym materiałem ćwiczeniowym oraz licznymi
wypisami z poezji i prozy.

Wydawnictwo „Hawu”
Warszawa, ul. Bielańska 5.

Cena wraz z kluczem (oddzielnie oprawionym) zł. 2.

Atentu!

Lastaj ekzempleroj!

INTERNACIA KRESTOMATIO

de Kabe (Dr. Bein)

la fama legaĵo de la modela stilisto estas ankoraŭ ricevebla. Sur 107 paĝoj Vi trovos unuarange tradukitajn ĉapitrojn el internacie famigintaj verkoj de la mondliteraturo, nome: A. Dumas. — Tri musketeroj. A. Ĉehov—Patro. M. Gorkij — Bolĉjo. R. Kipling — La miraklo de Purun Bhagat. A. Niemojewski — En kvieta vespero. M. Serao—Neniam plu. H. Sienkiewicz — Quo vadis? B. Suthner — Rakonto pri spiritoj.

Prezo nur 2.50 zł.

Al poeziamantoj ni oferas krome maloftan, ĉe libristoj kutime ne riceveblan verkon,

SONOJ ESPERANTAJ

de Leo Belmont

enhavantan bonegajn tradukojn el la riĉa poezifonto de polaj: Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Konopnicka, Asnyk, Tetmajer, Fredro, Żuławski kaj aliaj. La angla poezio estas reprezentata per tradukoj el Byron, la rusa el Lermontow, Minajev kaj Nekrasov, la germana el Goethe kaj Heinrich Heine. Krome el originala poezio de Belmont. Prezo de la libro estas nur 1.00 zł. Ambaŭ librojn mendu tuj ĉe la Redakcio de la Adreslibro de Pollandaj Esperantistoj, Warszawa, M. O. Czerniaków, ul. Zaciszna 2, m. 5.

K T O C H C E P O Z N A Ć

PRAKTYCZNE ZASTOSOWANIE JĘZYKA ŚWIATOWEGO ESPERANTO,

Ten niechaj przeczyta broszurkę p. t.

„PODRÓŻ PO ŚWIECIE MOŻLIWA DLA KAŻDEGO“

Broszurka w opracowaniu Bol. Czechowskiego przy łaskawej współpracy wybitnych esperantystów Japonji, Hiszpanji, Węgier, Francji, Czechosłowacji, Szwajcarii i Polski.

Do nabycia we wszystkich księgarniach lub u autora; Bolesław Czechowski, SOSNOWIEC, ul. Prezydenta Mościckiego 9. „La Ornamento“. Cena 50 groszy.

Każdy nauczyciel-esperantysta powinien abonować sвій fachowy organ „INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO“

miesięcznik nowoczesnej pedagogji, wychodzący od lat 10 jako oficjalny organ Międzynarodowego Związku Nauczycielstwa Esperanckiego (TAGE).

Prenumerata roczna wynosi 1.— dolar lub równowartość, płatną na adres przedstawiciela na Polskę: K. Majorkiewicz, nauczyciel, Gdańsk, Ludolf Königweg 6. konto P.K.O. Nr. 202.100 Poznań. Przedstawicielka redakcyjna na Polskę: Dr. Janina Enderówna, Pabjanice, ul. Traugutta Nr. 2. Adres administracji: Kurt Hofmann, Felgenhauer Str. 63. Riesa a/Elbe Niemcy. Numery okazowe gratis.

INTERNACIA MEDICINA REVUO

Monata gazeto de la medicinistoj tutmondaj.

Cefredaktoro: D-ro VANVERTS (Lille, Francujo).

Administracio: D-ro KEMPENEERS.

20, rue aux Laines, Bruxelles. (Belgujo).

Jarabono: ordinara eldono 1 dolaro
luksa eldono 3 dolaroj.

Por la abonoj en Pollando, sin turni al D-ro S. WYSOKINSKI,
- Marszałkowska 81a, Warszawa.

Poŝtĉekkonto n-ro 16.356.

Specimenoj estas haveblaj senpage.

Oficiala organo de

TUTMONDA ESPERANTISTA KURACISTA ASOCIO.

Prezidanto: D-ro W. Róbin,

113, Marszałkowska, Warszawa, Pollando.

HEROLDO DE ESPERANTO

estas la ĉiusemajna supernacia kaj superpartia
Esperanto - ĵurnalo. Grandformata. Ilustrita. Kun
la lastaj novaĵoj el la Esperanto-movado kaj kun
raportoj el la tuta mondo. Publikigas de post
januaro 1931 ankaŭ politikajn artikolojn de sam-
ideanoj diverslandaj kaj diversopiniaj pri aktualaj
— — — — — demandoj. — — — — —

LA LIBROFAKO DE HEROLDO

konstante eldonas librojn gravajn laŭ enhavo kaj
bonegajn laŭ teknika aranĝo, krome sigelmarkojn,
— — — — — afiŝojn, ludojn ktp. — — — — —

Petu senpagan specimenon kaj senpagan „Katalogon de Libroj“ de
la administracio

Heroldo de Esperanto, Brüsseler Str. 94, Köln (Germanujo).

(Poŝteĉkonto en Polujo: Warszawa 191.094 por Heroldo de Esperanto,
Köln, Germanujo).

Tysiące esperantystów zaświadcza, że studjum Esperanta przyczyniło się u nich znacznie do pogłębienia znajomości i zamiłowania własnego języka ojczystego; znajomość tę ułatwią Wam następujące

WYDAWNICTWA KSIĘGARNI M. ARCTA

Warszawa, ul. Nowy-Świat 37. P.K.O. 196.

(wydawcy podręcznika D-ra Zamenhofs i słowników Grabowskiego)

Podręcznik do nauki języka polskiego St. Szobera Cz. I. Wykl.	zl.
teoretyczny.	6.—
Cz. II. Zadania i ćwiczenia	2.50
<i>M. Arcta.</i> Słownik ortograficzny języka polskiego — brosz.	10.—
	w opr. 12.— i 13.—
— Słownik frazeologiczny — brosz. 8.—, w opr. 10.— i 11.—	
— Słownik wyrazów obcych (niezbędny dla każdego esperantysty, jako zawierający wszystkie słowa międzynarodowe, używane w Esper.) brosz. zł. 12.—, w opr. 14.— i 15.—	
— Mały słownik wyrazów obcych (16000 wyrazów), brosz.	7,—
	w opr. 8.80
— Słownik Języka Polskiego, ilustrowany — w oprawie	72.—
	w 2 tomach w płótno
— Słownik staropolski brosz. 4.40, w opr.	7.40
— Słownik wyrazów i wyrażań handlowych	2.40
— Słownik skrótów brosz. 2.—, w opr.	3.—

C Z A S O P I S M O

„LITERATURA MONDO“

Jest niewątpliwie jedynym czysto literackim i najbardziej estetycznie wydawanym czasopismem esperanckim.

Wychodzi co miesiąc na 24 — 32 stronicach na papierze luksusowym, z licznymi ilustracjami.

Jest ono najlepszym miernikiem wartości naszej literatury
Redakcja spoczywa w ręku:

Juljusza Baghy'ego, członka Akademii Esp.

Kolomana Kalocsay'a, członka Komitetu Językowego.

Współpracownicy z pośród wszystkich wybitnych esperantystów, pisarzy i tłumaczy esp. wszystkich krajów.

Abonament zł. 15 rocznie.

Prosimy żądać bezpłat. prospekt. i № okazowych u naszych przedstaw.

Halina Weinstein, Warszawa, ul. Leszno 99 m. 5.

Izrael Lejzerowicz, Łódź, ul. Skwerowa 20. P. K. O. 68273.

ROBOTNICZE STOWARZYSZENIE ESPERANTYSTÓW „PRACA LABORO” W P O L S C E

Adres Zarządu Głównego: Warszawa, ul. Marszałkowska 81
m. adw. J. Litauera, tel. 224-74

Prowadzi następujące działy:

- 1) **Sekretariat generalny i Sekcja wydawnicza:** Informacje, wysyłka podręczników, słowników i książek esp., organizacja odczytów i wszelkie sprawy bieżące, słownik esp.-polski własnego nakładu i inne. Adres: Jan Zawada, M. O. Czerniaków, ul. Zacisza 2, Warszawa. Konto P. K. O. 20845.
- 2) **Kursy Korespondencyjne:** (szczegółowe prospekty na żądanie gratis). Adres: Ignacy Koss, ul. Leszno 28 m. 13, tel. 712-31, Warszawa.
- 3) **Kierownictwo Kursów ustnych:** Adres: Dr. Marek Wajsblum, ul. Wspólna 75 m. 15, Warszawa.
- 4) **Biblioteka wędrowna** — adres: Władysław Łękowski, Kol. Żolibórz, ul. Krasińskiego 16 m. 156, Warszawa (patrz oddzielne ogłoszenie),

Zapisy indywidualnych członków z prowincji przyjmuje Centrala. Składka roczna zł. 8.— płatna kwartalnie po zł. 2.— wpisowe zł. 1.— płatne na konto P. K. O. 20845.

ESPERANTA MIGRANTA BIBLIOTEKO

De la LABORISTA ESPERANTISTA ASOCIO „LABORO” en Pollando
Adreso: WŁADYSŁAW ŁĘKOWSKI, WARSZAWA 21, ul. KRASIŃSKIEGO Nr. 16 m. 156.

Zarząd Główny „Laboro” przystąpił do uruchomienia Esperanckiej Biblioteki Wędrownej, której zadaniem będzie wysyłanie do czytania książek, pism, podręczników i wszelkich wydawnictw esperantystom, mieszkającym na prowincji.

Sądźmy, że stworzenie takiej placówki esperanckiej przyczyni się wielce, dla jednych, do pogłębienia już posiadanej znajomości języka międzynarodowego a dla tych, którzy esperanto znają dobrze, stworzymy niewyczerpane źródło wiedzy esperanckiej, gdyż postanowiliśmy zaopatrzyć naszą Bibliotekę Wędrowną we wszystkie dzieła i ukazujące się nowości esperanckie.

Chcąc jaknajprędzej uruchomić Bibliotekę, zwracamy się tą drogą do wszystkich esperantystów w Polsce, ażeby zechcieli nadsyłać swe zgłoszenia na stałych czytelników Biblioteki. Bliższe warunki korzystania z Biblioteki będą podane w katalogu, który otrzyma bezpłatnie każdy, kto nadeśle swoje zgłoszenie pod wyżej wskazanym adresem.

Przyjmuje się też z wdzięcznością datki w książkach, rocznikach itp. od esperantystów dla Biblj. Wędr.

Zarząd Główny.

POLSKIE TOW. ESPERANTYSTÓW

SIEDZIBA CENTRALI I ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO:

WARSZAWA, UL. MARSZAŁKOWSKA Nr. 113 M. 6.

TELEFON 232-60.

Sekretariat i biblioteka czynna we
czwartki od 19—22. W tym też cza-
sie udziela się wszelkich informacyj
o języku Esp. i przyjmuje zgłoszenia
na Kursy. Składka miesięczna 1 zł.

Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne

WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKA Nr. 15. TELEFON 268-20.

P o l e c a:

Pismo św. (całą Biblię) w języku esperanckim w płóc.
oprawie na dobrym papierze . . . w cenie Zł. 13.— za egz.
Nowy Testament w płóc. oprawie . . . w cenie „ 2.25 „ „
Katalog Wielojęzyczny (630 języków i narzeczy) . . . „ 1.25 „ „
Pismo św. w języku polskim, na dobrym papierze od „ 3.50 „ „

Brita kaj Eksterlanda Biblia Societo

WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKA Nr. 15. TELEFON 268-20.

Rekomendas:

La Sankta Skribo (la tuta Biblio) en Esperanto, tola bindajo
sur bona papero Zł. 13:—
La Nova Testamento, tola bindajo „ 2.25
Katalogo Multlingva (630 lingvoj kaj dialektoj) „ 1.25
La Sankta Skribo en pola lingvo, sur bona papero de „ 3.50
Ricevebla ankaŭ ĉe la XXIIIa Internacia Kongreso Esp.

La **M**emoron

PLIFORTIGAS kaj PERFEKTIGAS

laŭ metodo trifoje premiita de la Pariza Akademio PROFESORO DE MNEMONIKO D. FAJNŝTEJN VILNO, Zawalna 15 (POLLANDO).

Dank' al tiu-ĉi metodo, bazita sur leĝoj de **PSIKOLOGIO, FIZIOLOGIO, LOGIKO KAJ PEDAGOGIO**, la memoro **RESTARIGAS** ĉe tiuj personoj, kiuj ĝin perdis, **PLIBONIGAS** ĉe tiuj, kiuj havas malbonan kaj **PERFEKTIGAS** ĉe tiuj, kiuj havas bonan; samtempe **FORIGAS LA DISTRITECO KAJ MALDILIGENTECO, FORTIGAS LA VOLO KAJ PLIBONIGAS ĈIUJ PSIKAJ KAPABLOJ** (influante pozitive la **KARAKTERON** kaj la **NERVAN SISTEMON**) ĉe personoj **ĈIUĜAJ**, komencante de 8 jaroj ĝis grizhara maljuneco.

MIAJ PERKORESPONDAJ MNEMONIKAJ LECIONOJ EN ESPERANTO KAJ NACIAJ LINGVOJ TUTE ANSTATAŬAS LA PERSONAN INSTRUADON.

Prospektojn-broŝurojn postulu senpage laŭ adreso:
MNEMONIKA INSTITUTO DE PROF. D. FAJNŝTEJN
WILNO, Zawalna 15/11. (POLLANDO).

ENTREPRENO DE U. E. A.

BES-a Adresaro

de esperantistoj el ĉiuj landoj

kun portretoj — aperas ĉiujare kaj celas enhavi adresojn de ĉiuj esperantistoj kaj de ĉiuj E-entreprenoj. — Naŭa eldono por la jaro 1931-a ĵus aperis kaj kostas 1 Fsv (2 p. zĵ.) aŭ 4 resp. kup. — Aliĝojn po 0,50 Fsv. por la 10-a jubilea eldono oni jam akceptas. — Detalan prospekton al ĉiu volonte sendas la eldonanto: **BES, Potŝtejn, Ĉelioslovakujo** — aŭ la reprezentanto por Polujo:

Jan Zawada, M. O. Czerniaków, ul. Zaciszna 2, Warszawa, ĉe kiu la **BES-a** adresaro estas aĉetebla.

ROBOTNIKU-ESPERANTYSTO,

miejsce twoje jest

w SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA, (w skróceniu SAT)

wszechświatowej organizacji robotników-esperantystów, która, nie mając na celu akcji politycznej, służy jednak klasowym interesom proletariatu całego świata, ułatwiając mu nawiązywanie wzajemnych stosunków. Organizacja ta ma głównie na celu **wychowanie, oświatę i kulturę** robotniczą, ucząc swoich członków zapomocą racjonalnie stworzonego języka międzynarodowego, należytego rozumienia, zdolności porównywania i samodzielnego oceniania idei i dróg, wiodących do wyzwolenia swojej klasy i podniesienia jej na wyższy stopień cywilizacji i kultury.

Siedziba SAT-u znajduje się w Paryżu: 23 rue Boyer, Paris XX.

SAT wydaje tygodnik „**SENNACIULO**“, czytany w przeszło 50 krajach, wychodzący regularnie od przeszło 6 lat z interesującymi artykułami o walkach i zagadnieniach robotniczych w całym świecie, często ilustrowany. Abonament 15 zł. rocznie. Abonować można także kwartalnie. Dla członków taryfa zniżona. Drugim organem SAT-u — to literacko-naukowy miesięcznik

„LA NOVA EPOKO”,

z utworami nowoczesnych pisarzy proletariackich i artykułami naukowymi, m. i. i lingwistyczne. W tym roku drukuje serję „Robotniczy ruch esperancki przed wojną światową“. Każdy abonent „Sennaciula“ otrzyma bezpłatnie miesięczny dodatek „La LERNANTO“, przeznaczony dla młodzieży i początkujących esperantystów, z łatwymi ćwiczeniami, artykułkami i kącikiem humorystycznym. „Lernanto“ można też abonować oddzielnie za zł. 2,50 rocznie. SAT wydaje corocznie swój własny **ROCZNIK** ze spisem i adresami wszystkich swoich aktywnych członków z całego świata.

Prócz tego SAT wydał już około 40 dzieł w swej spółdzielni wydawniczej, m. i. dzieła Woltera, Kropotkina, Lenina, Jack Londona, Barbussa i i., w tem wiele oryginalnej literatury rob. Między wydawnictwami SAT-u na pierwszy plan wybija się

PEŁNY SŁOWNIK JĘZYKA ESPERANTO— PLENA VORTARO DE ESPERANTO

(esperancko-esperancki, na 536 str.), który winien się znajdować stale pod ręką u każdego czynnego esperantysty.

Prosimy żądać prospektów, katalogów, blankietów na zgłoszenie członkostwa bądź w Adminstracji SAT-u pod adresem: R. Lerchner, Colmstr. 1. **Leipzig 0,27** konto PKO. Warszawa 191335 lub u pośredniczącego na Polskę: adw. Józefa Litauera, Marszałkowska 81, Warszawa.

TUTMONDA UNIO de KOLEKTANTOJ

Światowa Unia Zbieraczy

Adreso de Centrejo:

Wład. Łękowski Warszawa 21 ul. Krasieńskiego 16 m. 156 Polska

Jeżeli chcecie drogą przyjacielskiej i korzystnej zamiany uzupełnić swój zbiór znaczków pocztowych, kartek widokowych, monet, czasopism, nut, minerałów i t. p.

Jeżeli chcecie posiadać najrozmaitsze wiadomości ze świata filatelistycznego, adresy zbieraczy z całego świata, reprodukcje zdjęć, widoków, opisy geograficzne i podróży, artykuły w różnych językach, szczególnie esperanto

Zapiszcie się natychmiast do **Tutmonda Unio de Kolektantoj**, a będziecie mogli to wszystko osiągnąć. Każdy członek **T. U. K.** otrzyma bezpłatnie organ klubu „**Amiko de Kolektanto — Przyjaciół Zbieracza**“, oraz ma prawo korzystać z Biblioteki Wędrowniej, która dzieli się na dwa działy: 1) Filatelistyczny i 2) Esperancki. Książki są wysyłane do każdej miejscowości w Polsce.

ŻĄDAJCIE PROSPEKTÓW, KATALOGÓW BIBLIOTEKI POD ADRESEM JAK WYŻEJ.

POLSKI KALENDARZ ASTROLOGICZNY

(ALMANACH WPŁYWÓW KOSMICZNYCH)

JEDYNE NAUKOWE WYDAWNICTWO ASTROLOGICZNE w POLSCE

Ukazujące się corocznie jesienią z prognozami pogody, osobistego losu, politycznych wypadków oraz katastrof w Polsce i na całym świecie na rok następny. Poza tem zawiera kalendarz horoskop wybitnych osobistości oraz ciekawe prace z dziedziny naukowej astrologji jak i efermydy astronomiczne, umożliwiające każdemu obliczenie horoskopu na podstawach naukowych. Niezwykle to wydawnictwo ukazuje się przy współdziałaniu astrologów polskich pod redakcją:

Fr. A. PRENGELA, BYDGOSZCZ.

Dotychczas ukazały się cztery roczniki na lata 1928, 1929, 1930 i 1931. Rocznik 1932 zawierać będzie m. i. horoskop Dr. Zamenhofs i ruchu esperanckiego. Nabyć można w każdej księgarni lub wprost u autora: **FR. PRENGELA, Bydgoszcz, Kościelna 1.** Żądajcie bezpłatn. prospektów.

Nie mieszać wydawnictwa z masowymi artykułami pseudo-astrologów Szyller-Szokolnika, Pyffella i innych.

TEATR

ORGANIZACJA ZESPOŁÓW
AMATORSKICH

REŻYSERJA
WYSTĘPY SOLOWE
DYKCJA I DEKLAMACJA
CHARAKTERYZACJA
SZTUKA

FELIKS FALKOWSKI
WARSZAWA, TARCZYŃSKA 20 m. 28.

PROJEKTY REKLAM

P L A K A T Y

R Y S U N K I

ARTYSTYCZNE WYKONANIE

WACŁAW FALKOWSKI
WARSZAWA, ELEKTORALNA 1 m. 3.

Atentu!

Se vi deziras interrilati, konatiĝi, kolektadi ktp. kun la tuta mondo aliĝu tuj al

INTERNACIA INTERŜANĜA KAJ KORESPONDA KLUBO,

Müllrose b/Frankfurt a/Oder, Biegenbrücker Str. 3.

Petu senpagan provkzempleron!!!

SONAPARATO „ESPERANTO“ POR RADIO (Głoŝnik).

Nova eltrovaĵo, kun konuŝa membrano, sed tute nova originala interna konstruo, jam al patento anoncita. La sonaparato „Esperanto“ redonas ĉiujn sonojn, ĉu parolon, ĉu muzikon en ĝis nun eĉ ĉe multekostaj radio-sonaparatoj—ne superita klareco kaj pureco de tonoj. La membrano estas lokita en tre zorge kaj elegante konstruita, rezona, okflanka, ligna kesteto de diametro 40 cm. Prezo 100 pol. zloty aŭ 50 germ. markoj. Skribu al inĝen.:

R. MASKE, Rogoźno Wielkopolskie, villao „Esperanto“.

KOMERCISTA ESPERANTO-UNIO

Agentejo Łódź str. Radwańska 6. Telefon 221-04.

EKSPORTO — IMPORTO — INTERRITATOJ — kun ĉiuj landoj.

DAWID ABRAMOWICZ KRAKÓW **Ul. Miodowa 17.**

Skład futer — przybory i przyrządy kuśnierskie, maszyny kuśnierskie, maszyny do trzepania futer oraz przetwory chemiczne do futer w różnych kolorach.

Esperantyŝil — Korespondujecie z całym światem — powinniście więc mieć stale przy sobie światowej marki WIECZNE PIÓRA — do nabycia na najdogodniejszych warunkach w firmie MARY MIL L.

Warszawa, Marszałkowska Nr. 104. Telefon 641-02.

**SPÓŁDZIELNIA
WYDAWNICZA
MŁODZIEŻY**
„ZEW“ poleca:

Weitsch, „Technika pracy umysłowej”. Przewodnik w samokszt.	zl. 2,—
Kropotkin, „Do młodzieży”,	0,30
Milewski, „W sprawie samokształcenia spółdzielczego”.	0,30
Haubold, „Spółdzielcze organizacje młodzieży	0,30
Adler, „Zadania młodzieży w dzisiejszych czasach”.	

◆ ◆ ◆ Do nabycia we wszystkich księgarniach. ◆ ◆ ◆

Siedziba: Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 21

La katolike interesenhava kaj riĉe ilustrata revuo

ESPERO KATOLIKA

eliras dusemajne sub arta kovrilo dukolora.
16-paĝa. — Formato: 27 × 19 cm.

Jarabonprezo:

Por landoj kun rabata poŝtarifo fr. fk. 30.—
Por aliaj landoj : : fr. fk. 35.—

Petu specimenon!

22, Cours Albert - Premier, — — — — — Paris — VIII.

LABORISTA ESPERANTO ASOCIO

por la germanlingvaj regionoj

liveras per sia librejo (eldonejo) german- kaj esperantlingvan

LITERATURON al al TUTA MONDO

Germanlingvaj laboristoj legu

„Arbeiter Esperantist”-on

aperantan monate en granda formato kun ampleksa materialo pri la tutmonda klasbatalo, proletara esp. movado kaj lingvoscienco.

Tutjara abono M. 2,50.

Postulu katalogon, mendu ĉe „L. E. A.—librejo”

Berlin C. 25, Dircksenstrasse 42.

Popierajcie własną wytwórczość spółdzielczą!

ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Centrala: WARSZAWA - MOKOTÓW, ul. Grażyny 13

poleca artykuły własnej produkcji z marką „Społem“:

Mydło zwyczajne	Pasta do podłóg
Mydełka toaletowe	Cukierki i czekolady
Proszek do prania	Herbata paczkowana
Świece	Kawa palona
Pasta do obuwia	Gilzy do papierosów

Pamiętajcie o społecznej produkcji i żądajcie naszych artykułów we wszystkich spółdzielniach kraju.

Subtenu propran kooperativan produktadon!

LA CENTRA ASOCIO DE KONSUM- KOOPERATIVOJ DE POLLANDO

Centrejo: WARSZAWA - MOKOTÓW, ul. Grażyny 13

rekomendas artiklojn de propra produktado kun la marko „Społem“ („Komune“):

Sapo simpla	Ciro por plankoj
Sapo toaleta	Sukeraĵoj kaj ĉokolado
Polva sapo	Teo en propra pakado
Kandeloj	Bruligita kafo
Ciro por ŝuoj	Cigared-tubetoj

Memoru, ke ĝi estas socia produktajo kaj postulu la artiklojn „Społem“ en ĉiuj kooperativoj de la lando.

T R E Ś Ć .

1. Przedmowa do esperantystów zagranicznych	Str. III
2. Przedmowa do esperantystów polskich	V
3. Biblijografja Esperanckich Ksiąg Adresowych	XI
4. Omyłki druku, zmiany i uzupełnienia	XIII

C Z E Ś Ć I.

Praktyczny Informator Esperancki

(po polsku).

Rozdz. I. 15 głównych argumentów za Esperantem	3
Rozdz. II. Jak, z czego i gdzie się uczyć Esperanta:	7
Spis polskich podręczników do nauki języka Esperanto, Podręczniki w językach mniejszości narodowych w Polsce, Słowniki, Czytanki, Kursy korespondencyjne, Kursy ustne, Kursy metodą Ks. Će, Linguaphon, Radjo, Księgarnie Esperanckie.	
Rozdz. III. Czasopiśmiennictwo esperanckie	17
1) Czasopisma ogólnoesperanckie, 2) Czasopisma specjalne, 3) Czasopisma krajowe.	
Rozdz. IV. Budowa organizacyjna międzynarodowego ruchu esperanckiego	27
Rozdz. V. Wskazówki biblijograficzne	31
Rozdz. VI. Najważniejsze zdobycze Esperanta w okresie powojennym	33
Rozdz. VII. Informacje o języku Esperanto	41
Alfabet, gramatyka, słownictwo, słowotwórstwo i t. d.	
Rozdz. VIII. Konta czekowe organizacyj, firm i przedstawicieli esp. w P. K. O.	47

C Z E Ś Ć II.

Księga Adresowa

(po esperancku).

Rozdz. I. Stan ruchu esperanckiego w Polsce. (Wykaz stowarzyszeń, kół i grup esp. w Polsce według stanu z dn. 1/5.31. r.	51
Rozdz. II. Adresy 4060 esperantystów polskich z r. 1930	59
Rozdz. III. Indeksy: a) według zawodów, b) według kierunków ideowych, c) według zamiłowań i chęci korespondencji z zagranicą	178
Rozdz. IV. Alfabet i wymowa polska (dla esp. zagan.)	185
Ogłoszenia	187

ENHAVO.

	Paĝo.
1. Antaŭparolo al esperantistaro eksterlanda	III
2. Antaŭparolo al esperantistaro pollanda	V
3. Bibliografio de Esperantaj Adres - Libroj	XI
4. Preseraroj, ŝanĝoj kaj kompletigoj	XIII

PARTO I.

Praktika Informilo pri Esperanto

(pollingve).

Ĉap. I.	15 ĉefaj argumentoj por Esperanto	3
Ĉap. II.	Konsilaro por lernantoj de Esperanto: Polaj lernolibroj, Lernolibroj en lingvoj de naciaj mal- plimultaj en Pollando, Vortaroj, Legolibroj, Korespond-Kur- soj, Kursoj laŭ metodo. Ĉe, Linguaphon, Radio, Esperantaj librovendejoj.	7
Ĉap. III.	Esperanta gazetaro 1. Gazetoj ĝenerale esp., 2. Gazetoj fakaj, 3. Gazetoj naciaj.	17
Ĉap. IV.	Organiza strukturo de Internacia Esperanto - Movado	27
Ĉap. V.	Bibliografiaj indikoj	31
Ĉap. VI.	Plej ĉefaj sukcesoj de Esperanto en postmilita periodo	33
Ĉap. VII.	Pri-lingvaj informoj Aboco, gramatiko, vortaro, vortfarado k. t. p.	41
Ĉap. VIII.	Poŝt-ĉek-kontoj de esp. organizaĵoj firmoj kaj reprezen- tantaĵoj en la Pola Poŝtsparkaso	47

PARTO II.

Adreslibro

(Esperant - lingve)

Ĉap. I.	Stato de la Esperanta movado en Polujo. (Societoj, grupoj kaj kursoj laŭ stato de la 1/5.31	51
Ĉap. II.	Adresaro de 4060 pollandaj esperantistoj de la jaro 1931	59
Ĉap. III.	Indeksoj: a) laŭ - faka, b) laŭ - tendenca, c) laŭ - inklina (korespondemuloj), d) aliaj grupoj	178
Ĉap. IV.	Pola alfabeto kaj prononcado Anonca parto	185 187

Odezwa, w sprawie przystępowania do Esperanckiej Spółdzielni Wydawniczej.

ESPERANTYŚCI!

Był w dziejach ruchu esperanckiego czas, w którym tłumaczenia naszych światowej sławy stylistów jak: Grabowskiego, Beina, Belmonta, Langego, Leona Zamenhofs i wielu innych, nie mówiąc o twórcy samego esperanta, zajmowały pierwsze miejsca wśród wydawnictw esperanckich.

Dziś okres ten należy do przeszłości. Od czasu wydania „Pana Tadeusza“ t. j. od r. 1918 żadne większe wydawnictwo esperanckie w Polsce się nie ukazało. Ograniczaliśmy się nieomal wyłącznie do wydawania podręczników. A tymczasem inne narody nie próżnowały i tak np. w roku 1925 katalońscy esperantyści wydali bardzo ładnie „Kataluna Antologio“ — tom o 420 str. druku. Szwedzcy esperantyści wydrukowali: „Per balono al Poluso“, Belgijscy: „Belga Antologio“, Litewscy: „Litova Almanako“, Węgierscy: utwory Baghy'ego. Wydawnictwo „Heroldo de Esperanto“ wydało szereg pięknych książek jak: „Aelita“ Tołstoja, „En Okcidento nenio nova“, Remarque'a; „Jarmiloj Pasaŝ“ Haefnera (2 tomy) i szereg innych. Nakładem U. E. A. ukazała się w ostatnich latach wielka „Bibliografio de Internacia lingvo“, i inne.

Na podkreślenie wreszcie zasługuje fakt, iż książką esperancką zaczynają się interesować pod czysto kupieckim kątem widzenia firmy wydawnicze prywatne jak np.: Hirt et Sohn w Lipsku, która wydała w ostatnich latach: „Verkaro de Zamenhof“ (przeszło 600 str.), „Enciklopedia Vortaro de Wüster“ (około 1500 str.), „Historio de Esperanto“ i bardzo wiele dzieł innych — mniejszych,

Brak więc nam zarówno literatury propagandowej, dostosowanej do potrzeb i zainteresowań poszczególnych warstw społeczeństwa (nauczycieli, lekarzy, techników, robotników, kolejarzy, pocztowców i t. p.) jak i fachowych słowników, podręczników specjalnych, poważniejszych publikacyj naukowych, dotyczących zagadnienia języka międzynarodowego, nie mówiąc już o braku tłumaczeń najwybitniejszych dzieł literatury pięknej jak i naukowej polskiej na język Esperanto.

Jakież są skutki takiego stanu rzeczy?

Oto, po pierwsze, książki wydawane w krajach o wysokich kosztach produkcji są dla esperantystów Polski, jak i innych krajów o niskiej walucie, niedostępne prawie ze względu na swą cenę, po drugie, w wydawnictwach tych nieuwzględniana jest literatura polska ani też brane pod uwagę potrzeby i zainteresowania esperantystów Polski.

Jak z powyższego wynika, istnieje paląca potrzeba stworzenia esperanckiej placówki wydawniczej w Polsce. Zarówno tego pragniemy jak posiadamy po temu odpowiednie warunki: doskonale znających język, a pełnych zapału do pracy tłumaczy a nawet czekające na wydawcę rękopisów, oraz konkurencyjne w stosunku do zagranicy warunki wydawnicze.

To też podpisani członkowie Rady i Zarządu nowoutworzonej Esperanckiej Spółdzielni Wydawniczej w Warszawie, biorąc pod uwagę, iż spółdzielcza forma organizacyjna jest jedynie wskazana tam, gdzie wielu ludzi ale z małymi udziałami chce stworzyć zdolną do życia placówkę gospodarczą, przytem celem której nie jest bynajmniej osiągnięcie wysokich zysków od wpłaconych udziałów, wzywają was — Esperantyści — byście zechcieli poprzeć powstającą **ESPERANCKĄ SPÓŁDZIELNIĘ WYDAWNICZĄ** zapisując się w charakterze jej członków — przez wypełnienie załączonej do niniejszego Deklaracji.

Z A R Z Ą D:

Dr. Czubyński Antoni, przewodnicz.
Falkowski Feliks, skarbnik
Zawada Jan, sekretarz

R A D A N A D Z O R C Z A:

<i>Pomorski Juljusz, przewodniczący</i>	<i>Hartman Aleksander</i>
<i>Wiesenfeld Edward, zast. przewodn.</i>	<i>Litauer Józef</i>
<i>Łękowski Władysław, sekretarz</i>	<i>Płoński Michał</i>
<i>Dąbrowski Roman</i>	<i>Rytenberg Eugenjusz</i>
<i>Dratwer Izaj</i>	<i>Wojakowska Anna</i>
<i>Falkowski Waclaw</i>	<i>Wundhajler Aleksander</i>

(Tekst odezwy uchwalony na zebraniu założycielskiem Esp. Spółdzielni Wydawniczej w dniu 8 czerwca 1931 r.)

Siedziba spółdzielni mieści się w Warszawie, ul. Marszałkowska Nr. 113 m. 6. (Lokal Polskiego Tow. Esperantystów), i tam należy kierować wszelką korespondencję. Wpłaty zaś — do czasu otwarcia własnego konta w P. K. O., o czym wszyscy członkowie zostaną powiadomieni, skutecznie należy na konto P. K. O. Nr. vice-przewodniczącego Rady: Edward Wiesenfeld, Warszawa, Ogrodowa 3. Nr. 24736.

Aleksy Rzewski: EKZILO, — la plej interesa novelaro el la vivo de batalintoj kun carismo. Eldono de „Laborista Librejo — Księgarnia Robotnicza“, Warszawa, ul. Warecka 9.

El pola lingvo tradukis Kazimierz Domostawski.

Prezo zł. 0,60 kun afranko, eksterlande 1 zł. (ankaŭ en respond-kuponoj).